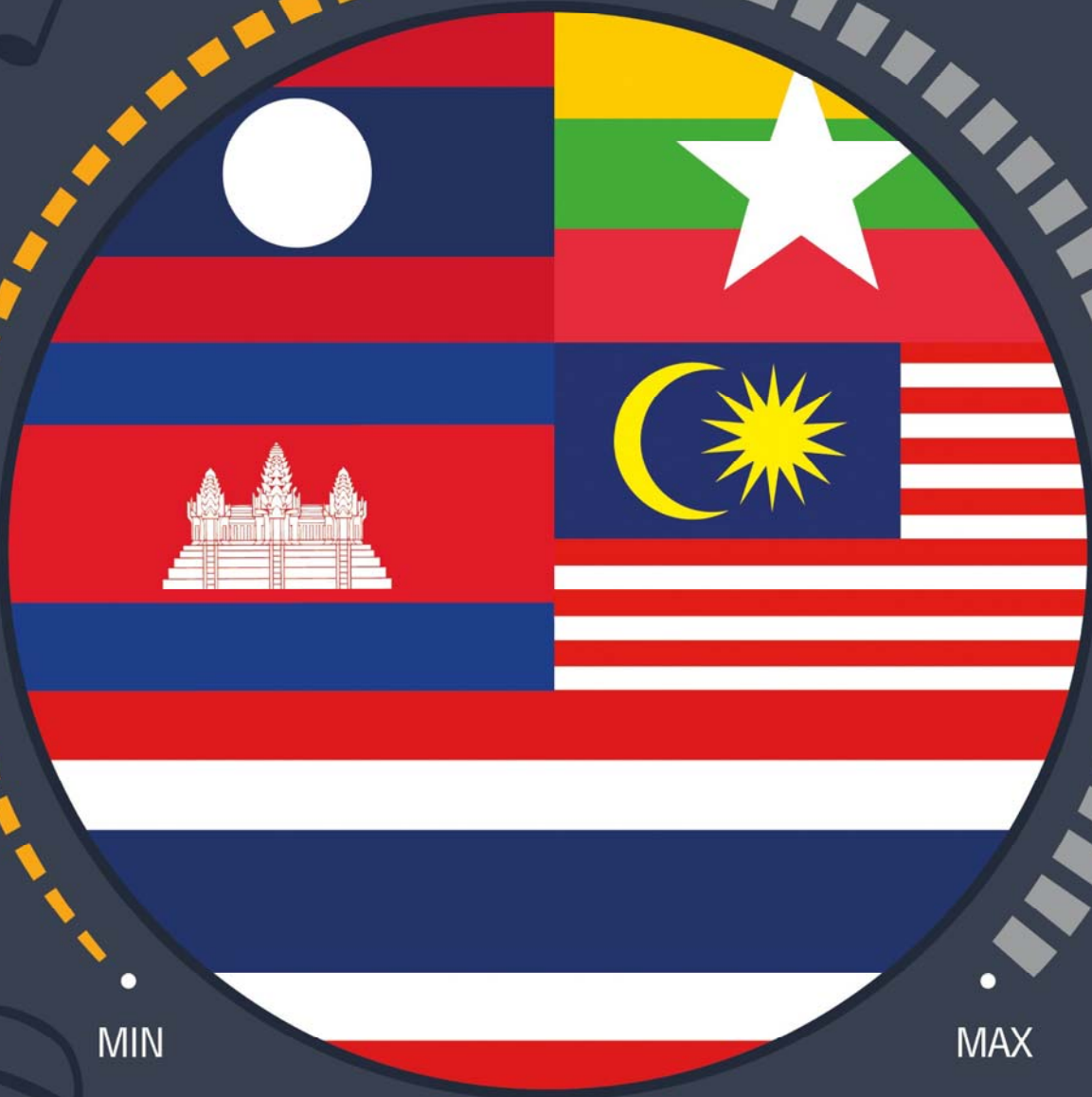

ON AIR

วิทยุชายแดน

บทบาทต่อความสัมพันธ์ระหว่าง
ประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน

MIN

MAX

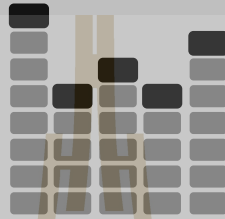
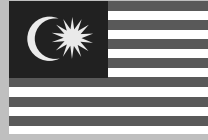
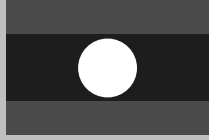
Border Radio

its Roles in Relationship between
Thailand and Neighboring Countries

วิทยุชายแดน: บทบาทต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน
Border Radio: Its Roles in Relationship between Thailand and Neighboring Countries

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

สนับสนุนการพิมพ์โดย

มูลนิธิไฮน์ริค เบิลส

สำนักงานภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

75 ซอยสุขุมวิท 50 (ไปตี-มาดี) แขวงคลองตันเหนือเขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

Tel. : 02 662 5960-2 Fax. : 02 662 7576

E-mail : info@th.boell.org Website : http://www.boell-southeastasia.org

ผู้เขียน

รองศาสตราจารย์ ดร.วีรพงษ์ พลนิกรกิจ

กลุ่มวิชานิติศาสตร์ สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ

สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

พิมพ์ครั้งที่

1

ปีที่พิมพ์

2558

จำนวน

300 เล่ม

พิมพ์ที่

บริษัท กิตติพรการพิมพ์ จำกัด

ที่อยู่

174 อ่อนนุช 44 สุขุมวิท 77 แขวงสวนหลวง เขตสวนหลวง กรุงเทพฯ

ข้อมูลรายการบรรณานุกรม

วีรพงษ์ พลนิกรกิจ

วิทยุชายแดน: บทบาทต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน = Border Radio: Its Roles in the Relationship between Thailand and Neighboring Countries / วีรพงษ์ พลนิกรกิจ. กรุงเทพฯ : บริษัทกิตติพรการพิมพ์, 2558.

หน้า : ภาพประกอบ

บรรณานุกรมท้ายเล่ม

ISBN 978-616-406-515-4

PN1991.3.T5 ว64 2558

1. วิทยุกระจายเสียง—การจัดการ. 2. วิทยุกระจายเสียง—แง่สังคม. I. ชื่อเรื่อง

คำนำ

หนังสือเล่มนี้เกิดขึ้นจากการประมวลผลการวิจัยจากโครงการวิจัยทั้ง 4 โครงการ ได้แก่ (1) แนวทางการส่งเสริมบทบาทของวิทยุกระจายเสียงตามแนวชายแดนเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ปีงบประมาณ 2550 (ดำเนินการระหว่างเดือนสิงหาคม 2550 ถึง มีนาคม 2552) (2) แนวทางการส่งเสริมบทบาทของวิทยุกระจายเสียงตามแนวชายแดนเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและสหภาพพม่า ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 (ดำเนินการระหว่างเดือนธันวาคม 2551 ถึงเดือนมีนาคม 2553) (3) แนวทางการส่งเสริมบทบาทของวิทยุชายแดนเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและกัมพูชา ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ปีงบประมาณ พ.ศ. 2553 (ดำเนินการระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2553 ถึงเดือนธันวาคม 2553) และ (4) แนวทางการส่งเสริมบทบาทของวิทยุชายแดนเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและมาเลเซีย ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจาก วช. ปีงบประมาณ 2554 (ดำเนินการระหว่างเดือนพฤษภาคม 2554 ถึงเดือนพฤษภาคม 2555) โดยมีผู้เขียนเป็นผู้วิจัยที่ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การสัมภาษณ์ สทนากลุ่ม ฯลฯ ในพื้นที่วิจัยด้วยตนเอง โดยมีผู้ช่วยวิจัยประจำและผู้ช่วยวิจัยในพื้นที่ช่วยเก็บรวบรวมข้อมูล

หนังสือเล่มนี้มีมุมมองและจุดยืนต่อบทบาทและหน้าที่ของวิทยุชายแดนในเชิงบวก ซึ่งมีข้อโต้แย้งต่อมุมมองในด้านนี้ในหลายประการ

ผู้เขียนขอขอบคุณผู้ช่วยวิจัยทั้งผู้ช่วยวิจัยประจำและผู้ช่วยวิจัยในพื้นที่ทั้งที่เป็นคนไทยและคนในประเทศเพื่อนบ้าน ตลอดจนผู้ให้ข้อมูลในงานวิจัย ทั้งผู้ดำเนินการวิทยุฯ รวมทั้งคนไทยและคนในประเทศเพื่อนบ้าน ในพื้นที่ชายแดนทุกแห่ง

ผู้เขียนหวังว่าหนังสือเล่มนี้ จะเป็นจุดเริ่มต้นของการมองสื่อวิทยุกระจายเสียงที่อยู่ในพื้นที่ชายแดนที่เรียกว่า วิทยุชายแดนในมุมใหม่ โดยเฉพาะความสำคัญของวิทยุชายแดนที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

รองศาสตราจารย์ ดร.วีรพงษ์ พลนิกรกิจ

ธันวาคม 2558

สารบัญ

คำนำ	3
สารบัญ	4
สารบัญตาราง	6
บทที่ 1. ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน	9
1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับ สปป. ลาว	10
1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศพม่า	12
1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศกัมพูชา	14
1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศมาเลเซีย	17
บทที่ 2. บทบาทและหน้าที่ของสื่อมวลชนต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	21
2.1 บทบาทและหน้าที่ของสื่อมวลชน	22
2.2 บทบาทและหน้าที่ของสื่อมวลชนต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	24
บทที่ 3. ความหมาย ความสำคัญ และสถานภาพของวิทยุชายแดนไทย และวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้าน	27
3.1 ความหมายและความสำคัญของวิทยุชายแดน	28
3.2 สถานภาพของวิทยุชายแดนไทย – สปป.ลาว	31
3.3 สถานภาพของวิทยุชายแดนไทย – พม่า	32
3.4 สถานภาพของวิทยุชายแดนไทย – กัมพูชา	34
3.5 สถานภาพของวิทยุชายแดนไทย – มาเลเซีย	36
บทที่ 4. พฤติกรรมการเปิดรับวิทยุชายแดนไทยและวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้านของคนไทยและคนในประเทศเพื่อนบ้าน	39
4.1 การเปิดรับฟังวิทยุชายแดน	40
4.2 เหตุผลในการรับฟังวิทยุชายแดน	42
4.3 ช่วงเวลาที่ฟังวิทยุชายแดน	46
4.4 การรับฟังวิทยุชายแดนมีประโยชน์หรือไม่	50
4.5 เหตุผลในการรับฟังวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้านแล้วมีประโยชน์	54
4.6 เหตุผลในการรับฟังวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้านแล้วไม่มีประโยชน์	58
4.7 เหตุผลที่ไม่รับฟังวิทยุชายแดน	61

บทที่ 5.	บทบาทของวิทยุชายแดนไทยในการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	77
5.1	บทบาทของวิทยุชายแดนไทย-ลาว	78
5.2	บทบาทของวิทยุชายแดนไทย-พม่า	80
5.3	บทบาทของวิทยุชายแดนไทย-กัมพูชา	84
5.4	บทบาทของวิทยุชายแดนไทย-มาเลเซีย	86
บทที่ 6.	บทบาทที่พึงประสงค์และบทบาทที่ไม่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดน	93
6.1	บทบาทที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดนตามทัศนะของผู้ดำเนินการวิทยุฯ	94
6.1.1	บทบาทที่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดน	94
6.1.2	บทบาทที่ไม่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดน	104
6.2	บทบาทที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดนตามทัศนะของคนไทยและคนในประเทศเพื่อนบ้าน	112
6.2.1	บทบาทที่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดน	112
6.2.2	บทบาทที่ไม่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดน	127
บทที่ 7.	การสื่อสารระหว่างประเทศแบบมีส่วนร่วมและการประยุกต์ใช้ในวิทยุชายแดน	143
7.1	การสื่อสารระหว่างประเทศ (international communication)	144
7.2	การสื่อสารแบบมีส่วนร่วม (participatory communication)	145
7.3	การเข้าถึงสื่อ (access) การมีส่วนร่วม (participation) และการจัดการด้วยตัวเอง (self-management)	147
7.4	การสื่อสารระหว่างประเทศแบบมีส่วนร่วม (participatory international communication)	148
7.5	การประยุกต์ใช้แนวคิดการสื่อสารระหว่างประเทศแบบมีส่วนร่วมในวิทยุชายแดน	149
บรรณานุกรม		161
ภาคผนวก		165
ภาคผนวก 1		165
ภาคผนวก 2		175

สารบัญ ตาราง

ตารางที่	หน้า
บทที่ 4	
4.1.1 แสดงจำนวนและค่าธรรมเนียมของการเปิดรับฟังวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้านของคนไทย	40
4.1.2 แสดงจำนวนและค่าธรรมเนียมของการเปิดรับฟังวิทยุชายแดนไทยของคนในประเทศเพื่อนบ้าน	41
4.2.1 แสดงจำนวนและค่าธรรมเนียมของเหตุผลในการรับฟังวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้านของคนไทย	42
4.2.2 แสดงจำนวนและค่าธรรมเนียมของเหตุผลในการรับฟังวิทยุชายแดนไทยของคนในประเทศเพื่อนบ้าน	44
4.3.1 แสดงจำนวนและค่าธรรมเนียมของช่วงเวลาที่ฟังวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้านของคนไทย	46
4.3.2 แสดงจำนวนและค่าธรรมเนียมของช่วงเวลาที่ฟังวิทยุชายแดนไทยของคนในประเทศเพื่อนบ้าน	48
4.4.1 แสดงจำนวนและค่าธรรมเนียมของความคิดเห็นจากการรับฟังวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้านของคนไทย	50
4.4.2 แสดงจำนวนและค่าธรรมเนียมของความคิดเห็นจากการรับฟังวิทยุชายแดนไทยของคนในประเทศเพื่อนบ้าน	52
4.5.1 แสดงจำนวนและค่าธรรมเนียมของเหตุผลในการรับฟังวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้านแล้วมีประโยชน์ของคนไทย	54
4.5.2 แสดงจำนวนและค่าธรรมเนียมของเหตุผลในการรับฟังวิทยุชายแดนไทยแล้วมีประโยชน์ของคนในประเทศเพื่อนบ้าน	56
4.6.1 แสดงจำนวนและค่าธรรมเนียมของเหตุผลในการรับฟังวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้านแล้วไม่มีประโยชน์ของคนไทย	58
4.6.2 แสดงจำนวนและค่าธรรมเนียมของเหตุผลในการรับฟังวิทยุชายแดนไทยแล้วไม่มีประโยชน์ของคนในประเทศเพื่อนบ้าน	60
4.7.1 แสดงจำนวนและค่าธรรมเนียมของเหตุผลที่ไม่รับฟังวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้านของคนไทย	61
4.7.2 แสดงจำนวนและค่าธรรมเนียมของเหตุผลที่ไม่รับฟังวิทยุชายแดนไทยของคนในประเทศเพื่อนบ้าน	63

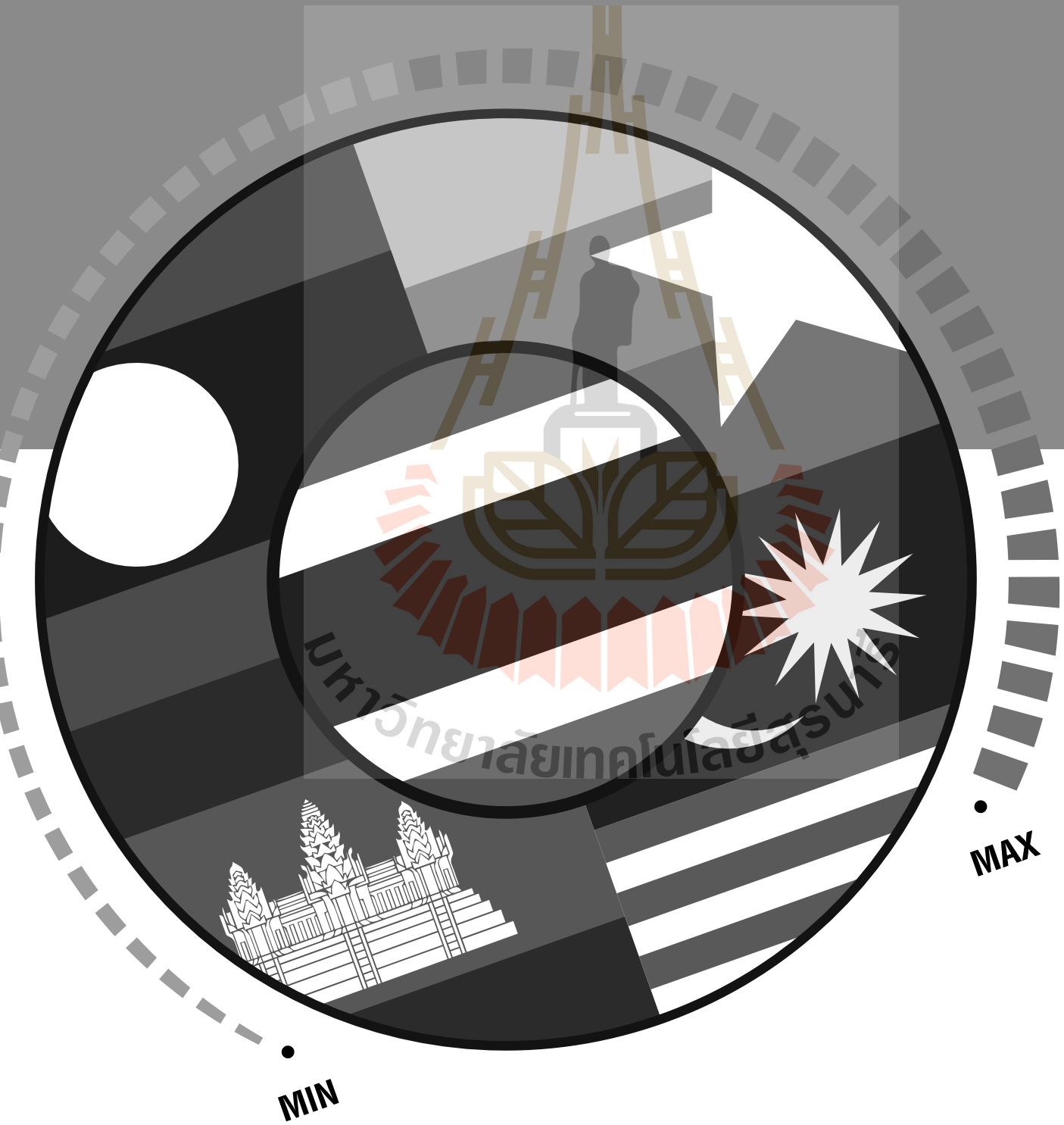
บทที่ 5

5. ตารางสรุปบทบาทของวิทยุชายแดนไทย	89
------------------------------------	----

บทที่ 6

6.1.1 ตารางเปรียบเทียบบทบาทที่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดนตามทัศนะของผู้ดำเนินการวิทยุ	103
6.1.2 ตารางเปรียบเทียบบทบาทที่ไม่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดนตามทัศนะของผู้ดำเนินการวิทยุ	110
6.2.1(ก) ตารางเปรียบเทียบบทบาทที่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดนของคนไทย	121
6.2.1(ข) ตารางเปรียบเทียบบทบาทที่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดนของคนในประเทศเพื่อนบ้าน	124
6.2.2(ก) ตารางเปรียบเทียบบทบาทที่ไม่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดนของคนไทย	134
6.2.2(ข) ตารางเปรียบเทียบบทบาทที่ไม่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดนของคนในประเทศเพื่อนบ้าน	136

บทที่ 1

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทย กับประเทศเพื่อนบ้าน

ประเทศไทยมีพื้นที่ติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน 4 ประเทศ คือ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป. ลาว) สหภาพพม่าหรือสหภาพเมียนมาร์ (พม่า) ราชอาณาจักรกัมพูชา (กัมพูชา) และมาเลเซีย แม้ว่าประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้านเผชิญปัญหาาร่วมกันและต้องร่วมมือกันแก้ไข โดยปัญหาร่วมกันทั้ง 5 ประเทศ อาทิ ปัญหายาเสพติด ปัญหาการลักลอบสินค้าหนีภาษี และปัญหาการหลบหนีเข้าประเทศโดยผิดกฎหมาย ปัญหาเฉพาะระหว่าง 2 ประเทศ อาทิ ปัญหาสิทธิเหนือปราสาทพระวิหารซึ่งเป็นปัญหาระหว่างไทยกับกัมพูชา แต่ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านทั้ง 4 ประเทศที่เด่นชัดประกอบด้วย ความสัมพันธ์ทางเครือญาติ ความสัมพันธ์ด้านวัฒนธรรม ความสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจ และความสัมพันธ์ด้านการเกษตร ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับ สปป. ลาว

1.1.1 ความสัมพันธ์ทางเครือญาติ

คนทั้ง 2 ฝั่งโขงต่างมีความสัมพันธ์ทางสายเลือดหรือครอบครัว กล่าวคือ ต่างฝ่ายต่างมีญาติ พี่น้อง ที่อยู่อีกฝั่งโขง รวมทั้งความสัมพันธ์แบบเพื่อนและแฟน กล่าวคือ ต่างมีเพื่อนหรือแฟนอยู่อีกฝั่ง คน สปป.ลาว บางส่วนเคยถือสัญชาติไทย แต่ข้ามไป สปป.ลาว เพื่อเข้าครอบครองที่ดินเมื่อหลาย 10 ปีผ่านมา ซึ่งปัจจุบันถือสัญชาติลาว แต่ยังคงมีญาติพี่น้องอยู่ฝั่งไทย คน สปป.ลาว บางส่วนเป็นผู้อพยพจากชาติอื่น อาทิ เวียดนาม มาอยู่ที่ สปป.ลาว และมีเครือญาติอพยพมาอยู่ฝั่งไทย ตลอดจนบางส่วนมีการแต่งงานกัน ทำให้มีสามีหรือภรรยา เป็นคนไทยหรือคน สปป.ลาว ในส่วนของความสัมพันธ์แบบเพื่อนและแฟนนั้น กลุ่มคนที่มีความสัมพันธ์อันแนบแน่นนี้มักมีทัศนคติที่ดีต่อกันและกัน เช่น คน สปป.ลาว คนหนึ่งเล่าให้ฟังว่า ตัวเองกำลังคบหากับแฟนซึ่งเป็นคนไทยอยู่ และเมื่อเห็นข่าวทางโทรทัศน์เกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือของไทยต่อพม่าในครั้งที่พม่าประสบภัยจากพายุไซโคลนนาร์กิส (เมษายน/พฤษภาคม 2551) ซึ่งตนเชื่อมั่นว่าหากภัยพิบัติใด ๆ เกิดขึ้นกับ สปป.ลาว ไทยจะเป็นประเทศแรกที่จะให้การช่วยเหลือ

1.1.2 ความสัมพันธ์ด้านวัฒนธรรม

สปป.ลาวและประเทศไทย โดยเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือหรืออีสานมีขนบธรรมเนียมประเพณีที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งสังเกตได้จาก ลักษณะของกิจกรรมประเพณีที่ทั้ง 2 ประเทศประกอบในชุมชนและสังคม โดยเฉพาะฮีตสิบสอง-คองสิบสี่ เช่น บุญขึ้นปีใหม่ สงกรานต์ การแข่งเรือ นอกจากนี้ยังมีการข้ามไป-มาเพื่อเข้าร่วมงานบุญประเพณีของกันและกัน เช่น คน สปป.ลาว ข้ามมาเที่ยวบุญบั้งไฟฝั่งไทย คนไทยข้ามไปทำบุญผ้าป่าที่ สปป.ลาว

นอกจากนี้ไทยและ สปป.ลาวยังมีภาษาที่คล้ายคลึงกัน เนื่องจากภาษาถิ่นที่ผู้ที่อาศัยดั้งเดิมในจังหวัดหนองคายส่วนใหญ่ใช้สื่อสารในชีวิตประจำวัน คือ ภาษาอีสาน ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับภาษาที่คน สปป.ลาว ใช้ ผู้ดำเนินรายการสถานีวิทยุ บางคนกล่าวว่า ภาษาที่คนไทยและ สปป.ลาว เป็นภาษาเดียวกัน และใช้ภาษาอีสานในการนำเสนอรายการ การนำเสนอข่าวสารและการจัดรายการด้วยภาษาอีสาน ทำให้ผู้ฟัง สปป.ลาว เข้าใจได้ง่ายและสามารถสร้างความเข้าใจที่ตรงกันได้

นอกจากภาษาถิ่นที่มีความคล้ายคลึงกันทำให้คนทั้ง 2 ฝั่งสื่อสารเข้าใจกันได้แล้ว ภาษาไทยกลางเป็นภาษาที่คน สปป.ลาวส่วนใหญ่รู้และเข้าใจ ส่วนหนึ่งเนื่องจากการข้ามไปมาระหว่างไทยกับ สปป.ลาว และต้องสื่อสารกับคนไทยบ่อยครั้ง และส่วนหนึ่งมาจากการเปิดรับสื่อมวลชนไทย ทั้งวิทยุกระจายเสียง (วิทยุ) โทรทัศน์ ฯลฯ โดยเฉพาะคน สปป.ลาว ที่มีทักษะการอ่านออกเขียนได้ยังสามารถอ่านหนังสือไทยได้ง่าย

1.1.3 ความสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจ

ในมิติของเศรษฐกิจมีการพึ่งพาอาศัยกันระหว่างเศรษฐกิจของประเทศไทยและ สปป.ลาว ผ่านการค้าขาย และแลกเปลี่ยนสินค้าทั้งในระดับปัจเจกบุคคลและธุรกิจ โดยในระดับปัจเจกบุคคลนั้น คน สปป.ลาว ข้ามฝั่งมาซื้อ-ขายสินค้าและบริการ ณ จุดผ่านแดน และ ณ ผ่อนปรนต่างๆ โดยคน สปป.ลาว ที่ข้ามจุดผ่านแดนและจุดผ่อนปรนที่เป็นพื้นที่วิจัยนั้น ส่วนใหญ่ข้ามมาซื้อสินค้าอุปโภคบริโภค เพื่อนำไปขายต่อและใช้ส่วนตัว สินค้าที่พบ เช่น ขนม ข้าวสาร ซอสหอยนางรม หอยแครง ผลไม้ เช่น เงาะ ทุเรียน (ช่วงเวลาเก็บข้อมูลอยู่ในช่วงฤดูของเงาะและทุเรียน) และดอกไม้สด ตลอดจนผักฟอก ตู้เสื้อผ้า รถถีบ อุปกรณ์ตัดแต่งผม น้ำดื่ม เช่น น้ำส้ม น้ำอัดลม เป็นต้น บางส่วนข้ามมาเพื่อเข้ารับการรักษาตัวที่โรงพยาบาลของไทย สำหรับสินค้าที่คน สปป.ลาว นำมาขายฝั่งไทย เช่น ผัก ไข่มัดแดง ฯลฯ รวมทั้งสมุนไพรและเครื่องราง (บริเวณจุดผ่อนปรนอำเภอปากคาด) และการข้ามมาขายแรงงาน เช่น รับจ้างทำงานตามร้านค้า ร้านอาหาร ทำนาและก่อสร้างฝั่งไทย ฯลฯ ในส่วนของคนไทยที่ข้ามไป สปป.ลาว นอกจากไปใช้จ่ายเงินในขณะที่เดินทางท่องเที่ยวแล้ว ยังรวมถึงการนิยม ข้ามไปซื้อสินค้าบริเวณร้านค้าปลอดภาษีฝั่ง สปป.ลาว กลับไทย สินค้าที่ซื้อ เช่น โทรศัพท์มือถือ สุรา บุหรี่ เสื้อผ้า ฯลฯ

ส่วนทางด้านธุรกิจนั้น มีการลงทุนร่วมกันระหว่างกลุ่มธุรกิจไทยและ สปป.ลาว จำนวนมาก จากรายงานการศึกษาเรื่อง ศักยภาพการค้า การชำระเงิน และธุรกิจตามแนวชายแดนไทย-ลาว 8 จุด ของธนาคารแห่งประเทศไทยสำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือและธนาคารแห่ง สปป.ลาว (2549: 25, 30) ระบุว่า การค้าชายแดนไทย-ลาว จังหวัดหนองคายในช่วงปี 10 ปี (ระหว่าง พ.ศ. 2538-2547) โดยรวมขยายตัวสูงขึ้น โดยมีมูลค่าการค้าเฉลี่ยปีละ 6,634.2 ล้านบาท อัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 13.5 ต่อปี สินค้าส่งออกที่สำคัญ เช่น น้ำมันปิโตรเลียมและเชื้อเพลิงอื่น ๆ สินค้าบริโภคในครัวเรือน วัสดุก่อสร้าง เครื่องใช้ไฟฟ้า รถยนต์/จักรยานยนต์และอะไหล่ เครื่องจักรและอุปกรณ์ ผ้าผืนและอุปกรณ์ตัดเย็บ ส่วนสินค้านำเข้าที่สำคัญ เช่น ไม้ และผลิตภัณฑ์จากไม้ ผลิตภัณฑ์ฝ้าย เครื่องหัตถกรรมและเครื่องเงิน

ศูนย์ข้อมูลประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจังหวัดหนองคายรายงานว่ามูลค่าการค้าระหว่างไทย กับ สปป.ลาว ด้านจังหวัดหนองคาย ปี 2557 มีมูลค่าการค้ารวม 61,682.78 ล้านบาท เปรียบเทียบกับช่วงเดียวกันกับปี 2556 เพิ่มขึ้น 2,594.77 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 4.39 มูลค่าการส่งออก 58,096.30 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 1,997.88 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 3.56 มูลค่าการนำเข้า 3,586.48 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 596.89 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 19.97 มูลค่าการค้า 54,509.82 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 1,400.99 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 2.64 (ศูนย์พัฒนาการค้าและธุรกิจไทยในอาเซียน จังหวัดหนองคาย, www, 2558)

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เป็นอีกปัจจัยหนึ่งในมิติของเศรษฐกิจ ซึ่งการท่องเที่ยวของคนทั้ง 2 ประเทศ และการท่องเที่ยวของชาวต่างชาติส่งผลต่อเศรษฐกิจของทั้ง 2 ประเทศ ซึ่งบริเวณด่านตรวจคนเข้าเมืองหนองคาย โดยเฉพาะบริเวณก่อนถึงสะพานมิตรภาพไทย-ลาว มีผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวจำนวนมาก ให้บริการทั้งการจัดการการเช่ารถ การทำบัตรผ่านแดน ฯลฯ เพื่อการท่องเที่ยวใน สปป.ลาว ในขณะที่มีรถเช่าที่ดำเนินการโดยคน สปป.ลาว รอให้บริการ ณ บริเวณด่านตรวจคนเข้าเมืองทางฝั่ง สปป.ลาว

1.1.4 ความสัมพันธ์ด้านการเกษตร

เกษตรกรรม เป็นหัวใจสำคัญของคนไทยและคน สปป.ลาว ในรายงานการศึกษาเรื่อง ศักยภาพการค้า การชำระเงิน และธุรกิจตามแนวชายแดนไทย-ลาว 8 จุด ของธนาคารแห่งประเทศไทยสำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือและธนาคารแห่ง สปป.ลาว (2549: 15) ระบุว่า พื้นที่ส่วนใหญ่ของนครหลวงเวียงจันทน์เป็นที่ราบ ซึ่งเหมาะแก่การผลิตภาคเกษตร และร้อยละ 87 ของครัวเรือนทั้งหมดประกอบอาชีพปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์เพื่อบริโภคในครัวเรือน ในขณะที่จังหวัดหนองคายเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่เหมาะแก่การทำเกษตรกรรมเพราะมีแม่น้ำโขงไหลผ่านเกือบทุกอำเภอ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการเกษตรกรรม เนื่องจากอาศัยแม่น้ำโขงเป็นแหล่งน้ำที่ใช้เพื่อการเกษตรและอุปโภคบริโภค (จังหวัดหนองคาย, www, 2551) ซึ่งในบางพื้นที่ในบางอำเภอมีการปลูกยางพารา รวมทั้งคน สปป.ลาว บางคนข้ามฝั่งมาซื้อพันธุ์ไม้ผลและไม้เศรษฐกิจยืนต้น เช่น มะม่วง และต้นยางพาราในไทย

1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศพม่า

1.2.1 ความสัมพันธ์ทางเครือญาติ

คนไทยและคนพม่าที่อาศัยอยู่ตามแนวชายแดนไทย-พม่าจำนวนหนึ่งมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด คนไทยบางคนมีญาติอยู่ฝั่งพม่า และคนฝั่งพม่ามีญาติอยู่ฝั่งไทย ญาติผู้ใหญ่ของผู้ดำเนินการวิจัยฯ กลุ่มตัวอย่างบางคนมีภรรยาเป็นคนพม่า และเมื่อครั้งที่ผู้วิจัยอยู่ในพื้นที่วิจัยจังหวัดระนอง ขณะนั่งเรือข้ามฝั่งไปเกาะสองเพื่อสำรวจสัญญาณวิทยุฯ ไทยได้พบชายไทยที่มีภรรยาเป็นคนพม่า ซึ่งทั้ง 2 กำลังจะมีบุตรด้วยกัน ส่วนที่อำเภอแม่สอดผู้ช่วยวิจัยในพื้นที่มีเพื่อนอยู่ฝั่งพม่า และอีกคนซึ่งพูดภาษาพม่าได้เพราะมีพี่เลี้ยงเป็นคนพม่า นอกจากนี้กลุ่มชาติพันธุ์ตามแนวชายแดนของทั้งฝั่งไทยและพม่าเป็นกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกัน มีวัฒนธรรม ประเพณี และภาษาเดียวกัน เช่น ไทยใหญ่ มูเซอ กะเหรี่ยง และอาข่า เป็นต้น

1.2.2 ความสัมพันธ์ด้านวัฒนธรรม

วัฒนธรรมและประเพณีของพม่าและของไทยมีความคล้ายคลึงกันในหลายด้าน เช่น ประเพณีในวันขึ้นปีใหม่ สงกรานต์ ลอยกระทง งานบวช การแข่งเรือ การทำบุญในวันพระ และกิจกรรมอื่น ๆ ในวันสำคัญทางศาสนา อาทิ วันเข้าและออกพรรษา ความคล้ายคลึงกันของวัฒนธรรมและประเพณีระหว่างไทยกับพม่าเอื้อประโยชน์ต่อการดำเนินการในหลายมิติ เช่น การจัดกิจกรรมประเพณีร่วมกัน และการร่วมกันทำนุบำรุง ฯลฯ

1.2.3 ความสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจ

ในมิติของเศรษฐกิจมีการพึ่งพาอาศัยกันระหว่างเศรษฐกิจของประเทศไทยและพม่า ผ่านการค้าขายและแลกเปลี่ยนสินค้าทั้งในระดับปัจเจกบุคคล ธุรกิจ การค้าและการลงทุน คนพม่าข้ามฝั่งมาซื้อสินค้าอุปโภค

บริโภคฝั่งไทย เช่น ณ พรหมแดนแม่สาย-เมียวดี คนพม่าข้ามมาซื้อสินค้าอุปโภคบริโภค เช่น ปลา ขนมปังสอดไส้ น้ำดื่มชาเขียว แก้วพลาสติก ฯลฯ ที่ตลาดสด และเสื้อผ้า สบู่ ไม้กวาด ที่เทศโก้และคนพม่านำพืชผักมาจำหน่าย บริเวณด่านตรวจคนเข้าเมือง ส่วนพรหมแดนระนอง-เกาะสอง มีคนไทยข้ามไปซื้อสิ่งสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ของพม่า เช่น หนังสือ นิตยสาร และแบบเรียน ฯลฯ เพื่อมาจำหน่ายในไทยแก่คนพม่า สำหรับพรหมแดนแม่สอด-เมียวดี คนพม่าซื้อสินค้าจากไทย เช่น เสื้อและกระตักน้ำพลาสติก ขนม จักรยานยนต์ ตู้เย็น ฯลฯ

ในส่วนของภาวะการค้าระหว่างประเทศ ปี 2551 ไทยและพม่ามีมูลค่าการค้ารวม 156,228.5 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อน ร้อยละ 38.2 โดยไทยขาดดุล การค้าเป็นมูลค่า 68,510.5 ล้านบาท โดยสินค้าส่งออกที่สำคัญ คือ น้ำมันสำเร็จรูป ไชมันและน้ำมันจากพืชและสัตว์ เม็ดพลาสติก พาหนะยานยนต์ เครื่องดื่ม สินค้าบริโภค เหล็กและผลิตภัณฑ์ เครื่องจักรและอุปกรณ์ เคมีภัณฑ์ ยารักษาโรค ยางและผลิตภัณฑ์ ฝ้าย รองเท้า ผ้าฝ้าย สำหรับสินค้านำเข้าที่สำคัญ คือ ก๊าซธรรมชาติ ไม้ซุง ไม้แปรรูปและผลิตภัณฑ์ หอย และ ปลาหมึก สัตว์น้ำสด แซ่เย็น แซ่แซ็ง แปรรูปและกึ่งสำเร็จรูป ผัก ผลไม้สดและปรุงแต่ง ถ่านหิน น้ำมันดิบ สัตว์และเนื้อสัตว์สำหรับการบริโภค พืชและผลิตภัณฑ์จากพืช ในด้านการลงทุนนั้น นับตั้งแต่พม่ามีกฎหมาย ส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศตั้งแต่ปี 2531 จนถึงเดือนมกราคม 2551 มีการลงทุนจากต่างประเทศในพม่า จำนวน 423 โครงการ เงินลงทุน 15,721.8 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปัจจุบัน ประเทศไทยมีโครงการลงทุน 56 โครงการ คิดเป็นมูลค่า 7,406 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (สำนักความร่วมมือการค้าและการลงทุน, www, 2552)

ส่วนด้านการค้าชายแดนผ่านด่านศุลกากรแม่สอด จังหวัดตาก ในปีงบประมาณ 2555 มีมูลค่า 35,157 ล้านบาท ปีงบประมาณ 2556 มีมูลค่า 43,977 ล้านบาท ปีงบประมาณ 2557 มีมูลค่า 63,780 ล้านบาท แยกเป็นส่งออก 60,261 ล้านบาท นำเข้า 3,519 ล้านบาท สินค้าส่งออกที่ได้รับความนิยมมากที่สุด 10 ลำดับแรก ได้แก่ เบียร์ ไทศัพท์พร้อมอุปกรณ์ น้ำมันเบนซิน น้ำมันดีเซล ผ้าพิมพ์ฝ้าย ไททศน์ น้ำมันพืช รองเท้าแตะ ฟองน้ำ กาแฟปรุงสำเร็จรูป และอาหารปรุงแต่งกลิ่นอื่น ๆ ส่วนสินค้านำเข้า 10 ลำดับแรก ได้แก่ โค กระบือมีชีวิต ถั่วลิสง แร่พลวง ถั่วเขียวผิวมัน สิ่งประดิษฐ์ทำด้วยไม้ พลวงออกไซด์ ฟริกแห้ง ปลาเบญจพรรณ หัวหอมใหญ่ และเมล็ดงา (ผู้จัดการออนไลน์, www, 2558)

1.2.4 ความสัมพันธ์ด้านการเกษตร

เกษตรกรรม เป็นอาชีพหลักของประชาชนไทยและพม่า ภาคเกษตรกรรมมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศของพม่า โครงสร้างเศรษฐกิจพม่าพึ่งพาภาคเกษตรกรรมเป็นหลัก ประมาณร้อยละ 43.7 ของ GDP (ปี 2551) ซึ่งภายหลังการเปิดประเทศเพื่อการค้าและการลงทุน รัฐบาลมีนโยบายให้ “พัฒนาภาคเกษตรกรรมเป็นฐานหลักของการพัฒนาทุกภาคส่วนทั้งประเทศ” โดยมีกระทรวงเกษตรและการชลประทาน เป็นผู้รับผิดชอบหลัก การเกษตรของไทยและพม่ามีที่เหมือนและแตกต่างกัน โดยไทยมีการทำการเกษตรคือ การปลูกข้าว อ้อย มันสำปะหลัง ฯลฯ ส่วนพม่ามีการปลูกข้าว ถั่ว พืชผักต่าง ๆ และเปิดให้มีการลงทุนเสรีในสินค้าเกษตร จำพวก อ้อย ยางพารา และฝ้าย ซึ่งสินค้าเกษตรที่ไทยนำเข้าจากพม่า เช่น ฟริกแห้ง เมล็ดงา และหอมแดง ฯลฯ และ

พม่าต้องพึ่งพาการนำเข้าเครื่องจักรกลการเกษตรเป็นสำคัญ โดยนำเข้าเครื่องจักรกลการเกษตรจากไทยมากเป็นอันดับ 2 รองจากจีน ในอนาคตภาคการเกษตรของพม่ามีแนวโน้มขยายตัว หลังจากพม่าเริ่มทยอยให้สัมปทานแก่นักลงทุนต่างชาติมากขึ้นในการทำกรเกษตร (ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย, 2557)

1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศกัมพูชา

1.3.1 ความสัมพันธ์ทางเครือญาติ

แม้ว่าประชากรของกัมพูชา 14.80 ล้านคน (World Bank, www, 2011) ส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 90 จะอาศัยอยู่บริเวณตอนกลางของประเทศ (เขียน ธีระวิทย์ และสุณัย ผาสุข, 2543: 8) ซึ่งห่างไกลจากไทย แต่คนกัมพูชาที่อาศัยในพื้นที่ชายแดนไทย-กัมพูชามีความสัมพันธ์อันดีกับคนไทย โดยคนไทยบางคนมีบรรพบุรุษที่มีเชื้อสายเขมร เช่น คนไทยในอำเภออรัญประเทศ หมู่บ้านละลมติม อำเภอโคกสูง และหมู่บ้านโนนสมบูรณ์ เขาลูกช้าง ทับทิมสยาม03 อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว “คนไทยเขมร” กลุ่มนี้สามารถพูดได้ทั้งภาษาไทยและภาษาเขมรต่ำ และมีญาติอยู่กับกัมพูชา มีความสัมพันธ์แบบเครือญาติ และหรือเปรียบเสมือนพี่น้อง “พี่น้องไปมาหาสู่กัน” “เราเหมือนพี่น้องกัน” “เราอยู่แบบพี่น้อง” “เป็นพี่น้องกันและพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน จึงจะอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข” นอกจากนี้กลุ่มคนญ้อและกลุ่มคนจีนที่อาศัยอยู่ตามพื้นที่ชายแดนทั้งในไทยและกัมพูชา ส่วนหนึ่งเป็นญาติกัน ทั้งกลุ่มคนกัมพูชา คนไทยเขมร ญ้อ และจีนในทั้ง 2 ประเทศจึงมีการติดต่อสัมพันธ์กัน บางส่วนแม้จะไม่มีเครือญาติทางสายโลหิต แต่ก็มี การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เช่น จ้างงาน และให้ข้าวของเครื่องใช้ เช่น เสื้อผ้า และกระเป๋าเหลือใช้เพื่อช่วยเหลือคนกัมพูชา สำหรับในพื้นที่อำเภอกาบเชิง คนไทยและกัมพูชาต่างเป็นญาติพี่น้องกันตั้งแต่อดีตกาล และปัจจุบันบางส่วนยังคงมีญาติพี่น้องที่ไปมาหาสู่กันอย่างต่อเนื่อง

1.3.2 ความสัมพันธ์ด้านวัฒนธรรม

กัมพูชาและไทยมีขนบธรรมเนียมประเพณีที่คล้ายคลึงกัน เช่น พระราชพิธีจรดพระนังคัล งามวัน สงกรานต์ บุญแห่งกลิ่น การบวชนาค การเล่นสละบ้า การแสดงกันตริ้ม และอ้ายย/อาโย ฯลฯ นอกจากนี้ จาก การเปิดรับชมรายการทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ของกัมพูชา พบว่า มีรายการที่นำเสนอการละเล่นชักเย่อ มอญ ซ่อนผ้า และรำวง ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับไทย และดังได้กล่าวแล้วในประเด็นความสัมพันธ์อันแนบแน่นระหว่างคนไทยและคนกัมพูชาตามแนวชายแดน โดยเฉพาะในประเด็นย่อยเกี่ยวกับการไปมาหาสู่กันเพื่อร่วมกิจกรรมทำบุญงานแต่งงาน บุญผ้าป่า รวมทั้งประเด็นย่อยเกี่ยวกับคนไทยเขมรหรือคนไทยที่มีเชื้อชาติกัมพูชาในพื้นที่ ซึ่งยังคงรักษาวัฒนธรรมเขมรส่วนหนึ่งไว้ อาทิ ประเพณีแซนโดนตาหรือโดนตาโฎนตา ซึ่งมีพิธีทำบุญถึงบรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว อันแสดงถึงความกตัญญูรู้คุณต่อบรรพบุรุษ

1.3.3 ความสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจ

หากพิจารณาด้านความสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจย้อนหลัง 5 ปี คือ ตั้งแต่ปี 2549 ถึง 2553 (มกราคม-สิงหาคม 2553) พบว่า การค้าระหว่างไทยกับกัมพูชามีมูลค่าระหว่าง 48,325.8 ล้านบาท ถึง 70,033.1 ล้านบาท ตลอดทั้ง 5 ปี ไทยได้เปรียบดุลการค้า ส่วนมูลค่าการค้าชายแดนระหว่างปี 2551 – 2553 (มกราคม-สิงหาคม 2553) พบว่า จังหวัดที่มีมูลค่าการค้าชายแดนสูงที่สุดคือ จังหวัดสระแก้ว รองลงมาคือ ตราด สุรินทร์ และจันทบุรี โดยในปี 2553 จังหวัดสระแก้วได้เปรียบดุลการค้า 16,668.7 ล้านบาท (กรมการค้าต่างประเทศ, 2553)

มูลค่าการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา ด้านจังหวัดสระแก้ว ในระยะ 10 ปีที่ผ่านมามีการเติบโตอย่างมาก จากมูลค่า 9,604 ล้านบาทในปี 2545 มาถึงปี 2556 มีมูลค่าการค้ารวม 61,704 ล้านบาท ส่งออก 52,469 ล้านบาท นำเข้า 9,235 ล้านบาท ไทยได้เปรียบดุลการค้า 43,233 ล้านบาท สำหรับจุดผ่อนปรนการค้าชายแดนของจังหวัดสระแก้วที่สำคัญคือ จุดผ่อนปรนบ้านหนองปรือ อำเภออรัญประเทศ และจุดผ่อนปรนบ้านเขาดิน อำเภอคลองหาด มีการนำเข้าและส่งออกมากเท่า ๆ กัน (ประชาชาติธุรกิจออนไลน์, www, 2558)

สินค้าส่งออกที่สำคัญของไทยไปกัมพูชา เช่น น้ำมันสำเร็จรูป น้ำตาลทราย ปูนซีเมนต์ เครื่องดื่ม เคมีภัณฑ์ เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ยาง เครื่องสำอาง สบู่ และผลิตภัณฑ์รักษาผิว ผ้าฝ้าย สินค้าปศุสัตว์อื่น ๆ เป็นต้น ส่วนสินค้านำเข้าที่สำคัญจากกัมพูชา เช่น พืชและผลิตภัณฑ์จากพืช ผัก ผลไม้และของปรุงแต่งที่ทำจากผัก ผลไม้ สินแร่โลหะอื่น ๆ เศษโลหะและผลิตภัณฑ์ เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ เยื่อกระดาษและเศษกระดาษ ไม้ซุง ไม้แปรรูปและผลิตภัณฑ์ เสื้อผ้าสำเร็จรูป เนื้อสัตว์สำหรับการบริโภค แร่และผลิตภัณฑ์จากแร่ สัตว์และผลิตภัณฑ์จากสัตว์

บริเวณด่านผ่านแดนและจุดผ่อนปรนต่าง ๆ นอกจากจะมีตลาดที่เปิดให้มีการค้าชายแดนระหว่างไทยกับกัมพูชา เช่น ตลาดโรงเกลือ อำเภออรัญประเทศ และตลาดการค้าช่องจอม อำเภอกาบเชิง ซึ่งผู้ค้าทั้งคนไทยและกัมพูชาแล้ว ยังมีตลาดขนาดเล็ก เช่น ตลาดนัด ซึ่งเปิดเฉพาะบางวันในหลายจุด ตลาดขนาดใหญ่อย่างตลาดโรงเกลือ เป็นตลาดที่มีการซื้อขายคึกคักและมีสินค้ามากมายและหลากหลาย ซึ่งพิธีญา คงคาฉุยฉาย (2549) ศึกษาพบว่า ด้วยความเป็นพื้นที่ชายแดน ทำให้คนชายแดนทั้งไทยและกัมพูชามีการติดต่อสัมพันธ์กันโดยตลอด โดยเฉพาะในพื้นที่ตลาดโรงเกลือ ซึ่งทำให้คนทั้ง 2 ประเทศมีความคุ้นชินกับการปฏิสัมพันธ์กัน โดยไม่รู้สึกรู้สีกแปลกแยก และการมีปฏิสัมพันธ์กันดังกล่าวเป็นไปในทิศทางที่ดี เพราะเป็นมีความสัมพันธ์ทางการค้าที่เน้นประโยชน์ทางธุรกิจมากกว่าความแตกต่างทางชาติพันธุ์ และความขัดแย้งเรื่องอุดมการณ์ระหว่างรัฐที่มีอยู่สำหรับตลาดการค้าช่องจอม ก็เป็นตลาดขนาดใหญ่ที่มีการขยายตัวมากขึ้นเรื่อย ๆ อย่างต่อเนื่อง

¹ด้านศุลกากรช่องจอม จังหวัดสุรินทร์ ทำหน้าที่ตรวจปล่อยสินค้านำเข้าส่งออกทั้งหมดของจุดผ่านแดนถาวรช่องสะง่า จังหวัดศรีสะเกษ

1.3.4 ความสัมพันธ์ด้านการเกษตร

ภาคการเกษตรของไทยยังคงเป็นส่วนสำคัญของประเทศเช่นเดียวกับกัมพูชา ซึ่งประชากรร้อยละ 59 ดำรงชีวิตโดยอาศัยภาคการเกษตร (World Bank, 2009: 6) นอกจากภาคการเกษตรทั้งการปลูกข้าว พืชชนิดต่าง ๆ รวมทั้งการเลี้ยงสัตว์ ฯลฯ ของทั้ง 2 ประเทศ ซึ่งเป็นจุดร่วมที่สำคัญแล้ว ประเทศไทยยังได้พึ่งพาสินค้าทางการเกษตรจากกัมพูชา ดังข้อมูลของกรมการค้าต่างประเทศข้างต้น โดยมีพืช ผัก และผลไม้ของกัมพูชาที่เป็นสินค้านำเข้าที่สำคัญของไทย ในระดับพื้นที่ อำเภอตาพระยา โศภสูง และอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว และอำเภอทาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ในขณะที่ปอยเปต อำเภอโอโจรว จังหวัดบันเตียเมียนเจย และโอรเสม็ด อำเภอสำโรง จังหวัดอุดรรัมย์ ประชากรในพื้นที่ฝั่งกัมพูชาส่วนหนึ่งก็มีอาชีพทางการเกษตรเช่นเดียวกัน ในจุดร่วมภาคการเกษตรนี้ (ซึ่งสามารถมองในมิติทางด้านเศรษฐกิจและความสัมพันธ์ทางด้านเศรษฐกิจได้ด้วย)

นอกจากนี้พื้นที่วิจัยยังมีการทำเกษตรพันธะสัญญา (contract framing) โดยผู้ลงทุนทางการเกษตรของไทยไปลงทุนเช่าพื้นที่ ก่อสร้างอาคารและเครื่องจักรในการผลิต การเพาะปลูกในกัมพูชา และใช้แรงงานคน) ด้านหนึ่งไทยยังได้พึ่งพาแรงงานทางการเกษตรจากกัมพูชา โดยมีแรงงานกัมพูชาเข้ามารับจ้าง² ปลูกข้าว เกี่ยวข้าว ตัดอ้อย ขุดมัน ฯลฯ กัมพูชาในการดูแล รักษาและเก็บเกี่ยวผลผลิต โดยพืชที่ปลูก เช่น มันสำปะหลัง ข้าวโพด ข้าว อ้อย รวมทั้งยางพารา

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

²การจ้างแรงงานกัมพูชามีทั้งแบบจ้างแรงงานโดยตรง กล่าวคือ ผู้จ้างจ้างแรงงานและจ่ายค่าแรงกัมพูชาโดยตรง ไม่ผ่านนายหน้า และการจ้างแรงงานโดยผ่านนายหน้า ซึ่งเป็นผู้จัดหาแรงงานและให้บริการรถรับ-ส่งแรงงานกัมพูชา ซึ่งในแบบแรกค่าแรงทั่วไปประมาณ 120-130 บาท/วัน (บางพื้นที่มีการจัดข้าวเที่ยงให้แรงงานรับประทานต่างหาก) หากเป็นการฉีดยาฆ่าแมลง 150 บาท ถ้ามีชุดเครื่องฉีดยามาพร้อม โดยที่ผู้จ้างงานไม่ต้องเตรียมหรือจัดหาอุปกรณ์การฉีดยา 200 บาท หากเป็นการจ้างแรงงานผ่านนายหน้าราคาสูงกว่าแบบแรกประมาณ 30 บาท กล่าวคือ ค่าจ้างประมาณ 150 บาท แรงงานกัมพูชามีทั้งแบบเข้ามาไทยในตอนเช้า (ประมาณ 07.00 น.) และกลับกัมพูชาตอนเย็น (ประมาณ 17.00 น.) และแบบอาศัยอยู่ในไทยเพื่อรับจ้าง โดยอยู่แบบทั้งครอบครัว

1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศมาเลเซีย

1.4.1 ความสัมพันธ์ทางเครือญาติ

ไทยและมาเลเซียถือได้ว่าเป็นประเทศที่มีความสัมพันธ์อันดีต่อกันมาเป็นเวลาช้านาน นอกจากลักษณะภูมิประเทศที่ติดกันแล้ว ดินแดนของมาเลเซียในปัจจุบันยังมีคนมาเลเซียเชื้อสายไทยอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ในรัฐต่าง ๆ เช่น ไทรบุรี เปอร์ลิส กลันตัน และตรังกานู ทั้งนี้ เนื่องมาจากในอดีต ไทรบุรี เปอร์ลิส กลันตัน ตรังกานู เคยเป็นดินแดนของราชอาณาจักรไทย หากแต่ต้องเสียดินแดนเหล่านี้ไปให้แก่อังกฤษในยุคสมัยแห่งการล่าอาณานิคม ทำให้ประชาชนคนพื้นเมืองเหล่านั้นซึ่งเป็นคนไทย ต้องกลายเป็นพลเมืองของมาเลเซียไปโดยปริยาย และถือสัญชาติมาเลเซีย จึงเรียกกลุ่มคนเหล่านั้นว่า คนไทยติดถิ่น หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าเป็น คนมาเลเซียเชื้อสายไทย (อ่านรายละเอียดเพิ่มเติมได้ใน ไทยในมาเลเซีย, 2547) คนมาเลเซียเชื้อสายไทยยังคงมีวิถีชีวิต วัฒนธรรมประเพณี ภาษา และการนับถือศาสนา เหมือนคนไทยภาคใต้ มีหมู่บ้านคนไทยและวัดไทยอยู่เป็นจำนวนมาก (อ่านรายละเอียดเพิ่มเติมได้ใน ไทยในมาเลเซีย, 2547, วัดไทยในกลันตัน, 2553)

นอกจากนี้ จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์และทฤษฎีใหม่ ๆ ว่าด้วยเผ่าพันธุ์ของมนุษยชาติ ยังสามารถพิสูจน์ได้ว่า ไทยและมาเลเซียเป็นชนชาติที่มีเผ่าพันธุ์เดียวกันมาตั้งแต่ในอดีต ซึ่งนอกจากรูปร่าง หน้าตา ผิวพรรณ ที่มีความคล้ายคลึงกันแล้ว ทางด้านขนบธรรมเนียมประเพณียังมีความคล้ายคลึงกัน ไม่ว่าจะเป็น การนับถือผีก่อนที่จะนับถือศาสนา การผูกประโยคในภาษาพูด เป็นต้น อาจกล่าวได้ว่า คนไทยกับคนมาเลเซียนี้เป็นพี่น้องสืบสายเลือดเดียวกันหรือเป็นพี่น้องกัน ในด้านความสัมพันธ์ทางเครือญาติ พบว่า คนไทยและคนมาเลเซียแต่งงานกันเป็นจำนวนมาก บางคนย้ายมาตั้งถิ่นฐานอยู่ในประเทศไทย บางคนยังคงตั้งถิ่นฐานอยู่ในมาเลเซีย ซึ่งสังเกตได้จากคนไทยและมาเลเซียบางกลุ่มยังคงใช้นามสกุลเดียวกัน มีการไปมาหาสู่กันอยู่อย่างต่อเนื่อง (ธำรงค์ศักดิ์ อายุวัฒน์, 2547: 1-10)

1.4.2 ความสัมพันธ์ด้านวัฒนธรรม

นอกจากการมีภูมิประเทศติดต่อกัน อันเป็นเหตุของการมีวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงแล้ว อีกส่วนหนึ่งมาจากการที่ชาวมาเลเซียในพื้นที่ใกล้พรมแดนสืบเชื้อสายมาจากไทย เป็นเหตุผลที่ทำให้ชาวไทยและมาเลเซียตามแนวชายแดนมีวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกัน ไม่ว่าจะเป็นด้านการผูกประโยคในภาษาพูด ภาษาที่มีเค้ามาจากภาษาสันสกฤต ธรรมเนียมการไหว้เพื่อแสดงความเคารพ การตั้งนามเจ้านายตลอดจนขนานางข้าราชการ การแต่งงาน การทำข้าวเหลืองเวลาทำบุญ การไว้ผมจุกของเด็ก ๆ กลางศีรษะ เป็นต้น (ธำรงค์ศักดิ์ อายุวัฒน์, 2547: 16)

ในระดับท้องถิ่น ไทยและมาเลเซียในพื้นที่ที่มีหมู่บ้านคนไทยตั้งอยู่ ซึ่งมีขนบธรรมเนียมประเพณีที่คล้ายคลึงกัน เช่น ประเพณีสงกรานต์ ลอยกระทง การเผาศพ และการแสดงโนราห์ ผู้ดำเนินการวิทยุฯ บางคนให้ข้อมูลว่า เมื่อทางฝั่งมาเลเซียมีการจัดงานวัดในพื้นที่ใกล้ชายแดนไทย เจ้าอาวาสจากวัดในฝั่งมาเลเซียได้นำการแสดงโนราห์ของไทย เข้าไปแสดงภายในงานวัด อันแสดงถึงความชื่นชอบในวัฒนธรรมดังกล่าวของ

ผู้คนที่ในพื้นที่นั้น ผู้ดำเนินการวิทยุฯ บางคนเคยเดินทางไปเที่ยวงานวันสงกรานต์ และงานวันลอยกระทงที่ มาเลเซียด้วย

อย่างไรก็ตาม โดยภาพรวมทั้งไทยและมาเลเซียต่างเป็นประเทศที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม อันเนื่องมาจากความหลากหลายทางเชื้อชาติ และศาสนาของผู้คนในประเทศ ทั้งไทยและมาเลเซีย ต่างมีชาว พุทธ ชาวมุสลิม รวมถึงชาวคริสต์ เหมือนกัน จุดร่วมทางศาสนานี้เองที่เป็นจุดร่วมของวัฒนธรรมของทั้งสอง ประเทศด้วย ในอีกด้านหนึ่งทั้งไทยและมาเลเซียต่างก็มีความหลากหลายทางด้านเชื้อชาติ โดยไทยมีคนไทยเชื้อ สายจีน ในขณะที่มาเลเซียก็มีคนมาเลเซียเชื้อสายจีน รวมถึงคนมาเลเซียเชื้อสายอินเดีย เป็นต้น

1.4.3 ความสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจ

ในปี 2554 มาเลเซียเป็นคู่ค้าอันดับที่ 5 ของไทย และไทยเป็นคู่ค้าอันดับที่ 5 ของมาเลเซีย การค้า รวมระหว่างไทยกับมาเลเซียมีมูลค่า 749,626.68 ล้านบาท การค้าชายแดนระหว่างไทยกับมาเลเซียมีมูลค่า 560,654.99 ล้านบาท โดยไทยได้เปรียบดุลการค้า 198,073.34 ล้านบาท ทั้งนี้ การค้าชายแดนประกอบเป็น สัดส่วนร้อยละ 74 ของการค้ารวมระหว่างไทยกับมาเลเซีย (กระทรวงการต่างประเทศ, www, 2555) โดย สินค้าส่งออกของไทยไปมาเลเซีย ได้แก่ ยางพารา คอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบรถยนต์ น้ำมันสำเร็จรูป แผงวงจรไฟฟ้า เคมีภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ยาง เครื่องจักรและส่วนประกอบของเครื่องจักรกล เม็ดพลาสติก เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ ส่วนสินค้าที่ไทยนำเข้าจากมาเลเซียประกอบด้วย น้ำมันดิบ เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ และส่วนประกอบ เคมีภัณฑ์ เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ สื่อบันทึกข้อมูล ภาพ เสียง แผงวงจรไฟฟ้า เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ เครื่องใช้ไฟฟ้าในบ้าน น้ำมันสำเร็จรูป สินแร่และโลหะอื่น ๆ เศษโลหะและ ผลิตภัณฑ์ (กรมการค้าต่างประเทศ, www, 2555)

ในปี 2557 (ม.ค.-พ.ย.) มีมูลค่าการค้ารวม 467,854.63 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงระยะเดียวกัน ของปี 2556 (มูลค่า 459,219.84 ล้านบาท) ร้อยละ 1.88 แบ่งเป็นการส่งออก มีมูลค่า 254,507.22 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 3.27 และการนำเข้ามีมูลค่า 213,347.41 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 8.80 ไทยได้ดุลการค้า 41,159.81 ล้านบาท โดยสินค้าส่งออกของไทยไปมาเลเซีย ได้แก่ ยางพารา เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และ ส่วนประกอบผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ไม่แปรรูป รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ ส่วนสินค้าที่ไทยนำเข้าจาก มาเลเซีย ได้แก่ สื่อบันทึกข้อมูล ภาพ เสียง เทปแม่เหล็ก จานแม่เหล็กสำหรับคอมพิวเตอร์ เครื่องคอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์ ส่วนประกอบคอมพิวเตอร์ เครื่องจักรที่ใช้ในอุตสาหกรรมและส่วนประกอบ (กองความร่วมมือการค้าและการลงทุน, www, 2558)

บริเวณด่านผ่านแดนและจุดผ่อนปรนต่าง ๆ จะมีตลาดที่เปิดให้มีการค้าชายแดนระหว่างไทยกับมาเลเซีย สินค้าหลักที่ผ่านเข้าออกมีทั้งสินค้าเกษตร เช่น ผัก ผลไม้ โดยเฉพาะส้มโชกุน ซึ่งเป็นผลไม้ขึ้นชื่อของเบตง และ เสื้อผ้าต่าง ๆ จากประเทศไทย สินค้าจากมาเลเซียจะเป็นผลไม้เมืองหนาว กระจุกเงินหัวใหญ่ ไม้ดอกเมือง หนาวบางชนิดจากพื้นที่สูงแคมเมอร์รอนไฮแลนด์ และเครื่องใช้ไฟฟ้า (กรมวิชาการเกษตร, www, มปป.)

ในระดับท้องถิ่น คนไทยและคนมาเลเซียมีการข้ามฝั่งไปมาเพื่อซื้อสินค้าของกันและกัน เช่น คนมาเลเซียนิยมเดินทางข้ามมาเบตงเพื่อรับประทานอาหาร รักษาพยาบาล รวมถึงซื้อสินค้าทั้งอุปโภคบริโภค ซึ่งมีทั้งมาเป็นครอบครัว กลุ่มเพื่อน และคนรัก ในขณะที่คนไทยฝั่งสุโขทัยนิยมข้ามไปซื้อสินค้าอุปโภคบริโภค โดยใช้บริการเรือข้ามฟาก ที่ยวละ 10 บาท ได้อย่างสะดวกสบายไม่ต้องใช้บัตรหรือหนังสือใด ๆ บางคนเข้าไปรับจ้างขายของหน้าร้าน โดยเดินทางไปเช้าเย็นกลับ เป็นต้น

ความสัมพันธ์ทางการค้าหรือเศรษฐกิจของไทยและมาเลเซียเป็นไปอย่างคึกคัก โดยไม่มีปัญหาด้านสกุลเงิน เพราะในพื้นที่ชายแดนของทั้งสองประเทศสามารถใช้เงินแทนกันด้วยการเทียบเคียงได้โดยง่าย โดย 1 ริงกิต มีค่าประมาณ 10 บาท (กระทรวงการต่างประเทศ, www, 2555) หากมีความต้องการจะแลกเปลี่ยนเงินตราจากบาทเป็นริงกิตหรือกลับกัน ก็มีทั้งธนาคารและร้านให้บริการรับแลกเปลี่ยนเงิน

1.4.4 ความสัมพันธ์ด้านการเกษตร

ภาคการเกษตรของมาเลเซียยังคงเป็นส่วนสำคัญของประเทศเช่นเดียวกับไทย โดยประเทศมาเลเซียเป็นแหล่งผลิตยางพาราที่สำคัญของโลก รวมทั้งยังเป็นแหล่งผลิตข้าวเจ้าซึ่งปลูกกันมากบริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำทั้งสองด้าน (ศูนย์อินโดจีนศึกษา วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2552: 17) นอกจากนี้ ปาล์มน้ำมัน ยังเป็นพืชเศรษฐกิจส่งออกที่สำคัญของมาเลเซียอีกด้วย (โครงการพัฒนาความร่วมมือเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, www, 2555)

สำหรับในประเทศไทย โครงสร้างการผลิตของภาคได้พึ่งพาภาคเกษตรกรรมเป็นหลัก โดยมีสัดส่วนถึงร้อยละ 34.0 ของ GRP ส่วนใหญ่เป็นมูลค่าการผลิตภาคการเกษตรถึงร้อยละ 70.1 ของมูลค่าภาคเกษตรกรรม ส่วนที่เหลือเป็นมูลค่าการผลิตประมงมีสัดส่วนร้อยละ 29.9 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2553 อ้างถึงใน สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน), www, 2555)

เกษตรกรรมจึงเป็นภาคการผลิตที่มีความสำคัญของภาคได้มาโดยตลอด เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่ของภาคมีการดำรงชีพที่เกี่ยวข้องอยู่กับภาคการเกษตร ผลผลิตการเกษตรที่ผลิตได้ส่วนหนึ่งใช้เป็นอาหารสำหรับเลี้ยงประชากรภายในภาคและประเทศ ส่วนที่เหลือใช้เป็นวัตถุดิบ สำหรับอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร และเป็นสินค้าส่งออก โดยพืชเศรษฐกิจสำคัญของภาคได้ ได้แก่ ยางพารา (โดยในพื้นที่ อำเภอสุโขทัย-สุโขทัย จังหวัดนครราชสีมา และ อำเภอเบตง จังหวัดยะลา มีการปลูกยางพาราเป็นจำนวนมาก) ปาล์มน้ำมัน กาแฟ มะพร้าว เงาะ มังคุด ทุเรียน ลองกอง และข้าว (สำนักส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตรเขตที่ 5 จังหวัดสงขลา, 2553 อ้างถึงใน สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน), www, 2555)

แม้ไทยจะพึ่งพาสินค้าทางการเกษตรจากมาเลเซีย ดังข้อมูลของกรมวิชาการเกษตรข้างต้น แต่จุดร่วมทางการเกษตรที่ได้กล่าวถึงก่อนหน้านี้ นำมาซึ่งความร่วมมืออื่น ๆ ที่สำคัญ เช่น ความตกลงว่าด้วยความร่วมมือทางการเกษตร (ลงนามเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2522) บันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านยางพารา (ลงนามเมื่อวันที่ 17 กันยายน 2542) เป็นต้น (ศูนย์อินโดจีนศึกษา วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2552: 167-169)

นอกจากความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่เด่นชัดในด้านความสัมพันธ์ทางเครือญาติ ความสัมพันธ์ด้านวัฒนธรรม ความสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจ และความสัมพันธ์ด้านการเกษตรแล้ว ยังมีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในด้านอื่น ๆ เช่น ความสัมพันธ์ทางด้านสถาบันพระมหากษัตริย์ระหว่างไทยกับมาเลเซีย ความสัมพันธ์ทางด้านพุทธศาสนาระหว่างไทยกับ สปป.ลาว และไทยกับกัมพูชา และความร่วมมือระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านทุกลักษณะและทุกระดับ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน อาทิ สมาคมไทย-ลาว เพื่อมิตรภาพ/สมาคมมิตรภาพลาว-ไทย สมาคมความร่วมมือทางด้านวัฒนธรรมและเศรษฐกิจระหว่างไทย-พม่า (Thailand-Myanmar Cultural Economic Cooperation Association) คณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค ไทย – กัมพูชา (Regional Border Committee : RBC) และคณะกรรมการร่วมว่าด้วยความร่วมมือทวิภาคีระหว่างไทยกับมาเลเซีย (Joint Commission : JC) เป็นต้น

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่ดีดังกล่าวข้างต้น เป็นปัจจัยสำคัญที่เอื้ออำนวยให้สื่อมวลชน โดยเฉพาะวิทยุชายแดน (แก่นหลักสำคัญของหนังสือเล่มนี้) ในการทำหน้าที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน

สรุป

ประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้านที่มีอาณาเขตติดต่อกัน ได้แก่ สปป.ลาว พม่า กัมพูชา และมาเลเซีย มีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอย่างแนบแน่นทั้งด้านความสัมพันธ์ทางเครือญาติ ความสัมพันธ์ทางสายเลือด รวมทั้งความสัมพันธ์แบบเพื่อนหรือแฟน ความสัมพันธ์ด้านวัฒนธรรมเนื่องจากมีขนบธรรมเนียมที่คล้ายคลึงกัน ความสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจ การค้าขาย และแลกเปลี่ยนสินค้าทั้งในระดับปัจเจกบุคคลและกลุ่มธุรกิจ รวมทั้งความสัมพันธ์ด้านการเกษตร ซึ่งเกษตรกรรมเป็นหัวใจสำคัญของคนไทยและคนในประเทศเพื่อนบ้าน

บทที่ 2

บทบาทและหน้าที่ของสื่อมวลชน ต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

บทนี้เป็นการนำเสนอแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับบทบาทและหน้าที่
ของสื่อมวลชนในการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ มีรายละเอียด
ต่อไปนี้

2.1 บทบาทและหน้าที่ของสื่อมวลชน

สาขาวิชาสังคมศาสตร์ เช่น สังคมวิทยา มีการจำแนกสำนักคิดออกเป็นสำนัก ๆ และแต่ละสำนักก็มีอิทธิพลต่อทฤษฎีสื่อสารมวลชน อาทิ ทฤษฎีหน้าที่นิยม (functionalism) ซึ่งพัฒนาจาก Evolutionism โดยมีจุดยืนว่า ทุก organism (ทุกระบบ) มีองค์ประกอบย่อยทำหน้าที่ให้ส่วนรวมอยู่ได้ด้วยความมั่นคง และไม่มีสังคมสิ่งมีชีวิตหรือสถาบันใดเหนือหรือดีกว่ากัน (กาญจนา แก้วเทพ, 2541: 26) การวิเคราะห์หน้าที่ของการสื่อสารมวลชนเน้นที่บทบาทของสื่อในการรักษาไว้ซึ่งดุลยภาพของสังคม (Williams, 2003: 48)

นักวิชาการจากหลายสาขาวิชา เช่น สังคมศาสตร์ รัฐศาสตร์ ฯลฯ ได้อธิบายทฤษฎีหน้าที่นิยมเกี่ยวกับการสื่อสารและสื่อมวลชนหลากหลายด้านและมุมมอง ทั้งมิติของการทำหน้าที่ของสื่อจากมุมมองของผู้ปฏิบัติหน้าที่และหน้าที่ของสื่อตามความคาดหวังหรือความต้องการของผู้เปิดรับ ในที่นี้ได้ประมวลหน้าที่ของสื่อมวลชนบางส่วน ดังนี้

องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมของสหประชาชาติ (UNESCO) ได้จัดตั้งคณะกรรมการระหว่างประเทศเพื่อศึกษาปัญหาการสื่อสาร (International Commission for the Study of Communication Problems) ขึ้นในปี 1976 โดยมี Sean MacBride เป็นประธาน และได้มีการตีพิมพ์รายงานชื่อ “Many Voices One World: towards a new more just and more efficient world information and communication order” (UNESCO, 1980: 14-31) ภายในมีเนื้อหาที่กล่าวถึงหน้าที่ของการสื่อสาร ดังนี้

- (1) หน้าที่ด้านสารสนเทศ (information)
- (2) หน้าที่ด้านการขัดเกลาทางสังคมหรือสังคมประกิต (socialization)
- (3) หน้าที่ด้านการจูงใจ (motivation)
- (4) หน้าที่ด้านการโต้แย้งและการอภิปราย (debate and discussion)
- (5) หน้าที่ด้านการศึกษา (education)
- (6) หน้าที่ด้านส่งเสริมวัฒนธรรม (cultural promotion)
- (7) หน้าที่ด้านบันเทิง (entertainment)
- (8) หน้าที่ด้านการประสานสามัคคี (integration)
- (9) ความจำเป็นทางสังคม (a social need)
- (10) เครื่องมือทางการเมือง (a political instrument)
- (11) พลังทางเศรษฐกิจ (an economic force)
- (12) ศักยภาพทางการศึกษา (an educational potential)
  - (12.1) การพัฒนาสติปัญญา (intellectual development)
  - (12.2) สร้างบุคลิกภาพใหม่ (emergence of a new framework for the personality)

- (12.3) สร้างมาตรฐานทางปัญญา (*intellectual standardization*)
- (12.4) ทำหน้าที่เป็นโรงเรียน (*the school*)
- (12.5) ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ (*an exchange of knowledge*)
- (13) แรงกระตุ้นวัฒนธรรม (*an impulse to culture*)”

McQuail (2010: 98) กล่าวว่า หน้าที่หลักของการสื่อสารในสังคม โดยอ้างถึง Lasswell ว่ากล่าวถึงหน้าที่ต่าง ๆ ดังนี้ “(1) การระวังเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม (*surveillance of the environment*) (2) การสานสัมพันธ์ส่วนต่าง ๆ ของสังคมในการสนองตอบต่อสภาพแวดล้อม (*correlation of the parts of the society in responding to its environment*) และ (3) การถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรม (*the transmission of the cultural heritage*)”

McQuail (2010: 98-9) ยังได้กล่าวถึง Wright ที่ได้เพิ่มเติมหน้าที่สำคัญของสื่ออันดับที่ 4 ต่อจาก Lasswell คือ ความบันเทิง (*entertainment*) และเพิ่มหน้าที่สำคัญของสื่อมวลชนอันดับที่ 5 คือ การระดมความร่วมมือ (*mobilization*) รวมทั้งอธิบายหน้าที่ของสื่อในสังคมที่ประกอบด้วยด้านต่าง ๆ คือ

- “1) สารสนเทศ (*information*)
  - การให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเหตุการณ์ และสถานการณ์ในสังคมและโลก
  - แสดงความสัมพันธ์ของอำนาจ
  - การอำนวยความสะดวกให้เกิดนวัตกรรม การปรับตัว และความก้าวหน้า
- 2) ประสานสัมพันธ์ (*correlation*)
  - อธิบาย ตีความ และวิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาของเหตุการณ์และข้อมูลข่าวสาร
  - การให้การสนับสนุนผู้ที่อยู่ในอำนาจที่ถูกต้องและบรรทัดฐานของสังคม
  - ทำให้เกิดการขัดเกลาทางสังคมหรือสังคมประกิต (*socializing*)
  - การประสานกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคม
  - การสร้างความสอดคล้องกันในความคิดเห็นในสังคม (*consensus*)
  - การจัดลำดับความสำคัญและการบอกถึงสภาพในสังคม
- 3) ความต่อเนื่อง (*continuity*)
  - การแสดงออกให้เห็นถึงวัฒนธรรมหลัก (*dominant culture*) และการยอมรับวัฒนธรรมย่อย (*subcultures*) และการพัฒนาวัฒนธรรมใหม่
  - การดำรงและรักษาไว้ซึ่งค่านิยมร่วมของสังคม
- 4) ความบันเทิง (*entertainment*)
  - การให้ความสนุกสนาน ความเพลิดเพลิน และช่องทางของการพักผ่อน
  - การลดความตึงเครียดในสังคม

5) การระดมความร่วมมือ (mobilization)

- การรณรงค์เพื่อเป้าหมายทางสังคมในด้านการเมือง สงคราม การพัฒนาเศรษฐกิจ การทำงาน และศาสนา”

สำหรับสังคมไทย พระธรรมปิฎก (2537: 8-9, 24-25) ได้กล่าวถึงหน้าที่และบทบาทสำคัญของ สื่อมวลชน ไว้ดังนี้

- 1) ทำหน้าที่พื้นฐานในฐานะเป็นแหล่งข่าวสารข้อมูลที่ถูกต้องแม่นยำตรงประเด็น นำเชื่อถือหรือเชื่อถือได้ ให้ถึงขั้นว่าเป็นหลักฐานที่ใช้อ้างอิงต่อไปได้
- 2) เป็นยามระวังภัยให้แก่สังคม มีอะไรที่จะเป็นปัญหาที่จะทำให้เกิดภัยอันตรายแก่สังคม สื่อมวลชน จะต้องยกเรื่องนั้นขึ้นมาพิจารณาช่วยบอกกล่าว มาช่วยบอกให้รู้ เป็นการเตือนภัยเพื่อสังคมจะได้พยายามหลีกเลี่ยงปัญหาเหล่านั้น
- 3) เป็นผู้ชี้มุมทรัพย์บอกแหล่งโชคลาภแก่สังคม ซึ่งเป็นด้านบวก มีความหมายรวมถึงการให้ความรู้ต่าง ๆ โดยเฉพาะสิ่งที่เกิดขึ้นใหม่ ๆ สิ่งที่เป็นความริเริ่มสร้างสรรค์ที่ดี สื่อมวลชนก็เอามาบอกกล่าวคนในสังคมนี้ ใครมีความคิดริเริ่ม มีการค้นพบ หรือได้รู้อะไร มีความคิดใหม่ ๆ ทำอะไร ๆ ที่เป็นการสร้างสรรค์ สื่อมวลชนก็เอามาสนับสนุน เอามาช่วยเผยแพร่ให้
- 4) เป็นผู้นำที่ดีของสังคม เป็นผู้นำในทางสร้างสรรค์ที่จะพาสังคมไปสู่ความเจริญก้าวหน้า ซึ่งเป็นเรื่องของการนำในทางความคิด ที่บอกว่าเป็นผู้สร้างทัศนคติ ค่านิยม มติมหาชน และกระแสความคิด ที่ถูกต้อง

2.2 บทบาทและหน้าที่ของสื่อมวลชนต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

สมาชิกผู้ร่วมประชุมทั่วไปของ UNESCO (www, 2004) ปี 1978 ได้ออกคำประกาศที่เน้นถึงบทบาทสำคัญของสื่อ (1) ในการสร้างความเข้มแข็งของสันติภาพและการเข้าใจระหว่างประเทศ (2) ในการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน และ (3) ในการต่อต้านลัทธิแบ่งแยกเชื้อชาติ การแบ่งแยกสีผิว และการยุยงส่งเสริมการทำสงคราม

Cohen (1963: 19-47) กล่าวว่าสื่อมีบทบาทในกิจการเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ อาทิ หนังสือพิมพ์ในสังคมของคนอเมริกามีบทบาทในกระบวนการตัดสินใจในนโยบายต่างประเทศอันได้แก่ (1) บทบาทการเป็นผู้ให้ข้อเท็จจริง (2) บทบาทของลัทธิอธิบาย และ (3) บทบาทการเป็นเครื่องมือของรัฐบาล

โดย Cohen อธิบายว่าทั้ง 3 บทบาทดังกล่าวเป็นบทบาทที่เป็น “ตัวกลาง” นอกจากนี้ Cohen ยังกล่าวว่าหนังสือพิมพ์ยังมีบทบาทในการประสานในกระบวนการตัดสินใจในนโยบายต่างประเทศ ได้แก่ (1) บทบาทการเป็นตัวแทนของประชาชน (2) บทบาทในการเป็นผู้วิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล (3) บทบาทในการเป็นผู้สนับสนุนนโยบาย และ (4) บทบาทในการเป็นผู้ออกนโยบาย

Mowlana (1997a: 244-245) เสนอหลักการพื้นฐาน 4 ประการสำหรับสื่อระหวางประเทศและสถาบันการสื่อสาร ดังนี้

- 1) การป้องกันสงครามและส่งเสริมสันติภาพ
- 2) ให้ความเคารพนับถือต่อวัฒนธรรม ประเพณี และค่านิยม
- 3) การส่งเสริมสิทธิมนุษยชนและควมมีเกียรติ
- 4) การอนุรักษ์ซึ่งที่อยู่อาศัย การคบค้าสมาคมของมนุษย์ ครอบครัวและชุมชน

Mowlana (1997b: 39-40) ยังกล่าวว่า สื่อควรแสดงบทบาทในกระบวนการนโยบายต่างประเทศ ดังนี้

- 1) บทบาทของผู้กำหนดวาระ
- 2) บทบาทของผู้กระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
- 3) บทบาทของผู้เร่งและผู้ขัดขวางนโยบายต่างประเทศของรัฐบาล
- 4) บทบาทในการเป็นกลไกในการโฆษณาชวนเชื่อ
- 5) บทบาทในการเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนประชาชน
- 6) บทบาทในการเป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารทางเลือกสำคัญสำหรับนักการทูตและรัฐบาล
- 7) บทบาทในการเป็นช่องทางในการแลกเปลี่ยน
- 8) บทบาทในการเป็นนักประชาสัมพันธ์อย่างไม่เต็มใจ
- 9) บทบาทในการเป็นกลไกการหาวิธีการแก้ไขปัญหาย่างสันติ
- 10) บทบาทในการเป็นผู้ช่วยเหลือการเจรจาต่อรอง
- 11) บทบาทของผู้อำนวยความสะดวกการตกลง
- 12) บทบาทผู้ช่วยเหลือตัวกลาง
- 13) บทบาทในการเป็นผู้ให้กำลังใจแก่รัฐบาล ผู้นำและประชาชนที่มีอารมณ์ขุ่นหมอง

นอกจากนี้สื่อยังมีหน้าที่ในการเป็นเวทีแลกเปลี่ยนแนวคิดและความคิดเห็น โดยเฉพาะเพื่อการสร้างความสันติภาพ (Arnaldo, 2000: 5) McQuail (2001: 297) ได้เสนอหน้าที่ของสื่อเพิ่มเติม โดยกล่าวว่าสื่อควรมีหน้าที่ในการปกป้องผู้เยาว์และชนกลุ่มน้อย ให้ความเคารพต่อสิทธิมนุษยชน ไม่ส่งเสริมความขัดแย้งและความเกลียดชังระหวางประเทศ ส่งเสริมความเสมอภาคและจริงใจ (openness) ในการสื่อสารระหวางประเทศ ส่งเสริมความเท่าเทียมของข้อมูลข่าวสาร เคารพต่อความเป็นส่วนตัวและควมมีเกียรติของเพื่อนมนุษย์ รวมทั้งป้องกัน "พื้นที่สาธารณะ" ที่เป็นประชาธิปไตยทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระหวางประเทศ

Davison (1974: 174-191) ศึกษาสื่อ (news media) และการเจรจาต่อรองระหวางประเทศที่สื่อช่วยการตกลงระหวางประเทศให้ยั่งยืน โดยสื่อทำหน้าที่ในฐานะ (1) ผู้ให้สารสนเทศในการเจรจาต่อรองระหวาง

ประเทศ “มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทูต” (2) ผู้เปิดให้มีการสนทนาอย่างไม่เป็นทางการทั้ง 2 ฝ่าย การสร้างกองทุนของความรู้ที่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน (a share fund of knowledge) (3) ผู้ประสานงานภายในรัฐบาลโดยการเชื่อมโยงหน่วยงาน และระดับตำแหน่ง/ชั้น ที่หลากหลายในรัฐบาลทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ (4) ผู้ประสานงานระหว่างรัฐบาล และสาธารณชนแบบ 2 ทาง และ (5) นักสื่อสารที่เป็นส่วนเสริม (เพิ่มเติม) โดยการส่งสาร (message) ทาง การทูต Chang (1993: 5) มองสื่อในมิติทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศว่า เป็นแหล่งข่าวและสารสนเทศที่เกิดขึ้นทุกวัน เป็นเวที (forum) หลักสำหรับการอภิปราย (debate) ระดับชาติ และเป็นตัวเชื่อมโยงที่สำคัญระหว่างสาธารณชนและผู้กำหนดนโยบายในระดับชาติและนานาชาติ

สื่อกระจายเสียงและแพร่ภาพระหว่างประเทศมีบทบาทด้านการทูตสาธารณะ (public diplomacy) (Fortner, 1994: 17-34; Snyder, 1995:12-30) Fortner (1994) กล่าวว่า “ปฏิบัติการด้านการทูตสาธารณะหรือการใช้สื่อต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมนโยบายหรือความคิดเห็นของประเทศหนึ่งให้ประชาชนในอีกประเทศหนึ่งนั้นมีมาก่อนที่จะมีการใช้สื่อวิทยุกระจายเสียงและแพร่ภาพภายในประเทศ ความพยายามใด ๆ ที่จะสร้างอิทธิพลต่อลักษณะการนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับเหตุการณ์ บุคคล หรือข้อตกลง ที่สะท้อนเจตจำนงของรัฐบาลคือ การทูตสาธารณะ”

จากบทบาทและหน้าที่ของสื่อมวลชนต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศข้างข้างต้น เป็นโจทย์ที่น่าค้นหา คำตอบว่า สื่ออย่างวิทยุชายแดนไทย จะมีบทบาทและหน้าที่คล้ายคลึงหรือเหมือนกับแนวคิดหรือไม่ อย่างไร และโดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่มีพื้นที่ติดต่อกันและมีความสัมพันธ์ในลักษณะเฉพาะอย่างไทยและประเทศเพื่อนบ้านทั้ง 4 ประเทศ

สรุป

สื่อมวลชนมีบทบาทและหน้าที่ที่ทั้งต่อปัจเจกบุคคลและสังคมหลายด้าน เช่น การให้ข้อมูลข่าวสาร การประสานสามัคคีและความร่วมมือ และการให้ความบันเทิง เป็นต้น แต่สำหรับสื่อมวลชนที่ทำหน้าที่ต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ มีบทบาทและหน้าที่สำคัญหลายประการ เช่น การสร้างสันติภาพและความเข้าใจระหว่างประเทศ และส่งเสริมสิทธิมนุษยชน เป็นต้น คำถามที่น่าหาคำตอบคือ หากยึดแนวคิดดังกล่าวเป็นหลักแล้วพิจารณาบทบาทของวิทยุชายแดน โดยเฉพาะวิทยุชายแดนไทยว่ามีบทบาทคล้ายคลึงหรือเหมือนกับแนวคิดหรือไม่ อย่างไร

บทที่ 3

ความหมาย ความสำคัญ และสถานภาพของวิทยุชายแดนไทย และวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้าน

บทนี้กล่าวถึงความหมายและความสำคัญของวิทยุชายแดน รวมทั้งสถานภาพของวิทยุชายแดนไทย และวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้านทั้ง 4 ประเทศที่ทั้งคนไทยและคนในประเทศเพื่อนบ้านสามารถเปิดรับฟังได้ ทั้งในเชิงปริมาณคือ จำนวนสถานีประสิทธิภาพการรับ-ส่งสัญญาณ และมีรายการที่ออกอากาศ ทั้งนี้ความถี่ที่ได้จากการสำรวจมีการเปลี่ยนแปลงได้เพราะเมื่อผู้วิจัยมีโอกาสกลับเข้าไปพื้นที่อีกครั้ง พบว่าในพื้นที่วิจัยบางแห่งทั้งวิทยุชายแดนไทยและวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้านเปลี่ยนแปลงการใช้ความถี่ของสถานี

3.1 ความหมายและความสำคัญของวิทยุชายแดน

วิทยุชายแดน หมายถึง สถานีวิทยุกระจายเสียงที่มีที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ชายแดน และที่สำคัญคือ สัญญาณกระจายเสียงข้ามแดนจากประเทศหนึ่งถึงประเทศอื่น ซึ่งอาจเป็นระหว่าง 2 ประเทศ หรือมากกว่า 2 ประเทศ อาทิ วิทยุชายแดนไทยในพื้นที่ชายแดนจังหวัดเชียงรายที่สัญญาณกระจายเสียงถึง สปป.ลาว และ พม่า โดยปกติคนในพื้นที่ชายแดนระหว่างประเทศสามารถรับสัญญาณการกระจายเสียงได้ ทั้งนี้มีการดำเนินการ ณ ที่ตั้งในพื้นที่ชายแดน เพื่อผลิตรายการออกอากาศทุกช่วงเวลา หรือบางช่วงเวลารับสัญญาณรายการจากส่วนกลางในช่วงความถี่เอ.เอ็ม.และเอฟ.เอ็ม.¹

วิทยุชายแดนไทย หมายถึง วิทยุชายแดนของไทยที่ดำเนินการในพื้นที่ชายแดนไทย โดยสัญญาณการกระจายเสียงครอบคลุมทั้งประเทศไทยและเพื่อนบ้าน ทั้งสถานีที่เป็นประเภทกิจการบริการสาธารณะ กิจการบริการชุมชน และกิจการทางธุรกิจ ที่สัญญาณกระจายเสียงข้ามแดนไปยังประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งปกติคนในประเทศเพื่อนบ้านสามารถรับสัญญาณกระจายเสียงได้

วิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้าน หมายถึง วิทยุชายแดนของประเทศเพื่อนบ้านของไทย ได้แก่ วิทยุชายแดน สปป.ลาว วิทยุชายแดนพม่า วิทยุชายแดนกัมพูชา และวิทยุชายแดนมาเลเซียที่ตั้งอยู่และดำเนินการในพื้นที่ชายแดน โดยสัญญาณการกระจายเสียงครอบคลุมพื้นที่ชายแดนทั้งประเทศเพื่อนบ้าน และประเทศไทย (สภาพปัจจุบันวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้านไทยบางแห่งเป็นสถานีทวนสัญญาณ)

แม้ว่าเทคโนโลยีเว็บ 2.0 จะทำให้การสื่อสารเป็นไปได้อย่างสะดวก มั่นคง ปลอดภัย และขยายขอบเขตของการสื่อสารได้หลากหลายมิติ ครอบคลุมทั้งที่มีโครงสร้างพื้นฐานรองรับและเศรษฐกิจหนุนให้ผู้ใช้ (user) สามารถเข้าถึงสื่อใหม่ (new media) ได้ แต่ทว่าทฤษฎีการวิจัยสันนิษฐานว่า สื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์เป็นสื่อที่มีศักยภาพในการทำหน้าที่ของการสร้าง “พื้นที่สาธารณะ” (public sphere) ทั้งนี้อยู่บนเงื่อนไขที่มีการใช้สื่อดังกล่าวอย่างสม่ำเสมอ และสื่อเองตระหนักถึงบทบาทในการเชื่อมโยงและสร้างสมานฉันท์ระหว่างคนกลุ่มต่าง ๆ รวมทั้งพยายามสร้างรูปแบบการสื่อสารอย่างมีส่วนร่วมให้เกิดขึ้น (2543: 184-5) ประกอบกับจากการสำรวจการเปิดรับวิทยุฯ ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2551) ที่พบว่า คนไทยอายุ 6 ปีขึ้นไปยังคงเปิดรับวิทยุฯคิดเป็นร้อยละ 42.8 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, www, 2558)

¹ ในทางเทคนิคการกระจายเสียงในระบบ เอฟ.เอ็ม. มีเสียงหรือสัญญาณรบกวนน้อยกว่าและชัดเจนกว่าระบบ เอ.เอ็ม. แต่ระบบ เอ.เอ็ม. สัญญาณไปได้ไกลกว่า (ครอบคลุมพื้นที่มากกว่า) ระบบ เอฟ.เอ็ม. ซึ่งหากใช้กำลังเครื่องส่งมาก ๆ สัญญาณในระบบ เอ.เอ็ม.จะไปได้ไกลยิ่งขึ้น

หากเปรียบเทียบสื่อมวลชนต่าง ๆ เช่น สื่อใหม่ดังกล่าวข้างต้น หรือสื่อเก่า เช่น หนังสือพิมพ์ และวิทยุโทรทัศน์ ฯลฯ กับวิทยุกระจายเสียงจะพบว่า วิทยุกระจายเสียงมีคุณลักษณะเด่นในด้านต่าง ๆ ซึ่งต่างจากสื่อมวลชนอื่น เช่น ผู้รับสารหรือผู้ฟังสามารถเปิดรับสื่อ (เปิดฟัง) ได้พร้อม ๆ กับการทำกิจกรรมอื่น ๆ เช่น ทำงานบ้าน ทำสวนทำไร่ ขับรถยนต์ ฯลฯ ในขณะที่ผู้อ่านหนังสือพิมพ์ ดูวิทยุโทรทัศน์ หรือใช้คอมพิวเตอร์ต้องมองเห็นและอ่านที่หน้าหนังสือพิมพ์หรือดูที่หน้าจอวิทยุโทรทัศน์หรือจอคอมพิวเตอร์ ทำให้ยากที่จะทำกิจกรรมอื่น ๆ วิทยุกระจายเสียงเป็นสื่อที่สามารถนำเสนอข่าวสารความรู้ได้รวดเร็วและทันที ต่างจากหนังสือพิมพ์และวิทยุโทรทัศน์ที่ต้องผ่านขั้นตอน/กระบวนการการผลิตและนำเสนอต่าง ๆ มากมาย ซึ่งทำให้ใช้เวลามาก นอกจากนี้วิทยุกระจายเสียงยังสามารถสร้างความใกล้ชิดกับผู้ฟังได้ด้วยการนำเสนอข่าวสารความรู้ภายในพื้นที่หรือชุมชนท้องถิ่น โดยเฉพาะวิทยุกระจายเสียงท้องถิ่น (local radio) และวิทยุชุมชน (community radio)

วิทยุชายแดนนอกจากมีคุณลักษณะเด่นเช่นเดียวกับวิทยุกระจายเสียงข้างต้นและมีบทบาทและหน้าที่ในด้านต่าง ๆ เช่น การให้ความบันเทิง การส่งเสริมทางวัฒนธรรมและการศึกษา เป็นต้น ไม่ต่างจากวิทยุกระจายเสียงทั่วไปแล้ว วิทยุชายแดนยังมีบทบาทและหน้าที่ให้บริการและรับผิดชอบต่อชุมชนและสังคมระหว่างประเทศ โดยควรมีเป้าหมายเพื่อการสานความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

อย่างไรก็ตาม วิทยุชายแดนบางแห่งก็รับเอาเทคโนโลยีการสื่อสารใหม่เพื่อขยายขอบเขตการให้บริการและเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น โดยมีเว็บไซต์ที่เชื่อมโยงสัญญาณเสียงผ่านอินเทอร์เน็ตซึ่งผู้ฟังสามารถเปิดรับฟังได้ทุกที่ทุกเวลาได้ เช่น สถานีบลู เอ็ม.เอ็ม. แมสซอด จังหวัดตาก (<http://www.blueเอฟ.เอ็ม.9875.com>) และ สวท.สุโขทัย-ลก (<http://radio.prd.go.th/sungigolok>) ในอนาคตอันใกล้จะมีการเพิ่มบริการผ่านโทรศัพท์มือถือสมาร์ตโฟนด้วยโปรแกรมประยุกต์ (application) รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอื่นเพื่อลดข้อจำกัดด้านเวลาและสถานที่ในการเข้าถึงสื่อวิทยุ

ด้านงานวิจัยและวิทยานิพนธ์ของไทยที่ศึกษาเกี่ยวกับวิทยุชายแดนโดยอาจารย์และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มีจำนวน 4 ผลงาน ดังนี้ **วิภา อุดมฉันท** (2544) ศึกษาเรื่อง “ผลกระทบของสัญญาณวิทยุและโทรทัศน์ข้ามพรมแดนระหว่างไทย-ลาว”² **ศุภางค์ นันตา** (2542) ศึกษาเรื่อง “การเปิดรับสื่อวิทยุโทรทัศน์จากสปป.ลาว ของผู้รับสารตามแนวชายแดนไทย”³ **เพ็ญจันทร์ จิงสมบูรณานนท์** (2546) ศึกษาเรื่อง “การเปิดรับ

² กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 80.30 (964 คน) เคยรับสื่อของ สปป.ลาว บ้างไม่มากนักน้อย (หนองคายร้อยละ 82 มุกดาหารร้อยละ 86.75 และอุบลราชธานีร้อยละ 72.25) โดยร้อยละ 11.72 เปิดรับฟังวิทยุ สปป.ลาว และร้อยละ 95.70 ของผู้ที่เปิดรับวิทยุและโทรทัศน์ สปป.ลาว ไม่ได้สนใจติดตามรายการใดเป็นพิเศษ แต่คลื่นของสปป.ลาว มักผ่านเข้ามาในเครื่องรับขณะเปลี่ยนช่องสัญญาณหรือกำลังจูน (tune) คลื่นรายการอยู่

³ กลุ่มตัวอย่างในจังหวัดหนองคาย มุกดาหาร และอุบลราชธานี ส่วนใหญ่เคยรับฟังวิทยุ หรือรับชมโทรทัศน์จาก สปป.ลาว (ร้อยละ 80.34) โดยส่วนใหญ่เปิดรับรายการโทรทัศน์ (ร้อยละ 79.77) รองลงมาคือ เปิดรับทั้งรายการวิทยุ และรายการโทรทัศน์ (ร้อยละ 13.90) และเปิดรับเฉพาะรายการวิทยุ (ร้อยละ 6.33) ส่วนใหญ่ไม่ได้ตั้งใจเปิดรับ หรือเปิดรับโดยความบังเอิญ (ร้อยละ 76.92)

สื่อวิทยุ-โทรทัศน์ของประชาชนไทยและพม่าบริเวณแนวชายแดนจังหวัดเชียงรายและท่าขี้เหล็ก⁴ และเสียงฝนรัตนพรหม (2545) ศึกษาเรื่อง “การเปิดรับสื่อวิทยุ-โทรทัศน์จากประเทศมาเลเซียของผู้รับสารตามแนวชายแดนไทย”⁵

ผลงานวิชาการในต่างประเทศ จากการสืบค้นข้อมูลในฐานข้อมูลต่าง ๆ พบผลงานของ Fowler, G & Crawford, B (2002) ชื่อหนังสือคือ Border radio: quacks, yodelers, pitchmen, psychics, and other amazing broadcasters of the American airwaves⁶ รวมทั้งบทความทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับวิทยุชายแดนดังกล่าว นอกเหนือจากนี้มีผลงานทั้งหนังสือ บทความวิจัย และบทความวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการแพร่ภาพและกระจายเสียงระหว่างประเทศ (international broadcasting) ทั้งวิทยุโทรทัศน์ระหว่างประเทศ (international television) และวิทยุกระจายเสียงระหว่างประเทศ (international radio) วิทยุโทรทัศน์ดาวเทียม (satellite television) วิทยุโทรทัศน์โลก (world television) รวมทั้งการสื่อสารโลก (global communication/ world communication) และการสื่อสารระหว่างประเทศ (international communication) เป็นต้น ในปริมาณมาก ตัวอย่างสื่อแพร่ภาพและกระจายเสียงดังกล่าว เช่น วิทยุเสียงอเมริกา (Voice of America : VOA) วิทยุเอเชียเสรี (Radio Free Asia) วิทยุยุโรปเสรี/วิทยุเสรีภาพ (Radio Free Europe : RFE and Radio Liberty : RL) วิทยุฝรั่งเศสระหว่างประเทศ (Radio France International : RFI) บรรษัทการกระจายเสียงและแพร่ภาพแห่งอังกฤษ (British Broadcasting Corporation : BBC) และบรรษัทการกระจายเสียงและแพร่ภาพแห่งญี่ปุ่น (Nippon Hoso Kyokai : NHK) แต่อย่างไรก็ตามในจำนวนมากดังกล่าว การศึกษาเกี่ยวกับวิทยุกระจายเสียงระหว่างประเทศยังมีจำนวนที่ไม่สมดุลเมื่อเปรียบเทียบกับกรณีวิจัยในส่วนอื่น เนื่องจากมีงานวิจัยจำนวนน้อยที่ศึกษาในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ของวิทยุกระจายเสียงระหว่างประเทศทางการพาณิชย์และกระจายเสียงของกลุ่มประเทศโลกที่สาม (ประเทศกำลังพัฒนา) เป็นต้น (Mowlana, 1997a: 76)

⁴ กลุ่มตัวอย่างคนพม่า (กลุ่มตัวอย่างจำนวน 150 คน) เคยเปิดรับฟังและรับชมสื่อวิทยุ และโทรทัศน์จากประเทศไทยทุกคน โดยเปิดรับสื่อโทรทัศน์ จำนวน 125 คน (ร้อยละ 83.3) เปิดรับทั้งสองสื่อ (ทั้งวิทยุ และโทรทัศน์) จำนวน 21 คน (ร้อยละ 14) และเปิดรับสื่อวิทยุ จำนวน 4 คน (ร้อยละ 2.7) กลุ่มตัวอย่างคนพม่าไม่ตั้งใจเปิดรับสื่อวิทยุ ไทย (เปิดรับแบบมุนหาคลื่นไปเรื่อย ๆ เมื่อเจอก็หยุดรับฟัง) จำนวน 20 คน กลุ่มตัวอย่างคนไทย (จำนวน 250 คน) ไม่เคยเปิดรับฟังและรับชมสื่อวิทยุ และโทรทัศน์จากประเทศพม่า จำนวน 199 คน (ร้อยละ 79.6) กลุ่มตัวอย่างคนไทย จำนวน 51 คน เปิดรับสื่อโทรทัศน์ จำนวน 42 คน (ร้อยละ 82.35) และเปิดรับทั้งสองสื่อ (ทั้งวิทยุ และโทรทัศน์) จำนวน 9 คน (ร้อยละ 17.65) ส่วนการเปิดรับเฉพาะสื่อวิทยุ ไม่มีกลุ่มตัวอย่างระบุว่าเปิดรับ

⁵ กลุ่มตัวอย่างคนไทยมุสลิมเป็นกลุ่มที่เปิดรับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 96 โดยในจำนวนนี้มีผู้ตั้งใจเปิดรับวิทยุมาเลเซียร้อยละ 28.7 รองลงมาคือกลุ่มตัวอย่างคนไทยพุทธเชื้อสายจีนที่มีพฤติกรรมเปิดรับร้อยละ 70.7 มีผู้ตั้งใจเปิดรับวิทยุร้อยละ 13.3 และกลุ่มคนไทยพุทธเชื้อสายไทยที่มีเปิดรับน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 57.3 โดยมีผู้ตั้งใจเปิดรับวิทยุร้อยละ 9.3

⁶ เป็นวิทยุชายแดนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ติดต่อกันระหว่างสหรัฐอเมริกากับเม็กซิโก โดยเริ่มต้นจากส่งกระจายเสียงจากสหรัฐอเมริกาข้ามแดนไปยังเม็กซิโก ซึ่งเกิดขึ้นในทศวรรษ 1930 มีบทบาทในการโฆษณา เป็นเครื่องมือทางการเมือง เพิ่มความนิยมในเพลงคันทรี่ R&B และร็อก และเผยแพร่คำสอนศาสนาคริสต์ เป็นวิทยุ ที่มีลักษณะที่โดดเด่น และแตกต่างจากการกระจายเสียงอื่นๆ ซึ่งมีกำไรสูงและทำให้เกิดพุดคุยและโต้เถียงในวงกว้าง และให้ความบันเทิงได้เป็นอย่างดี

3.2 สถานภาพของวิทยุชายแดนไทย – สปป.ลาว

3.2.1 สถานภาพของวิทยุชายแดนไทย ณ บริเวณชายแดน จ.หนองคาย-นครหลวง เวียงจันทน์และแขวงบอลิคำไซ

พื้นที่ชายแดนจังหวัดหนองคาย 8 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองหนองคาย อำเภอศรีเชียงใหม่ อำเภอสังคม อำเภอโพธิ์ชัย อำเภอรัตนวาปี อำเภอปากคาด อำเภอบึงกาฬ⁷ และอำเภอบุ่งคล้า มีสถานีวิทยุชายแดนที่เป็นวิทยุฯ หลัก จำนวน 4 สถานี ได้แก่ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย (สวท.) หนองคาย เอฟ.เอ็ม. 90.5 MHz สถานีวิทยุเสียงจากทหารเรือ (ส.ทร.) หนองคาย เอฟ.เอ็ม. 95.75 MHz สถานีวิทยุกระจายเสียงองค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย (อสมท.) หนองคาย เอฟ.เอ็ม. 102.5 MHz และ สวท. บึงกาฬ เอฟ.เอ็ม. 104.25 MHz ส่วนวิทยุชุมชน ตามทำเนียบวิทยุชุมชนของสำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดหนองคาย มีจำนวน 81 สถานี ซึ่งทั้งหมดออกอากาศในระบบ เอฟ.เอ็ม. (แต่เมื่อเข้าพื้นที่วิจัยทราบว่ามีความมากกว่าในทำเนียบ) จากการสุ่มเปิดรับฟังพบว่ามีรายการเพลงทั้งเพลงสตริง ลูกทุ่ง ลูกกรุง หมอลำ และเพลงสากล รวมทั้งข่าวสารและสาระความรู้ นักจัดรายการวิทยุฯ นำเสนอรายการด้วยภาษาไทยกลางและอีสาน มีการโฆษณาสินค้าและบริการในรูปของสปอตรายการและพูดในรายการ เช่น การเกษตร มงคลชีวิต ผญา หลักธรรม การรณรงค์ป้องกันยาเสพติดและสาธารณสุข สิ่งแวดล้อม รวมทั้งข่าวสารทั่วไปจากสื่อสิ่งพิมพ์และอินเทอร์เน็ต โดยมักแทรกในรายการ และบางสถานีวิทยุฯ จัดทำสปอตและออกอากาศเพื่อการรณรงค์การป้องกันยาเสพติด ไฟป่าและอุบัติเหตุ ฯลฯ การดำเนินการวิทยุชุมชน ในจังหวัดหนองคาย ไม่เพียงแต่มีปัญหาสัญญาณคลื่นรบกวนแทรกหรือเบียดกันภายในประเทศ ปัญหาดังกล่าวยังไปรบกวนสัญญาณคลื่นของทาง สปป.ลาว ด้วย

สวท. จังหวัดหนองคายและสวท. อำเภอบึงกาฬมีการดำเนินการผลิตรายการวิทยุฯ ที่มีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ไทย-ลาว ซึ่งเป็นรายการเพื่อความมั่นคง และในอดีตเป็นการปฏิบัติภารกิจจิตวิทยา (ปจว.) ได้แก่ รายการ “ฮักแพงไทย-ลาว” ออกอากาศทาง สวท. อำเภอบึงกาฬ และรายการ “สองฝั่งโขง” ออกอากาศทาง สวท. จังหวัดหนองคาย ซึ่งจากการวิเคราะห์เนื้อหารายการ (contest analysis) วิทยุฯ ทั้งสองรายการ พบว่าส่วนใหญ่มีเนื้อหาประเภทความบันเทิง (ร้อยละ 65.17) รองลงมาเป็นข้อมูลข่าวสาร (ร้อยละ 34.83) โดยเนื้อหาประเภทความบันเทิงส่วนใหญ่เป็นเพลงลูกทุ่ง (ร้อยละ 47.54) เพลงหมอลำ (ร้อยละ 23.93) และเพลงลูกทุ่งเพื่อชีวิต (ร้อยละ 16.07) ส่วนเนื้อหาประเภทข้อมูลข่าวสาร ส่วนใหญ่เกี่ยวกับสุขภาพ/อนามัย (ร้อยละ 22.09) รองลงมาเป็นข่าวสารประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานต่าง ๆ (ร้อยละ 15.34) การรณรงค์การเลือกตั้ง (ร้อยละ 11.66) โฆษณารายการตนเอง (ร้อยละ 11.04) เนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรม/ประเพณี (ร้อยละ 7.98) รวมทั้งข่าว (ร้อยละ 6.13) และกฎหมาย (ร้อยละ 5.52) ตามลำดับ ส่วนรูปแบบรายการ เป็นรายการเพลง

⁷ ในปีที่ทำวิจัยบึงกาฬเป็นอำเภอ ปัจจุบัน คือ จังหวัดบึงกาฬ ตามพระราชบัญญัติตั้งจังหวัดบึงกาฬ พ.ศ. 2554 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา วันที่ 22 มีนาคม 2554

แทรกข่าวสารความรู้และเปิดรับสายจากผู้ฟัง และรายการเพลงแทรกข่าวสารความรู้ โดยไม่มีการเปิดสายให้ผู้ฟังโทรศัพท์เข้าออกอากาศในรายการ ทั้งสองรายการนำเสนอเนื้อหารายการประเภทข้อมูลข่าวสารส่วนใหญ่เกี่ยวกับประเทศไทย และมาจากประเทศไทย ในขณะที่ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับ สปป.ลาว และมาจาก สปป.ลาว มีจำนวนน้อยมาก

3.2.2 สถานภาพของวิทยุชายแดน สปป.ลาว ณ บริเวณชายแดน จ.หนองคาย-นครหลวงเวียงจันทน์และแขวงบอลิคำไซ

จากการลงสำรวจพื้นที่ของผู้วิจัย พบว่า พื้นที่ สปป.ลาว บริเวณชายแดนติดต่อ จังหวัดหนองคาย สามารถรับสัญญาณจากวิทยุชายแดน สปป.ลาว เช่น สถานีวิทยุฯ กองทัพประชาชนลาว เอฟ.เอ็ม. 93 MHz, สถานีวิทยุฯ Grade A Radio เอฟ.เอ็ม. 95 MHz, เอฟ.เอ็ม. 96 MHz, สถานีวิทยุฯ VIP Radio เอฟ.เอ็ม. 97.3 MHz, สถานีวิทยุฯ นครหลวง เอฟ.เอ็ม. 98.8 MHz, เอฟ.เอ็ม. 99.7 MHz, เอฟ.เอ็ม. 100.5 MHz, เอฟ.เอ็ม. 101.5 MHz, สถานีวิทยุฯ แห่งชาติลาว เอฟ.เอ็ม. 103.7 MHz, เอฟ.เอ็ม. 105.5 MHz, และ เอฟ.เอ็ม. 567 KHz ได้อย่างชัดเจน โดยรวมสถานีวิทยุฯ ของ สปป.ลาว นำเสนอรายการเพลงทั้งเพลงลูกทุ่งลาว เพลงสตริงลาว และเพลงสากล นำเสนอข่าวสาร และสาระความรู้ มีสปอตโฆษณาสินค้าและบริการ สถานีวิทยุฯ แห่งชาติลาวนอกจากนำเสนอข่าวสารของทางการแล้ว ยังนำเสนอรายการข่าวจากสถานีวิทยุฯ เวียดนาม และจีน สถานีวิทยุฯ เปิดโอกาสให้ผู้ฟังโทรศัพท์เข้าร่วมรายการเพื่อขอเพลงและพูดคุยกับนักจัดรายการวิทยุฯ ได้

3.3 สถานภาพของวิทยุชายแดนไทย – พม่า

3.3.1 สถานภาพของวิทยุชายแดนไทย ณ บริเวณชายแดนแม่สาย-ท่าขี้เหล็ก บริเวณชายแดนแม่สอด-เมียวดี และบริเวณชายแดนเมืองระนอง-เกาะสอง

อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงรายไม่มีสถานีวิทยุฯ หลัก (สถานีวิทยุฯ หลักส่วนใหญ่ตั้งอยู่ใน อำเภอเมือง) แต่มีวิทยุชุมชนจำนวน 16 สถานี จากการสุ่มเปิดรับฟังรายการสถานีวิทยุฯ ต่าง ๆ พบว่า มีรายการเพลงข่าวสาร และสาระความรู้ ทั้งเพลงสตริง เพื่อชีวิต ลูกทุ่ง และคำเมือง ฯลฯ นำเสนอรายการด้วยภาษาไทยกลาง และโฆษณาสินค้าและบริการ สถานีวิทยุชุมชนบางแห่งเป็นสถานีที่ออกอากาศรายการธรรมะ สถานีวิทยุชุมชนคลื่นเสียงเด็ก (Child Voice Radio) ออกอากาศรายการด้วยภาษาต่าง ๆ เช่น ไทยใหญ่ ไทยลื้อ อาข่า ฯลฯ ยกเว้นภาษาพม่า และสถานีอีกแห่งหนึ่งที่เปิดเพลงของกลุ่มชาติพันธุ์ในพื้นที่ คือ ไทยใหญ่

สถานีวิทยุชายแดนของไทยใน อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก มีสถานีวิทยุฯ หลัก 1 สถานี คือ สวท.แม่สอด เอฟ.เอ็ม. 103.75 MHz และมีวิทยุชุมชนจำนวน 12 สถานี จากการสุ่มเปิดรับฟังรายการสถานีวิทยุฯ ต่าง ๆ พบว่า มีรายการเพลง ทั้งเพลงสตริง เพื่อชีวิต ลูกทุ่ง ข่าวสาร และสาระความรู้ นำเสนอรายการด้วยภาษาไทยกลาง ฯลฯ มีการโฆษณาสินค้าและบริการ สถานีวิทยุชุมชนเชิงธุรกิจ คือ สถานีวิทยุฯ

บลู เอฟ.เอ็ม.^๘ ออกอากาศรายการด้วยภาษาพม่า จัดรายการโดยคนพม่าชื่อ Nyi Nyi Lwin ซึ่งเป็นนักศึกษาพม่าที่ลี้ภัยเข้ามาในประเทศไทย

บริเวณชายแดน จังหวัดระนอง มีสถานีวิทยุฯ หลัก 3 สถานี คือ สถานีวิทยุฯ อสมท. เอฟ.เอ็ม. 100.5 MHz, สถานีวิทยุฯ เพื่อการศึกษา จังหวัดระนอง เอฟ.เอ็ม. 105.75 MHz และสถานีวิทยุฯ สวท.ระนอง เอฟ.เอ็ม. 107.25 MHz และมีวิทยุชุมชนจำนวน 13 สถานี โดยใน อำเภอกระบุรี มี 3 สถานี จำนวนที่เหลืออีก 10 สถานี ตั้งอยู่ใน อำเภอเมืองระนอง โดยภาพรวมจากการเปิดรับฟังพบว่า วิทยุชายแดนไทยนำเสนอข่าวและความรู้รวมทั้งเปิดเพลงทุกรูปแบบทั้งเพลงเก่าและใหม่ เพลงสตริง ลูกทุ่งเพื่อชีวิต ฯลฯ โฆษณาสินค้าจากส่วนกลาง อาทิ ยาบรเทาอาการอักเสบและอาการรูมาติก (ไต้ฟี่ลิน) สินค้าและร้านค้าต่าง ๆ ในอำเภอ สถานีวิทยุชุมชนบางแห่งออกอากาศเกี่ยวกับศาสนาพุทธ อาทิ หลักธรรมคำสอนศาสนาของพุทธศาสนา

สวท. ระนองผลิตรายการวิทยุเพื่อความมั่นคง (ภาษาพม่า) เป็นรายการที่ช่วยให้คนไทยและคนพม่า โดยเฉพาะแรงงานพม่าในระนองมีความเข้าใจภาษาของกันและกัน และให้แรงงานพม่าเข้าใจและปฏิบัติตามอยู่ในกรอบกฎหมายไทย รวมทั้งสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยการนำเสนอข่าวสารและการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม อันนำไปสู่การค้าขายและการติดต่อสื่อสารสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

นอกจาก สวท. ระนองแล้ว สถานีวิทยุฯ สตาร์ เอฟ.เอ็ม. แม้จะเป็นสถานีที่เน้นการเปิดเพลง โดยไม่มีนักจัดรายการวิทยุฯ แต่เป็นสถานีที่มีผู้อ่านสปอตโฆษณาและประชาสัมพันธ์ชาวพม่าทำหน้าที่แปลภาษาไทยเป็นภาษาพม่า และบันทึกเสียงเป็นสปอตเพื่อออกอากาศ โดยมีสปอตภาษาพม่า เช่น โฆษณา ยาไต้ฟี่ลิน และประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่าง ๆ อาทิ การต่ออายุใบอนุญาตทำงานแรงงานต่างด้าว รวมทั้งเกี่ยวกับสาธารณสุข เช่น ระวังการสวมถุงยางอนามัยป้องกันโรค และระวังค้ป้องกันโรคติดต่อต่าง ๆ ฯลฯ

3.3.2 สถานภาพของวิทยุชายแดนพม่า ณ บริเวณชายแดนแม่สาย-ท่าซี้เหล็ก บริเวณชายแดนแม่สอด-เมียวดี และบริเวณชายแดนเมืองระนอง-เกาะสอง

บริเวณชายแดน อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย สามารถรับสัญญาณวิทยุชายแดนพม่าจำนวน 1 สถานี ได้แก่ สถานีวิทยุฯ Cherry เอฟ.เอ็ม. 89.0 MHz ได้อย่างชัดเจน

บริเวณชายแดน อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก สามารถรับสัญญาณวิทยุชายแดนพม่าจำนวน 4 สถานี ได้แก่ สถานีวิทยุฯ Shwe เอฟ.เอ็ม. 88.9 MHz, สถานีวิทยุฯ Myanmar เอฟ.เอ็ม. 89.0 MHz สถานีวิทยุฯ Naypyitaw เอฟ.เอ็ม. 90.5 MHz และสถานีวิทยุฯ เอ.เอ็ม. 576 KHz ได้อย่างชัดเจน

นอกจากนี้การสำรวจพื้นที่บริเวณ ชายแดน จังหวัดระนอง พบว่า พื้นที่ดังกล่าวสามารถรับสัญญาณวิทยุชายแดนพม่าจำนวน 2 สถานี ได้แก่ สถานีวิทยุฯ เอฟ.เอ็ม. 89.0 MHz และเอฟ.เอ็ม. 108.0 MHz ได้อย่างชัดเจน

^๘ สถานีวิทยุฯ เคยออกอากาศรายการของ VOA ภาคภาษาพม่า

โดยรวมสถานีวิทยุชายแดนพม่า นำเสนอเพลงทั้งเพลงสตริงพม่า เพลงลูกทุ่งพม่า เพลงเกาหลี เพลงสากล และเพลงพม่าทำนองไทย⁹ ควบคู่กับสาระความรู้ด้านสุขภาพ การเกษตร สมุนไพร และความรู้ทั่วไป รวมทั้งข่าวสารของรัฐบาล โดยมีสปอตโฆษณาในรายการและต้นชั่วโมง

3.4 สถานภาพของวิทยุชายแดนไทย – กัมพูชา

3.4.1 สถานภาพของวิทยุชายแดนไทย ณ บริเวณชายแดน จ.สระแก้ว-โอโจรวและสวายเจก และบริเวณชายแดน กาบเชิง-สำโรง

พื้นที่ชายแดนจังหวัดสระแก้ว จำนวน 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภออรัญประเทศ อำเภอโคกสูง และอำเภอตาพระยา ไม่มีสถานีวิทยุหลักในพื้นที่ มีเฉพาะสถานีวิทยุชุมชน โดยอำเภออรัญประเทศ มีจำนวน 6 สถานี อำเภอโคกสูง มีจำนวน 2 สถานี และอำเภอตาพระยา มีจำนวน 2 สถานี เช่นเดียวกับพื้นที่จังหวัดสุรินทร์ คือ อำเภอกาบเชิงที่ไม่มีสถานีวิทยุหลัก มีวิทยุชุมชนจำนวน 2 สถานี

ส่วนพื้นที่บริเวณ อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ สามารถรับสัญญาณวิทยุชายแดนไทยจำนวน 11 สถานี ได้แก่ สถานีวิทยุ กองทัพบก เอฟ.เอ็ม. 90.25 MHz, สวท. สุรินทร์ เอฟ.เอ็ม. 97.5 MHz, อสมท. สุรินทร์ เอฟ.เอ็ม. 99.75 MHz, สถานีวิทยุ ธุรกิจ (Media Group) เอฟ.เอ็ม. 105 MHz, สถานีวิทยุ ทหารอากาศ 019 (KCS Radio) เอฟ.เอ็ม. 107.5, สถานีวิทยุ ธุรกิจ ปราสาทสัมพันธ์ เอฟ.เอ็ม. 105.75 MHz, อสมท. บุรีรัมย์ เอฟ.เอ็ม. 92 MHz, สวท. สุรินทร์ เอฟ.เอ็ม. 93.5 MHz, สถานีวิทยุ ธุรกิจ Hitz เอฟ.เอ็ม. 95.25MHz, สถานีวิทยุ สีขาว เรดิโอ เอฟ.เอ็ม. 90.75 MHz ได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ยังสามารถรับสัญญาณสถานีวิทยุ สวท. บุรีรัมย์ เอฟ.เอ็ม. 101.75 MHz ได้ แต่ไม่ชัดเจน

จากการสุ่มเปิดรับฟังรายการสถานีวิทยุ ต่าง ๆ พบว่า มีรายการเพลง ทั้งเพลงสตริง ลูกทุ่ง เพื่อชีวิต และเพลงเขมร ฯลฯ ข่าวสาร และสาระความรู้ นำเสนอด้วยภาษาไทยกลาง และภาษาเขมร (ทั้งเขมรสูงและเขมรด้า)¹⁰ และออกอากาศโฆษณาสินค้าและบริการ

⁹ เพลงเลียนแบบทำนองเพลงไทยและเปลี่ยนคำร้องเป็นภาษาพม่า อาทิ เพลงพริกขี้หนู (ศิลปินธงชัย แมคอินไตย์)

¹⁰ ภาษาเขมรเป็นภาษาหนึ่งที่พูดกันในเอเชียอาคเนย์ พบได้ใน 3 ประเทศ คือ ไทย กัมพูชา และเวียดนาม ในประเทศไทย ภาษาเขมรเป็นภาษาพื้นบ้านที่ใช้พูดกันในหลายจังหวัดทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคตะวันออกของประเทศไทย อันได้แก่ ประชากรส่วนใหญ่ในจังหวัดสุรินทร์ บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ และบางส่วนของจังหวัดอุบลราชธานี ร้อยเอ็ด มหาสารคาม นครราชสีมา สระแก้ว ปราจีนบุรี ฉะเชิงเทรา และจันทบุรี นักประวัติศาสตร์และนักโบราณคดีสันนิษฐานว่าบริเวณที่ราบสูงโคราช เคยเป็นที่อยู่ของชาวขอมหรือชาวเขมรโบราณ และได้สืบเชื้อสายต่อเนื่องมาถึงปัจจุบัน โดยทั่วไปชาวเขมรในแถบอีสานใต้ของประเทศไทยเรียกตัวเองว่า “คแมร์-ลือ” แปลว่า เขมรสูง เรียกภาษาเขมรและชาวเขมรในกัมพูชาว่า “คแมร์-กรอม” แปลว่า เขมรด้า คำว่า “สูง” “ด้า” ในที่นี้หมายถึงลักษณะภูมิประเทศ (นิตยา กาญจนวรรณ, 2554) เช่นเดียวกับการที่ชาวกัมพูชาที่ข้ามมาฝั่งไทยมักใช้คำว่า “ไปข้างบน” คำว่า สูง และ ข้างบน ซึ่งนั่นมีความหมาย ในเชิงของลักษณะภูมิประเทศเช่นเดียวกัน

บริเวณ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว สามารถรับสัญญาณวิทยุชายแดนไทยจำนวน 7 สถานี ได้แก่ สวท. สระแก้ว 103.25 MHz, สถานีวิทยุ ทหารอากาศ 019 สุรินทร์ เอฟ.เอ็ม. 107.5 MHz ได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ยังสามารถรับสัญญาณสถานีวิทยุ เอฟ.เอ็ม. 92.5 MHz, เอฟ.เอ็ม. 94.5 MHz, เอฟ.เอ็ม. 106 MHz ได้ แต่ไม่ชัดเจน

ส่วนบริเวณพื้นที่ อำเภอโคกสูง จังหวัดสระแก้ว สามารถรับสัญญาณสถานีวิทยุชายแดนไทยจำนวน 10 สถานี ได้แก่ วิทยุ เอฟ.เอ็ม. 105.75 MHz, เอฟ.เอ็ม. 106 MHz, เอฟ.เอ็ม. 107.5 MHz ได้อย่างชัดเจน และสามารถรับสัญญาณสถานีวิทยุ เอฟ.เอ็ม. 98.5 MHz, เอฟ.เอ็ม. 103.25 MHz ได้ แต่ไม่ชัดเจน

นอกจากนี้บริเวณพื้นที่ อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว สามารถรับสัญญาณวิทยุชายแดนไทยจำนวน 9 สถานี ได้แก่ อสมท. บุรีรัมย์ เอฟ.เอ็ม. 92 MHz, เอฟ.เอ็ม. 93 MHz, เอฟ.เอ็ม. 98.25 MHz, อสมท. สุรินทร์ เอฟ.เอ็ม. 99.75 MHz, เอฟ.เอ็ม. 107.75 MHz, เอฟ.เอ็ม. 101.75 MHz, เอฟ.เอ็ม. 106 MHz, เอฟ.เอ็ม. 107.50 MHz ได้อย่างชัดเจน

จากการสุ่มเปิดรับฟังรายการ พบว่า มีรายการเพลง ทั้งเพลงสตริง ลูกทุ่ง กันตรึม เพื่อชีวิต และ เพลงเขมร ฯลฯ ข่าวสาร และสาระความรู้ ด้วยภาษาไทยกลาง ภาษาอีสาน ภาษาเขมรและภาษาเขมรสูง ฯลฯ รวมทั้งโฆษณาสินค้าและบริการ

3.4.2 สถานภาพของวิทยุชายแดนกัมพูชา ณ บริเวณชายแดน จ.สระแก้ว-โอโจรวและ สวายเจก และบริเวณชายแดน กาบเชิง-สำโรง

สถานีวิทยุชายแดนของกัมพูชาที่สัญญาณข้ามมาฝั่งไทยมีหลายสถานีและเกือบตลอดพรมแดนไทย-กัมพูชา บริเวณที่รับสัญญาณของสถานีวิทยุ กัมพูชาจำนวนมากคือพรมแดนไทย-กัมพูชา จังหวัดสระแก้ว โดยสัญญาณของวิทยุ กัมพูชาจับไม่ได้ในเส้นทางที่มีลักษณะภูมิประเทศเป็นภูเขา และเป็นเส้นทางที่ไกลจากพรมแดนไทย-กัมพูชา

พื้นที่บริเวณ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว สามารถรับสัญญาณวิทยุชายแดนกัมพูชา เช่น สถานีวิทยุ เอฟ.เอ็ม. 89.8 MHz, เอฟ.เอ็ม. 90 MHz, เอฟ.เอ็ม. 90.75 MHz, เอฟ.เอ็ม. 91 MHz, เอฟ.เอ็ม. 95.5 MHz, เอฟ.เอ็ม. 93.3 MHz, เอฟ.เอ็ม. 94 MHz, เอฟ.เอ็ม. 95.45 MHz, เอฟ.เอ็ม. 96.5 MHz, เอฟ.เอ็ม. 98.3 MHz, เอฟ.เอ็ม. 99 MHz, เอฟ.เอ็ม. 103 MHz, เอฟ.เอ็ม. 103.5 MHz, เอฟ.เอ็ม. 106.5 MHz ได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ยังสามารถรับสัญญาณสถานีวิทยุ เอฟ.เอ็ม. 88.75 MHz, เอฟ.เอ็ม. 91.3 MHz, เอฟ.เอ็ม. 99.5 MHz, เอฟ.เอ็ม. 106.6 MHz ได้ แต่ไม่ชัดเจน

บริเวณพื้นที่ อำเภอโคกสูง จังหวัดสระแก้ว สามารถรับสัญญาณวิทยุชายแดนกัมพูชา เช่น สถานีวิทยุ เอฟ.เอ็ม. 89.8 MHz, เอฟ.เอ็ม. 90 MHz, เอฟ.เอ็ม. 90.3 MHz, เอฟ.เอ็ม. 90.75 MHz, เอฟ.เอ็ม. 91.7 MHz, เอฟ.เอ็ม. 93.3 MHz, เอฟ.เอ็ม. 94 MHz, เอฟ.เอ็ม. 95.5 MHz, เอฟ.เอ็ม. 96.5 MHz, เอฟ.เอ็ม. 97.5 MHz, เอฟ.เอ็ม. 98.3 MHz, เอฟ.เอ็ม. 99 MHz, เอฟ.เอ็ม. 99.5 MHz, เอฟ.เอ็ม. 103 MHz, เอฟ.เอ็ม. 103.5 MHz และสามารถรับสัญญาณสถานีวิทยุ เอฟ.เอ็ม. 88 MHz, เอฟ.เอ็ม. 89.7 MHz, เอฟ.

เอ็ม. 91.3 MHz, เอฟ.เอ็ม. 100 MHz, เอฟ.เอ็ม. 106.5 MHz, เอฟ.เอ็ม. 106.7 MHz, เอฟ.เอ็ม. 107.3 MHz, เอฟ.เอ็ม. 90 MHz, เอฟ.เอ็ม. 103 MHz ได้ แต่ไม่ชัดเจน

บริเวณพื้นที่ อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว สามารถรับสัญญาณวิทยุชายแดนกัมพูชา เช่น สถานีวิทยุ เอฟ.เอ็ม. 88 MHz, เอฟ.เอ็ม. 88.5 MHz, เอฟ.เอ็ม. 89.8 MHz, เอฟ.เอ็ม. 90.3 MHz, เอฟ.เอ็ม. 90.75 MHz, เอฟ.เอ็ม. 91.3 MHz, เอฟ.เอ็ม. 91.5 MHz, เอฟ.เอ็ม. 93.3 MHz, เอฟ.เอ็ม. 95.3 MHz, เอฟ.เอ็ม. 96.5 MHz, เอฟ.เอ็ม. 97.5 MHz, เอฟ.เอ็ม. 98.5 MHz, เอฟ.เอ็ม. 98.7 MHz, เอฟ.เอ็ม. 99 MHz, เอฟ.เอ็ม. 99.5 MHz, เอฟ.เอ็ม. 103 MHz, เอฟ.เอ็ม. 103.5 MHz, เอฟ.เอ็ม. 106.5 MHz, เอฟ.เอ็ม. 106.7 MHz, เอฟ.เอ็ม. 106 MHz ได้อย่างชัดเจน ส่วนสถานีวิทยุ ๗ เอฟ.เอ็ม. 92.7 MHz, เอฟ.เอ็ม. 94, 95, 100.5, 103.25 MHz (สัญญาณวิทยุ ของไทยและกัมพูชาแทรกกัน กล่าวคือ เครื่องรับวิทยุสามารถรับฟังรายการวิทยุ ของไทยและกัมพูชาได้พร้อมกัน), เอฟ.เอ็ม. 101.5 MHz, เอฟ.เอ็ม. 102.3 MHz, เอฟ.เอ็ม. 102.95 MHz, เอฟ.เอ็ม. 107.3 MHz สามารถเปิดรับสัญญาณได้แต่ไม่ชัดเจน

บริเวณ อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ สามารถรับสัญญาณวิทยุชายแดนกัมพูชา เช่น สถานีวิทยุ เอฟ.เอ็ม. 91.5 MHz, เอฟ.เอ็ม. 93.75 MHz ได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ยังสามารถรับสัญญาณสถานีวิทยุ เอฟ.เอ็ม. 95 MHz, เอฟ.เอ็ม. 96.5 MHz และ เอฟ.เอ็ม. 102.85 MHz ได้ แต่ไม่ชัดเจน

โดยรวมสถานีวิทยุชายแดนกัมพูชานำเสนอรายการเพลง ข่าว สารประโยชน์ ธรรมะ (พุทธศาสนา) คำสอนของพระเยซู และรายการสอนภาษาอังกฤษ โดยรายการเพลงมีทั้งเพลงสตริงกัมพูชา เพลงกัมพูชาเก่า เพลงกัมพูชาทำนองไทย¹¹ และทำนองสากลและเพลงสากล นำเสนอรายการโดยนักจัดรายการชาย-หญิง ทั้งเดี่ยวและคู่ มีการเปิดสายโทรศัพท์ให้ผู้ฟังโทรศัพท์เข้าร่วมรายการสด เพื่อขอเพลงและพูดคุย นอกจากนี้การจัดรายการ จะพูดโฆษณาสินค้าและบริการแล้ว ยังเปิดสเปอระหว่างรายการ และหลังข่าวต้นชั่วโมงด้วย

3.5 สถานภาพของวิทยุชายแดนไทย – มาเลเซีย

3.5.1 สถานภาพของวิทยุชายแดนไทย ณ บริเวณชายแดนสุโขทัย-โก-ลก-เมืองรันเตา บัน ยัน และบริเวณชายแดนเบตง-เมืองปีนกาลัน ฮูลู

อำเภอเบตง จังหวัดยะลา มีสถานีวิทยุหลัก 1 สถานี คือ สวท. เบตง เอฟ.เอ็ม. 93 MHz และมีสถานีวิทยุชุมชน 2 สถานี คือ สถานีวิทยุชุมชน R-Radio เอฟ.เอ็ม. 96.50 MHz และสถานีวิทยุชุมชนกองร้อย ดชด. ที่ 445 LOVE เอฟ.เอ็ม. 99.5 MHz จากการสุ่มเปิดรับฟังรายการสถานีวิทยุ ต่าง ๆ พบว่า มีรายการเพลง ที่เปิดเพลงไทยทั้งเพลงสตริงไทย ลูกทุ่ง ลูกทุ่งเพื่อชีวิต เพื่อชีวิต ลูกกรุง สากลเก่าและใหม่ อินดี้ เกาหลี และที่เปิดเพลงมาเลเซียทั้งเพลงสตริงมาเลย์ ลูกกรุงมาเลย์ ข่าวสาร และสาระความรู้ต่าง ๆ เช่น สุขภาพ ยาเสพติด และแรงงานต่างด้าว นักจัดรายการนำเสนอรายการด้วยภาษาไทย มลายู และจีน สถานีวิทยุ ออก

¹¹ เพลงเลียนแบบทำนองเพลงไทยและเปลี่ยนคำร้องเป็นภาษาเขมร อาทิ เพลงยังรักกันอยู่ไหม (คิลปินกล้วย แสตมป์) และ เพลงขอเข็ดน้ำตา (คิลปิน แคลช)

อากาศสพตภาษาไทย และมลายู รวมทั้งสพต 3 ภาษา คือ มลายูไทย และจีน นอกจากนี้สถานวิทยุชายแดนในพื้นที่เบตงยังโฆษณาในรายการและในรูปแบบสพตโฆษณาสินค้าและบริการต่าง ๆ เช่น ปู่ ร้านแว่น ร้านขายของชำ และโรงแรม เป็นต้น

อำเภอสุโงโก-ลก จังหวัดนราธิวาส มีสถานีวิทยุหลัก 1 สถานี คือ สวท. สุโงโก-ลก เอฟ.เอ็ม. 106.5 MHz และมีสถานีวิทยุชุมชน 4 สถานี คือ สถานีวิทยุชุมชน R-Radio เอฟ.เอ็ม. 90.25 MHz สถานีวิทยุชุมชน True Love Kolak Radio เอฟ.เอ็ม. 97.75 MHz สถานีวิทยุชุมชนแซมเปียนเรดิโอ เอฟ.เอ็ม. 90 MHz และสถานีสำนักพุทธศาสนาจังหวัดนราธิวาส เอฟ.เอ็ม. 105.25 MHz จากการสุ่มเปิดรับฟังรายการสถานีวิทยุ ต่าง ๆ พบว่า มีรายการเพลง ที่เปิดเพลงไทยทั้งเพลงสตริงไทย ลูกทุ่ง ลูกทุ่งเพื่อชีวิต ลูกกรุง สากลเก่า และใหม่ อินเดียน จีน อนาซีด¹² และที่เปิดเพลงมาเลเซียทั้งเพลงสตริงมาเลย์ ลูกกรุงมาเลย์ รวมทั้งลิเกฮูลูดั้งเดิม และลิเกฮูลูประยุกต์ ข่าวสาร และสาระความรู้ต่าง ๆ รวมทั้งเนื้อหาและเพลงที่เกี่ยวกับศาสนาอิสลาม และคริสต์ นักจัดรายการวิทยุ ของกลุ่มสถานีข้างต้น นำเสนอรายการด้วยภาษาไทย และภาษามลายู นอกจากนี้ สถานีวิทยุ ยังออกอากาศสพตภาษาไทยและมลายู ตลอดจนภาษาไทยคู่กับภาษามลายู ในพื้นที่อำเภอสุโงโก-ลก ยังสามารถรับสัญญาณของสถานีอื่น ๆ ได้ด้วย เช่น สวท.ยะลา ทั้งสามคลื่นความถี่ ได้แก่ เอฟ.เอ็ม. 94.25 MHz, เอฟ.เอ็ม. 92.00 MHz, เอฟ.เอ็ม. 95.00 MHz และสถานีวิทยุ กองทัพบก บ้านเจาะวา เอฟ.เอ็ม. 92.50 MHz และสถานีวิทยุ คนตากใบเรดิโอ เอฟ.เอ็ม. 88.75 MHz เป็นต้น

3.5.2 สถานภาพของวิทยุชายแดนมาเลเซีย ณ บริเวณชายแดนสุโงโก-ลก-เมืองรันเตา บันยัน และบริเวณชายแดนเบตง-เมืองปีนกาลัน ฮูลู

บริเวณ อำเภอเบตง จังหวัดยะลา สามารถรับสัญญาณวิทยุชายแดนมาเลเซีย เช่น เอฟ.เอ็ม. 89.70 MHz (Muzik เอฟ.เอ็ม.), สถานีวิทยุ เอฟ.เอ็ม. 90.50 MHz (Kedah เอฟ.เอ็ม.), เอฟ.เอ็ม. 91.70 MHz (Traxx เอฟ.เอ็ม.), เอฟ.เอ็ม. 92.50 MHz ฯลฯ ของมาเลเซียได้ชัดเจน ส่วนบริเวณ อำเภอสุโงโก-ลก จังหวัดนราธิวาส สามารถรับสัญญาณวิทยุชายแดนมาเลเซีย เช่น วิทยุ คลื่น เอฟ.เอ็ม. 95.50 MHz, เอฟ.เอ็ม. 90.60 MHz (Kelantun เอฟ.เอ็ม.), เอฟ.เอ็ม. 98.50 MHz (Traxx เอฟ.เอ็ม.), เอฟ.เอ็ม. 99.30 MHz, เอฟ.เอ็ม. 99.80 MHz, เอฟ.เอ็ม. 100.90 MHz, เอฟ.เอ็ม. 101.10 MHz, เอฟ.เอ็ม. 101.90 MHz, เอฟ.เอ็ม. 102.30 MHz, เอฟ.เอ็ม. 102.90 MHz, เอฟ.เอ็ม. 103.30 MHz, เอฟ.เอ็ม. 104.30 MHz, เอฟ.เอ็ม. 104.70 MHz ของมาเลเซียได้ สถานีวิทยุ เหล่านี้ออกอากาศรายการด้วยภาษามลายู (ภาษาราชการ) จีน และอินเดียนเป็นหลัก

ทั้งนี้ สถานีวิทยุ ของมาเลเซียจำแนกกลุ่มเป้าหมายของสถานีตามกลุ่มชาติพันธุ์ที่เปิดรับค่อนข้างชัดเจน ตัวอย่างสถานีวิทยุ เกดะห์เอฟ.เอ็ม (เบตง เอฟ.เอ็ม. 90.50 MHz ปาดังเบซาร์ เอฟ.เอ็ม. 97.50 MHz) เป็นสถานีท้องถิ่นที่นำเสนอด้วยภาษามลายูเป็นหลัก สถานีวิทยุ Ai เอฟ.เอ็ม. ออกอากาศด้วยภาษาจีน

¹² อนาซีด (Anasyid) เป็นการขับร้องที่เกี่ยวกับ ข้อคิด ข้อเตือนใจต่างๆ นำไปสู่ความรักความหวงแหนที่มีต่อศาสนา นำไปสู่ความภาคภูมิใจที่มีต่ออิสลาม และเรียกร้องไปสู่การละทิ้งความชั่วต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างพลังใจ และการตื่นตัวที่จะให้ทำความดี (อิสลามมอร์ <http://www.islammore.com/main/content.php?page=sub&category=62&id=1447>)

สัญญาณกระจายเสียงทั้งประเทศ สถานีวิทยุ Minnal เอฟ.เอ็ม. ออกอากาศด้วยภาษาฮินดี และสัญญาณครอบคลุมทั่วประเทศ และสถานีวิทยุ Traxx เอฟ.เอ็ม. ออกอากาศรายการด้วยภาษาอังกฤษ ครอบคลุมทั้งประเทศ จากการสำรวจด้วยการเปิดรับฟังวิทยุชายแดนมาเลเซีย พบว่า มีรายการเพลงมลายู เพลงจีน เพลงอินเดีย และเพลงสากลทั้งเก่าและใหม่ พร้อมด้วยการสวดมนต์ของชาวมุสลิมที่เรียกว่า ละหมาด และสาระความรู้ รวมทั้งรายการข่าว สถานีวิทยุ บางแห่งมีการโฆษณาสินค้าและบริการ อาทิ กลันตัน เอฟ.เอ็ม. 102.90 MHz

วิทยุชายแดนไทยและวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้านกระจายเสียงช่วยให้คนไทยและคนในประเทศเพื่อนบ้านสามารถเปิดรับฟังคลื่นความถี่ที่ส่งข้ามแดนของกันและกันได้ โดยส่วนใหญ่ใช้คลื่นความถี่ในระบบ เอฟ.เอ็ม. วิทยุชายแดนของกัมพูชา และมาเลเซีย มีจำนวนสถานีวิทยุ ที่สามารถเปิดรับฟังข้ามแดนมากกว่าวิทยุชายแดนไทย ในขณะที่วิทยุชายแดนไทยมีสถานีมากกว่าวิทยุชายแดน สปป.ลาวและพม่า โดยรายการส่วนใหญ่ที่นำเสนอเป็นรายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสาร และความบันเทิงเป็นหลัก โดยสภาพการส่งสัญญาณยังมีปัญหาสัญญาณคลื่นแทรกกระหว่างกัน ทำให้การเปิดรับฟังบางสถานีไม่ชัดเจน เพราะมีคลื่นความถี่แทรกซ้อนกันขณะเปิดรับฟัง

อย่างไรก็ตามยังไม่มีการศึกษารูปแบบ (format) และเนื้อหา (content) รายการด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ทำให้ขาดข้อมูลที่เบ็ดเสร็จหรือวิธีการนำเสนอรายการและเนื้อหารายการ ซึ่งจะช่วยให้เห็นภาพที่ชัดเจนของรายการที่วิทยุชายแดนไทยกระจายเสียงไปสู่คนไทยและคนในประเทศเพื่อนบ้าน และในทางตรงกันข้ามที่วิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้านกระจายเสียงถึงคนในประเทศของตนและคนไทย

สรุป

แม้ว่าเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารจะก่อให้เกิดสื่อใหม่ (new media) แต่สื่อวิทยุกระจายเสียงยังคงเป็นสื่อที่เข้าถึงผู้ฟังได้เป็นอย่างดี วิทยุชายแดนเป็นสถานีวิทยุกระจายเสียงที่มีที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ชายแดน และที่สำคัญคือ สัญญาณกระจายเสียงข้ามแดนจากประเทศหนึ่งถึงประเทศอื่น ซึ่งอาจเป็นระหว่าง 2 ประเทศ หรือมากกว่า 2 ประเทศ โดยปกติคนในพื้นที่ชายแดนระหว่างประเทศสามารถรับสัญญาณการกระจายเสียงได้ ทั้งนี้มีการดำเนินการ ณ ที่ตั้งในพื้นที่ชายแดน เพื่อผลิตรายการออกอากาศทุกช่วงเวลา หรือบางช่วงเวลารับสัญญาณรายการจากส่วนกลาง ในช่วงความถี่เอ.เอ็ม.และเอฟ.เอ็ม. ในบริบทของไทยมีวิทยุชายแดนไทยและวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งในไทยมีการศึกษาการเปิดรับและผลกระทบจำนวน 4 ผลงาน ในขณะที่วิทยุชายแดนไทยในจังหวัดหนองคายและจังหวัดระนอง มีการผลิตรายการ “เพื่อความมั่นคง” โดยมีวัตถุประสงค์ประการหนึ่งคือ เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ วิทยุชายแดนไทยและวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้านมีจำนวนแตกต่างกันตามพื้นที่ แต่โดยรวมนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารและความบันเทิงด้วยเพลงที่หลากหลายรูปแบบ รวมทั้งส่วนใหญ่นำเสนอโฆษณาสินค้าและบริการ วิทยุชายแดนนอกจากจะมีลักษณะเด่นเช่นเดียวกับวิทยุทั่วไปแล้วยังมีบทบาทและหน้าที่ต่อชุมชนและสังคมระหว่างประเทศ

บทที่ 4

พฤติกรรมกาารเปิดรับวิทยุชายแดนไทย และวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้าน ของคนไทยและคนในประเทศเพื่อนบ้าน

จากสถานการณ์ของวิทยุชายแดนไทยและวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้านดังกล่าวแล้ว ในบทที่ 3 ผู้ พฤติกรรมกาารเปิดรับวิทยุชายแดนของคนไทยและคนในประเทศเพื่อนบ้านที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชายแดน ซึ่งมีประเด็นต่าง ๆ คือ การเปิดรับฟังหรือไม่เปิดรับฟังวิทยุชายแดน เหตุผลที่เปิดรับฟัง ช่วงเวลาที่เปิดรับฟัง การรับฟังวิทยุชายแดนมีประโยชน์หรือไม่ และมีประโยชน์หรือไม่ประโยชน์อย่างไร ตลอดจน เหตุผลที่ไม่รับฟังวิทยุชายแดน มีรายละเอียดในแต่ละประเด็นดังนี้

4.1 การเปิดรับฟังวิทยุชายแดน

4.1.1 การเปิดรับฟังวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้านของคนไทย

ตารางที่ 4.1.1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของการเปิดรับฟังวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้านของคนไทย

วิทยุชายแดน ประเทศ เพื่อนบ้าน	พื้นที่วิจัย	การรับฟังวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้านของคนไทย				รวม (คน)
		ฟัง		ไม่ฟัง		
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
สปป.ลาว	ชายแดน จ.หนองคาย ¹ -นครหลวงเวียงจันทน์ และแขวงบอลิคำไซ	108	27.00	292	73.00	400
	รวม	108	27.00	292	73.00	400
พม่า	แม่สาย-ท่าซำเหล็ก	22	5.50	378	94.50	400
	แม่สอด-เมียวดี	73	18.20	327	81.80	400
	ระนอง-เกาะสอง	45	11.20	355	88.80	400
	รวม	140	11.67	1,060	88.33	1,200
กัมพูชา	ชายแดน จ.สระแก้ว ² -โอโจรวและสวายเจก	129	32.25	271	67.75	400
	กาบเชิง-สำโรง	60	15.00	340	85.00	400
	รวม	189	23.63	611	76.38	800
มาเลเซีย	สุไหงโก-ลก-เมืองรันเตา บันยัน	260	65.00	140	35.00	400
	เบตง-เมืองปีนกาลัน ฮูลู	100	25.00	300	75.00	400
	รวม	360	45.00	440	55.00	800
รวมทั้งสิ้น		797	24.90	2,403	75.09	3,200

จากตารางที่ 4.1.1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละจากการเปิดรับฟังวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้านของคนไทย พบว่า คนไทยส่วนใหญ่ไม่เปิดรับฟังวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้าน (ร้อยละ 75.09) มีคนไทยส่วนน้อยที่เปิดรับฟัง (ร้อยละ 24.90)

คนไทยเปิดรับฟังวิทยุชายแดนมาเลเซียมากที่สุด (ร้อยละ 45.00) รองลงมาคือ วิทยุชายแดน สปป.ลาว (ร้อยละ 27.00) วิทยุชายแดนกัมพูชา (ร้อยละ 23.63) และวิทยุชายแดนพม่า (ร้อยละ 11.67) ตามลำดับ

คนไทยไม่เปิดรับฟังวิทยุชายแดนพม่ามากที่สุด (ร้อยละ 88.33) รองลงมาคือ วิทยุชายแดนกัมพูชา (ร้อยละ 76.38) วิทยุชายแดน สปป.ลาว (ร้อยละ 73.00) และวิทยุชายแดนมาเลเซีย (ร้อยละ 55.00) ตามลำดับ

¹ จำนวน 8 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองหนองคาย อำเภอศรีเชียงใหม่ อำเภอสังคม อำเภอโพนพิสัย อำเภอรัตนวาปี อำเภอปากคาด อำเภอบึงกาฬ และอำเภอนุ่งคล้า

² จำนวน 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภออรัญประเทศ อำเภอโคกสูง และอำเภอตาพระยา

4.1.2 การเปิดรับฟังวิทยุชายแดนไทยของคนในประเทศเพื่อนบ้าน

ตารางที่ 4.1.2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของการเปิดรับฟังวิทยุชายแดนไทยของคนในประเทศเพื่อนบ้าน

ประเทศเพื่อนบ้าน	พื้นที่วิจัย	การรับฟังวิทยุชายแดนไทยของคนในประเทศเพื่อนบ้าน				รวม (คน)
		ฟัง		ไม่ฟัง		
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
สปป.ลาว	ชายแดน จ.หนองคาย -นครหลวงเวียงจันทน์ และแขวงบอลิคำไซ	389	97.25	11	2.75	400
	รวม	389	97.25	11	2.75	400
พม่า	แม่สาย-ท่าช้างเหล็ก	270	67.50	130	32.50	400
	แม่สอด-เมียวดี	229	57.20	171	42.80	400
	ระนอง-เกาะสอง	126	31.50	274	68.50	400
	รวม	625	52.08	575	47.92	1,200
กัมพูชา	ชายแดน จ.สระแก้ว -โอโจรวและสวายเจก	137	34.25	263	65.75	400
	กาบเชิง-สำโรง	187	46.75	213	53.25	400
	รวม	324	40.50	476	59.50	800
มาเลเซีย	สุโงโก-ลก-เมืองรันเตา บันยัน	292	73.00	108	27.00	400
	เบตง-เมืองปีนกาลัน ฮูลู	105	26.25	295	73.75	400
	รวม	397	49.63	403	50.38	800
รวมทั้งสิ้น		1,735	54.22	1,465	45.78	3,200

จากตารางที่ 4.1.2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของการเปิดรับฟังวิทยุชายแดนไทยของคนในประเทศเพื่อนบ้าน พบว่า คนในประเทศเพื่อนบ้านเกินกึ่งหนึ่งเปิดฟังวิทยุชายแดนไทย (ร้อยละ 54.22) และอีกส่วนหนึ่งที่ไม่เปิดรับฟัง (ร้อยละ 45.78)

คน สปป.ลาวเปิดรับฟังวิทยุชายแดนไทยมากที่สุด (ร้อยละ 97.25) รองลงมาคือ คนพม่า (ร้อยละ 52.08) คนมาเลเซีย (ร้อยละ 49.63) และคนกัมพูชา (ร้อยละ 40.50) ตามลำดับ

คนในประเทศกัมพูชาไม่เปิดรับฟังวิทยุชายแดนไทยมากที่สุด (ร้อยละ 59.50) รองลงมาคือ คนมาเลเซีย (ร้อยละ 50.38) คนพม่า (ร้อยละ 47.92) และคน สปป.ลาว (ร้อยละ 2.75) ตามลำดับ

4.2 เหตุผลในการรับฟังวิทยุชายแดน

4.2.1 เหตุผลในการรับฟังวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้านของคนไทย

ตารางที่ 4.2.1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของเหตุผลในการรับฟังวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้านของคนไทย

เหตุผลในการรับฟังวิทยุชายแดน สปป.ลาวของคนไทย			เหตุผลในการรับฟังวิทยุชายแดนพม่าของคนไทย		
เหตุผลที่ฟังวิทยุชายแดน สปป.ลาว	จำนวน (ความเห็น/ ครั้ง)	ร้อยละ	เหตุผลที่ฟังวิทยุชายแดนพม่า	จำนวน (ความเห็น/ ครั้ง)	ร้อยละ
พื้นที่วิจัย ชายแดน จ.หนองคาย-นครหลวงเวียงจันทน์และแขวงบอลิคำไซ			พื้นที่วิจัย แม่สาย-ท่าขี้เหล็ก		
ได้ความบันเทิง	56	46.28	ได้ข่าวสารความรู้	9	33.33
ได้ข่าวสารความรู้	19	15.70	ไม่ได้ตั้งใจฟัง	7	25.93
ผู้ตอบพบพฤติกรรมกรรมการเปิดรับฟังวิทยุของตนเอง	16	13.22	ได้ความบันเทิง	4	14.81
ได้เรียนรู้ภาษาลาว	10	8.26	อยากเรียนรู้ภาษาพม่า	2	7.41
อื่น ๆ ¹	20	16.54	อื่น ๆ ²	5	18.52
รวม	121	100	รวม	27	100
			พื้นที่วิจัย แม่สอด-เมียวดี		
			ได้ความบันเทิง	21	26.92
			ได้ข่าวสารความรู้	16	20.51
			อยากเรียนรู้ภาษาพม่า	12	15.38
			ไม่เข้าใจภาษา ฟังไม่รู้เรื่อง ไม่รู้ภาษา	9	11.54
			อื่น ๆ ³	20	25.63
			รวม	78	100
			พื้นที่วิจัย ระนอง-เกาะสอง		
			ได้ความบันเทิง	12	23.53
			ฟังแต่ให้เหตุผลว่าไม่ได้ตั้งใจฟัง	12	23.53
			คนอื่น/คนพม่าเปิดจึงได้ฟัง	7	13.73
			ฟังแต่ให้เหตุผลว่าฟังไม่รู้เรื่อง และเปิดเจอเลยเปิดทิ้งไว้เรื่อยๆ	6	11.76
			อื่น ๆ ⁴	14	27.44
			รวม	51	100

ตารางที่ 4.2.1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของเหตุผลในการรับฟังวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้านของคนไทย (ต่อ)

เหตุผลในการรับฟังวิทยุชายแดนกัมพูชาของคนไทย			เหตุผลในการรับฟังวิทยุชายแดนมาเลเซียของคนไทย		
เหตุผลที่ฟังวิทยุชายแดนกัมพูชา	จำนวน (ความเห็น/ ครั้ง)	ร้อยละ	เหตุผลที่ฟังวิทยุชายแดนมาเลเซีย	จำนวน (ความเห็น/ ครั้ง)	ร้อยละ
พื้นที่วิจัย ชายแดน จ.สระแก้ว-โอโจรวและสวายเจก			พื้นที่วิจัย สุโขทัย-ลพบุรี-เมืองรันเตา บันยัน		
ได้รับความบันเทิงและผ่อนคลาย	38	26.21	ได้รับความบันเทิง	80	30.77
ฟังแต่ให้เหตุผลว่าเกิดจากความไม่ตั้งใจฟัง	31	21.38	รู้และเข้าใจภาษามาเลย์	23	8.85
อยากเรียนรู้ภาษาเขมร	12	8.28	ได้ฟังรายการธรรมะของศาสนาอิสลาม	19	7.31
ได้ข่าวสารความรู้ของกัมพูชา	10	6.90	ได้ข่าวสารความรู้	18	6.92
อื่น ๆ ⁵	54	37.23	อื่น ๆ ⁶	120	45.74
รวม	145	100	รวม	260	100
พื้นที่วิจัย กาบเชิง-สำโรง			พื้นที่วิจัย เบตง-เมืองปีนกาลัน ฮูลู		
ได้รับความบันเทิงและผ่อนคลาย	32	46.38	ได้เรียนรู้และฝึกภาษามาเลย์	24	22.64
ชอบฟังวิทยุชายแดนกัมพูชา	9	13.04	ได้ข่าวสารความรู้	20	18.87
ได้ข่าวสารความรู้	8	11.59	ได้รับความบันเทิง	17	16.04
อยากรู้ข่าวสารความรู้ของกัมพูชา	5	7.25	ได้ฟังรายการธรรมะของศาสนาอิสลาม	17	16.04
อื่น ๆ ⁷	15	21.74	อื่น ๆ ⁸	28	26.41
รวม	69	100	รวม	106	100

จากตาราง 4.2.1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของเหตุผลในการรับฟังวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้านของคนไทย พบว่า เหตุผลหลักที่ทำให้คนไทยเปิดรับฟังวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้าน คือ “ได้รับความบันเทิงและผ่อนคลาย” “ได้ข่าวสารความรู้” และ “ได้เรียนรู้และฝึกฝนภาษา”

4.2.2 เหตุผลในการรับฟังวิทยุชายแดนไทยของคนในประเทศเพื่อนบ้าน

ตารางที่ 4.2.2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของเหตุผลในการรับฟังวิทยุชายแดนไทยของคนในประเทศเพื่อนบ้าน

เหตุผลในการรับฟังวิทยุชายแดนไทยของคน สปป.ลาว			เหตุผลในการรับฟังวิทยุชายแดนไทยของคนพม่า		
เหตุผลที่ฟังวิทยุชายแดนไทย	จำนวน (ความเห็น/ ครั้ง)	ร้อยละ	เหตุผลที่ฟังวิทยุชายแดนไทย	จำนวน (ความเห็น/ ครั้ง)	ร้อยละ
พื้นที่วิจัย ชายแดน จ.หนองคาย-นครหลวงเวียงจันทน์และแขวงบอลิคำไซ			พื้นที่วิจัย แม่สาย-ท่าขี้เหล็ก		
ได้ความบันเทิง	300	49.67	ได้ความบันเทิงและผ่อนคลาย	176	53.99
ได้ข่าวสารความรู้	148	24.50	ได้ข่าวสาร	54	16.56
ผู้ตอบพบเหตุการณ์การฟังของตนเอง	60	9.93	ได้ความรู้ด้านต่างๆ และความรู้ใหม่ๆ	16	4.91
สัญญาณชัดเจนและมีหลายสถานีให้เลือก	35	5.79	อยากรู้ข่าวสาร สถานการณ์ และความเคลื่อนไหวของไทย	15	4.60
อื่น ๆ ⁹	61	10.11	อื่น ๆ ¹⁰	65	19.94
รวม	604	100	รวม	326	100
			พื้นที่วิจัย แม่สอด-เมียวดี		
			ได้ข่าวสาร เช่น ข่าวการเมือง ข่าวเศรษฐกิจ ข่าวพยากรณ์	87	28.43
			ได้ความบันเทิงและผ่อนคลาย	81	26.47
			ต้องการเรียนรู้ภาษาไทย	35	11.44
			อยากรู้ข่าวสาร สถานการณ์ และความเคลื่อนไหวของไทย	17	5.56
			อื่น ๆ ¹¹	86	28.10
			รวม	306	100
			พื้นที่วิจัย ระนอง-เกาะสอง		
			ได้ความรู้ด้านต่าง ๆ	24	17.14
			ได้ข่าวสาร เช่น ข่าวการเมือง ข่าวเศรษฐกิจ พยากรณ์อากาศ	23	16.43
			ได้ความบันเทิงและผ่อนคลาย	23	16.43
			ชอบฟังวิทยุไทย	19	13.57
			อื่น ๆ ¹²	51	36.43
			รวม	140	100

ตารางที่ 4.2.2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของเหตุผลในการรับฟังวิทยุชายแดนไทยของคนในประเทศเพื่อนบ้าน(ต่อ)

เหตุผลในการรับฟังวิทยุชายแดนไทยของคนกัมพูชา			เหตุผลในการรับฟังวิทยุชายแดนไทยของคนมาเลเซีย		
เหตุผลที่ฟังวิทยุชายแดนไทย	จำนวน (ความเห็น/ ครั้ง)	ร้อยละ	เหตุผลที่ฟังวิทยุชายแดนไทย	จำนวน (ความเห็น/ ครั้ง)	ร้อยละ
พื้นที่วิจัย ชายแดน จ.สระแก้ว-โอโจรวและสวายเจก			พื้นที่วิจัย สุโขทัย-ลพบุรี-เมืองรัตนบุรี บ้านยั้ง		
ชอบ อยากรู้ และได้ฟังเพลงไทย	41	24.26	ได้ความบันเทิง	89	30.48
อยากรู้และฝึกทักษะการฟังและพูดภาษาไทย	25	14.79	ได้เรียนรู้และฝึกฝนภาษาไทย	28	9.59
อยากรู้ข่าวสารของไทย	23	13.61	ได้รู้ข่าวสาร ความรู้ควบคู่ความบันเทิง	26	8.90
ได้ความบันเทิงและผ่อนคลาย	19	11.24	ได้ข่าวสารความรู้	17	5.82
อื่น ๆ ¹³	61	36.10	อื่น ๆ ¹⁴	132	45.21
รวม	169	100	รวม	292	100
พื้นที่วิจัย กาบเชิง-สำโรง			พื้นที่วิจัย เบตง-เมืองปัลลัน ฐูลู		
ได้ความบันเทิงและผ่อนคลาย	93	46.97	ได้ความบันเทิงจากการฟังเพลง	33	31.43
อยากรู้ข่าวสารความรู้ของกัมพูชา	39	19.70	ได้ข่าวสาร	19	18.10
ได้ข่าวสารความรู้	28	14.14	ได้ความสนุก ผ่อนคลาย	14	13.33
ชอบ อยากรู้ หรือได้ฟังเพลงไทย	14	7.07	ได้ข่าวสารควบคู่ความบันเทิง	6	5.71
อื่น ๆ ¹⁵	24	12.12	ฟังช่วงเวลาว่างและได้ข่าวสารควบคู่ความบันเทิง	6	5.71
รวม	198	100	อื่น ๆ¹⁶	27	25.72
			รวม	105	100

จากตาราง 4.2.2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของเหตุผลในการรับฟังวิทยุชายแดนไทยของคนในประเทศเพื่อนบ้าน พบว่า เหตุผลส่วนใหญ่ที่ทำให้คนในประเทศเพื่อนบ้านเปิดรับฟังวิทยุชายแดนไทย เพราะ “ได้รับความบันเทิง” “ได้ข่าวสารความรู้” “ได้ความรู้ด้านต่าง ๆ” และ “ได้ฝึกฝนและเรียนรู้ภาษา” นอกจากเหตุผลดังกล่าว คนกัมพูชาในพื้นที่ชายแดนโอโจรวและสวายเจก ได้ระบุเหตุผลส่วนใหญ่ของการเปิดรับฟังที่แตกต่างจากพื้นที่อื่น ๆ คือ “ชอบ อยากรู้ และได้ฟังเพลงไทย” และคน สปป.ลาว ที่กล่าวว่า “สัญญาณชัดเจนและมีหลายสถานีให้เลือก”

4.3 ช่วงเวลาที่ฟังวิทยุชายแดน

4.3.1 ช่วงเวลาที่ฟังวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้านของคนไทย

ตารางที่ 4.3.1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของช่วงเวลาที่ฟังวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้านของคนไทย

ช่วงเวลาที่ฟังวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้าน	ผลสำรวจการรับฟังวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้านของคนไทยในช่วงเวลาต่าง ๆ							
	สปป.ลาว				พม่า			
	ชายแดน จ.หนองคาย-นครหลวงเวียงจันทน์และแขวงบอลิคำไซ		แม่สาย-ท่าขี้เหล็ก		แม่สอด-เมียวดี		ระนอง-เกาะสอง	
	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ
เช้า 05.00-09.00 น.	7	6.48 (7)	6	24.00 (1)	13	15.12 (2)	5	10.64 (3)
สาย 09.01-12.00 น.	13	12.04 (5)	3	12.00 (3)	5	5.81 (5)	2	4.26 (5)
เที่ยง 12.01-13.00 น.	14	12.96 (4)	0	0.00	5	5.81 (5)	4	8.51 (4)
บ่าย 13.01-16.00 น.	17	15.74 (3)	4	16.00 (2)	5	5.81 (5)	4	8.51 (4)
เย็น 16.01-18.00 น.	22	20.37 (1)	1	4.00 (5)	11	12.79 (3)	13	27.66 (1)
ค่ำ 18.01-21.00 น.	21	19.44 (2)	3	12.00 (3)	7	8.14 (4)	10	21.28 (2)
ดึก 21.01-24.00 น.	5	4.63 (8)	2	8.00 (4)	11	12.79 (3)	4	8.51 (4)
อื่น ๆ	9	8.33 (6)	6	24.00 (1)	29	33.72 (1)	5	10.64 (3)

ตารางที่ 4.3.1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของช่วงเวลาที่ฟังวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้านของคนไทย (ต่อ)

ช่วงเวลาที่ฟังวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้าน	ผลสำรวจการรับฟังวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้านของคนไทยในช่วงเวลาต่าง ๆ							
	กัมพูชา				มาเลเซีย			
	ชายแดน จ.สระแก้ว-โอโจรวและสวายเจก		กาบเชิง-สำโรง		สุโหงโก-ลก-เมืองรันเตาบันยัน		เบตง-เมืองปีนกาลัน ฮูลู	
	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ
เช้า 05.00-09.00 น.	10	7.35 (4)	17	22.97 (1)	51	19.62 (2)	3	2.94 (7)
สาย 09.01-12.00 น.	12	8.82 (3)	11	14.86 (4)	24	9.23 (4)	9	8.83 (5)
เที่ยง 12.01-13.00 น.	12	8.82 (3)	3	4.05 (7)	9	3.46 (8)	10	9.80 (4)
บ่าย 13.01-16.00 น.	6	4.41 (6)	13	17.57 (3)	12	4.62 (6)	28	27.45 (1)
เย็น 16.01-18.00 น.	9	6.62 (5)	6	8.11 (6)	44	16.92 (3)	9	8.83 (5)
ค่ำ 18.01-21.00 น.	23	16.91 (2)	7	9.46 (5)	14	5.38 (5)	8	7.84 (6)
ดึก 21.01-24.00 น.	4	2.94 (7)	1	1.35 (8)	10	3.85 (7)	11	10.78 (3)
อื่น ๆ	60	44.12 (1)	16	21.62 (2)	96	36.92 (1)	24	23.53 (2)

จากตารางที่ 4.3.1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของช่วงเวลาที่ฟังวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้านของคนไทย พบว่า คนไทยส่วนใหญ่ไม่มีช่วงเวลาในการเปิดรับฟังวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้านที่แน่นอนโดยส่วนใหญ่เลือกตอบช่วงเวลาอื่น ๆ พร้อมทั้งให้เหตุผลต่าง ๆ อาทิ “ฟังเวลาคลื่นแทรก” “ฟังหลายเวลา” “ฟังเวลาว่าง” “ฟังทั้งวัน” “ฟังผ่าน ๆ แต่ไม่ระบุเวลา” “เวลาอยู่บ้าน” “เวลาขับรถไปข้างนอก” “ตอนว่าง ๆ และตอนที่มีการสอนหลักศาสนา” “ไม่แน่นอน” “แล้วแต่จะอยากฟัง” และ “นาน ๆ ครั้ง” เป็นต้น

แต่มีคนไทยในบางพื้นที่ซึ่งมีช่วงเวลาที่เปิดรับฟังวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้านที่แตกต่างจากคำตอบของกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ กล่าวคือ คนไทยในจังหวัดหนองคาย และคนไทยในจังหวัดระนอง เปิดรับฟังวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้านมากที่สุดในช่วงเย็น 16.01-18.00 น. และช่วงค่ำ 18.01-21.00 น. ตามลำดับ และคนไทยในอำเภอเบตง จังหวัดยะลาส่วนใหญ่เปิดรับฟังวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้านในช่วงบ่าย 13.01-16.00 น.

4.3.2 ช่วงเวลาที่ฟังวิทยุชายแดนไทยของคนในประเทศเพื่อนบ้าน

ตารางที่ 4.3.2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของช่วงเวลาที่ฟังวิทยุชายแดนไทยของคนในประเทศเพื่อนบ้าน

ช่วงเวลาที่ฟังวิทยุชายแดนไทย	ผลสำรวจการรับฟังวิทยุชายแดนไทยของคนในประเทศเพื่อนบ้านในช่วงเวลาต่าง ๆ							
	สปป.ลาว		พม่า					
	ชายแดน จ.หนองคาย-นครหลวงเวียงจันทน์และแขวงบอลิคำไซ		แม่สาย-ท่าขี้เหล็ก		แม่สอด-เมียวดี		ระนอง-เกาะสอง	
	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ
เช้า 05.00-09.00 น.	60	14.02 (2)	17	5.78 (5)	35	13.57 (3)	21	16.8 (3)
สาย 09.01-12.00 น.	56	13.08 (5)	20	6.80 (4)	11	4.26 (8)	11	8.8 (5)
เที่ยง 12.01-13.00 น.	41	9.58 (6)	5	1.70 (7)	17	6.59 (6)	3	2.4 (6)
บ่าย 13.01-16.00 น.	37	8.64 (7)	42	14.29 (2)	16	6.20 (7)	2	1.6 (7)
เย็น 16.01-18.00 น.	57	13.32 (4)	8	2.72 (6)	24	9.30 (4)	14	11.2 (4)
ค่ำ 18.01-21.00 น.	58	13.55 (3)	40	13.61 (3)	40	15.50 (2)	26	20.8 (2)
ดึก 21.01-24.00 น.	19	4.44 (8)	20	6.80 (4)	22	8.53 (5)	14	11.2 (4)
อื่น ๆ	100	23.36 (1)	142	48.30 (1)	93	36.05 (1)	34	27.2 (1)

ตารางที่ 4.3.2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของเวลาที่ฟังวิทยุชายแดนไทยของคนในประเทศเพื่อนบ้าน (ต่อ)

ช่วงเวลาฟังวิทยุชายแดนไทย	ผลสำรวจการรับฟังวิทยุชายแดนไทยของคนในประเทศเพื่อนบ้านในช่วงเวลาต่าง ๆ							
	กัมพูชา				มาเลเซีย			
	ชายแดน จ.สระแก้ว-โอโจรวและสวายเจก		กาบเชิง-สำโรง		สุโหงโก-ลก-เมืองรันเตาบันยัน		เบตง-เมืองปีนกาลัน ฮูลู	
	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ
เช้า 05.00-09.00 น.	17	11.72 (2)	20	10.47 (3)	42	11.38 (5)	9	6.62 (5)
สาย 09.01-12.00 น.	17	11.72 (2)	11	5.76 (4)	60	16.26 (2)	12	8.82 (4)
เที่ยง 12.01-13.00 น.	9	6.21 (4)	24	12.57 (2)	53	14.36 (3)	47	34.56 (1)
บ่าย 13.01-16.00 น.	4	2.76 (7)	2	1.05 (7)	77	20.87 (1)	21	15.44 (2)
เย็น 16.01-18.00 น.	7	4.83 (5)	4	2.09 (6)	46	12.47 (4)	15	11.03 (3)
ค่ำ 18.01-21.00 น.	12	8.28 (3)	9	4.71 (5)	29	7.86 (7)	12	8.82 (4)
ดึก 21.01-24.00 น.	5	3.45 (6)	0	0.00	33	8.94 (6)	15	11.03 (3)
อื่น ๆ	74	51.03 (1)	121	63.35 (1)	29	7.86 (7)	5	3.68 (6)

จากตารางที่ 4.3.2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของเวลาที่ฟังวิทยุชายแดนไทยของคนในประเทศเพื่อนบ้าน พบว่า คนในประเทศเพื่อนบ้านส่วนใหญ่ไม่มีเวลาในการเปิดรับฟังวิทยุชายแดนไทยที่แน่นอน โดยส่วนใหญ่เลือกตอบช่วงเวลาอื่น ๆ พร้อมทั้งให้เหตุผลต่าง ๆ อาทิ “เวลาวางจากงาน เลิกงาน เวลาว่าง” “เวลาที่สะดวก” “ไม่แน่นอน ไม่ระบุเวลา” “นาน ๆ ครั้ง” “แล้วแต่ข้างบ้าน” “ส่วนมากเป็น เสาร์ อาทิตย์” “ฟังบางครั้งก็เบื่อ” “ฟังตลอด” “นาน ๆ ฟังที” “ตลอดเวลาที่มีเพลงให้ฟัง” และ “ฟังบ้าง ไม่ฟังบ้าง” เป็นต้น

แต่คนมาเลเซีย มีช่วงเวลาการรับฟังวิทยุชายแดนไทยที่แตกต่างจากคำตอบของกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ กล่าวคือ คนมาเลเซีย เมืองรันเตา บันยัน เปิดรับฟังวิทยุชายแดนไทยมากที่สุดในช่วงบ่าย 13.01-16.00 น. และคนมาเลเซีย เมืองปีนกาลัน ฮูลู เปิดรับฟังวิทยุชายแดนไทยมากที่สุดในช่วงเที่ยง 12.01-13.00 น.

4.4 การรับฟังวิทยุชายแดนมีประโยชน์หรือไม่

4.4.1 ความคิดเห็นจากการรับฟังวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้านของคนไทย

ตารางที่ 4.4.1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของความคิดเห็นจากการรับฟังวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้านของคนไทย

วิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้าน	ความคิดเห็นจากการรับฟังวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้านของคนไทย						รวม (คน)
	มีประโยชน์		ไม่มีประโยชน์		อื่น ๆ		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
สปป.ลาว	106	98.15	2	1.85	-	-	108
พม่า	103	73.57	37	26.43	-	-	140
กัมพูชา	143	75.66	25	13.23	21	11.11	189
มาเลเซีย	355	98.61	5	1.39	-	-	360
รวมทั้งสิ้น	707	88.71	69	8.66	21	2.63	797

รายละเอียดจำแนกตามพื้นที่วิจัยได้ ดังนี้

ตารางที่ 4.4.1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของความคิดเห็นจากการรับฟังวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้านของคนไทย(ต่อ)

วิทยุชายแดน ประเทศเพื่อน บ้าน	พื้นที่วิจัย	ความคิดเห็นจากการรับฟังวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้านของคนไทย						รวม (คน)
		มีประโยชน์		ไม่มีประโยชน์		อื่น ๆ		
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
สปป.ลาว	ชายแดน จ.หนองคาย-นครหลวงเวียง จันทร์และแขวงบอลิคำไซ	106	98.15	2	1.85	-	-	108
	รวม	106	98.15	2	1.85	-	-	108
พม่า	แม่สาย-ท่าขี้เหล็ก	13	59.09	9	40.91	-	-	22
	แม่สอด-เมียวดี	63	86.30	10	13.70	-	-	73
	ระนอง-เกาะสอง	27	60.00	18	40.00	-	-	45
	รวม	103	73.57	37	26.43	-	-	140
กัมพูชา	ชายแดน จ.สระแก้ว-โอโจรวและสวาย เจก	95	73.64	20	15.50	14	10.86	129
	กาบเชิง-สำโรง	48	80.00	5	8.33	7	11.66	60
	รวม	143	75.66	25	13.23	21	11.11	189
มาเลเซีย	สุโหงโก-ลก-เมืองรันเตา บันยัน	257	98.85	3	1.15	-	-	260
	เบตง-เมืองปีนกาลัน ฮูลู	98	98.00	2	2.00	-	-	100
	รวม	355	98.61	5	1.39	-	-	360
รวมทั้งสิ้น		707	88.71	69	8.66	21	2.63	797

จากตารางที่ 4.4.1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของความคิดเห็นจากการรับฟังวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้านของคนไทย พบว่า คนไทยที่เปิดรับฟังวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้านส่วนใหญ่ระบุว่าการเปิดรับฟังวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้านมีประโยชน์ (ร้อยละ 88.71) มีส่วนน้อยที่ระบุว่าการเปิดรับฟังวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้านไม่มีประโยชน์ (ร้อยละ 8.66) และมีความคิดเห็นอื่น ๆ (ร้อยละ 2.63) เฉพาะคนไทยในพื้นที่วิจัยกัมพูชา โดยส่วนหนึ่งกล่าวว่า “มีประโยชน์ด้านข้อมูลข่าวสารและความบันเทิง และไม่มีประโยชน์เพราะฟังไม่รู้เรื่อง” และ “บางครั้งพูดมีประโยชน์บ้างไม่มีประโยชน์บ้าง และบางครั้งพูดไม่เหมาะสม” แต่ส่วนใหญ่ไม่แสดงความเห็น

4.4.2 ความคิดเห็นจากการรับฟังวิทยุชายแดนไทยของคนในประเทศเพื่อนบ้าน
 ตารางที่ 4.4.2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของความคิดเห็นจากการรับฟังวิทยุชายแดนไทยของคนในประเทศ
 เพื่อนบ้าน

วิทยุชายแดนไทย	ความคิดเห็นจากการรับฟังวิทยุชายแดนไทยของคนในประเทศเพื่อนบ้าน						รวม (คน)
	มีประโยชน์		ไม่มีประโยชน์		อื่น ๆ		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
สปป.ลาว	389	100	0	0.00	-	-	389
พม่า	603	96.48	22	3.52	-	-	625
กัมพูชา	300	92.59	2	0.62	22	6.79	324
มาเลเซีย	389	97.98	3	0.76	5	1.26	397
รวมทั้งสิ้น	1,681	96.89	27	1.56	27	1.56	1,735

รายละเอียดจำแนกตามพื้นที่วิจัยได้ ดังนี้

ตารางที่ 4.4.2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของความคิดเห็นจากการรับฟังวิทยุชายแดนไทยของคนในประเทศเพื่อนบ้าน(ต่อ)

วิทยุชายแดน ไทย	พื้นที่วิจัย	ความคิดเห็นจากการรับฟังวิทยุชายแดนไทยของคนในประเทศเพื่อนบ้าน						
		มีประโยชน์		ไม่มีประโยชน์		อื่น ๆ		รวม (คน)
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
สปป.ลาว	ชายแดน จ.หนองคาย-นครหลวงเวียงจันทน์และแขวงบอลิคำไซ	389	100	0	0.00	-	-	389
	รวม	389	100	0	0.00	-	-	389
พม่า	แม่สาย-ท่าซี้เหล็ก	264	97.78	6	2.22	-	-	270
	แม่สอด-เมียวดี	222	96.94	7	3.06	-	-	229
	ระนอง-เกาะสอง	117	92.86	9	7.14	-	-	126
	รวม	603	96.48	22	3.52	-	-	625
กัมพูชา	ชายแดน จ.สระแก้ว-โอโจรวและสวายเจก	129	94.16	2	1.46	6	4.38	137
	กาบเชิง-สำโรง	171	91.44	0	0.00	16	8.55	187
	รวม	300	92.59	2	0.62	22	6.79	324
มาเลเซีย	สุโหงโก-ลก-เมืองรันเตา บันยัน	291	99.66	1	0.34	-	-	292
	เบตง-เมืองปีนกาลัน ฮูลู	98	93.33	2	1.91	5	4.76	105
	รวม	389	97.98	3	0.76	5	1.26	397
รวมทั้งสิ้น		1,681	96.89	27	1.56	27	1.56	1,735

จากตารางที่ 4.4.2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของความคิดเห็นจากการรับฟังวิทยุชายแดนไทย ของคนในประเทศเพื่อนบ้าน พบว่า คนในประเทศเพื่อนบ้านที่เปิดรับฟังวิทยุชายแดนไทยส่วนใหญ่ระบุว่า การเปิดรับฟังวิทยุชายแดนไทยมีประโยชน์ (ร้อยละ 96.89) โดยทั้งคนไทยและคน สปป.ลาว ในพื้นที่ชายแดน จังหวัดหนองคาย-นครหลวงเวียงจันทน์และแขวงบอลิคำไซต่างมีความเห็นพ้องกันทั้งหมดว่าการเปิดรับฟังวิทยุชายแดนมีประโยชน์ (ร้อยละ 100) และมีส่วนน้อยที่ระบุว่า การเปิดรับฟังวิทยุชายแดนไทยไม่มีประโยชน์ (ร้อยละ 1.56) และมีความคิดเห็นอื่น ๆ (ร้อยละ 1.56) โดยให้เหตุผลว่า “ทั้งมีและไม่มีประโยชน์/ปานกลาง” และอีกส่วนไม่ระบุว่า มีหรือไม่มีประโยชน์ และไม่แสดงความคิดเห็น เฉพาะพื้นที่ชายแดนไทย-กัมพูชา ทั้ง 2 จุด คือ ชายแดนจังหวัดสระแก้ว-โอโจรวและสวายเจก และกาบเชิง-สำโรง และพื้นที่ชายแดนไทย-มาเลเซียที่เบตง-เมืองปีนกาลัน ฮูลู

4.5 เหตุผลในการรับฟังวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้านแล้วมีประโยชน์

4.5.1 เหตุผลในการรับฟังวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้านแล้วมีประโยชน์ของคนไทย

ตารางที่ 4.5.1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของเหตุผลในการรับฟังวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้านแล้วมีประโยชน์ของคนไทย

เหตุผลในการรับฟังวิทยุชายแดน สปป.ลาวแล้วมีประโยชน์ของคนไทย			เหตุผลในการรับฟังวิทยุชายแดนพม่าแล้วมีประโยชน์ของคนไทย		
เหตุผลที่ฟังวิทยุชายแดน สปป.ลาวแล้วมีประโยชน์	จำนวน (ความเห็น/ ครั้ง)	ร้อยละ	เหตุผลที่ฟังวิทยุชายแดนพม่าแล้วมีประโยชน์	จำนวน (ความเห็น/ ครั้ง)	ร้อยละ
พื้นที่วิจัย ชายแดน จ.หนองคาย-นครหลวงเวียงจันทน์และแขวงบอลิคำไซ			พื้นที่วิจัย แม่สาย-ท่าขี้เหล็ก		
ได้ความบันเทิง	47	42.73	ได้ข่าวสารความรู้ เช่น ข่าวสารทั่วไป ธรรมะ และสุขภาพ	7	46.67
ได้ข่าวสารความรู้	30	27.27	ได้เรียนรู้ภาษาพม่า	4	26.67
ได้ข้อมูลสินค้าและบริการ	20	18.18	ได้รู้ข้อมูลสินค้าและบริการ	4	26.67
ได้เรียนรู้ภาษาลาว	9	8.18	รวม	15	100
อื่น ๆ ¹⁷	4	3.64	พื้นที่วิจัย แม่สอด-เมียวดี		
รวม	110	100	ได้ความบันเทิง	19	28.79
			ได้รู้ข่าวสารความรู้ของพม่า	18	27.27
			ได้เรียนรู้ภาษาพม่า	11	16.67
			ได้ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจ การค้าขาย	5	7.58
			อื่น ๆ ¹⁸	13	19.69
			รวม	66	100
			พื้นที่วิจัย ระนอง-เกาะสอง		
			ได้ความบันเทิงและผ่อนคลาย	17	50.00
			ได้ข่าวสารความรู้ เช่น ด้านสังคม วัฒนธรรม การค้าขาย	12	35.29
			ได้เรียนรู้ภาษาพม่า	5	14.71
			รวม	34	100

ตารางที่ 4.5.1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของเหตุผลในการรับฟังวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้านแล้วมีประโยชน์ของคนไทย(ต่อ)

เหตุผลในการรับฟังวิทยุชายแดนกัมพูชาแล้วมีประโยชน์ของคนไทย			เหตุผลในการรับฟังวิทยุชายแดนมาเลเซียแล้วมีประโยชน์ของคนไทย		
เหตุผลที่ฟังวิทยุชายแดนกัมพูชาแล้วมีประโยชน์	จำนวน (ความเห็น/ครั้ง)	ร้อยละ	เหตุผลที่ฟังวิทยุชายแดนมาเลเซียแล้วมีประโยชน์	จำนวน (ความเห็น/ครั้ง)	ร้อยละ
พื้นที่วิจัย ชายแดน จ.สระแก้ว-โอโจรวและสวายเจก			พื้นที่วิจัย สุโขทัย-ลพบุรี-เมืองรัตนบุรี บ้านยัน		
ได้ความบันเทิงและผ่อนคลาย	27	24.32	ได้เรียนรู้ภาษาที่ใช้ในประเทศมาเลเซีย	54	20.77
ได้เรียนรู้ภาษาเขมร	25	22.52	ได้รู้เรื่องธรรมชาติและศาสนาอิสลาม	44	16.92
ได้ข่าวสารความรู้ของกัมพูชา	19	17.12	ได้ความบันเทิง / ผ่อนคลาย ความเครียด	34	13.08
ได้ข่าวสารความรู้	13	11.71	ได้ข่าวสารความรู้ที่หลากหลาย เช่น ด้านยาสมุนไพร, ด้านสุขภาพ	27	10.38
อื่น ๆ ¹⁹	27	24.33	อื่น ๆ ²⁰	101	38.85
รวม	111	100	รวม	260	100
พื้นที่วิจัย กาบเชิง-สำโรง			พื้นที่วิจัย เบตง-เมืองป็นกาลัน สุลุ		
ได้ความบันเทิงและผ่อนคลาย	18	33.96	ได้เรียนรู้ภาษาที่ใช้ในประเทศมาเลเซีย	30	25.86
ได้ข่าวสารความรู้	16	30.19	ได้ข่าวสารความรู้ที่หลากหลาย เช่น ด้านยาสมุนไพร, ด้านสุขภาพ, ยาเสพติด ฯลฯ	27	23.28
ได้รู้ข่าวสารความรู้ของกัมพูชา	9	16.98	ได้รู้เรื่องธรรมชาติและศาสนาอิสลาม	20	17.24
ได้เรียนรู้ภาษาเขมร	3	5.66	ได้รู้ข่าวสารความรู้ของมาเลเซีย เช่น ข่าวสารบ้านเมือง, เทคโนโลยี, เศรษฐกิจ ฯลฯ	18	15.52
อื่น ๆ ²¹	7	13.21	อื่น ๆ ²²	21	18.10
รวม	53	100	รวม	116	100

จากตารางที่ 4.5.1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของเหตุผลในการรับฟังวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้านแล้วมีประโยชน์ของคนไทย พบว่า คนไทยส่วนใหญ่ที่เปิดรับฟังวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้านและเห็นว่ามีประโยชน์ได้ให้เหตุผลหลักดังนี้ “ได้ความบันเทิงและผ่อนคลาย” “ได้ข่าวสารความรู้” และ “ได้เรียนรู้ภาษา” ตามลำดับ

นอกจากนี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างคนไทยในพื้นที่ชายแดนไทย-มาเลเซีย มีค่านำหนักของคำตอบที่แตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่อื่น ๆ คือ โดยส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าเปิดรับฟังวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้าน เพราะมีประโยชน์เรื่อง “ได้เรียนรู้ภาษาที่ใช้ในประเทศมาเลเซีย” มากที่สุด

4.5.2 เหตุผลในการรับฟังวิทยุชายแดนไทยแล้วมีประโยชน์ของคนในประเทศเพื่อนบ้าน

ตารางที่ 4.5.2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของเหตุผลในการรับฟังวิทยุชายแดนไทยแล้วมีประโยชน์ของคนในประเทศเพื่อนบ้าน

เหตุผลในการรับฟังวิทยุชายแดนไทยของคน สปป.ลาว			เหตุผลในการรับฟังวิทยุชายแดนไทยของคนพม่า		
เหตุผลที่ฟังวิทยุชายแดนไทยแล้วมีประโยชน์	จำนวน (ความเห็น/ ครั้ง)	ร้อยละ	เหตุผลที่ฟังวิทยุชายแดนไทยแล้วมีประโยชน์	จำนวน (ความเห็น/ ครั้ง)	ร้อยละ
พื้นที่วิจัย ชายแดน จ.หนองคาย-นครหลวงเวียงจันทน์และแขวงบอลิคำไซ			พื้นที่วิจัย แม่สาย-ท่าขี้เหล็ก		
ได้ข่าวสารความรู้	347	60.75	ได้ความบันเทิงและผ่อนคลาย	106	37.86
ได้ความบันเทิง	152	26.48	ได้ข่าวสารความรู้	60	21.43
ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการโฆษณา	43	5.92	ได้ความรู้ด้านสาธารณสุข	25	8.93
กลุ่มตัวอย่างตอบรวม ๆ ว่ามีประโยชน์หลายด้าน	24	3.43	ได้รู้ข่าวสารและสถานการณ์ของประเทศไทย	18	6.43
อื่น ๆ ²³	24	3.42	อื่น ๆ ²⁴	71	25.35
รวม	590	100	รวม	280	100
เหตุผลในการรับฟังวิทยุชายแดนไทยของคนพม่า			พื้นที่วิจัย แม่สอด-เมียวดี		
พื้นที่วิจัย เมืองระนอง-เกาะสอง			ได้ความบันเทิงและผ่อนคลาย	78	26.99
ได้สาระความรู้ด้านต่าง ๆ	33	24.26	ได้ข่าวสารความรู้	64	22.15
ได้ข่าวสารความรู้	19	13.97	ได้สาระความรู้ด้านต่าง ๆ	34	11.76
ได้ความบันเทิงและผ่อนคลาย	17	12.50	ได้เรียนรู้และฝึกพูดภาษาไทย	28	9.69
ได้รู้ข่าวสารและความเคลื่อนไหวของประเทศไทย	7	5.15	อื่น ๆ ²⁵	85	29.41
ดีมีประโยชน์และไม่แสดงความเห็นเพิ่มเติม	7	5.15	รวม	289	100
อื่น ๆ ²⁶	53	38.97			
รวม	136	100			

ตารางที่ 4.5.2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของเหตุผลในการรับฟังวิทยุชายแดนไทยแล้วมีประโยชน์ของคนในประเทศเพื่อนบ้าน(ต่อ)

เหตุผลในการรับฟังวิทยุชายแดนไทยของคนกัมพูชา			เหตุผลในการรับฟังวิทยุชายแดนไทยของคนมาเลเซีย		
เหตุผลที่ฟังวิทยุชายแดนไทยแล้วมีประโยชน์	จำนวน (ความเห็น/ ครั้ง)	ร้อยละ	เหตุผลที่ฟังวิทยุชายแดนไทยแล้วมี ประโยชน์	จำนวน (ความเห็น/ ครั้ง)	ร้อยละ
พื้นที่วิจัย ชายแดน จ.สระแก้ว-โอโจรวและสวายเจก			พื้นที่วิจัย สุโห่งโก-ลก-เมืองรันเตา บันยัน		
ได้ข่าวสารความรู้	42	25.77	ได้เรียนรู้ภาษาไทย	83	27.40
ได้ความบันเทิงและผ่อนคลาย	40	24.54	ได้ข่าวสารความรู้	56	18.48
ได้เรียนรู้ภาษาไทย	35	21.47	ได้รู้ข่าวสารความรู้ของไทย	45	14.85
ได้รู้ข่าวสารความรู้ของไทย	27	16.56	ได้ความบันเทิง ผ่อนคลาย	30	9.90
อื่น ๆ ²⁷	25	11.66	อื่น ๆ ²⁸	89	29.37
รวม	169	100	รวม	303	100
พื้นที่วิจัย กาบเชิง-สำโรง			พื้นที่วิจัย เบตง-เมืองบันกาลัน ฮูลู		
ได้ข่าวสารความรู้	72	37.11	ได้ความบันเทิง สนุกสนาน คลาย เครียด	22	22.45
ได้ความบันเทิงและผ่อนคลาย	44	22.68	ได้ข่าวสารความรู้ที่หลากหลายและมี ประโยชน์	18	18.37
ได้เรียนรู้และฝึกใช้ภาษาไทย	39	20.10	ได้รู้ข่าวสารของไทย	16	16.33
ได้รู้ข่าวสารและสถานการณ์ของ ประเทศไทย	13	6.70	ได้เรียนรู้เรื่องความปลอดภัย/การ ดูแลสุขภาพ	5	5.10
อื่น ๆ ²⁹	26	13.41	อื่น ๆ ³⁰	37	37.75
รวม	194	100	รวม	98	100

จากตารางที่ 4.5.2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของเหตุผลในการรับฟังวิทยุชายแดนไทยแล้วมีประโยชน์ของคนในประเทศเพื่อนบ้าน พบว่า คนในประเทศเพื่อนบ้านเปิดรับฟังวิทยุชายแดนไทย เพราะมีประโยชน์ ดังนี้ “ได้ข่าวสารความรู้” “ได้ความบันเทิงและผ่อนคลาย” และ “ได้เรียนรู้ภาษา” ตามลำดับ

นอกจากนี้ พบว่า คนมาเลเซีย เมืองรันเตา บันยัน มีค่าน้ำหนักของคำตอบที่แตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่อื่น ๆ คือ โดยส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าเปิดรับฟังวิทยุชายแดนไทยเพราะ “ได้เรียนรู้ภาษาไทย” มากที่สุด

4.6 เหตุผลในการรับฟังวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้านแล้วไม่มีประโยชน์

4.6.1 เหตุผลในการรับฟังวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้านแล้วไม่มีประโยชน์ของคนไทย ตารางที่ 4.6.1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของเหตุผลในการรับฟังวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้านแล้วไม่มีประโยชน์ของคนไทย

เหตุผลในการรับฟังวิทยุชายแดน สปป.ลาวของคนไทย			เหตุผลในการรับฟังวิทยุชายแดนพม่าของคนไทย		
เหตุผลที่ฟังวิทยุชายแดน สปป.ลาวแล้วไม่มีประโยชน์	จำนวน (ความเห็น/ ครั้ง)	ร้อยละ	เหตุผลที่ฟังวิทยุชายแดนพม่าแล้วไม่มีประโยชน์	จำนวน (ความเห็น/ ครั้ง)	ร้อยละ
พื้นที่วิจัย ชายแดน จ.หนองคาย-นครหลวงเวียงจันทน์และแขวงบอลิคำไซ			พื้นที่วิจัย แม่สาย-ท่าขี้เหล็ก		
มีการนำเสนอแนวปลูกระดุม	1	50.00	ไม่แสดงความเห็น	8	88.89
ไม่มีประโยชน์แต่ไม่มีความเห็นเพิ่มเติม	1	50.00	ฟังภาษาพม่าไม่ออก	1	11.11
รวม	2	100	รวม	9	100
			พื้นที่วิจัย แม่สอด-เมียวดี		
			ไม่แสดงความเห็น	7	70.00
			ฟังไม่เข้าใจ	3	30.00
			รวม	10	100
			พื้นที่วิจัย เมืองระนอง-เกาะสอง		
			ฟังภาษาพม่าไม่รู้เรื่อง	11	61.11
			ไม่แสดงความเห็น	7	38.89
			รวม	18	100

ตารางที่ 4.6.1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของเหตุผลในการรับฟังวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้านแล้วไม่มีประโยชน์ของคนไทย(ต่อ)

เหตุผลในการรับฟังวิทยุชายแดนกัมพูชาของคนไทย			เหตุผลในการรับฟังวิทยุชายแดนมาเลเซียของคนไทย		
เหตุผลที่ฟังวิทยุชายแดนกัมพูชาแล้วไม่มีประโยชน์	จำนวน (ความเห็น/ ครั้ง)	ร้อยละ	เหตุผลที่ฟังวิทยุชายแดนมาเลเซียแล้วไม่มีประโยชน์	จำนวน (ความเห็น/ ครั้ง)	ร้อยละ
พื้นที่วิจัย ชายแดน จ.สระแก้ว-โอโจรวและสวายเจก			พื้นที่วิจัย สุโขทัย-ลพบุรี-เมืองรัตนบุรี		
ฟังภาษาเขมรไม่รู้เรื่อง/ไม่รู้ภาษาเขมร	15	75	ไม่แสดงความเห็น	3	100
พูดเรื่องที่ไม่มีสาระ	2	10	รวม	3	100
ไม่แสดงความเห็น	3	15	พื้นที่วิจัย เบตง-เมืองปัลลัน สุลุ		
รวม	20	100	ฟังภาษามาเลเซียไม่รู้เรื่อง	1	50
พื้นที่วิจัย กาบเชิง-สำโรง			บางที่พูดไม่รู้เรื่อง		
ฟังภาษาเขมรไม่รู้เรื่อง/ไม่รู้ภาษาเขมร	3	60	รวม	2	100
อื่น ๆ ²¹	2	40			
รวม	5	100			

จากตารางที่ 4.6.1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของเหตุผลในการรับฟังวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้านแล้วไม่มีประโยชน์ของคนไทย พบว่า เหตุผลส่วนใหญ่ คือ “ฟังภาษาเพื่อนบ้านไม่รู้เรื่อง/ไม่เข้าใจ” และอีกส่วนหนึ่งขอสงวนสิทธิ์ “ไม่แสดงความเห็น”

นอกจากนี้คนไทยที่เปิดรับฟังวิทยุชายแดน สปบ.ลาว ได้ระบุว่าฟังแล้วไม่มีประโยชน์ เพราะ “มีการนำเสนอแนวปลุกระดม” คนไทยที่อาศัยอยู่บริเวณชายแดน จังหวัดสระแก้ว ที่เปิดรับฟังวิทยุชายแดนกัมพูชา ได้กล่าวว่าฟังแล้วไม่มีประโยชน์ เพราะ “พูดเรื่องที่ไม่มีสาระ” และคนไทยที่อาศัยอยู่บริเวณชายแดน อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ที่เปิดรับฟังวิทยุชายแดนมาเลเซีย ได้กล่าวว่าฟังแล้วไม่มีประโยชน์ เพราะ “บางที่พูดไม่รู้เรื่อง”

4.6.2 เหตุผลในการรับฟังวิทยุชายแดนไทยแล้วไม่มีประโยชน์ของคนในประเทศเพื่อนบ้าน

ตารางที่ 4.6.2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของเหตุผลในการรับฟังวิทยุชายแดนไทยแล้วไม่มีประโยชน์ของคนในประเทศเพื่อนบ้าน

เหตุผลในการรับฟังวิทยุชายแดนไทยของคนพม่า			เหตุผลในการรับฟังวิทยุชายแดนไทยของคนกัมพูชา		
เหตุผลที่ฟังวิทยุชายแดนไทยแล้วไม่มีประโยชน์	จำนวน (ความเห็น/ครั้ง)	ร้อยละ	เหตุผลที่ฟังวิทยุชายแดนไทยแล้วไม่มีประโยชน์	จำนวน (ความเห็น/ครั้ง)	ร้อยละ
พื้นที่วิจัย แม่สาย-ท่าช้างเหล็ก			พื้นที่วิจัย ชายแดน จ.สระแก้ว-โอโจรวและสวายเจก		
ไม่แสดงความเห็น	6	100.00	ผู้ตอบแสดงทัศนคติว่าฟังเพลงเพื่อคลายเหงาและไม่มีประโยชน์อื่นใด	2	100.00
รวม	6	100	รวม	2	100
พื้นที่วิจัย แม่สอด-เมียวดี			เหตุผลในการรับฟังวิทยุชายแดนไทยของคนมาเลเซีย		
พื้นที่วิจัย เบตง-เมืองปีนกาตัน ฮูลู			พื้นที่วิจัย		
ฟังภาษาไทยไม่รู้เรื่อง/ไม่รู้ภาษาไทย	2	28.57	ไม่เข้าใจในสิ่งที่พูดเพราะใช้ภาษาไทย	1	50.00
มีแต่เพลงและไม่ค่อยมีเนื้อหาสาระ	2	28.57	ไม่แสดงความความคิดเห็น	1	50.00
ผู้ตอบสนใจเฉพาะเพลงเท่านั้น	1	14.29	รวม	2	100
ไม่แสดงความเห็น	2	28.57			
รวม	7	100			
พื้นที่วิจัย ระนอง-เกาะสอง					
ฟังภาษาไทยไม่รู้เรื่อง/ไม่รู้ภาษาไทย	6	66.67			
ไม่แสดงความเห็น	3	33.33			
รวม	9	100			

จากตารางที่ 4.6.2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของเหตุผลจากการฟังวิทยุชายแดนไทยแล้วไม่มีประโยชน์ของคนในประเทศเพื่อนบ้าน พบว่า เหตุผลส่วนใหญ่คือ “ไม่เข้าใจภาษาไทย” นอกจากนี้คนในประเทศเพื่อนบ้านบริเวณชายแดน แม่สอด-เมียวดี และบริเวณชายแดน จังหวัดสระแก้ว ได้ให้เหตุผลที่คล้ายกันในประเด็นของเพลงว่า ฟังวิทยุชายแดนไทยแล้วไม่มีประโยชน์ เพราะ “สนใจเฉพาะเพลงเท่านั้น” “มีแต่เพลงไม่ค่อยมีเนื้อหาสาระ” และ “ฟังเพลงเพื่อคลายเหงา ไม่มีประโยชน์อื่นใด”

4.7 เหตุผลที่ไม่รับฟังวิทยุชายแดน

4.7.1 เหตุผลที่ไม่รับฟังวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้านของคนไทย

ตารางที่ 4.7.1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของเหตุผลที่ไม่รับฟังวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้านของคนไทย

เหตุผลในการไม่รับฟังวิทยุชายแดน สปป.ลาวของคนไทย			เหตุผลในการไม่รับฟังวิทยุชายแดนพม่าของคนไทย		
เหตุผลที่ไม่รับฟังวิทยุชายแดน สปป.ลาว	จำนวน (ความเห็น/ครั้ง)	ร้อยละ	เหตุผลที่ไม่รับฟังวิทยุชายแดน พม่า	จำนวน (ความเห็น/ครั้ง)	ร้อยละ
พื้นที่วิจัย ชายแดน จ.หนองคาย-นครหลวงเวียงจันทน์และแขวงบอลิคำไซ			พื้นที่วิจัย แม่สาย-ท่าขี้เหล็ก		
ไม่ชอบฟังเพลงหรือวิทยุ สปป.ลาว ชอบหรือฟังเฉพาะเพลงไทยหรือวิทยุ ไทย	70	23.81	ฟังภาษาพม่าไม่รู้เรื่อง/ไม่รู้ภาษาพม่า	231	52.26
ไม่ฟังและไม่มีความเห็นเพิ่มเติม	57	19.39	ไม่รู้ว่ามียุทธศาสตร์วิทยุ และไม่รู้คลื่นความถี่วิทยุ พม่า	65	14.71
เลือกเปิดรับสื่ออื่นแทน	46	15.65	สัญญาณวิทยุ ของพม่าไม่ชัดเจน และรับสัญญาณไม่ได้	35	7.92
ไม่มีเวลาฟังวิทยุ	43	14.63	ไม่มีเวลาฟังวิทยุ	35	7.92
อื่น ๆ ³²	78	26.52	อื่น ๆ ³³	76	17.19
รวม	294	100	รวม	442	100
			พื้นที่วิจัย แม่สอด-เมียวดี		
			ฟังภาษาพม่าไม่รู้เรื่อง/ไม่รู้ภาษาพม่า	222	63.25
			ไม่มีเวลาฟังวิทยุ	35	9.97
			ไม่มีเครื่องรับวิทยุ	28	7.98
			สัญญาณวิทยุ ของพม่าไม่ชัดเจน และรับสัญญาณไม่ได้	14	3.99
			อื่น ๆ ³⁴	52	14.81
			รวม	351	100
			พื้นที่วิจัย ระนอง-เกาะสอง		
			ฟังภาษาพม่าไม่รู้เรื่อง/ไม่รู้ภาษาพม่า	269	65.13
			ไม่มีเวลาฟังวิทยุ	27	6.54
			ไม่รู้ว่ามียุทธศาสตร์วิทยุ พม่า	26	6.30
			สัญญาณวิทยุ ของพม่าไม่ชัดเจน และไม่ทราบคลื่นความถี่ของวิทยุ พม่า	14	3.39
			ไม่ชอบและไม่ค่อยฟังวิทยุ อยู่แล้ว	14	3.39
			อื่น ๆ ³⁵	63	15.25
			รวม	413	100

ตารางที่ 4.7.1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของเหตุผลที่ไม่รับฟังวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้านของคนไทย(ต่อ)

เหตุผลในการไม่รับฟังวิทยุชายแดนกัมพูชาของคนไทย			เหตุผลในการไม่รับฟังวิทยุชายแดนมาเลเซียของคนไทย		
เหตุผลที่ไม่รับฟังวิทยุชายแดนกัมพูชา	จำนวน (ความเห็น/ ครั้ง)	ร้อยละ	เหตุผลที่ไม่รับฟังวิทยุชายแดนมาเลเซีย	จำนวน (ความเห็น/ ครั้ง)	ร้อยละ
พื้นที่วิจัย ชายแดน จ.สระแก้ว-โอโจรวและสวายเจก			พื้นที่วิจัย สุโขทัย-ลพ-เมืองรัตนบุรี บ้านยัน		
ฟังภาษาเขมรไม่รู้เรื่อง/ไม่รู้ภาษาเขมร	142	47.02	ฟังภาษามลายูไม่รู้เรื่อง/ไม่รู้ภาษามลายู	47	33.57
ไม่มีเครื่องรับวิทยุ	74	24.50	ไม่มีเครื่องรับวิทยุ	26	18.57
ไม่มีเวลาฟังวิทยุ	37	12.25	ไม่มีเวลาฟังวิทยุ	24	17.15
สัญญาณวิทยุ ของกัมพูชาไม่ชัดเจน และรับสัญญาณไม่ได้	18	5.96	ไม่มีสัญญาณวิทยุ ของมาเลเซีย	10	7.14
อื่น ๆ ³⁶	31	10.27	อื่น ๆ ³⁷	33	23.57
รวม	302	100	รวม	140	100
พื้นที่วิจัย กาบเชิง-ลำโรง			พื้นที่วิจัย เบตง-เมืองปิ่นเกล้า สุลุ		
ฟังภาษาเขมรไม่รู้เรื่อง/ไม่รู้ภาษาเขมร	172	45.99	ฟังภาษามลายูไม่รู้เรื่อง/ไม่รู้ภาษามลายู	90	26.95
ไม่มีเครื่องรับวิทยุ	102	27.27	ไม่มีเวลาฟังวิทยุ	85	25.45
ไม่ชอบฟังวิทยุ กัมพูชา	41	10.96	สัญญาณวิทยุ ของมาเลเซียไม่ชัดเจน และรับสัญญาณไม่ได้	81	24.25
ไม่มีเวลาฟังวิทยุ	28	7.49	ไม่มีเครื่องรับวิทยุ	34	10.18
อื่น ๆ ³⁸	31	8.29	อื่น ๆ ³⁹	44	13.17
รวม	374	100	รวม	334	100

จากตาราง 4.7.1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของเหตุผลในการไม่รับฟังวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้านของคนไทย พบว่า เหตุผลหลักที่คนไทยไม่รับฟังวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้าน คือ “ฟังภาษาของประเทศเพื่อนบ้านไม่รู้เรื่อง” ยกเว้นคนไทยในพื้นที่ชายแดน จังหวัดหนองคาย-นครหลวงเวียงจันทร์และแขวงบอลิคำไซ ทั้งนี้เพราะภาษาไทยและภาษาลาวมีความคล้ายคลึงกันมาก เหตุผลรองลงมาคือ “ไม่มีเครื่องรับวิทยุ” “ไม่มีเวลาฟังวิทยุ” และสัญญาณวิทยุ ของประเทศเพื่อนบ้านไม่ชัดเจนอันเป็นอุปสรรคในการเปิดรับฟัง

4.7.2 เหตุผลที่ไม่ได้รับฟังวิทยุชายแดนไทยของคนในประเทศเพื่อนบ้าน

ตารางที่ 4.7.2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของเหตุผลที่ไม่ได้รับฟังวิทยุชายแดนไทยของคนในประเทศเพื่อนบ้าน

เหตุผลในการไม่รับฟังวิทยุชายแดนไทยของคน สปป.ลาว			เหตุผลในการไม่รับฟังวิทยุชายแดนไทยของคนพม่า		
เหตุผลที่ไม่รับฟังวิทยุชายแดนไทย	จำนวน (ความเห็น/ครั้ง)	ร้อยละ	เหตุผลที่ไม่รับฟังวิทยุชายแดนไทย	จำนวน (ความเห็น/ครั้ง)	ร้อยละ
พื้นที่วิจัย ชายแดน จ.หนองคาย-นครหลวงเวียงจันทน์และแขวงบอลิคำไซ			พื้นที่วิจัย แม่สาย-ท่าขี้เหล็ก		
ไม่มีเครื่องรับวิทยุ และดูเฉพาะโทรทัศน์ (ไทย)	4	36.36	ฟังภาษาไทยไม่รู้เรื่อง/ไม่รู้ภาษาไทย	49	36.30
ไม่ฟังและไม่มีความเห็นเพิ่มเติม	4	36.36	ไม่มีเครื่องรับวิทยุ	41	30.37
ไม่มีเวลาฟังวิทยุ	2	18.18	ไม่มีเวลาฟังวิทยุ	17	12.59
ดูเฉพาะโทรทัศน์ (ไทย)	1	9.09	ไม่สนใจ	15	11.11
รวม	11	100	อื่น ๆ ⁴⁰	13	9.63
			รวม	135	100
			พื้นที่วิจัย แม่สอด-เมียวดี		
			ฟังภาษาไทยไม่รู้เรื่อง/ไม่รู้ภาษาไทย	100	48.78
			ไม่มีเวลาฟังวิทยุ ผู้ตอบบางคนให้เหตุผลเพิ่มเติมว่า เพราะต้องทำงานค้าขาย เลี้ยงลูก เรียนหนังสือ	51	24.88
			ไม่มีเครื่องรับวิทยุ	35	17.07
			สัญญาณวิทยุ ของไทยไม่ชัดเจน	3	1.46
			อื่น ๆ ⁴¹	16	7.81
			รวม	205	100
			พื้นที่วิจัย ระนอง-เกาะสอง		
			ฟังภาษาไทยไม่รู้เรื่อง/ไม่รู้ภาษาไทย	104	36.11
			ไม่มีเครื่องรับวิทยุ	59	20.49
			ไม่มีเวลาฟังวิทยุ และให้เหตุผลว่า เพราะทำงาน ค้าขาย เลี้ยงลูก เรียนหนังสือ	58	20.14
			เลือกที่จะเปิดรับสื่อโทรทัศน์	6	2.08
			อื่น ๆ ⁴²	61	21.18
			รวม	288	100

ตารางที่ 4.7.2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของเหตุผลที่ไม่รับฟังวิทยุชายแดนไทยของคนในประเทศเพื่อนบ้าน(ต่อ)

เหตุผลในการไม่รับฟังวิทยุชายแดนไทยของคนกัมพูชา			เหตุผลในการไม่รับฟังวิทยุชายแดนไทยของคนมาเลเซีย		
เหตุผลที่ไม่รับฟังวิทยุชายแดนไทย	จำนวน (ความเห็น/ ครั้ง)	ร้อยละ	เหตุผลที่ไม่รับฟังวิทยุชายแดนไทย	จำนวน (ความเห็น/ ครั้ง)	ร้อยละ
พื้นที่วิจัย ชายแดน จ.สระแก้ว-โอโจรวและสวายเจก			พื้นที่วิจัย สุโขทัย-ลพบุรี-เมืองรัตนบุรี บ้านย่น		
ไม่มีเครื่องรับวิทยุ	96	34.04	ฟังภาษาไทยไม่รู้เรื่อง/ไม่เข้าใจภาษาไทย	38	35.19
ไม่มีเวลาฟังวิทยุ	79	28.01	ไม่มีเครื่องรับวิทยุ	25	23.15
ฟังภาษาไทยไม่รู้เรื่อง/ไม่เข้าใจภาษาไทย	37	13.12	ไม่มีเวลาฟังวิทยุ	16	14.82
ฟังเฉพาะวิทยุ กัมพูชา	29	10.28	สัญญาณวิทยุ ของไทยไม่ชัดเจนและรับสัญญาณไม่ได้	5	4.63
อื่น ๆ ⁴³	41	14.55	ไม่เข้าใจภาษาไทย และไม่ฟังวิทยุ	5	4.63
รวม	282	100	อื่น ๆ ⁴⁴	19	17.58
พื้นที่วิจัย กาบเชิง-สำโรง			พื้นที่วิจัย เบตง-เมืองปิ่นเกล้า สุฉุย		
ไม่มีเวลาฟังวิทยุ	81	36.99	สัญญาณวิทยุ ของไทยไม่ชัดเจนและรับสัญญาณไม่ได้	63	21.14
ฟังเฉพาะวิทยุ กัมพูชา	41	18.72	ไม่ชอบฟังวิทยุ	60	20.13
ไม่มีเครื่องรับวิทยุ	36	16.44	ฟังภาษาไทยไม่รู้เรื่อง/ไม่เข้าใจภาษาไทย	59	19.79
ฟังภาษาไทยไม่รู้เรื่อง/ไม่เข้าใจภาษาไทย	30	13.70	ไม่มีเครื่องรับวิทยุ	50	16.79
อื่น ๆ ⁴⁵	31	14.15	อื่น ๆ ⁴⁶	66	22.15
รวม	219	100	รวม	298	100

จากตาราง 4.7.2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของเหตุผลในการไม่รับฟังวิทยุชายแดนไทยของคนในประเทศเพื่อนบ้าน พบว่า เหตุผลส่วนใหญ่ที่ทำให้คนในประเทศเพื่อนบ้านไม่รับฟังวิทยุชายแดนไทย เพราะ “ฟังภาษาไทยไม่รู้เรื่อง/ไม่เข้าใจภาษาไทย” “ไม่มีเวลาฟังวิทยุ” “ไม่มีเครื่องรับวิทยุ” และ “สัญญาณวิทยุไทยไม่ชัดเจน”

จากจำนวนคนไทยที่อาศัยอยู่ตามพื้นที่ชายแดน เปิดรับฟังวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้านในสัดส่วนที่น้อยกว่าการเปิดรับฟังวิทยุชายแดนไทยของคนในประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งนี้เหตุผลสำคัญประการหนึ่งคือ “ภาษา” เนื่องจากรายการวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้านออกอากาศด้วยภาษาประจำชาติของตน ยกเว้นประเทศมาเลเซียที่นอกจากมีสถานีวิทยุ ที่ออกอากาศด้วยภาษามาเลย์หรือภาษามลายูซึ่งเป็นภาษาที่คนไทยมุสลิมเข้าใจแล้ว ยังมีภาษาจีน และภาษาอินเดี และที่น่าสนใจคือยังมีสถานีวิทยุ ที่ออกอากาศด้วยภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นภาษาที่คนไทยสามารถเข้าใจได้ ในขณะที่คนฟังในประเทศเพื่อนบ้านที่แม้จะเปิดรับฟังวิทยุชายแดนไทยในสัดส่วนที่มากกว่าคนไทยแต่ยังคงประสบปัญหาความไม่เข้าใจในภาษาไทย อันเป็นข้อจำกัดด้านภาษาที่ปรากฏในวิทยุชายแดนไทย เพราะการผลิตรายการโดยใช้ภาษาไทยเป็นหลัก ปัญหานี้มีร่วมกันระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านในระดับแตกต่างกัน ที่ไม่เป็นปัญหาเลยคือ ไทยกับ สปป.ลาว ที่มีปัญหาน้อย คือ กลุ่มคนไทยเชื้อสายกัมพูชาที่เปิดรับวิทยุชายแดนกัมพูชา คนไทยเชื้อสายจีนและคนไทย-มุสลิมที่เปิดรับฟังวิทยุชายแดนมาเลเซีย สถานีและรายการภาษาจีนและมาเลเซีย แต่ที่เป็นปัญหาเรื่องภาษามากที่สุด คือ ไทยกับพม่า แม้นในบางพื้นที่จะมีกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกันแต่ถือสัญชาติคนละประเทศก็ตาม

หากพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับคุณสมบัติของนักจัดรายการวิทยุชายแดนไทย จากการวิจัยพบว่า ในพื้นที่วิจัยอื่น ยกเว้นพื้นที่ชายแดนจังหวัดหนองคาย-นครหลวงเวียงจันทร์และแขวงบอลิคำไซ ยังขาดบุคลากรด้านการจัดรายการที่มีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาของประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งผู้ดำเนินรายการวิทยุ จำนวนหนึ่งยังกังวลเรื่องการใช้ภาษาของประเทศเพื่อนบ้านในการออกอากาศรายการ ดังตัวอย่างคำกล่าวที่ว่า “เราจะฟังเขารู้เรื่องหรือ” “อาจกระทบความมั่นคง” อันเป็นข้อจำกัดการมีบทบาทในการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของวิทยุชายแดนไทย “ภาษาอังกฤษ” ได้รับการยอมรับให้เป็นภาษากลางที่ใช้ในการสื่อสารภายในประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียน ดังนั้นการเพิ่มทักษะด้านภาษาอังกฤษของนักจัดรายการวิทยุชายแดนให้ดียิ่งขึ้นกว่าเดิม จะช่วยเอื้อให้วิทยุชายแดนมีบทบาทในการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านได้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตามแม้จะมีอุปสรรคในการเข้าใจภาษาแต่ “ดนตรี” ไม่แบ่งเชื้อชาติและสัญชาติ” เพราะเสียงดนตรีเป็นสื่อที่มนุษย์นั้นสามารถรับเอาสุนทรีย์ของเสียงดนตรี โดยมองข้ามเรื่องภาษาอันทำให้วิทยุชายแดนเป็นสื่อที่สานสัมพันธ์ระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านได้เป็นอย่างดีในด้านนี้

ในส่วนของเหตุผลที่คนในประเทศเพื่อนบ้านเปิดรับฟังวิทยุชายแดนไทยและเหตุผลที่เปิดรับฟังวิทยุชายแดนไทยแล้วมีประโยชน์นั้น สะท้อนและสอดคล้องกับบทบาทของวิทยุชายแดนไทยดังจะกล่าวในบทต่อไป โดยเฉพาะบทบาทในการเชื่อมสัมพันธ์ด้วยความบันเทิงผ่านเสียงเพลง บทบาทในการให้ข่าวสารความรู้ และบทบาทในการให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องภาษา ซึ่งพบในทุกพื้นที่และเป็นไปในทิศทางเดียวกันของเหตุผลที่คนไทยเปิดรับฟังวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้านและเหตุผลที่เปิดรับฟังวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้านแล้วมีประโยชน์ (แม้จำนวนน้อย) สะท้อนและสอดคล้องกับบทบาทของวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้านในบทบาทในการเชื่อมสัมพันธ์ด้วยความบันเทิงผ่านเสียงเพลง บทบาทในการให้ข่าวสารความรู้ และบทบาทในการให้ความ

รู้ความเข้าใจเรื่องภาษา จึงกล่าวได้ว่า วิทยุชายแดนไทยและประเทศเพื่อนบ้าน มีบทบาทหลักสำคัญทั้ง 3 บทบาทดังกล่าว แต่ที่แตกต่างจากพื้นที่อื่น คือ คนไทยในอำเภอสุโขทัย-ลพบุรีและเขตเปิดรับฟังด้วยเหตุผลและได้ประโยชน์จากบทบาทในการเผยแพร่ศาสนาอิสลามของวิทยุชายแดนมาเลเซีย

สรุป

คนไทยส่วนใหญ่ไม่เปิดรับฟังวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้าน มีเพียงส่วนน้อยที่เปิดรับฟัง ซึ่งตรงข้ามกับคนในประเทศเพื่อนบ้านที่ส่วนใหญ่เปิดรับฟังวิทยุชายแดนไทย โดยเฉพาะคน สปป.ลาวที่เปิดรับฟังมากกว่าประเทศอื่น ๆ โดยคนไทยที่ฟังส่วนใหญ่ให้เหตุผลที่เปิดรับฟังว่า ได้ความบันเทิงและผ่อนคลาย และได้ข่าวสารความรู้ สอดคล้องกับเหตุผลของคนในประเทศเพื่อนบ้านที่ให้เหตุผลที่เปิดรับฟังว่า ได้ความบันเทิงและผ่อนคลาย และได้ข่าวสารความรู้เป็นส่วนใหญ่ คนไทยส่วนใหญ่ไม่มีช่วงเวลาในการเปิดรับฟังวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้านที่แน่นอน โดยระบุว่า ฟังเวลาคลื่นแรก ฟังเวลาว่าง ฟังทั้งวัน ฟังเวลาอยู่บ้าน เวลาขับรถไปข้างนอก เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับคนในประเทศเพื่อนบ้านที่ไม่มีช่วงเวลาในการเปิดรับฟังวิทยุชายแดนไทยที่แน่นอนเช่นกัน โดยระบุว่า ฟังเวลาคลื่นแรก ฟังเวลาว่าง ฟังทั้งวัน ฟังเวลาอยู่บ้าน เวลาขับรถไปข้างนอก เป็นต้น

คนไทยและคนในประเทศเพื่อนบ้านมีความคิดเห็นต่อการเปิดรับฟังวิทยุชายแดนเหมือนกัน คือ เห็นว่าการรับฟังวิทยุชายแดนมีประโยชน์ ซึ่งประโยชน์ที่ได้รับจากการฟัง เช่น ได้ข่าวสารความรู้ ได้ความบันเทิงและผ่อนคลาย ได้เรียนรู้ภาษา เป็นต้น มีกลุ่มตัวอย่างคนไทยส่วนน้อยในพื้นที่ชายแดนกัมพูชา พม่า และมาเลเซีย ที่ระบุว่า การเปิดรับฟังวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้านไม่มีประโยชน์ โดยให้เหตุผลว่า ฟังภาษาเพื่อนบ้านไม่รู้เรื่อง/ไม่เข้าใจ เช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างคนในประเทศเพื่อนบ้านส่วนน้อยที่ระบุว่า การเปิดรับฟังวิทยุชายแดนไทยไม่มีประโยชน์ โดยให้เหตุผลว่า ไม่เข้าใจภาษาไทย ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับเหตุผลของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่รับฟังวิทยุชายแดนที่กล่าวว่า “ฟังไม่รู้เรื่อง/ไม่เข้าใจภาษา” เป็นเหตุผลหลัก ส่วนเหตุผลรองคือ “ไม่มีเวลาฟังวิทยุ” “ไม่มีเครื่องรับวิทยุ” และสัญญาณวิทยุไทยไม่ชัดเจน กล่าวได้ว่า ปัญหาเรื่อง “ภาษา” เป็นปัญหาสำคัญ ของสมาชิกประชาคมอาเซียนทั้ง 4 ประเทศ(ยกเว้นระหว่างไทยกับ สปป.ลาว) กระนั้นก็ตาม ข้อมูลข้างต้นสะท้อนบทบาทของวิทยุชายแดนในด้านการเชื่อมสัมพันธ์ด้วยความบันเทิงผ่านเสียงเพลง บทบาทในการให้ข่าวสารความรู้ และบทบาทในการให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องภาษา

รายละเอียดของคำตอบอื่นๆ

¹ 5) หลีกหนีจากความเบื่อหน่าย จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 7.44

6) สัญญาณวิทยุของ สปป.ลาวชัดเจน จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 6.61

7) ฟังแต่ไม่มีความเห็นเพิ่มเติม จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.48

² 5) อื่น ๆ ได้แก่ “รู้คำพม่าบางคำ” “พม่าพูดเพราะ” “อยากรู้ว่ามีสัญญาณเข้ามาหรือไม่ แต่ฟังไม่รู้เรื่อง” “แฟนเป็นคนพม่า” และ “ไม่แสดงความคิดเห็น โดยในแต่ละความเห็นมีจำนวน 1 ครั้งเท่ากัน รวมจำนวน 5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 18.52

³ 5) อื่น ๆ ได้แก่ “ติดชายแดน” “ปู่ชอบฟัง” “ถ้าทางพม่าเปิดก็ฟังถ้าไม่เปิดก็ไม่ฟัง 89.00 เอฟ.เอ็ม. พม่า” “รู้ (ภาษา) นิดหน่อย” “ในด้านวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์” “เข้าใจภาษาไม่รู้เรื่องราวของพม่า” และ “ฟังเวลาขับรถเปิดให้คนพม่าที่เป็นผู้โดยสารเป็นบางครั้งบางคราวแต่ฟังไม่รู้ภาษาเค้า” โดยในแต่ละความเห็นมีจำนวน 1 ครั้งเท่ากัน รวมจำนวน 7 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 8.97

6) ฟังแต่ให้เหตุผล ว่าเกิดจากความไม่ได้ตั้งใจเปิดรับฟัง จำนวน 6 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 7.69 ซึ่งผู้ตอบแสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้ เช่น “บ้านข้างเคียงเปิด” “เปิดเจอโดยบังเอิญ” “คนอื่นเปิดเลยได้ฟัง” เป็นต้น

7) แปลกดี และมีหลายรูปแบบ จำนวน 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 3.85

8) มีเพื่อนบ้านและแม่บ้านทำงานเป็นชาวพม่า จำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.56

9) ไม่แสดงความคิดเห็น จำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.56

⁴ 5) อื่น ๆ ได้แก่ “ฟังข่าว” “มีเชื้อสายพม่า” “ฟังเวลาว่าง” และ “เวลาฟังภาษาพม่าจะรู้สึกแปลก ๆ แต่ไม่ได้ฟังนาน ๆ” โดยในแต่ละความเห็นมีจำนวน 1 ครั้งเท่ากัน รวมจำนวน 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 7.84

6) อยากรู้ว่าวิทยุ พม่า เป็นอย่างไร มีจำนวน 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 5.88

7) ได้รู้เรื่องการค้าขายและการโฆษณาสินค้า มีจำนวน 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 5.88

8) เข้าใจภาษาพม่า มีจำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 3.92

9) อยากเรียนรู้ภาษาพม่า มีจำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 3.92

⁵ 5) ได้ข่าวสารความรู้ เช่น การค้าขาย การเมือง จำนวน 9 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 6.21 ซึ่งผู้ตอบแสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้ เช่น “รับรู้เรื่องราวต่าง ๆ ทวีไป” “ได้ความรู้” “เปิดเจอเลยฟัง ได้รู้

ข่าวสาร (ฟังรู้เรื่อง) มีข่าวเกี่ยวกับไทย เช่น เรื่องรัฐบาลไทย (เรื่องเสื้อแดง)” เป็นต้น

6) รู้และเข้าใจภาษาเขมร จำนวน 8 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 5.52 ซึ่งผู้ตอบแสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้ เช่น “เป็นคนทีพูดภาษาเขมรและแปลออก” “คนอยู่ในพื้นที่ต้องพูดและฟังเขมรอยู่แล้ว” “เรียนอ่าน พูดเขมรได้” เป็นต้น

7) ฟังภาษาเขมรได้/รู้เรื่องบ้างเป็นบางครั้ง จำนวน 7 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 4.83 ซึ่งผู้ตอบแสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้ เช่น “ฟังพอเข้าใจเลยเปิดฟัง (เป็นบางเวลา)” “ฟังพอรู้เรื่อง ฟังออกบางคำ พอจับความหมายถูก” เป็นต้น

8) อื่น ๆ ได้แก่ “ฟังบ้างเป็นบางวันฟังสารคดี” “เกี่ยวกับหน้าที่ที่รับผิดชอบอยู่” “แปลกดี ภาษาตลก เป็นเอกลักษณ์” “ลองฟังดู” “ฟังบ้าง ไม่ฟังบ้าง เวลาว่างก็ฟัง” “ชอบ” และ “เวลาหาคดีเล่นเองก็ฟังบ้าง” โดยในแต่ละความเห็นมีจำนวน 1 ครั้งเท่ากัน รวมจำนวน 7 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 4.83

9) เป็นประเทศที่อยู่ใกล้กันเป็นเพื่อนบ้านกัน จำนวน 6 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 4.14 ซึ่งผู้ตอบแสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้ เช่น “เป็นประเทศที่อยู่ใกล้เรามากที่สุด” “เป็นเพื่อนบ้านของเรา” เป็นต้น

10) สัญญาณชัดเจน/รับสัญญาณได้/มีจำนวนสัญญาณ (สถานี) มาก จำนวน 5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 3.45

11) อาศัยอยู่ชายแดนใกล้กับพม่า/มีการไปมาหาสู่กัน จำนวน 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.07

12) ฟังรายการธรรมะ มีจำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.38

13) มีเครื่องรับวิทยุ มีจำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.38

14) เคยอยู่และทำงานในกัมพูชา มีจำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.38

15) ไม่แสดงความคิดเห็น จำนวน 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.07

⁶ 5) อื่น ๆ จำนวน 18 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 6.92

6) ฟังแต่ให้เหตุผลว่าเกิดจากความไม่ได้ตั้งใจเปิดรับฟัง จำนวน 16 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 6.15 ซึ่งผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นดังกล่าว เช่น “ลูกหลานเปิดทิ้งไว้ก่อนไปทำงาน” “แม่เปิดอยู่บ่อย ๆ ก็เลยฟังไปด้วย” “เจ้านายชอบเปิดฟังเป็นประจำ” เป็นต้น

7) ได้ความบันเทิงจากการฟังเพลงและข่าวสารสาระ จำนวน 13 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 5.00 ซึ่งผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นดังกล่าว เช่น “ชอบฟังเพลงหลาย ๆ ภาษา และฟังข่าวสารแล้วมีสาระ” “ฟังสนุก เพลิดเพลิน และได้ข้อคิด มีคติ” “ได้รับรู้ข่าวสารและสาระน่ารู้ต่าง ๆ แล้วยังมีเพลงเพราะฟังตลอด” เป็นต้น

8) ได้เรียนรู้และฝึกฝนภาษามาลายู จำนวน 11 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 4.23 ซึ่งผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นดังกล่าว เช่น “ได้เรียนรู้ภาษา” “อยากหัดพูดภาษามาลายู” “เรียนรู้ภาษามาลายู” เป็นต้น

- 9) สัญญาณชัดเจน/รับสัญญาณได้/มีจำนวนสัญญาณ (สถานี) มีจำนวน 9 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 3.46
- 10) ได้ข่าวสารความรู้ของมาเลเซีย มีจำนวน 9 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 3.46
- 11) รายการดี มีจำนวน 9 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 3.46
- 12) ได้รับความบันเทิง ข่าวสารสาระ และธรรมะของศาสนาอิสลาม จำนวน 7 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.29 ซึ่งผู้ตอบได้แสดงความเห็นในประเด็นดังกล่าว เช่น “ฟังเพลง อ่านอัลกุรอาน” “รับรู้ข่าวสารของประเทศมาเลเซีย และชอบฟังศาสนาในรายการ” “ชอบฟังเพลงมาเลย์ อยากรู้ข่าวทางมาเลย์ อยากรู้เรื่องศาสนา” เป็นต้น
- 13) ชอบภาษามลายู จำนวน 6 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.31 ซึ่งผู้ตอบได้แสดงความเห็นในประเด็นดังกล่าว เช่น “ชอบภาษามลายู” “ฟังแล้วเพราะ” “ชอบภาษา” เป็นต้น
- 14) สัญญาณชัดเจนและรายการดี จำนวน 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.15 ซึ่งผู้ตอบได้แสดงความเห็นในประเด็นดังกล่าว ได้แก่ “รายการเพลงดี สัญญาณชัดดี” “สัญญาณชัด รายการเพลงดี โฆษณาน้อย” “สัญญาณชัดมาก รายการเพลงดี”
- 15) ไม่แสดงความเห็นจำนวน 19 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 7.31
- 12) เป็นประเทศที่อยู่ใกล้กัน/เป็นเพื่อนบ้านกัน มีจำนวน 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.94
- 13) ฟังภาษามาเลย์ได้/รู้เรื่องบ้างเป็นบางครั้ง มีจำนวน 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.94
- 14) ไม่แสดงความเห็น จำนวน 5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 4.72
- ⁹ 5) นักจัดรายการวิทยุ พุดดี วาจาไพเราะและจัดรายการดี จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 4.80
- 6) เข้าใจภาษาไทย และภาษาอีสาน จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 1.49
- 7) ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการโฆษณา จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 0.99
- 8) วิทยุ ไทยมีรูปแบบรายการที่ดีและหลากหลาย จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 0.83
- 9) ความเป็นบ้านที่เมืองน้อง จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 0.83
- 10) ได้มีการโทรศัพท์ขอเพลง จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 0.66
- 11) ได้ฟังธรรมะ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.50
- ⁷ 4) อื่น ๆ มีจำนวน 1 ครั้งเท่านั้น และ “อยากฟัง” จำนวน 2 ครั้ง รวมจำนวน 7 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 10.14
- 6) ฟังภาษาเขมรได้/รู้เรื่องบ้างเป็นบางครั้ง จำนวน 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 5.80
- 7) ฟังแต่ให้เหตุผลว่าเกิดจากความไม่ได้ตั้งใจเปิดรับฟัง จำนวน 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 4.35
- 8) ไม่แสดงความเห็น จำนวน 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.45
- ¹⁰ 3) อื่น ๆ ได้แก่ “เพราะสนใจ” จำนวน 3 ครั้ง, “อยากรู้เกี่ยวกับศาสนา” จำนวน 2 ครั้ง และ “อยากรู้สถานที่ต่าง ๆ” “อยากรู้สถานที่ท่องเที่ยว” “อยากฟังโฆษณา” “ฟังรายการไทย” “รู้ถึงสินค้าต่าง ๆ ที่ผลิตในไทย” “เรื่องเยาวชน” “มีประโยชน์” “ได้ประโยชน์” “ฟังเพราะมีสัญญาณ” “ชอบวิทยุ ไทยค่ะ” “ดีเจก็พุดเพราะ” “เป็นบางครั้งแล้วแต่มีโอกาส” “ฟังเป็นบางครั้ง เพราะว่าที่ตนเองอยู่ไม่มีวิทยุ ถ้าคนอื่นเอามาฟังที่ร้านก็ฟังด้วย” “ฟังเป็นบางครั้ง เพราะไม่ค่อยมีเวลา” “อยากฟังเพลงไทยใหญ่” โดยในแต่ละความเห็นมีจำนวน 1 ครั้งเท่านั้น รวมทั้งหมดจำนวน 20 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 6.13
- 6) อยากรู้เกี่ยวกับด้านสุขภาพและอนามัย จำนวน 12 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 3.68 ซึ่งผู้ตอบแสดงความเห็นในประเด็นนี้ เช่น “ได้รู้เกี่ยวกับเรื่องสุขภาพ อยากรู้เกี่ยวกับเรื่องยา ต่าง ๆ” “ความสวยงาม” เป็นต้น
- 7) รู้ข่าวต่างประเทศ มีจำนวน 6 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.84
- 8) เพลงไทยมีความหมายดี มีจำนวน 6 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.84
- 9) มีรายการของชาวอาฮา จำนวน 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.23 ซึ่งผู้ตอบแสดงความเห็นในประเด็นนี้ เช่น “เสนอรายการของชาวอาฮา” “ฟังเฉพาะรายการอาฮา” เป็นต้น
- 10) ได้ฟังเรื่องการศึกษา มีจำนวน 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.92
- 11) อยากรู้ความเป็นอยู่และชนชั้นสังคมของคนไทย มีจำนวน 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.92
- ⁸ 5) ได้ข่าวสารความรู้ของมาเลเซีย จำนวน 8 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 7.55 ซึ่งผู้ตอบได้แสดงความเห็นในประเด็นดังกล่าว เช่น “ได้รับรู้ข่าวต่าง ๆ ในมาเลเซีย” “ติดตามข่าวสารของมาเลเซีย” “ได้รู้เรื่องทางบ้านเมืองของเขา” เป็นต้น
- 6) รู้และเข้าใจภาษามาเลย์ จำนวน 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.83 ซึ่งผู้ตอบได้แสดงความเห็นในประเด็นดังกล่าว ได้แก่ “สามารถฟัง พุด อ่าน เขียน ภาษามลายูได้” “ฟังภาษามาเลเซียได้” “ฟังรู้เรื่อง”
- 7) อื่น ๆ ได้แก่ “เพราะเวลาขับรถ มักจะเปิดฟังเพลง” “มีเพื่อนมาเลเซีย” “ส่วนมากฟังเรื่องการสอนทำกับข้าว” 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.83
- 8) ภาษามลายูไพเราะและน่าฟัง มีจำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.89
- 9) ฟังเล่น ๆ จำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.89
- 10) ชอบฟัง จำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.89
- 11) ฟังแต่ให้เหตุผลว่าเกิดจากความไม่ได้ตั้งใจเปิดรับฟัง มีจำนวน 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.94

- 12) ต้องการเรียนรู้ภาษาไทย มีจำนวน 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.92
 13) อยากร้องเพลงไทยเป็น จำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.6
 14) ไม่แสดงความคิดเห็น จำนวน 6 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.84

11) 5) อยากฟังและชอบฟังวิทยุ ไทย จำนวน 10 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 3.27 ซึ่งผู้ตอบแสดงความเห็นในประเด็นนี้ เช่น “อยากฟังรายการวิทยุ ของไทย” “ชอบฟังวิทยุ อยู่แล้ว” เป็นต้น

6) ฟังภาษาไทยพอเข้าใจ/รู้เรื่อง จำนวน 8 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.61 ซึ่งผู้ตอบแสดงความเห็นในประเด็นนี้ เช่น “ฟังภาษาไทยได้” “พอฟังไทยได้ ทำงานกับคนไทยจนพูดเป็น” “ฟังภาษาไทยฟังได้พอรู้เรื่อง” เป็นต้น

7) ฆ่าเวลาและคลายเหงา จำนวน 7 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.29 ซึ่งผู้ตอบแสดงความเห็นในประเด็นนี้ เช่น “ก็อยู่บ้านก็ฟังเพลิน ๆ แก่เหงา” “มีเวลาวางก็เลยฟัง” เป็นต้น

8) อยากรู้เรื่องเศรษฐกิจ การค้าขายและสินค้า มีจำนวน 6 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.96

9) ฟังและให้เหตุผลว่าไม่ได้ตั้งใจฟัง/คนอื่นเปิดจึงได้ฟัง มีจำนวน 6 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.96

10) อื่น ๆ ได้แก่ “อยากรู้ว่าไทยมีการจัดรายการแบบไหน เหมือนพม่าหรือเปล่า” “ลองฟังดู ก็ไม่เสียหาย” “สัญญาณพม่าไม่ชัด ก็เปิดของไทย” “ฟังแต่ก็เปิดฟัง แต่พูดไม่เป็น พูดไม่ได้” “อยู่ประเทศไทยต้องฟังวิทยุ ไทย” และ “ที่ฟังเพราะมีภาษาพม่าด้วย” โดยในแต่ละความเห็นมีจำนวน 1 ครั้งเท่ากัน รวมจำนวน 6 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.96

11) ได้ความรู้ด้านต่าง ๆ จำนวน 5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.63

12) มีสาระดี และมีประโยชน์ มีจำนวน 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.31

13) ฟังโฆษณาต่าง ๆ อาทิ สินค้าลดราคา มีจำนวน 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.31

14) ฟังและให้เหตุผลว่าฟังขณะทำงาน มีจำนวน 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.31

15) นักจัดรายการพูดเพราะ ดี สนุก ตลก มีจำนวน 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.31

16) อยากรู้ข่าวสารของพม่า จำนวน 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.98

17) ผู้ตอบ ตอบพฤติกรรมกรรมการฟังของตนเอง เช่น ฟังเวลาว่างจากการทำงาน ฟังตอนเย็น ฟังเป็นบางครั้ง เป็นต้น จำนวน 15 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 4.90

18) ไม่แสดงความคิดเห็น จำนวน 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.31

12) 5) ได้ฟังเรื่องสังคม มีจำนวน 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.14

6) ต้องการเรียนรู้ภาษาไทย มีจำนวน 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.14

7) ฟังมันไม่เข้าใจภาษาไทย มีจำนวน 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.14

8) อื่น ๆ ได้แก่ “ฟังแล้วรู้สึกดี” “คนรอบข้าง (โอเค) ดี” “ดี” โดยในแต่ละความเห็นมีจำนวน 1 ครั้งเท่ากัน จำนวน 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.14

9) ได้ฟังเรื่องกรงานในไทย มีจำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.43

10) อยากรู้และได้รู้สถานการณ์ และความเคลื่อนไหวของไทยและพม่า มีจำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.43

11) ผู้ตอบ ตอบพฤติกรรมกรรมการฟังของตนเอง เช่น ฟังเวลาว่าง ฟังเป็นบางครั้ง ฟังเวลาขับรถ เป็นต้น จำนวน 21 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 15.00

12) ไม่แสดงความคิดเห็นจำนวน 14 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 10

13) 5) ฟังภาษาไทยได้/รู้เรื่อง จำนวน 18 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 10.65 ซึ่งผู้ตอบแสดงความเห็นในประเด็นนี้ เช่น “ฟังไทยออก” “ฟังภาษาไทยรู้เรื่อง” “ฟังไทยได้” เป็นต้น

6) อยากรู้ข่าวสารความรู้ จำนวน 17 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 10.06 ซึ่งผู้ตอบแสดงความเห็นในประเด็นนี้ เช่น “อยากรับรู้อخبار” “อยากรู้เรื่องราวเกี่ยวกับการติดต่อค้าขาย” “อยากรู้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับสังคม” เป็นต้น

7) ได้ข่าวสารความรู้ จำนวน 15 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 8.88 ซึ่งผู้ตอบแสดงความเห็นในประเด็นนี้ เช่น “ได้รับรู้ข่าวสาร” “ติดตามข่าวสาร” “รู้เหตุการณ์ในสังคม” เป็นต้น

8) มีเวลาว่าง จำนวน 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.37

9) อื่น ๆ ได้แก่ “มีรายการเสนอที่พูดเป็นภาษากัมพูชา จะฟังเฉพาะช่วงรายการนี้เท่านั้น” “อารมณ์ดีก็ฟัง” และ “ได้รับประโยชน์” โดยในแต่ละความเห็นมีจำนวน 1 ครั้งเท่ากัน รวมจำนวน 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.78

10) อยากรู้ข่าวของไทยและกัมพูชา มีจำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.18

11) มีรายการที่ดี น่าฟัง มีจำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.18

14) 4) อื่น ๆ จำนวน 22 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 7.53 ซึ่งผู้ตอบได้แสดงความเห็นในประเด็นดังกล่าว เช่น “สัญญาณชัด ชอบฟังเพลง” “เพราะอยากฟังการดำรงชีวิต” “ฟังเพื่อเปลี่ยนบรรยากาศ” เป็นต้น

6) ชอบผู้จัดรายการ จำนวน 13 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 4.45 ซึ่งผู้ตอบได้แสดงความเห็นในประเด็นดังกล่าว เช่น “ดีเจวิทยุที่พูดเพราะ และมีสมาธิ” “ดึงดูดด้วยวิธีการพูดของดีเจไทยถึงแม้จะไม่เข้าใจ” “ชอบดีเจพูดอ่อนหวาน” เป็นต้น

7) ได้ข่าวสารของไทย จำนวน 12 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 4.11 ซึ่งผู้ตอบได้แสดงความเห็นในประเด็นดังกล่าว เช่น “เราควรรับรู้สถานการณ์ข่าวในไทย” “ได้ฟังข่าวสารในประเทศไทย” เป็นต้น

8) ฟังแต่ให้เหตุผลว่าเกิดจากความไม่ได้ตั้งใจเปิดรับฟัง มีจำนวน 10 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 3.42

- 9) สัญญาณชัดเจน มีจำนวน 10 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 3.42
- 10) ได้ฟังบรรยายศาสนาอิสลาม มีจำนวน 9 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 3.09
- 11) ขอบฟังสถานีวิทยุ ไทย มีจำนวน 9 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 3.09
- 12) ขอบฟังสถานีวิทยุ ไทย แต่ไม่เข้าใจภาษาไทย มีจำนวน 9 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 3.09
- 13) รู้และเข้าใจภาษาไทย จำนวน 7 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.40 ซึ่งผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นดังกล่าว เช่น “เข้าใจภาษาไทย” “ฟังภาษาไทยได้” เป็นต้น
- 14) ได้ฟังเพลงและฟังบรรยายศาสนาอิสลาม มีจำนวน 5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.71
- 15) รายการมีความน่าสนใจ มีจำนวน 5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.71
- 16) ผ่อนคลาย แก่เบื่อ มีจำนวน 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.03
- 17) ได้ข่าวสารของไทยและญาติ/เพื่อนอยู่ในประเทศไทย มีจำนวน 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.03
- 18) มีการใช้ภาษามลายู จำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.68 ซึ่งผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นดังกล่าว เช่น “มีการพูดภาษามลายู” “ใช้ภาษามลายู” เป็นต้น
- 19) ไม่แสดงความคิดเห็นจำนวน 13 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 4.45
- 15) 5) อื่น ๆ ได้แก่ “อยากรู้วิธีการทำเกษตรที่ดี” “ไม่เกลียดไทย” “มีแรงทำงานได้ดี” “ชอบฟังวิทยุ (เขมรสุรินทร์)” “อยากรู้วิธีการจัดรายการ” “อยากรู้ผลออกของหอย” โดยในแต่ละความเห็นมีจำนวน 1 ครั้งเท่ากัน รวมจำนวน 6 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 3.03
- 6) อยากและได้ฟังเพลงเขมรหรือเพลงเขมรสุรินทร์ ซึ่งผู้ตอบแสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้ เช่น “อยากฟังเพลงเขมรสุรินทร์” “มีวิทยุสุรินทร์ที่จัดรายการเพลงเป็นภาษาเขมร” เป็นต้น มีจำนวน 5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.53
- 7) อยากเรียนรู้และฝึกทักษะการฟังและพูดภาษาไทย ซึ่งผู้ตอบแสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้ เช่น “ฝึกฟัง-พูดไทยจะได้สะดวกในการติดต่อสื่อสารกับคนไทย” “ได้ฝึกเรียนภาษาไทย” เป็นต้น มีจำนวน 5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.53
- 8) มีเวลาว่าง จำนวน 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.02
- 9) อยากรู้ได้รู้ข่าวสารของไทย จำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.01
- 10) รับสัญญาณได้ชัดเจน จำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.01
- 16) 4) อื่น ๆ จำนวน 8 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 7.62 ซึ่งผู้ตอบแสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้ เช่น “พูดจาของดีที่สุภาพและดึงดูดใจผู้ฟัง” “ได้รู้เรื่องข่าวของประเทศไทย” “เช่นถ้าวิทยุมาเลยนำเสนออีกเหมือนไทยนำเสนอเหมือนกัน” เป็นต้น
- 6) ขอบฟัง จำนวน 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 3.81 ซึ่งผู้ตอบแสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้ เช่น “ชอบฟังวิทยุ” “ชอบฟังเพราะมีวิทยุ” เป็นต้น
- 7) สัญญาณชัดเจน/รับสัญญาณได้ จำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.90 ซึ่งผู้ตอบแสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้ เช่น “คลื่นที่ชัดเจนสามารถฟังได้” “มีสัญญาณ” เป็นต้น
- 8) ไม่แสดงความคิดเห็น จำนวน 13 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 12.39
- 17) 5) มีประโยชน์แต่ไม่มีความเห็นเพิ่มเติม จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 3.64
- 18) 4) อื่น ๆ ได้แก่ “ฟังสำเนียงการพูดของเขา” “จะได้คุยกับคนพม่าได้” “ถ้าฟังรู้เรื่องก็จะมีประโยชน์ ฟังเข้าใจนิดหน่อย” “ทุกด้านที่เราได้ฟัง” “ในการสื่อสาร เพื่อนบ้าน” และ “ไม่มีเหตุผล” โดยในแต่ละความเห็นมีจำนวน 1 ครั้งเท่ากัน รวมจำนวน 6 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 9.09
- 6) ด้านการศึกษา จำนวน 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 4.55
- 7) ได้ความรู้ด้านสาธารณสุข มีจำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 3.03
- 8) ด้านสังคม มีจำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 3.03
- 19) 5) ได้เรียนรู้ภาษาเขมรอันทำให้สามารถติดต่อสื่อสารกับคนกัมพูชาได้ จำนวน 8 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 7.21 ซึ่งผู้ตอบแสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้ เช่น “ทำให้การสื่อสารกับการค้าขายรู้เรื่องมากขึ้น” “คุยกันจะได้รู้เรื่อง” “จะได้ติดต่อสื่อสารกันได้” เป็นต้น
- 6) ได้รู้เรื่องเศรษฐกิจ การค้าขาย ซึ่งผู้ตอบแสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้ เช่น “ได้ประโยชน์หลายอย่างจากการพูดซื้อขาย” “ขอบพูดในการค้าขาย ทำให้เราสะดวกในการสั่งซื้อสินค้า” เป็นต้น มีจำนวน 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 3.60
- 7) ได้รู้เรื่องธรรมะ ซึ่งผู้ตอบแสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้ เช่น “ให้ประโยชน์ในด้านธรรมะ (เพราะฟังช่องธรรมะ)” “ได้ฟังธรรมะ” เป็นต้น มีจำนวน 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 3.60
- 8) ได้รู้ศิลปะ วัฒนธรรมประเพณี จำนวน 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.70
- 9) อื่น ๆ ได้แก่ “ทำให้รู้สึกดีต่อเขมร ทำให้รักสามัคคี ประองตองต่อกัน” “จะได้รู้ว่ามีความรู้สึกกับประเทศของเราแบบไหน” และ “ฟังโฆษณา” โดยในแต่ละความเห็นมีจำนวน 1 ครั้งเท่ากัน รวมจำนวน 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.70
- 10) ไม่แสดงความคิดเห็น จำนวน 5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 4.50
- 20) 5) ได้ข่าวสารความรู้ของมาเลเซีย จำนวน 18 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 6.92

- 6) ได้ข่าวสารความรู้ควบคู่ความบันเทิง จำนวน 16 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 6.15
- 7) ได้ประโยชน์หลายด้าน ทั้งข่าวสาร สารความรู้ ความบันเทิง และศาสนาอิสลาม จำนวน 16 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 6.15
- 8) อื่น ๆ จำนวน 15 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 5.77 ซึ่งผู้ตอบได้แสดงความเห็นในประเด็นดังกล่าว เช่น “ชอบภาษาอังกฤษ” “การพัฒนาคุณภาพชีวิต” “ฟังรายการไหนมีประโยชน์ตามวาระนั้น” “หลาย ๆ ด้าน แล้วแต่ DJ เสนอในรายการ” เป็นต้น
- 9) ได้รู้เรื่องราวระฆังศาสนาอิสลามควบคู่ข่าวสาร ความรู้ จำนวน 13 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 5.00 ซึ่งผู้ตอบได้แสดงความเห็นในประเด็นดังกล่าว เช่น “ด้านศาสนา วัฒนธรรม ภาษา ช่วยจรรโลงใจให้เป็นคนที่สงบ ได้ฟังภาษาที่หลากหลาย” “อาหาร ศาสนา ข่าว เศรษฐกิจ ข่าวท้องถิ่น” “ศาสนาและวัฒนธรรม” เป็นต้น
- 10) ได้รู้เรื่องราวระฆัง ศาสนาอิสลามควบคู่ความบันเทิง จำนวน 8 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 3.08 ซึ่งผู้ตอบได้แสดงความเห็นในประเด็นดังกล่าว เช่น “ศาสนาอิสลาม บันเทิง ขับร้องเพลง” “การสอนศาสนาและเพลงบันเทิง” “ศาสนาและฟังเพลงแล้วสบายใจ” เป็นต้น
- 11) ได้รู้เรื่องการค้าขาย เศรษฐกิจ จำนวน 5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.92 ซึ่งผู้ตอบได้แสดงความเห็นในประเด็นดังกล่าว ได้แก่ “การทำธุรกิจการชาย ฟังดูว่าราคาสินค้าของแพงขึ้นหรือเปล่า” “เศรษฐกิจ” “ทำให้รู้จักเพลงใหม่ ๆ สินค้าใหม่ ๆ จากกรมโฆษณา” “ขายสินค้า โฆษณาขายยา เพลงไทยก็มีด้วยแต่เป็นเพลงเก่า” “สินค้าราคาถูก”
- 12) ได้เรียนรู้ภาษาที่ใช้ในประเทศมาเลเซีย ควบคู่ความบันเทิง จำนวน 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.54 ซึ่งผู้ตอบได้แสดงความเห็นในประเด็นดังกล่าว ได้แก่ “ภาษาและความบันเทิง” “รายการเพลงดี เรียนรู้ภาษาไปในตัว” “ภาษา บันเทิง” “เรียนรู้ภาษา และผ่อนคลาย”
- 13) ได้รู้ข่าวสารของประเทศไทยและมาเลเซีย จำนวน 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.16 ซึ่งผู้ตอบได้แสดงความเห็นในประเด็นดังกล่าว ได้แก่ “ได้รับข้อมูลข่าวสารระหว่างประเทศ และภายในประเทศ มาเลเซีย” “ได้รับข่าวสารของประเทศมาเลเซียและไทยไปในตัว” “ได้รับรู้ข่าวสารบ้านเมืองของ ฟังมาเลเซียและไทย”
- 14) ไม่แสดงความเห็นจำนวน 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.16
- ²¹ 4) อื่น ๆ ได้แก่ “ทำให้เข้าใจความเป็นอยู่ของประเทศเค้ามากขึ้น” “นำเสนอสิ่งที่ดี” “การสื่อสารของเค้าเพื่อที่จะได้พูดคุยกันให้เข้าใจกัน” “เค้าจะไม่นินว่าให้รักชาติ ให้กำลังใจแนวชายแดน” และ “รายการดี ไม่ค่อยพูดโจมตีกันเหมือนคนไทย” โดยในแต่ละความเห็นมีจำนวน 1 ครั้งเท่ากัน รวมจำนวน 5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 9.43

- 6) ได้รู้ข่าวสารความรู้ของประเทศไทยและกัมพูชา จำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 3.77
- ²² 5) ได้ความบันเทิง จำนวน 12 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 10.34 ซึ่งผู้ตอบได้แสดงความเห็นในประเด็นดังกล่าว เช่น “เกี่ยวกับด้านบันเทิง” “เฟลิดเฟลินไปกับเพลง” “บันเทิง สนุกสนาน” เป็นต้น
- 6) อื่น ๆ ได้แก่ “ทำให้รู้สึกดีกับประเทศ” “เปลี่ยนความคิดเห็นกันและกัน” “ในด้านการท่องเที่ยว” “เพราะจะสอนให้คนเป็นคนดี” จำนวน 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 3.45
- 7) ได้รู้วัฒนธรรมของประเทศมาเลเซีย จำนวน 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.59
- 8) ได้รู้เรื่องการค้าขาย จำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.72 ซึ่งผู้ตอบได้แสดงความเห็นในประเด็นดังกล่าว ได้แก่ “การค้าขายของประเทศ” “แนะนำสินค้า” เป็นต้น
- ²³ 5) มีประโยชน์แต่ไม่มีความเห็นเพิ่มเติม จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 1.87
- 6) ได้มีความรู้เกี่ยวกับภาษาไทย/อีสาน จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 0.93
- 7) ได้ฟังธรรมะ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.62
- ²⁴ 5) ได้เรียนรู้ภาษาไทย จำนวน 18 ครั้ง เป็นร้อยละ 6.43
- 6) ได้รู้เรื่องเศรษฐกิจ จำนวน 11 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 3.93 ซึ่งผู้ตอบแสดงความเห็นในประเด็นนี้ เช่น “อยากรู้เรื่องเศรษฐกิจ” “สามารถตัดสินใจทำธุรกิจง่ายขึ้น” เป็นต้น
- 7) อื่น ๆ ได้แก่ “ได้ฟังสถานการณ์การค้ำมนุษย์” “ได้รู้เรื่องการค้ำมนุษย์ต่าง ๆ” “รู้ถึงสถานการณ์สิ่งแวดล้อม” “สามารถแยกความจริงและความเท็จได้” “เป็นประโยชน์แก่เยาวชนมากขึ้น” “ได้รู้เกี่ยวกับสถานที่น่าสนุก” “ได้รู้วัฒนธรรมประเพณีของคนไทย” “ได้มีความรู้เกี่ยวกับการทำงาน” และ “ทำให้รู้ถึงการท่องเที่ยว” โดยในแต่ละความเห็นมีจำนวน 1 ครั้งเท่ากัน รวมจำนวน 9 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 3.21
- 8) ได้รู้ข่าวการเมือง จำนวน 6 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.14
- 9) ได้ความรู้ด้านการศึกษา จำนวน 5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.79
- 10) ได้รู้ข่าวการพยากรณ์อากาศ จำนวน 5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.79
- 11) ได้ข้อมูลสินค้าและบริการ จำนวน 5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.79
- 12) ทำให้ร้องเพลงไทยได้ จำนวน 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.07
- 13) ได้ความรู้ด้านการเกษตร จำนวน 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.07
- 14) ไม่แสดงความเห็นจำนวน 6 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.14

- 25) 5) ได้รู้ข่าวเศรษฐกิจ ธุรกิจ การค้าขาย จำนวน 21 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 7.27 ซึ่งผู้ตอบแสดงความเห็นในประเด็นนี้ เช่น "การได้รู้ข่าวสารด้านการค้าที่เป็นประโยชน์กับตนเอง" "เพราะถ้าไม่ฟังก็ไม่รู้ข่าวเกี่ยวกับค้าขาย" "รู้เรื่องราวเกี่ยวกับเศรษฐกิจ ความเคลื่อนไหวต่าง ๆ" เป็นต้น
- 6) ได้รู้ข่าวสารและสถานการณ์ของประเทศไทย จำนวน 14 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 4.84 ซึ่งผู้ตอบแสดงความเห็นในประเด็นนี้ เช่น "เพราะฟังรายการวิทยุ ได้รู้ความเคลื่อนไหวของไทย" "การรู้ข่าวสารในไทย" "ทำให้รู้ข่าวสารของไทยมากขึ้น" เป็นต้น
- 7) ได้รู้ข่าวการเมือง จำนวน 13 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 4.50 ซึ่งผู้ตอบแสดงความเห็นในประเด็นนี้ เช่น "เหตุบ้านการเมือง" "ด้านการเมือง การร่วมมือทางด้านต่าง ๆ" เป็นต้น
- 8) ได้รู้วัฒนธรรมประเพณีและความเป็นอยู่ของไทย จำนวน 5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.73
- 9) ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการโฆษณาสินค้า มีจำนวน 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.38
- 10) วิทยุ ไทยพูดเพราะ น่าฟัง พูดจาดีมารยาท และมีมนุษย์สัมพันธ์ดี มีจำนวน 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.38
- 11) ได้รู้ข่าวสารของประเทศไทยและพม่า จำนวน 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.04
- 12) ได้รู้สถานการณ์ความเคลื่อนไหวชายแดน จำนวน 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.04
- 13) ได้รู้ข่าวสารของประเทศไทยพม่า จำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.69
- 14) เนื้อหาดีมีประโยชน์ จำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.69
- 15) อื่น ๆ ได้แก่ "ชอบมีคนแปลฟังได้ง่าย" จำนวน 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.35
- 16) ไม่แสดงความเห็นจำนวน 13 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 4.50
- 26) 5) อื่น ๆ ได้แก่ "ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น" "อยากฟังภาษาไทยและภาษาพม่า" "ทุกด้าน" "ชื่นชมเพราะชายและหญิงพม่าก็พัฒนาเหมือนของไทย" "มีแรงใจ" "พูดดี" "ได้รู้เรื่องของประเทศพม่า" โดยในแต่ละความเห็นมีจำนวน 1 ครั้งเท่ากัน รวมจำนวน 7 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 5.15
- 6) ได้รู้ข่าวสารที่เป็นจริง ถูกต้องและรวดเร็ว จำนวน 6 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 4.41
- 7) ได้รู้ข่าวการเมือง จำนวน 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.94
- 8) ได้รู้ข่าวชายแดน จำนวน 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.94
- 9) ได้เรียนรู้และฝึกพูดภาษาไทย จำนวน 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.21
- 10) ได้รู้ข่าวพยากรณ์อากาศ จำนวน 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.21
- 11) ได้รู้เรื่องเศรษฐกิจ จำนวน 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.21
- 12) ได้รู้วัฒนธรรมประเพณี จำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.47
- 13) ได้รู้ด้านสังคม จำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.47
- 14) ไม่แสดงความเห็น จำนวน 19 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 24.26
- 27) 5) อื่น ๆ ได้แก่ "ทำให้สามารถรับรู้การทำมาหากิน การประกอบอาชีพของไทย" "ให้หลากหลายอย่าง เช่น ด้านวัฒนธรรม" "มีรายการดี ๆ ให้นำฟัง" "ได้รับรู้ถึงปัญหาอื่น ๆ" "ได้รู้ถึงภูมิอากาศ" และ "เกี่ยวกับการศึกษา" โดยในแต่ละความเห็นมีจำนวน 1 ครั้งเท่ากัน รวมจำนวน 6 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 3.68
- 6) ได้รู้เรื่องการเกษตร จำนวน 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.45 ซึ่งผู้ตอบแสดงความเห็นในประเด็นนี้ เช่น "ได้รู้ถึงการเกษตรการใช้ยา" "ได้รู้เรื่องงานเกษตรหลากหลาย" เป็นต้น
- 7) ได้เรียนรู้ภาษาไทยอันทำให้สามารถติดต่อสื่อสารกับคนไทยได้ จำนวน 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.84 ซึ่งผู้ตอบแสดงความเห็นในประเด็นนี้ เช่น "เพื่อศึกษาภาษาไทยและจะง่ายในการติดต่อสื่อสาร" "อยากให้ตัวเองพูดภาษาไทยได้ และง่ายในการสร้างความสัมพันธ์กับคนไทย" เป็นต้น
- 8) ได้รับรู้เหตุการณ์หรือปัญหาชายแดน จำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.23
- 9) ได้รู้เรื่องเศรษฐกิจ การค้าขาย จำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.23
- 10) ไม่แสดงความเห็น จำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.23
- 28) 5) อื่น ๆ จำนวน 24 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 7.92 ซึ่งผู้ตอบได้แสดงความเห็นในประเด็นดังกล่าว เช่น "สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างมาเลเซียและไทย" "ได้รับรู้ถึงข้อมูลเนื้อหาของทั้ง 2 ประเทศ" "แลกเปลี่ยนความคิด" เป็นต้น
- 6) ได้ข่าวสาร สารความรู้ความบันเทิง/ผ่อนคลาย จำนวน 19 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 6.27 ซึ่งผู้ตอบได้แสดงความเห็นในประเด็นดังกล่าว เช่น "รับรู้ข้อมูลข่าวสาร และความบันเทิง" "ได้รับรู้ข่าวสารและผ่อนคลายยามเครียด หรือเวลาที่ว่าง ๆ จากการทำงาน" "ได้รับข่าวสารและความบันเทิงที่เป็นภาษาเพื่อนบ้าน" เป็นต้น
- 7) ได้รับรู้ข่าวสาร ความรู้ของไทย และเรียนรู้ภาษาไทย จำนวน 9 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.97 ซึ่งผู้ตอบได้แสดงความเห็นในประเด็นดังกล่าว เช่น "ได้รับรู้ข่าวสารในประเทศและได้เรียนรู้ภาษาไทย" "ได้เรียนรู้ภาษาและรับรู้ข่าวที่แท้จริง" เป็นต้น
- 8) ได้รู้เรื่องธรรมะและศาสนาอิสลาม จำนวน 8 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.64 ซึ่งผู้ตอบได้แสดงความเห็นในประเด็นดังกล่าว เช่น "ได้รับรู้เรื่องศาสนาเพิ่มมากขึ้นในตัวเอง" "บรรยายศาสนาให้แก่ประชาชน" "ได้รู้เกี่ยวกับศาสนา" เป็นต้น
- 9) ได้ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ จำนวน 7 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.31 ซึ่งผู้ตอบได้แสดงความเห็นในประเด็นดังกล่าว เช่น "เรียนรู้และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์" "ได้ทำอะไรในช่วงเวลาว่าง" เป็นต้น

- 10) ได้ความรู้ที่เป็นประโยชน์ จำนวน 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.32 ซึ่งผู้ตอบได้แสดงความเห็นในประเด็นดังกล่าว เช่น “ถ้าฟังแล้วจะช่วยให้เกิดประโยชน์” “เมื่อได้ฟังรู้สึกมีประโยชน์” เป็นต้น
- 11) ได้ข่าวสาร และเรียนรู้เกี่ยวกับศาสนา จำนวน 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.99 ซึ่งผู้ตอบได้แสดงความเห็น ได้แก่ “ได้รับรู้เรื่องราวต่าง ๆ และเพิ่มความชำนาญในการใช้ภาษาไทยที่ไม่มีชาติใดใช้” “ศาสนาและเหตุการณ์ที่ไม่สงบ” และ “ข่าว,คุณธรรม”
- 12) ได้รู้ประเพณีของประเทศไทย จำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.66 ซึ่งผู้ตอบได้แสดงความเห็น ได้แก่ “ได้รับรู้เกี่ยวกับประเพณีไทย” และ “ประเพณี”
- 13) ไม่แสดงความคิดเห็นจำนวน 13 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 4.29

- ²⁹ 5) ได้รู้ถึงวิถีชีวิตของคนและสังคมไทย จำนวน 6 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 3.09 ซึ่งผู้ตอบแสดงความเห็นในประเด็นนี้ เช่น “ทำให้เราได้รู้ถึงวิถีชีวิตและสังคมของไทย” “รู้ถึงสังคมและระบอบนิยมของคนไทย” “รู้ถึงการใช้ชีวิตของไทย” เป็นต้น
- 6) ได้รู้เรื่องการเกษตร จำนวน 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.06
- 7) ได้รู้เรื่องเศรษฐกิจ การค้าขาย จำนวน 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.06
- 8) ได้รู้ผลการออกรางวัลสลากกินแบ่งรัฐบาล จำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.03
- 9) ได้ฝึกและทำให้ร้องเพลงไทยได้ จำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.03
- 10) ได้เรียนรู้ภาษาไทยอันทำให้สามารถติดต่อสื่อสารกับคนไทยได้ จำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.03
- 11) อื่น ๆ โดยในแต่ละความเห็นมีจำนวน 1 ครั้งเท่านั้น รวมจำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.03
- 12) ไม่แสดงความคิดเห็นจำนวน 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.06

- ³⁰ 3) อื่น ๆ จำนวน 17 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 17.35 ซึ่งผู้ตอบแสดงความเห็นในประเด็นนี้ เช่น “สายเลือดไทย” “ได้ความคิดใหม่ ๆ มากขึ้น” “เพราะฟังแต่สิ่งที่สมควร” เป็นต้น
- 6) ได้เรียนรู้ภาษาที่ใช้ในประเทศไทย จำนวน 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 3.06 ซึ่งผู้ตอบแสดงความเห็นในประเด็นนี้ เช่น “ได้เรียนรู้ภาษาไทย” “ได้ฟังหลายภาษาเช่นไทย” “เพราะเราเป็นคนมาเลเซียไม่ค่อยได้เรียนภาษาไทยเหมือนประเทศไทย” เป็นต้น
- 7) ได้รู้เรื่องเศรษฐกิจ/การเมือง จำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.04 ซึ่งผู้ตอบแสดงความเห็นในประเด็นนี้ เช่น “เศรษฐกิจ” “มีประโยชน์ในด้านการเมืองในประเทศไทย” เป็นต้น
- 8) ไม่แสดงความคิดเห็นจำนวน 15 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 15.30

- ³¹ 2) อื่น ๆ ได้แก่ “โฆษณาเอาแต่ประโยชน์แต่ประเทศของตน” และ “ฟังไปนั้น ๆ” โดยในแต่ละความเห็นมีจำนวน 1 ครั้งเท่านั้น

รวมจำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 40.00

- ³² 5) ไม่มีสัญญาณ หรือสัญญาณวิทยุ ของ สปป.ลาว ไม่ชัดเจน จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 9.18
- 6) ไม่มีเครื่องรับวิทยุ จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 8.84
- 7) ไม่คุ้นเคยและไม่เข้าใจภาษาลาว จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 5.44
- 8) ไม่รู้วาระรับสัญญาณได้ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.36
- 9) อื่น ๆ ได้แก่ “ไม่ค่อยฟังวิทยุอยู่แล้ว, ไม่ได้สนใจเพราะคลื่นชุมชนชัดอยู่แล้ว, คิดว่ามันคงเหมือน ๆ กัน” จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.02
- 10) ผู้ตอบ ตอบตามพฤติกรรมกรรมการเปิดรับฟังวิทยุของตนเอง จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.68

- ³³ 5) ไม่มีเครื่องรับวิทยุ จำนวน 17 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 3.85
- 6) ไม่เคยเปิดหรือไม่ได้เปิดฟังวิทยุ จำนวน 16 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 3.62 ซึ่งผู้ตอบแสดงความเห็นในประเด็นนี้ เช่น “ปกติไม่เคยเปิดฟังวิทยุ เลย” “ปกติไม่ได้ฟังวิทยุ อยู่แล้ว” “ไม่นิยมฟังวิทยุ อยู่แล้ว” เป็นต้น
- 7) ไม่ชอบฟังวิทยุ พม่า มีจำนวน 9 ครั้ง คิดเป็น ร้อยละ 2.04
- 8) ไม่สนใจ มีจำนวน 9 ครั้ง คิดเป็น ร้อยละ 2.04
- 9) ชอบฟังวิทยุ ไทย จำนวน 6 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.36
- 10) เลือกที่จะเปิดรับสื่อโทรทัศน์ จำนวน 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.90
- 11) ไม่ชอบฟังวิทยุ มีจำนวน 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.68
- 12) ไม่ชอบคนพม่า มีจำนวน 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.68
- 13) อื่น ๆ ได้แก่ “ฟังแต่เครื่องเล่นวีซีดี” “ไม่เคยเปิดฟังคลื่นต่างประเทศ” และ “ไม่ชอบฟังเพลง” โดยในแต่ละความเห็นมีจำนวน 1 ครั้งเท่านั้น รวมจำนวน 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.68
- 14) ไม่แสดงความคิดเห็น จำนวน 6 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.36

- ³⁴ 5) ไม่ชอบฟังวิทยุ พม่า จำนวน 11 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 3.13 ซึ่งผู้ตอบแสดงความเห็นในประเด็นนี้ เช่น “ไม่ชอบฟังของพม่า” “ไม่อยากฟัง” เป็นต้น
- 6) ไม่รู้ว่ามีสัญญาณวิทยุ และไม่รู้คลื่นความถี่วิทยุ พม่า จำนวน 10 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.85 ซึ่งผู้ตอบแสดงความเห็นในประเด็นนี้ เช่น “ไม่ทราบคลื่นวิทยุ” “ไม่ทราบคลื่นสัญญาณ” เป็นต้น
- 7) ไม่เคยเปิดหรือไม่ได้เปิดฟังวิทยุ จำนวน 10 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.85 ซึ่งผู้ตอบแสดงความเห็นในประเด็นนี้ เช่น “ไม่ค่อยได้ฟังวิทยุ” “ไม่เคยฟังวิทยุ เลย” “ไม่เคยได้ฟัง” เป็นต้น
- 8) ไม่รู้ว่ามีสัญญาณวิทยุ พม่า จำนวน 6 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.71 ซึ่งผู้ตอบแสดงความเห็นในประเด็นนี้ เช่น “ไม่รู้ว่ามีคลื่น

พม่า” “ไม่รู้ว่ามี” เป็นต้น

- 9) ไม่ชอบคนพม่า จำนวน 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.85
- 10) ไม่สนใจ จำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.57
- 11) ฟังแต่วิทยุ ไทย จำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.57
- 12) เลือกที่จะเปิดรับสื่อโทรทัศน์ จำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.57
- 13) อื่น ๆ ได้แก่ “เสียงดัง หนวกหู” และ “เปิดแค่เพลงพม่า” โดยในแต่ละความเห็นมีจำนวน 1 ครั้งเท่ากัน รวมจำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.57
- 14) ไม่แสดงความเห็นจำนวน 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.14

- 35 6) เลือกที่จะเปิดรับสื่อโทรทัศน์ จำนวน 7 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.69
- 7) ไม่มีเครื่องรับวิทยุ จำนวน 6 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.45
- 8) ไม่สนใจ จำนวน 6 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.45
- 9) ไม่ชอบฟังวิทยุ จำนวน 5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.21
- 10) ไม่ชอบคนและไม่ชอบฟังภาษาพม่า จำนวน 5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.21
- 11) อื่น ๆ ได้แก่ “เราเป็นคนไทยไม่ต้องการฟัง” “ไร้สาระ” “ไม่ต้องการให้มี” “ไม่จำเป็นต้องฟัง” และ “ข่าวสารของพม่าอยากให้นำเสนอทางสื่อวิทยุและโทรทัศน์บ้าง” โดยในแต่ละความเห็นมีจำนวน 1 ครั้งเท่ากัน รวมจำนวน 5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.21
- 12) ชอบฟังวิทยุ ไทย จำนวน 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.97
- 13) ไม่แสดงความเห็น จำนวน 25 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 6.05

- 36 5) ไม่สนใจ ซึ่งผู้ตอบแสดงความเห็นในประเด็นนี้ เช่น “ไม่สนใจจะฟัง” “ไม่อยากฟัง” เป็นต้น จำนวน 7 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.32
- 6) ไม่ชอบฟังวิทยุ กัมพูชา ซึ่งผู้ตอบแสดงความเห็นในประเด็นนี้ เช่น “ไม่ชอบฟัง” “ไม่ค่อยชอบฟังคลื่นเขมร” เป็นต้น จำนวน 7 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.32
- 7) ไม่เคยเปิดหรือไม่ได้เปิดฟังวิทยุ จำนวน 6 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.99 ซึ่งผู้ตอบแสดงความเห็นในประเด็นนี้ เช่น “ไม่เคยฟังวิทยุ เลย” “ไม่ได้ฟังวิทยุ” เป็นต้น
- 8) ฟังเฉพาะวิทยุ ไทย จำนวน 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.99
- 9) ไม่ชอบฟังวิทยุ จำนวน 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.99
- 10) อื่น ๆ ได้แก่ “ไม่ชอบประเทศเพื่อนบ้าน (เขมร)” “ฟังออกบ้าง ไม่ออกบ้าง” และ “เป็นการเรียนรู้ด้านวัฒนธรรม” โดยในแต่ละความเห็นมีจำนวน 1 ครั้งเท่ากัน รวมจำนวน 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.99
- 11) เลือกที่จะเปิดรับสื่อโทรทัศน์ จำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.66

- 37 5) อื่น ๆ เช่น “ไม่ติดตามเพราะมีอย่างอื่นที่น่าสนใจกว่า” “ไม่ชอบฟังภาษามลายู” “คิดว่าไม่จำเป็นต้องรู้เรื่องของประเทศเขา” เป็นต้น จำนวน 7 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 5.00
- 6) ไม่ชอบฟังวิทยุ จำนวน 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.86
- 7) ไม่มีเครื่องรับวิทยุ และเลือกที่จะเปิดรับสื่อโทรทัศน์ จำนวน 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.86
- 8) เลือกที่จะเปิดรับสื่อโทรทัศน์ จำนวน 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.14
- 9) ไม่มีเครื่องรับวิทยุ และฟังภาษามาเลยไม่รู้เรื่อง จำนวน 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.14
- 10) สัญญาณวิทยุ ของมาเลเซียมีปัญหาคลื่นแทรก จำนวน 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.14
- 11) ฟังเฉพาะวิทยุ ไทย จำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.43
- 12) ไม่ได้เปิดฟังวิทยุ จำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.43
- 13) ไม่แสดงความเห็นจำนวน 5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 3.57

- 38 5) ไม่เคยเปิดหรือไม่ได้เปิดฟังวิทยุ จำนวน 9 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.41 ซึ่งผู้ตอบแสดงความเห็นในประเด็นนี้ เช่น “ไม่เคยฟังวิทยุ กัมพูชา” “ไม่เคยเปิด” เป็นต้น
- 6) สัญญาณวิทยุ ของกัมพูชาไม่ชัดเจน และรับสัญญาณไม่ได้ จำนวน 8 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.14 ซึ่งผู้ตอบแสดงความเห็นในประเด็นนี้ เช่น “ไม่มีสัญญาณ” “รับสัญญาณไม่ได้” “หาฟังไม่ได้” เป็นต้น
- 7) อื่น ๆ ได้แก่ “ฟังออกแต่ไม่ฟัง” “ดนตรีไม่ถูกใจ เคลื่อนชอบแทรก” “วิทยุ เสีย” “ไม่มีถ่าน” และ “ไม่ชอบกัมพูชา” โดยในแต่ละความเห็นมีจำนวน 1 ครั้งเท่ากัน รวมจำนวน 5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.34
- 8) ฟังเฉพาะวิทยุ ไทย จำนวน 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.07
- 9) เลือกที่จะเปิดรับสื่อโทรทัศน์ จำนวน 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.80
- 10) ไม่สนใจ จำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.53
- 39 5) ไม่ชอบฟังวิทยุ จำนวน 14 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 4.19
- 6) ไม่เคยเปิดหรือไม่ได้เปิดฟังวิทยุ จำนวน 13 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 3.89
- 7) ไม่ทราบว่ามีคลื่นสัญญาณ จำนวน 5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.50
- 8) อื่น ๆ ได้แก่ “ชอบฟังของไทยมากกว่า” “ชอบเล่นอินเทอร์เน็ตมากกว่า” “ส่วนมากใช้อินเทอร์เน็ต” “ฟังไม่เป็น” “ไม่มีให้ฟัง” จำนวน 5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.50
- 9) เลือกที่จะเปิดรับสื่อโทรทัศน์ จำนวน 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.20
- 10) ไม่สนใจ จำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.60
- 11) ไม่แสดงความเห็นจำนวน 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.29

40) 5) หูไม่ค่อยได้ยิน จำนวน 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.22
6) อื่น ๆ ได้แก่ “เครื่องรับวิทยุไม่ดี” “ไม่รู้คลื่นต่าง ๆ ของไทย” “ไม่สบายใจ” โดยในแต่ละความเห็นมีจำนวน 1 ครั้ง รวมจำนวน 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.22

7) ไม่ชอบฟังวิทยุ จำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.48
8) ไม่แสดงความเห็นจำนวน 5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 3.70

41) 4) อื่น ๆ ได้แก่ “ไม่เปิดเพลงพม่าบ้าง” “ไม่ยอมฟัง” “ไม่รู้จะฟังอะไร” “อยู่คนเดียวไม่ค่อยมีใครฟัง” และ “เพราะฟังแต่วิทยุของพม่า” โดยในแต่ละความเห็นมีจำนวน 1 ครั้งเท่ากัน รวมจำนวน 5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.44

6) วิทยุ เสียเปิดไม่ได้ จำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.98
7) หูไม่ค่อยได้ยิน และอายุมากแล้ว จำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.98
8) ไม่แสดงความเห็นมีจำนวน 7 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 3.41

42) 5) ไม่ชอบฟังวิทยุ จำนวน 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.04
6) ไม่แสดงความเห็นมีจำนวน 58 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 20.14

43) 5) ไม่สนใจ จำนวน 16 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 5.67 ซึ่งผู้ตอบแสดงความเห็นในประเด็นนี้ เช่น “ไม่ค่อยสนใจ เพราะถ้าอยากรู้หรือรับข่าวก็จะเปิดดูโทรทัศน์” “ไม่สนใจวิทยุ ไทย” “ไม่ค่อยสนใจฟังวิทยุ ไทย” เป็นต้น

6) ไม่ชอบฟังวิทยุ จำนวน 9 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 3.19 ซึ่งผู้ตอบแสดงความเห็นในประเด็นนี้ เช่น “ไม่ชอบฟัง” “ไม่ชอบฟังวิทยุ” เป็นต้น

7) สัญญาณวิทยุ ของไทยไม่ชัดเจน และรับสัญญาณไม่ได้ จำนวน 7 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.48 ซึ่งผู้ตอบแสดงความเห็นในประเด็นนี้ เช่น “รับคลื่นไม่ค่อยชัด” “เพราะวิทยุ ไทยรับคลื่นไม่ได้” “รับคลื่นวิทยุ ไทยไม่ค่อยได้” เป็นต้น

8) ฟังเฉพาะวิทยุ กัมพูชาเพราะสัญญาณชัดเจน และชัดเจนกว่าวิทยุ ไทย จำนวน 5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.77 ซึ่งผู้ตอบแสดงความเห็นในประเด็นนี้ เช่น “ทุกวันนี้ติดตามแต่วิทยุ กัมพูชา คลื่นมันชัดเจนดี” “ฟังวิทยุ กัมพูชา คลื่นชัดกว่าวิทยุ ไทย” “รับคลื่นไม่ค่อยได้ จะฟังแต่วิทยุ กัมพูชาเพราะมันชัดเจน” เป็นต้น

9) ไม่ชอบฟังวิทยุ ไทย จำนวน 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.06
10) อื่น ๆ ได้แก่ “พอไม่ให้ฟัง” จำนวน 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.35

44) 5) ไม่ทราบว่ามีคลื่นสัญญาณ มีจำนวน 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 3.70

6) อื่น ๆ มีจำนวน 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 3.70

7) ไม่เคยเปิดหรือไม่ได้เปิดฟังวิทยุ มีจำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.85

8) ไม่เข้าใจภาษาไทย และไม่มีเวลาฟังวิทยุ มีจำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.85

9) ไม่เข้าใจภาษาไทยและสัญญาณไม่ชัดเจน มีจำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.85

10) ไม่แสดงความเห็นจำนวน 5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 4.63

45) 5) ไม่ชอบฟังวิทยุ จำนวน 14 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 6.39 ซึ่งผู้ตอบแสดงความเห็นในประเด็นนี้ เช่น “ไม่ชอบฟังวิทยุ นัก” “ไม่ชอบฟังมาก” เป็นต้น

6) ไม่สนใจ จำนวน 8 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 3.65 ซึ่งผู้ตอบแสดงความเห็นในประเด็นนี้ เช่น “ไม่ค่อยให้ความสนใจ” “ไม่ค่อยสนใจ” “ไม่สนใจ” เป็นต้น

7) ไม่ชอบฟังวิทยุ ไทย จำนวน 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.83 ซึ่งผู้ตอบแสดงความเห็นในประเด็นนี้ เช่น “ไม่ชอบฟังไทย” “ไม่ชอบฟังวิทยุ ไทย” เป็นต้น

8) สัญญาณวิทยุ ของไทยไม่ชัดเจน และรับสัญญาณไม่ได้ จำนวน 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.37

9) ไม่แสดงความเห็นจำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.91

46) 5) ไม่มีเวลาฟังวิทยุ จำนวน 35 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 11.74 ซึ่งผู้ตอบแสดงความเห็นในประเด็นนี้ เช่น “ไม่เคยฟังไม่ได้ฟังไม่มีเวลา” “ไม่มีเวลาพอที่จะฟังวิทยุได้” “เพราะทุก ๆ วัน ออกจากบ้าน ไม่ค่อยได้เปิดวิทยุไทย” เป็นต้น

6) อื่น ๆ จำนวน 10 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 3.36 ซึ่งผู้ตอบแสดงความเห็นในประเด็นนี้ เช่น “ไม่เข้าใจ และไม่ชอบฟังรายการ” “ไม่ชอบ ไม่มีเวลาวางทำงานตลอด” “ไม่ว่าง ยุ่งอยู่กับงาน และไม่เข้าใจ” เป็นต้น

7) เครื่องรับวิทยุเสีย จำนวน 5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.68 ซึ่งผู้ตอบแสดงความเห็นในประเด็นนี้ เช่น “ลำโพงวิทยุเสีย” “วิทยุเสีย” เป็นต้น

8) ไม่เคยเปิดหรือไม่ได้เปิดฟังวิทยุ จำนวน 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.01 ซึ่งผู้ตอบแสดงความเห็นในประเด็นนี้ เช่น “ไม่ได้อัด” “ไม่เคยเปิดวิทยุ” “ไม่เคยฟัง” เป็นต้น

9) ไม่แสดงความเห็นจำนวน 13 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 4.36

บทที่ 5

บทบาทของวิทยุชายแดนไทย ในการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

จากการที่ผู้ฟังทั้งคนไทยและคนในประเทศเพื่อนบ้านต่างได้ประโยชน์ในการเปิดรับฟังวิทยุชายแดน อันสะท้อนให้เห็นบทบาทที่ชัดเจนของวิทยุชายแดนใน 3 ด้าน ได้แก่ บทบาทของวิทยุชายแดนในด้านการเชื่อมสัมพันธ์ด้วยความบันเทิงผ่านเสียงเพลง บทบาทในการให้ข่าวสารความรู้ และบทบาทในการให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องภาษา ดังกล่าวแล้วในบทก่อนหน้า แต่มีบทบาทอื่น ที่วิทยุชายแดนไทยได้ดำเนินการ ทั้งนี้ จากมุมมองของผู้ดำเนินการวิทยุกระจายเสียง (ผู้ดำเนินการวิทยุ)¹ ซึ่งเป็นผู้บริหารสถานี ได้แก่ นายสถานี/หัวหน้าสถานี/ผู้อำนวยการสถานี หัวหน้าฝ่ายรายการ และเจ้าหน้าที่กระจายเสียง และนักจัดรายการวิทยุ ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป รวมทั้งจากการสุ่มเปิดรับฟังรายการที่ออกอากาศทางวิทยุชายแดนไทย ซึ่งในบทนี้นำเสนอบทบาทของวิทยุชายแดนไทยที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

¹ จำนวนกลุ่มตัวอย่างของผู้ดำเนินการวิทยุ ของวิทยุชายแดนไทย โดยจำแนกตามพื้นที่ มีดังนี้

บริเวณชายแดน จ.หนองคาย จำนวน 20 คน

บริเวณชายแดนไทย – พม่า จำแนกตามพื้นที่ ได้แก่ บริเวณชายแดนแม่สาย จ.เชียงราย จำนวน 8 คน บริเวณชายแดนแม่สอด จ.ตาก จำนวน 13 คน และบริเวณชายแดนระนอง จ.ระนอง จำนวน 18 คน

บริเวณชายแดนไทย – กัมพูชา จำแนกตามพื้นที่ ได้แก่ บริเวณชายแดน จ.สระแก้ว จำนวน 31 คน และบริเวณชายแดนกาบเชิง จ.สุรินทร์ จำนวน 10 คน

บริเวณชายแดนไทย – มาเลเซีย จำแนกตามพื้นที่ ได้แก่ บริเวณชายแดนสุโขทัย-ลก จ.นราธิวาส จำนวน 18 คน และบริเวณชายแดนเบตง จ.ยะลา จำนวน 8 คน

5.1 บทบาทของวิทยุชายแดนไทย-ลาว

พื้นที่บริเวณชายแดน จ.หนองคาย-นครหลวงเวียงจันทน์และแขวงบอลิคำไซ

วิทยุชายแดนไทยจังหวัดหนองคายมีบทบาทในการส่งเสริมความสัมพันธ์ไทย-ลาวในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- 1) บทบาทในการเชื่อมสัมพันธ์ด้วยความบันเทิงผ่านเสียงเพลง รายการส่วนใหญ่ที่นำเสนอเป็นรายการเพลง บางรายการเปิดทั้งเพลงไทยและเพลง สปป.ลาว หลายรายการมีการเปิดให้ผู้ฟังโทรศัพท์เข้าร่วมในรายการเพื่อขอเพลง คนฟังรายการโดยเฉพาะคน สปป.ลาว โทรศัพท์เข้าร่วมรายการเพื่อขอเพลงผ่านทางรายการของสถานี โดยมีการพูดคุยระหว่างนักจัดรายการและผู้ฟังที่โทรศัพท์เข้ารายการทั้งในรูปแบบ “หน้าไมค์” กล่าวคือ พูดคุยกันออกอากาศให้ผู้ฟังอื่นได้ยิน และ “หลังไมค์²” ผู้ฟังที่โทรศัพท์เข้าไปยังรายการส่วนหนึ่งขอเพลงและมอบเพลงที่ขอให้เพื่อน ฟีน้อง ฯลฯ และนักจัดรายการวิทยุ โดยผู้ฟัง สปป.ลาว ก็จะไปขอเพลงให้คน สปป.ลาว และหรือคนไทย มีคน สปป.ลาว บางคนทำงานที่ไทย โทรศัพท์เข้ารายการเพื่อขอเพลงฝากกลับบ้านที่ สปป.ลาว โดยให้เหตุผลที่ไม่โทรศัพท์ไปหาพ่อและแม่โดยตรงกับนักจัดรายการวิทยุ ว่า ต้องการให้คนในหมู่บ้าน โดยเฉพาะคนข้างบ้านรู้ว่าเขาคิดถึงพ่อแม่

ในขณะที่วิทยุชายแดนไทยมีบทบาทให้ความบันเทิงและเชื่อมสัมพันธ์ด้วยเสียงเพลง โดยมีผู้ฟังทั้ง 2 ฝ่ายมีส่วนร่วมในการให้ความบันเทิงแก่กันและกัน กล่าวคือ เลือกรายการที่ชอบหรือถูกใจให้กันและกัน แม้จะเป็นจุดเล็ก ๆ แต่เป็นจุดสำคัญจุดหนึ่งที่เชื่อมใจกันและกัน ด้วยความประสงค์อยากได้รับความเพลิดเพลินและมีความสุขจากการได้ฟังเพลงที่ชอบ ด้านนักจัดรายการวิทยุ ที่จัดเพลงตามคำขอถือว่าได้ทำหน้าที่ในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ด้านจิตใจและความรู้สึกที่ดีต่อกัน เพื่อเสริมบทบาทในการเชื่อมสัมพันธ์ด้วยความบันเทิงผ่านเสียงเพลง สถานีวิทยุชายแดนไทยบางแห่งและนักจัดรายการวิทยุชายแดนไทยบางคนมีหมายเลขโทรศัพท์ทั้งของไทยและ สปป.ลาว เพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้ฟังทั้งไทยและ สปป.ลาว โทรศัพท์เข้าร่วมรายการได้อย่างประหยัด (ผู้ฟัง สปป.ลาว โทรศัพท์มายังไทยผ่านหมายเลขของ สปป.ลาว เองจะถูกกว่าการโทรศัพท์เข้าหมายเลขของไทย) นักจัดรายการวิทยุ เป็นตัวกลางนำเพลงเพื่อสานสัมพันธ์เป็นต้นนิยมของผู้ฟัง สปป.ลาว ซึ่งมีผู้ฟัง สปป.ลาว จำนวนหนึ่งเข้ามาดูตัวนักจัดรายการวิทยุ พร้อมกับนำของมาฝาก

² คำว่า “หลังไมค์” หมายถึง การพูดคุยกันระหว่างนักจัดรายการวิทยุชายแดน กับผู้ฟังที่โทรศัพท์เข้ามายังรายการหรือสถานี โดยไม่ได้ออกอากาศหรือกระจายเสียงให้บุคคลอื่นได้ฟังด้วย ซึ่งตรงข้ามกับ “หน้าไมค์” ที่การพูดคุยหรือสนทนากันระหว่างนักจัดรายการวิทยุชายแดน กับผู้ฟังออกอากาศหรือกระจายเสียง คำว่า “ไมค์” (mic) คือคำย่อของคำว่า “ไมโครโฟน” (microphone)

- 2) บทบาทการโฆษณาสินค้าและบริการทั้งฝั่งไทยและ สปป.ลาว เป็นการเผยแพร่ข้อความโฆษณาเพื่อจำหน่ายสินค้าและให้บริการของธุรกิจให้บริการต่าง ๆ ทั้งสินค้าและบริการที่อยู่ฝั่งไทยและฝั่ง สปป.ลาว สินค้าและบริการฝั่งไทย เช่น ห้างสรรพสินค้าและร้านค้าในจังหวัด ยาสุมไพรเพื่อสุขภาพ แป้งหอม (บางยี่ห้อขายเฉพาะใน สปป.ลาว ไม่มีขายในประเทศไทย) โรงเรียนเสริมสวย ฯลฯ สินค้าฝั่ง สปป.ลาว เช่น นิตยสารของ สปป.ลาว ร้านอาหารและร้านสะดวกซื้อ ร้านเคาเฟ่ ฟันสี ร้านจำหน่ายเครื่องเสียง ร้านจำหน่ายสแตนเลสและรั้วอัลลอย ฯลฯ รวมทั้งซีดีผลงานเพลงของศิลปิน สปป.ลาว (ที่ผลิตโดยบริษัทร่วมทุนไทย และ สปป.ลาว)
 ทั้งนี้การโฆษณาสินค้าและบริการดังกล่าว อยู่ในรูปแบบของสปอตโฆษณา ซึ่งใช้ทั้งภาษาไทย ภาษาลาว และผสมผสานทั้ง 2 ภาษา และอยู่ในลักษณะของการพูดในรายการโดยนักจัดรายการวิทยุ และการสัมภาษณ์ อาทิ การสัมภาษณ์ศิลปินนักร้องเจ้าของผลงานเพลงทั้งไทยและ สปป.ลาว
- 3) บทบาทในการส่งเสริมความสัมพันธ์ผ่านกิจกรรมและวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น 2 ฝั่งโขง วิทยุชายแดนไทย-ลาว จังหวัดหนองคายได้เผยแพร่ข่าวสารการจัดกิจกรรมร่วมกันของไทยและ สปป.ลาว ซึ่งเป็นการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณี วิถีชีวิตของท้องถิ่น พิธีกรรมและความเชื่อต่าง ๆ อันเป็นการถ่ายทอดและสืบสานวัฒนธรรมอันดีงาม 2 ฝั่งโขง อาทิ ประเพณีแข่งเรือไทย-ลาว (เช่น ที่อำเภอปากคาด และอำเภอบึงกาฬ)
- 4) บทบาทในการเป็นช่องทางส่งข่าวสาร ทั้งข่าวสารที่เกี่ยวกับเทศกาลงานบุญ งานบวช งานศพ แจ่งของหาย บอกกล่าวปัญหาการทำงาน และสอบถามหรือแจ่ง “สารทุกข์สุขดิบ” โดยผู้ฟังทั้งไทยและ สปป.ลาว โทรศัพท์มายังรายการหรือสถานี หรือฝากข่าวที่เขียนขึ้นส่งถึงนักจัดรายการวิทยุ เพื่อส่งข่าวงานบุญต่าง ๆ เพื่อประชาสัมพันธ์ให้คนไปร่วมหรือช่วยงานบุญนั้น ๆ รวมทั้งการบอกกล่าวกิจกรรมงานต่าง ๆ เพื่อให้คนไปเที่ยวงาน ตลอดจนการสอบถามความเป็นอยู่ของกันและกัน เช่น การฝากถามสารทุกข์สุขดิบจากคน สปป.ลาว ถึงพี่น้องฝั่งไทย และการถามความเป็นอยู่จากคน สปป.ลาว ถึงนักจัดรายการวิทยุ หรือแจ่งสารทุกข์สุขดิบของคน สปป.ลาว ที่มาทำงานฝั่งไทยไปยังญาติที่อยู่ สปป.ลาว เป็นต้น
- 5) บทบาทในการให้ข่าวสารความรู้ อันเป็นบทบาทที่วิทยุชายแดนไทยนำเสนอข่าวสารด้านต่าง ๆ ทั้งไทยและต่างประเทศ เช่น ข่าวการเมือง เศรษฐกิจ สังคม พยากรณ์อากาศ ตลอดจนเนื้อหาความรู้ด้านต่าง ๆ เช่น ความรู้ทางการเกษตร การดูแลรักษาสุขภาพร่างกาย บทลงโทษของการเข้าเมืองผิดกฎหมาย การห้ามนำเข้าสัตว์ป่าและกล้วยไม้เข้ามาไทย ข้อควรระวังสำหรับคนต่างด้าว ฯลฯ
- 6) บทบาทในการเผยแพร่พุทธศาสนา วิทยุชายแดนไทยบางแห่งออกอากาศเนื้อหาเกี่ยวกับธรรมของพระพุทธเจ้า อันเป็นการเผยแพร่พุทธศาสนาแก่ผู้ฟังรายการ ซึ่งพบมากในสถานีวิทยุชุมชนที่ดำเนินการโดยวัด อันเป็นการเชื่อมโยงจิตใจของชาวพุทธทั้ง 2 ฝั่งโขง

- 7) บทบาทในการให้ความรู้ความเข้าใจในภาษาไทย อันทำให้ทั้งคนไทยและโดยเฉพาะคน สปป.ลาว รู้และเข้าใจหรืออย่างน้อยคุ้นเคยกับภาษากลางและภาษาอีสานผ่านการพูดของนักจัดรายการวิทยุ และเนื้อร้องของเพลงสตริง ลูกทุ่ง และหมอลำ ในส่วนของภาษาอีสานนั้นยังกล่าวได้ว่าวิทยุชายแดนไทยมีบทบาทในการอนุรักษ์ภาษาถิ่นด้วย คน สปป.ลาว บางคนกล่าวว่า ตนเองได้รู้จักและเข้าใจภาษาไทยมากขึ้น รวมทั้งคำศัพท์ใหม่ ๆ โดยการฟังรายการทางวิทยุชายแดนไทยและใช้ภาษาไทยสื่อสารกับคนไทยได้อย่างเข้าใจกัน

5.2 บทบาทของวิทยุชายแดนไทย-พม่า

5.2.1 พื้นที่บริเวณชายแดนแม่สาย-ท่าขี้เหล็ก

เนื่องจากจังหวัดเชียงรายมีพื้นที่ติดต่อกับ 2 ประเทศ ได้แก่ พม่า และ สปป.ลาว ทำให้วิทยุชายแดนไทยมีบทบาทในการส่งเสริมความสัมพันธ์ไทย-พม่า-ลาว โดยรวมวิทยุชายแดนไทยอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย มีบทบาทในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- 1) บทบาทในการส่งเสริมความสัมพันธ์ผ่านกิจกรรมและวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น วิทยุชายแดนไทยได้นำเสนอกิจกรรมความร่วมมือระหว่างประเทศ อาทิ การประชุมคณะกรรมการชายแดนส่วนท้องถิ่นไทย-พม่า หรือ TBC (Township Border Committee) และประชาสัมพันธ์งานประเพณีี่เป็ง และงานมิราเคิล เคาร์ทาวน์ 3 แผ่นดิน เป็นต้น เพื่อให้คนไทยและพม่าเข้าร่วมกิจกรรมและวัฒนธรรมประเพณีดังกล่าว
- 2) บทบาทในการเชื่อมสัมพันธ์ด้วยความบันเทิงผ่านเสียงเพลง ผู้ฟังพม่านอกจากจะเปิดรับฟังวิทยุชายแดนไทยแล้วยังโทรศัพท์ขอเพลงจากนักจัดรายการวิทยุ ไทย โดยเพลงที่มีทั้งเพลงเพื่อชีวิต เพลงลูกทุ่ง ฯลฯ
- 3) บทบาทในการให้ข่าวสารความรู้ โดยเฉพาะข้อมูลความรู้ด้านสาธารณสุข เช่น การให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคต่าง ๆ และสุขภาพอนามัย ฯลฯ ซึ่งเป็นการช่วยป้องกันการแพร่ระบาดของโรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ และเพื่อสุขอนามัยที่ดี
- 4) บทบาทในการให้ความรู้ความเข้าใจในภาษาไทย จากการเปิดรับฟังวิทยุชายแดนไทยทำให้คนพม่าได้เรียนรู้และฝึกทักษะในการพูดภาษาไทย ซึ่งเป็นประโยชน์ในการติดต่อสื่อสารกับคนไทย
- 5) บทบาทในการเป็นช่องทางส่งข่าวสาร วิทยุชายแดนไทยมีบทบาทในการเป็นช่องทางการประกาศข่าวสารด้านต่าง ๆ เช่น แจ้งคนหาย และการประกาศให้กลับบ้าน ฯลฯ
- 6) บทบาทการโฆษณาสินค้าและบริการทั้งฝั่งไทยและพม่า วิทยุชายแดนไทยมีบทบาทในการนำเสนอรายการและสปอตโฆษณาสินค้าและบริการทั้งของฝั่งไทยและพม่า สินค้าและบริการฝั่งพม่าที่ลง

โฆษณาในวิทยุชุมชน เช่น ร้านอาหาร ร้านขายเสื้อผ้า (โดยไม่กล่าวถึงยี่ห้อ³) ร้านเสริมสวย โรงแรม เครื่องยนต์การเกษตร ฯลฯ ซึ่งออกอากาศด้วยภาษาไทย

- 7) บทบาทในการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน วิทยุชายแดนไทยที่มีบทบาทด้านนี้โดดเด่นที่สุดคือ สถานีวิทยุชุมชนคลื่นเสียงเด็ก ซึ่งเน้นการส่งเสริมสิทธิเด็กและเยาวชน โดยเฉพาะเรื่องการค้ามนุษย์ ด้วยการนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับการล่องหนหรือหลอกหลวงเพื่อให้ผู้ฟังมีความรู้เท่าทันกลุ่มมิจฉาชีพ รายการนำเสนอโดยเด็กและเยาวชนที่อยู่ในศูนย์พัฒนาการศึกษาเพื่อลูกหญิงและชุมชน⁴ ซึ่งเป็นเด็กและเยาวชนจากกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ด้วยภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ เช่น ไทยใหญ่ ไทยลื้อ อาข่า รวมทั้งเปิดสายด่วนแจ้งเหตุ 24 ชั่วโมง นอกจากนี้ วิทยุชายแดนไทยแห่งนี้ยังนำเสนอข้อคิด ข้อเสนอแนะในการใช้ชีวิตที่พอเพียง การไม่ส่งลูกไปขาย ที่นำเสนอโดยพระที่มีความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรม วิถีชีวิตและคตินิยมของชนกลุ่มชาติพันธุ์

5.2.2 พื้นที่บริเวณชายแดนแม่สอด-เมียวดี

วิทยุชายแดนไทยอำเภอแม่สอด จังหวัดตากมีบทบาทในการส่งเสริมความสัมพันธ์ไทย-พม่าในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- 1) บทบาทในการให้ข่าวสารความรู้ โดยเฉพาะข้อมูลความรู้ด้านสาธารณสุข เช่น การให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคต่าง ๆ เช่น วัณโรค ไข้เลือดออก มาลาเรีย ไข้หวัดนก และเอชไอวี สุขภาพอนามัย ฯลฯ กลุ่มผู้ดำเนินการวิทยุฯ ส่วนหนึ่งเชื่อว่า การรณรงค์ด้านสาธารณสุขจะช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น อันจะทำให้คนพม่ารู้สึกดีต่อคนไทยและประเทศไทย
- 2) บทบาทการโฆษณาสินค้าและบริการทั้งฝั่งไทยและพม่า วิทยุชุมชนที่เป็นวิทยุชายแดนไทยมีบทบาทในการนำเสนอรายการและสปอตโฆษณาสินค้าและบริการ โดยเฉพาะสินค้าของฝั่งไทย เช่น วัสดุก่อสร้าง ร้านเครื่องใช้ไฟฟ้า และร้านขายสินค้าอุปโภคและบริโภค แต่อย่างไรก็ตามการโฆษณาสินค้าและบริการจากฝั่งพม่าก็มีบ้างบางส่วน เช่น ห้างสรรพสินค้าในพม่าและสินค้าที่ผลิต

³ เป็นที่รู้กันโดยทั่วไปว่า คนไทยส่วนหนึ่งนิยมข้ามฝั่งไปยังพม่า ณ จุดแม่สาย เพื่อซื้อสินค้าลอกเลียนแบบหรือละเมิดลิขสิทธิ์ เช่น เสื้อผ้าและกระเป๋าหนังยี่ห้อดัง ดีวีดี/วีซีดีภาพยนตร์ต่างประเทศ ฯลฯ

⁴ ศูนย์พัฒนาการศึกษาเพื่อลูกหญิงและชุมชน หรือ “ศูนย์ลูกหญิง” ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2532 โดยคุณสมภพ จันทราภา และคุณมิชิโฮะ อินากากิ ปัจจุบันมีโครงการและกิจกรรมเพื่อเด็กและเยาวชนจำนวนมาก เช่น กองทุนการศึกษาเพื่อลูกหญิง ปกป้องคุ้มครองเด็กกลุ่มเสี่ยงจากการค้ามนุษย์บริเวณชายแดน เครือข่ายเยาวชนสตรีลุ่มน้ำโขง ฯลฯ ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากองค์กรต่าง ๆ จากหลายประเทศ (รายละเอียดเพิ่มเติมค้นคว้าได้ที่ www.depdc.org)

จากพม่า (โดยเฉพาะตะนะคะ) ขณะเดียวกันได้มีความพยายามจะขยายการขายรายการและสปอตโฆษณาทางวิทยุชายแดนไทย⁵ แก่ผู้สนับสนุนจากฝั่งพม่าให้เพิ่มมากขึ้น

- 3) บทบาทในการส่งเสริมความสัมพันธ์ผ่านกิจกรรมและวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น วิทยุชายแดนไทยได้นำเสนอข่าวเพื่อประชาสัมพันธ์กิจกรรมความร่วมมือระหว่างไทยกับพม่า เช่น โครงการประกวดยูทูบมิตรภาพไทย-พม่า⁶ กิจกรรมตามโครงการจักรยานมิตรภาพไทย-พม่า⁷ การแข่งขันกีฬาและนันทนาการเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ชายแดนไทย-พม่า⁸ และกิจกรรมในประเพณีงานลอยกระทงที่มีการจัดงานลอยกระทงมิตรภาพสองแผ่นดินไทย-พม่า เพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างประชาชน 2 ประเทศ ที่เชิงสะพานมิตรภาพ อำเภอแม่สอด และบางปีมีการประกวดนางนพมาศไทย-พม่า ในช่วงประเพณีสงกรานต์มีการแข่งขันมวยคาดเชือกไทยและพม่า รวมทั้งกิจกรรมอื่น ๆ เช่น การประชาสัมพันธ์ข่าวการจัดคอนเสิร์ตศิลปินจากย่างกุ้ง และลิเกพม่าที่มาแสดงในอำเภอแม่สอด ซึ่งทำให้คนพม่าที่อยู่ฝั่งไทยและฝั่งพม่ารับรู้ข่าวสารและเข้าชมการแสดง
- 4) บทบาทในการให้ความรู้ความเข้าใจในภาษาไทย เป็นบทบาทที่สะท้อนจากผลการศึกษาพฤติกรรม การเปิดรับฟังวิทยุชายแดนไทยของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนพม่า ที่ได้ระบุว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนหนึ่งใช้ประโยชน์จากการฟังวิทยุชายแดนไทย คือ เพื่อเรียนรู้และฝึกพูดภาษาไทย ทั้งจากการฟังข่าวสารและเพลง
- 5) บทบาทในการระดมความช่วยเหลือจากไทยสู่พม่า วิทยุชายแดนไทยบางแห่ง เช่น สวท. แม่สอด และบลู เอฟ.เอ็ม. ประชาสัมพันธ์ในรายการให้คนไทยและคนพม่าที่อยู่ในอำเภอแม่สอดบริจาคเงินและสิ่งของที่วิทยุชายแดนไทยหรือหน่วยงานราชการในท้องถิ่นเพื่อนำส่งไปยังพม่าในช่วงที่พายุ

⁵ ราคาสปอตในการออกอากาศ 1 ครั้ง ในวิทยุชุมชน (ข้อมูลจากสถานีวิทยุชุมชน 1 แห่ง) ภาษาไทย 50 บาท 2 ภาษาคือทั้งภาษาไทยและพม่า 90 บาท สปอตภาษาไทยมีความยาวประมาณ 30 วินาที 2 ภาษา (ไทยและพม่า) ประมาณ 60 วินาที ค่าผลิตสปอตภาษาไทย 1,000 บาท 2 ภาษา 1,500 บาท

⁶ จัดเมื่อวันที่ 31 มกราคม พ.ศ. 2552 ณ หอการค้าจังหวัดตาก สำนักงานแม่สอด

⁷ จัดครั้งที่ 10 เมื่อวันที่เสาร์ที่ 7 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552 ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างไทยกับพม่า ผู้เข้าร่วมกิจกรรมปั่นจักรยานจากไทยไปพม่า เริ่มต้นที่สนามกีฬาเทศบาลเมืองแม่สอด ข้ามสะพานมิตรภาพไทย-พม่า และปั่นจักรยานท่องเที่ยวสถานที่ต่างๆ เช่น วัด ตลาดบุญเรือง ฯลฯ กิจกรรมจัดโดยหอการค้าจังหวัดตาก องค์การบริหารส่วนจังหวัดตาก การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เทศบาลเมืองแม่สอด สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ และองค์กรภาคธุรกิจ โครงการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกันของประชาชนไทยและพม่า รวมทั้งส่งเสริมการออกกำลังกาย และการลดใช้น้ำมันเชื้อเพลิง ลดมลพิษและภาวะโลกร้อน

⁸ มีพิธีเปิดเมื่อวันที่ 26 สิงหาคม พ.ศ. 2552 (ช่วงเวลาการเข้าพื้นที่วิจัยของผู้วิจัย) โดยผู้ว่าราชการจังหวัดตาก (นายคมสัน เอกชัย) เป็นประธาน ผู้เข้าร่วมประกอบด้วยนายอำเภอแม่สอด ประธานหอการค้าจังหวัดตาก ประธานหอการค้าเมียวดี ฯลฯ ได้มีการจัดการแข่งขันกีฬาชนิดต่าง ๆ เช่น ฟุตบอล วอลเลย์บอล และมวย ฯลฯ ระหว่างไทยกับพม่า ในการแข่งขันฟุตบอลนั้น มีคนพม่าที่ทำงานและอยู่ฝั่งไทยเดินทางมาร่วมชมและให้กำลังใจทีมักฟุตบอลจากพม่าจำนวนมาก

ไซโคลนนาร์กีส (Cyclone Nargis)^๑ เข้าพม่า ซึ่งผู้ดำเนินการวิทยุฯ กล่าวว่า วิทยุชายแดนไทยที่
 ตนดำเนินการทำให้เกิดผลหรือการบริจาคเป็นอย่างมาก

- 6) บทบาทในการเชื่อมสัมพันธ์ด้วยความบันเทิงผ่านเสียงเพลง เนื่องจากคนไทยและคนพม่าเปิดรับ
 ฟังวิทยุชายแดนไทย ในส่วนของคนพม่านั้นมีทั้งคนพม่าที่อยู่ในไทยและอยู่ฝั่งพม่า ในการเปิดรับ
 ฟังดังกล่าว ส่วนหนึ่งยังได้โทรศัพท์ขอฟังเพลงจากวิทยุชายแดนไทยโดยขอทั้งเพลงไทยและเพลง
 พม่า การขอเพลงและเปิดเพลงตามคำขอดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งที่วิทยุชายแดนไทยทำหน้าที่ในการ
 เชื่อมสัมพันธ์ระหว่างไทยกับพม่า ผู้ดำเนินการวิทยุฯ ส่วนหนึ่งยังเห็นว่า การให้ความบันเทิงด้วย
 เสียงเพลงยังช่วยให้คนพม่าที่ทำงานและอาศัยอยู่ในเมืองไทยได้คลายความเครียดและความกดดัน
 จากการทำงาน รวมทั้งคลายความคิดถึงบ้านด้วย
- 7) บทบาทในการเป็นช่องทางส่งข่าวสาร วิทยุชายแดนไทยมีบทบาทในการประกาศข่าวคนพม่าที่
 ต้องการพบลูกที่มายุ่งในไทย 2-3 ปีแล้ว และไม่ได้ติดต่อกัน และการประกาศข่าวลูกสาวของคน
 พม่าที่หายตัวไปหลายปี และแจ้งว่าตอนนี้แม่ได้มารอที่แม่สุดแล้ว นอกจากนี้ผู้ดำเนินการวิทยุฯ
 ท่านหนึ่งกล่าวว่า มีคนไทยพลัดถิ่นที่อยู่พม่าเคยเขียนจดหมายถึงสถานี เพื่อฝากข่าวการเจ็บไข้ได้
 ป่วยถึงญาติคนไทยเพื่อให้ไปเยี่ยมไข้

5.2.3 พื้นที่บริเวณชายแดนระนอง-เกาะสอง

วิทยุชายแดนไทยอำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนองมีบทบาทในการส่งเสริมความสัมพันธ์ไทย-พม่าใน
 ด้านต่าง ๆ ดังนี้

- 1) บทบาทในการให้ข่าวสารความรู้ วิทยุชายแดนไทยมีบทบาทในการนำเสนอข้อมูลความรู้ด้าน
 สาธารณสุข เช่น สุขภาพอนามัย ความรู้เกี่ยวกับโรคต่าง ๆ เช่น โรคไข้เลือดออก อหิวาตกโรค
 โปลิโอ ฯลฯ
- 2) บทบาทในการส่งเสริมความสัมพันธ์ผ่านกิจกรรมและวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น วิทยุชายแดน
 ไทยได้ออกอากาศข่าวประชาสัมพันธ์กิจกรรมความร่วมมือระหว่างไทยกับพม่า เช่น การประชุม

^๑ วิกฤตครั้งนี้กล่าวได้ว่าเป็นมหันตภัยที่คร่าชีวิตชาวพม่านั้นนับหมื่น และสร้างความสูญเสียยับยั้งชีวิต รวมทั้งความเสียหายแก่
 ทั้งบ้านเรือน ทรัพย์สินต่าง ๆ พายุดังกล่าวขึ้นฝั่งพม่าตั้งแต่วันที่ 3 พฤษภาคม พ.ศ. 2551 ได้พัดกระหน่ำเข้าพื้นที่แถบ
 สามเหลี่ยมปากแม่น้ำอิระวดี และนครย่างกุ้ง เมืองหลวงของพม่า ทำให้มีผู้เสียชีวิตอย่างน้อย 351 คน (ต่อมาภายหลังมี
 รายงานยอดผู้เสียชีวิตเพิ่มสูงกว่า 34,000 คน ขณะที่เจ้าหน้าที่ต่างชาติประเมินว่า อาจมีผู้เสียชีวิตถึง 100,000 คน) ยอดผู้
 สูญหายอีกกว่า 40,000 คน (ภายหลังรายงานลดเหลือกว่า 20,000 คน) และจำนวนผู้ประสบภัยอีกนับล้านคน นอกจากนี้
 บริเวณสามเหลี่ยมปากแม่น้ำอิระวดี ได้รับผลกระทบหนักมากทั้งจากฝน ลม และคลื่นในแม่น้ำ อาคารมากกว่า 20,000 หลัง
 พังทลาย ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ ใช้การไม่ได้ รัฐบาลทหารพม่าประกาศให้พื้นที่ 5 แห่ง เป็นเขตภัยพิบัติประกอบด้วย แถบ
 ลุ่มแม่น้ำอิระวดี นครย่างกุ้ง พะโค รัฐกะเหรี่ยง และรัฐมอญ (สำนักข่าว กรมประชาสัมพันธ์ http://thainews.prd.go.th/naturaldisasters/index.php?option=com_content&task=view&id=67&Itemid=1)

คณะกรรมการชายแดนไทย-พม่า การแข่งขันกีฬาเชื่อมความสัมพันธ์ไทย-พม่า เช่น การแข่งขันกอล์ฟ อาทิ การแข่งขันกอล์ฟสานความสัมพันธ์นักธุรกิจไทย-พม่า จัดโดยหอการค้าจังหวัดระนอง¹⁰ ตลอดจนกิจกรรมที่เป็นวัฒนธรรมประเพณี อาทิ การแข่งเรือ และการชกมวยท้องถิ่น ฯลฯ

- 3) บทบาทในการเชื่อมสัมพันธ์ด้วยความบันเทิงผ่านเสียงเพลง จากการเปิดรับฟังวิทยุชายแดนไทยคนพม่าทั้งที่อยู่ในไทยและพม่า หรือคนไทยพลัดถิ่น¹¹ ต่างก็ได้รับความเพลิดเพลินบันเทิงจากการรับฟัง นอกจากนี้ยังมีส่วนร่วมในการโทรศัพท์ขอเพลงไทยที่สถานีวิทยุ โดยเพลงไทยที่ขอเช่น เพลงเพื่อชีวิต (เช่น ศิลปินบัววี วงแสดมภ์) เพลงลูกทุ่ง และเพลงสตริง บทบาทของวิทยุชายแดนไทยในการเปิดเพลงตามคำขอดังกล่าว เป็นเส้นใยที่เชื่อมความสัมพันธ์ของคน 2 ฝั่ง
- 4) บทบาทในการให้ความรู้ความเข้าใจในภาษาไทย จากผลการศึกษาเหตุผลในการเปิดรับวิทยุชายแดนไทยของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนพม่า พบว่า ส่วนหนึ่งคือต้องการเรียนรู้ภาษาไทย ทั้งจากการฟังข่าวสารและเพลง

5.3 บทบาทของวิทยุชายแดนไทย-กัมพูชา

5.3.1 พื้นที่บริเวณชายแดน จ.สระแก้ว-โอโจรวและสวายเจก

วิทยุชายแดนไทยในพื้นที่ชายแดนจังหวัดสระแก้ว โดยรวมมีบทบาทในการส่งเสริมความสัมพันธ์ไทย-กัมพูชา ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- 1) บทบาทในการส่งเสริมความสัมพันธ์ผ่านกิจกรรมและวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น วิทยุชายแดนไทยมีบทบาทด้วยการนำเสนอข่าวสารเป็นภาษาไทยและสเปคด้วยภาษาเขมรเพื่อประชาสัมพันธ์งานวัด และงานบุญต่าง ๆ เช่น งานผ้าป่า งานทอดกฐิน และกิจกรรมเกี่ยวกับประเพณีต่าง ๆ เช่น สงกรานต์ ลอยกระทง และวันสำคัญทางศาสนา เพื่อให้ทั้งคนไทยและกัมพูชาทำกิจกรรมร่วมกัน
- 2) บทบาทในการเชื่อมสัมพันธ์ด้วยความบันเทิงผ่านเสียงเพลง ทั้งคนไทยและคนกัมพูชาเปิดรับฟังวิทยุชายแดนไทย และมีส่วนร่วมในการโทรศัพท์เข้าสถานีวิทยุ เพื่อขอเพลงและมอบเพลงให้กันและกัน กล่าวคือ ผู้ฟังกัมพูชาขอเพลงให้คนไทย และตรงกันข้ามผู้ฟังไทยมอบเพลงให้คนกัมพูชา

¹⁰ ปี 2552 จัดวันที่ 21 พฤศจิกายน ณ สนามกอล์ฟค่ายรัตนรังสรรค์ อ.เมือง จ.ระนอง มีวัตถุประสงค์หนึ่งคือเพื่อเชื่อมสัมพันธ์ระหว่างนักธุรกิจไทยและพม่า

¹¹ คนในพื้นที่เรียกคนกลุ่มนี้ว่า คนสองน้ำ บางคนอธิบายว่า คนสองน้ำคือ คนที่มี 2 สัญชาติ คือ ทั้งสัญชาติไทยและพม่า เครือข่ายการแก้ปัญหาคนสัญชาติไทย จังหวัดระนอง ประจวบคีรีขันธ์ระบุว่าคำว่า คนสองน้ำ “มีนัยของการกีดกันให้เป็นอื่น ไม่ยอมรับว่าคนกลุ่มนี้มีความเป็นไทย ไม่แตกต่างไปจากคนไทยที่เกิดในแผ่นดินไทย” (ไทยเอ็นจีโอ <http://www.thaingo.org/writer/view.php?id=1148>)

รวมทั้งผู้ฟังกัมพูชาขอเพลงให้คนกัมพูชาที่เป็นพ่อแม่ และญาติ ฯลฯ ด้วย โดยเพลงที่ผู้ฟังกัมพูชาขอและมอบให้กัน เช่น เพลงของศิลปิน ตี้กแตน ชลดา ต่าย อรทัย และไผ่ พงศธร ฯลฯ

นอกจากนักจัดรายการวิทยุ จะเป็นผู้รับสายโทรศัพท์และเปิดเพลงตามคำขอแล้ว ส่วนหนึ่งยังทำหน้าที่เป็นผู้คอยให้คำปรึกษาในคราวที่ผู้ฟังกัมพูชามีปัญหาด้านต่าง ๆ เช่น ปัญหาครอบครัว โดยมักเป็นการให้คำปรึกษา “หลังไมค์”

- 3) บทบาทในการให้ข่าวสารความรู้ วิทยุชายแดนไทยนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับสาธารณสุข เช่น การป้องกันโรคภัยต่าง ๆ เช่น โรคเอดส์ โรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 และโรคอุจจาระร่วง ฯลฯ ซึ่งวิทยุชายแดนไทยได้รับข้อมูลจากสำนักงานสาธารณสุข นอกจากนี้ วิทยุชายแดนไทยยังได้แจ้งการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าว ทั้งนี้ผู้ดำเนินการวิทยุ เชื่อมั่นว่าคนกัมพูชาตามแนวชายแดนหรือ “เขมรใหม่” รู้ภาษาไทย ซึ่งนอกจากฟังรู้เรื่องแล้ว บางคนพอพูดภาษาไทยได้ และเขียนภาษาไทยได้ด้วย ซึ่งทำให้ผู้ฟังกัมพูชาได้รับประโยชน์จากการเปิดรับข่าวสารความรู้จากวิทยุชายแดนไทย
- 4) บทบาทในการให้ความรู้ความเข้าใจในภาษาไทย จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนกัมพูชาส่วนหนึ่งใช้ประโยชน์ในการเปิดรับฟังวิทยุชายแดนไทย เพื่อเรียนรู้และฝึกพูดภาษาไทยจากการฟังข่าวสารและเพลง
- 5) บทบาทในการโฆษณาสินค้าและบริการไทย วิทยุชายแดนไทยแห่งหนึ่งมีบทบาทในการนำเสนอรายการและสปอตโฆษณาสินค้าและบริการไทย เช่น ยาทิฟพี ซาร์่า และแอนตาซิล ซึ่งเป็นสปอตภาษาเขมร และสปอตเปิดตัวโลดัส สาขาอรัญประเทศ
- 6) บทบาทในการเป็นช่องทางส่งข่าวสาร วิทยุชายแดนไทยยังมีบทบาทในการเป็นช่องทางฝากข่าวและความคิดถึง เช่น แจ้งข่าวของคนกัมพูชาในไทยว่าจะกลับบ้านช่วงสงกรานต์

5.3.2 พื้นที่บริเวณชายแดนกาบเชิง-สำโรง

วิทยุชายแดนไทยอำเภอ กาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ โดยรวมมีบทบาทในการส่งเสริมความสัมพันธ์ไทย-กัมพูชา ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- 1) บทบาทในการส่งเสริมความสัมพันธ์ผ่านกิจกรรมและวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น วิทยุชายแดนไทยมีบทบาทด้วยการนำเสนอข่าวสารเป็นภาษาไทยและสปอตด้วยภาษาเขมรเพื่อประชาสัมพันธ์งานวัด และงานบุญต่าง ๆ เช่น งานผ้าป่า งานทอดกฐิน และงานสงกรานต์ เพื่อให้ทั้งคนไทยและกัมพูชาเข้าร่วมกิจกรรม ตลอดจนการนำเสนอการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับประเพณีต่าง ๆ เช่น ลอยกระทง และวันสำคัญทางศาสนา
- 2) บทบาทในการเชื่อมสัมพันธ์ด้วยความบันเทิงผ่านเสียงเพลง นอกเหนือจากผู้ฟังคนไทยโทรศัพท์เพื่อขอเพลงที่วิทยุชายแดนไทยและมอบเพลงให้แก่ผู้ฟังคนไทยด้วยกัน เช่น เพื่อน และแฟน ผู้ฟังคนกัมพูชาทั้งประชาชนทั่วไป ทหารและตำรวจ ได้ใช้พื้นที่ในรายการด้วยการโทรศัพท์เข้าขอ

เพลงเพื่อมอบให้ผู้ฟังคนกัมพูชาด้วยกันฟังและอีกส่วนหนึ่งเพิ่มเติมการมอบเพลงให้แก่ “ผู้ฟังรายการทั่วไป” “แฟนรายการ” ซึ่งบางส่วนมิได้ระบุชัดเจนว่าเป็นการมอบให้ผู้ฟังคนไทย แต่โดยนัยยะแล้วรวมถึงผู้ฟังคนไทยด้วย ทั้งนี้ นักจัดรายการวิทยุฯ เปิด “หน้าไมค์”

นักจัดรายการวิทยุฯ ยังกล่าวเพิ่มเติมว่า การที่คนกัมพูชาโทรศัพท์เพื่อขอเพลงให้กันและกันนั้น ส่วนหนึ่งเป็นเพราะต้องการ “ฟังเสียงตนเอง” ออกอากาศทางวิทยุชายแดนไทยด้วย

ส่วนเพลงที่ผู้ฟังขอผ่านนักจัดรายการวิทยุฯ มีทั้งเพลงไทยและเพลงเขมร โดยที่วิทยุชายแดนไทยความถี่เอฟ.เอ็ม. 102.5 MHz เปิดเพลงตามคำขอทั้งเพลงไทยและเพลงเขมร โดยเพลงไทยที่ผู้ฟังคนกัมพูชาขอมาก เช่น เพลงของศิลปินตึกแดน ชลดา ต่าย อรทัย และไผ่ พงศธร รวมทั้งเพลงกันตริ้ม อาทิ ศิลปิน สมานชัย เสียงระทม สำหรับเพลงเขมรนั้นมีทั้งเพลงเขมรลูกทุ่งเก่าและเพลงเขมรสมัยนิยม ซึ่งสถานีซื้อซีดีจากกัมพูชา ส่วนวิทยุชายแดนไทยความถี่เอฟ.เอ็ม. 103.75 MHz เปิดเพลงตามคำขอเฉพาะเพลงไทย ซึ่งศิลปินที่ได้รับความนิยมหรือขอให้เปิดในรายการมากคือ ศิลปินไทยกลุ่มดังกล่าวก่อนหน้า

- 3) บทบาทในการให้ข่าวสารความรู้ วิทยุชายแดนไทยนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับสาธารณสุข เช่น การป้องกันโรคภัยต่าง ๆ แจกการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าว และนำเสนอเนื้อหาทางการเกษตร อาทิ การทำการเกษตรโดยไม่ใช้สารเคมี
- 4) บทบาทในการให้ความรู้ความเข้าใจในภาษาไทย จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนกัมพูชาส่วนหนึ่งใช้ประโยชน์ในการเปิดรับฟังวิทยุชายแดนไทย เพื่อเรียนรู้และฝึกพูดภาษาไทยจากการฟังข่าวสารและเพลง
- 5) บทบาทในการเผยแพร่พุทธศาสนา วิทยุชายแดนไทย ชื่อ “สถานีวิทยุชุมชนคนชายแดน” เมื่อครั้งที่มีอาสาสมัครชาวกัมพูชาจัดรายการด้วยภาษาเขมรนั้น ได้นำเสนอหลักธรรมของวัดพระธรรมกาย โดยในช่วงต้นปี 2553 ได้ประชาสัมพันธ์โครงการบวชอุปาสิกาแก้วหน่ออ่อน เมื่อเดือนธันวาคม 2553 ได้ยุติรายการโดยผู้ดำเนินการวิทยุฯ กล่าวว่า อาสาสมัครชาวกัมพูชาไม่ได้มาจัดรายการอีก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะปัญหาค่าใช้จ่ายในการเดินทางและปัญหาส่วนตัวอื่น ๆ
- 6) บทบาทในการเป็นช่องทางส่งข่าวสาร วิทยุชายแดนไทยยังมีบทบาทในการเป็นช่องทางฝากความคิดถึงและข่าว เช่น แจกข่าวของคนกัมพูชาในไทยว่าจะกลับบ้านช่วงสงกรานต์

5.4 บทบาทของวิทยุชายแดนไทย-มาเลเซีย

5.4.1 พื้นที่บริเวณชายแดนสุโข-ลก-เมืองรันเตา บันยัน

วิทยุชายแดนไทยอำเภอสุโข-ลกจังหวัดนราธิวาส โดยรวมมีบทบาทในการส่งเสริมความสัมพันธ์ไทย-มาเลเซีย ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- 1) บทบาทในการเชื่อมสัมพันธ์ด้วยความบันเทิงผ่านเสียงเพลง โดยการเป็นสื่อกลางในการส่งความรู้สึก และกำลังใจจากนักจัดรายการวิทยุ ถึงผู้ฟังคนไทยที่อยู่ฝั่งไทยและฝั่งมาเลเซีย รวมทั้งคนมาเลเซีย และระหว่างผู้ฟังที่เป็นคนไทยกับคนมาเลเซีย ผ่านการโทรศัพท์เข้ามาแจ้งรายการเพื่อออกอากาศ นอกจากนี้ ผู้ฟังทั้งสองฝั่งยังโทรศัพท์ขอเพลงของกันและกัน เช่น คนไทยโทรขอเพลงสตริงมาเลย์ และลูกกรุงมาเลย์ ส่วนคนมาเลเซียขอเพลงลูกเกตุดั้งเดิม และลูกเกตุประยุกต์ผ่านรายการให้เพื่อน และแฟนที่เป็นคนไทยและหรือมาเลเซีย

ความนิยมของการเปิดรับฟังรายการวิทยุชายแดนไทยของผู้ฟังมาเลเซียทำให้ผู้ฟังส่วนหนึ่งข้ามฝั่งมาดูตัว นักจัดรายการวิทยุ พร้อมกับนำของฝาก อาทิ ขนม มาให้กับนักจัดรายการวิทยุ ที่ตนเองชื่นชอบ
- 2) บทบาทในการระดมความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยทางภาคใต้ของไทย วิทยุชายแดนไทยได้นำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับน้ำท่วมในไทย ทำให้ผู้ฟังมาเลเซียรับทราบจึงโทรศัพท์เข้ามาในรายการเพื่อให้กำลังใจ โดยแสดงความเป็นห่วงเป็นใยในปัญหาอุทกภัยที่คนไทยกำลังประสบอยู่ นอกจากนี้ ผู้ฟังส่วนหนึ่งยังได้ร่วมบริจาค เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยน้ำท่วมหลังจากที่สถานีวิทยุ ประกาศรับบริจาคสิ่งของ
- 3) บทบาทการโฆษณาสินค้าและบริการทั้งฝั่งไทยและมาเลเซีย วิทยุชายแดนไทยมีบทบาทในการเผยแพร่ข้อมูลของกิจการร้านค้าและบริการต่าง ๆ ของไทยและมาเลเซีย ตัวอย่าง การโฆษณาจากฝั่งไทย เช่น การโฆษณาร้านค้าต่าง ๆ ใน อำเภอสุไหงโก-ลก ทั้งร้านค้าไม้ ร้านจำหน่ายโทรศัพท์มือถือ ร้านจำหน่ายเครื่องสำอางค์ และโรงเรียนเอกชน ส่วนโฆษณาของฝั่งมาเลเซีย อาทิ ร้านจำหน่ายเสื้อผ้า โดยอยู่ในรูปของสปอตโฆษณาต้นชั่วโมง ทั้งสปอตที่เป็นภาษาไทยกลาง ภาษามลายู และเป็นภาษาไทยคู่กับภาษามลายู และการโฆษณาระหว่างรายการ
- 4) บทบาทในการให้ข่าวสารความรู้ เช่น สภาพภูมิอากาศ สภาพเศรษฐกิจการค้า และการประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้คนในชุมชนทั้ง 2 ประเทศ ได้รับทราบข่าวสารร่วมกันด้วยภาษาไทยและมลายู
- 5) บทบาทในการเผยแผ่พุทธศาสนาและศาสนาอิสลาม วิทยุชายแดนไทยได้ออกอากาศรายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาด้วยภาษาไทย เช่น หลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า และรายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับศาสนาอิสลามด้วยภาษามลายู และไทย เช่น คำสอนของพระอัลเลาะห์ หรือวิถีชีวิตมุสลิม รวมทั้งบทเพลงที่เกี่ยวข้องกับศาสนาอิสลาม ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของคนไทยพุทธ คนไทยมุสลิม คนมาเลเซียเชื้อสายไทยที่นับถือพุทธ และคนมาเลเซียที่นับถืออิสลาม กล่าวได้ว่า วิทยุชายแดนไทยนอกจากจะมีบทบาทในการเผยแผ่ศาสนาพุทธกับทั้งคนไทยและมาเลเซียที่นับถือพุทธศาสนาแล้ว ยังมีบทบาทในการเผยแผ่ศาสนาอิสลามกับคนไทยและคนมาเลเซียที่นับถือศาสนาอิสลาม อันเป็นการสานความสัมพันธ์ทางศาสนา

5.4.2 พื้นที่บริเวณชายแดนเบตง-เมืองปิ่น กาลัน ฮูลู

วิทยุชายแดนไทยอำเภอเบตง จังหวัดยะลาโดยรวมมีบทบาทในการส่งเสริมความสัมพันธ์ไทย-มาเลเซียในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- 1) บทบาทในการให้ข่าวสารความรู้ โดยข้อมูลข่าวสารที่นำเสนอ เช่น สาระความรู้เกี่ยวกับสุขภาพ กีฬาของทั้งสองประเทศ การค้าและเศรษฐกิจ และการท่องเที่ยว
- 2) บทบาทในการส่งเสริมความสัมพันธ์ผ่านการท่องเที่ยวกิจกรรมและวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น วิทยุชายแดนไทยนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างสองประเทศ อาทิ การแข่งขันกีฬา ร่วมกัน การข้ามไปถวายเทียนพรรษาของหน่วยงานราชการไทย ใน อำเภอเบตง ที่วัดในประเทศมาเลเซีย หรือความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างไทยกับมาเลเซีย การนำเสนอดังกล่าว ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของคนทั้งสองประเทศ และรับรู้ถึงความสัมพันธ์ที่ดีที่มีต่อกัน ตลอดจนนำเสนอวัฒนธรรม และประเพณีที่คล้ายคลึงกันของทั้งสองประเทศ เพื่อให้คนในชุมชน ทั้งไทยและมาเลเซียได้รับทราบ
- 3) บทบาทในการรณรงค์เกี่ยวกับความมั่นคงของทั้งไทยและมาเลเซีย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการรณรงค์ เรื่องยาเสพติด และแรงงานต่างด้าว โดยในการรณรงค์เรื่องต่าง ๆ ดังกล่าว จะอยู่ในรูปของการ เล่าเรื่องโดยนักจัดรายการวิทยุ และในรูปของสปอตต้นชั่วโมง ทั้งนี้ เพื่อให้คนไทยและคน มาเลเซียได้รับทราบเรื่องราว และทำความเข้าใจร่วมกัน
- 4) บทบาทในการส่งเสริมความสัมพันธ์ด้วยความบันเทิงผ่านเสียงเพลง ผู้ฟังคนไทยโทรศัพท์เข้ามา ยังรายการเพื่อฝากข้อความ หรือเพลงต่าง ๆ ให้กับเพื่อน ญาติพี่น้อง และคนไทยที่ทำงานในมาเลเซีย และคนมาเลเซียเชื้อสายไทย ในขณะที่คนมาเลเซียก็โทรศัพท์เข้ารายการวิทยุชายแดนไทยเพื่อ การดังกล่าวเช่นกัน โดยเพลงที่ขอในรายการวิทยุชายแดนไทยส่วนใหญ่จะเป็นเพลงสตริงไทย สากล และลูกทุ่ง นอกจากนี้ นักจัดรายการวิทยุ ยังพูดและเปิดเพลงในรายการเพื่อส่งกำลังใจ ไปยังผู้ฟังที่เป็นคนมาเลเซีย นักจัดรายการวิทยุ ผู้ทำหน้าที่ส่งความบันเทิงผ่านเสียงเพลง อันนำไปสู่ความสัมพันธ์ที่ดีนั้นทำให้เป็นที่นิยมของผู้ฟัง ไม่ใช่เฉพาะในไทย แต่รวมถึงผู้ฟังมาเลเซียด้วย จึงทำให้ผู้ฟังมาเลเซียข้ามมาดูตัวนักจัดรายการวิทยุ ที่สถานี ผู้ฟังมาเลเซียบางคนข้ามมารับของ รางวัลที่ตอบคำถามในรายการได้ถูกต้องที่สถานีอีกด้วย แม้จะมีจำนวนน้อยแต่ก็สะท้อนให้เห็น ถึงการมีส่วนร่วมในรายการและความสัมพันธ์ของคน 2 ประเทศที่เกิดขึ้น
- 5) บทบาทในการเผยแผ่พุทธศาสนา เนื่องจากมีคนมาเลเซียเชื้อสายไทย ที่นับถือศาสนาพุทธอยู่ใน พื้นที่ตรงข้าม อำเภอเบตง อาทิ ในหมู่บ้านตาเซะ (Tasek) ซึ่งเปิดรับสื่อจากไทยทั้งวิทยุชายแดน ไทยและวิทยุโทรทัศน์ไทย ในขณะที่วิทยุชายแดนไทยใน อำเภอเบตง มีการนำเสนอรายการที่ เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้พุทธศาสนิกชนทั้งในไทยและมาเลเซียได้เรียนรู้ ปฏิบัติ และสืบทอดหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

เมื่อประมวลบทบาทของวิทยาลัยแดนไทย ในเชิงเปรียบเทียบสามารถนำเสนอรูปแบบตาราง ดังต่อไปนี้

5. ตารางสรุปบทบาทของวิทยาลัยแดนไทย

บทบาทของวิทยาลัยแดนไทย	พื้นที่วิจัย							
	สปป.ลาว	พม่า			กัมพูชา		มาเลเซีย	
	ชายแดน จ.หนองคาย-นครหลวงเวียงจันทน์และแขวงบอลิคำไซ	แม่สาย-ท่าซี้เหล็ก	แม่สอด-เสียดิ	ระนอง-เกาะสอง	ชายแดน จ.สระแก้ว-โอโจรวและสวายเจก	กบเชิง-ลำโพง	สุโขทัย-เมืองรัตนบุรี	เบตง-เมืองปิ่น กาลัน ฮูลู
1. บทบาทในการเชื่อมสัมพันธ์ด้วยความบันเทิงผ่านเสียงเพลง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2. บทบาทในการให้ข่าวสารความรู้	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
3. บทบาทในการส่งเสริมความสัมพันธ์ผ่านกิจกรรมและวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓
4. บทบาทในการให้ความรู้ความเข้าใจในภาษาไทย	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
5. บทบาทในการเป็นช่องทางส่งข่าวสาร	✓	✓	✓		✓	✓	✓	
6. บทบาทในการโฆษณาสินค้าและบริการ	✓	✓	✓		✓		✓	
7. บทบาทในการเผยแพร่ศาสนา	✓					✓	✓	✓
8. บทบาทในการระดมความช่วยเหลือ			✓				✓	
9. บทบาทในการรณรงค์เกี่ยวกับความมั่นคงด้านยาเสพติดและแรงงานต่างด้าว								✓
10. บทบาทในการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน		✓						

จากตารางสรุปบทบาทของวิทยุชายแดนไทย พบว่า วิทยุชายแดนไทยมีบทบาทต่าง ๆ ที่เหมือนหรือแตกต่างกันตามแต่ละพื้นที่ ทุกพื้นที่ที่มีเหมือนกัน คือ บทบาทในการเชื่อมสัมพันธ์ด้วยความบันเทิงผ่านเสียงเพลง และบทบาทในการให้ข่าวสารความรู้ และแทบทุกพื้นที่ คือ บทบาทในการส่งเสริมความสัมพันธ์ผ่านกิจกรรม และวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นและบทบาทในการให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องภาษา ส่วนบทบาทในการเป็นช่องทางส่งข่าวสาร บทบาทในการโฆษณาสินค้าและบริการ บทบาทในการระดมความช่วยเหลือ บทบาทในการรณรงค์เกี่ยวกับความมั่นคงด้านยาเสพติดและแรงงานต่างด้าว และบทบาทในการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน เป็นบทบาทส่วนน้อยที่เกิดขึ้นในบางพื้นที่เท่านั้น อย่างไรก็ตามผู้วิจัยใช้วิธีวิจัย ได้แก่ การสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มผู้ดำเนินรายการวิทยุ เป็นหลัก และสุ่มเปิดรับฟังวิทยุ ซึ่งมีข้อจำกัดอยู่หลายประการที่ทำให้ได้ข้อมูลที่ไม่ครอบคลุมทุกด้าน

จากข้อมูลการวิจัยข้างต้น เมื่อเทียบกับแนวคิดบทบาทและหน้าที่ของสื่อมวลชนต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศแล้ว กล่าวได้ว่าบทบาทปัจจุบันของวิทยุชายแดนไทยมีอย่างจำกัด ทั้งนี้เพราะรายการเพลงยังคงเป็นรายการหลักที่ถูกนำเสนอทางวิทยุชายแดนไทยทุกพื้นที่ (ยกเว้นสถานีศาสนาที่เผยแพร่คำสอนของศาสนา นั้น ๆ อาทิ สถานีพุทธศาสนา และสถานีอิสลาม) ทั้งนี้ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะ รายการเพลงเป็นรายการที่มีขั้นตอนผลิตง่ายไม่ซับซ้อนสามารถดำเนินการได้โดยลำพังเพียงผู้เดียว รวมทั้งใช้งบประมาณในการผลิตรายการน้อย หรือแทบไม่ต้องใช้งบประมาณ ซึ่งแตกต่างจากรายการข่าว สารคดี และละคร เป็นต้น นอกจากนี้วิทยุชายแดนไทยส่วนใหญ่ยังมุ่งเน้นธุรกิจโดยการโฆษณาสินค้าและบริการผ่านรายการทั้งสินค้าอุปโภคและบริโภค และทั้งที่เป็นสินค้าและบริการของท้องถิ่นและต่างพื้นที่ แต่อีกด้านหนึ่งรายการเพลงยังคงเป็นรายการที่ได้รับความนิยมจากผู้ฟังที่ใช่วิทยุ ในการเปิดรับฟังเพลงเพื่อความบันเทิง การพักผ่อนและคลายเหงา

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างผู้ดำเนินการวิทยุ พบว่า ในการนำเสนอข่าวสารสาระความรู้ในรายการผู้ดำเนินรายการวิทยุ อาศัยแหล่งข้อมูลจาก (1) หนังสือพิมพ์ส่วนกลาง เช่น เดลินิวส์ ข่าวสด และมติชน รวมทั้งหนังสือพิมพ์ออนไลน์ดังกล่าวด้วย (2) หน่วยงานรัฐในท้องถิ่นที่ส่งข่าวสารมายังสถานี เช่น สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด ที่ว่าการอำเภอ เทศบาล และโรงพยาบาล ฯลฯ (3) สื่อโทรทัศน์ (ระดับชาติ) (4) สื่ออินเทอร์เน็ต เช่น เว็บไซต์ของหน่วยงานรัฐและเครื่องมือการค้นหาข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ต (search engine) อย่างกูเกิ้ล รวมทั้งเว็บไซต์ “สนุก” และ “กระปุก” ฯลฯ และ (5) สิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือธรรมะ หนังสือสาระความรู้ ตลอดจนนิตยสารบันเทิงและสาระความรู้ ซึ่งยังขาดข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการมีบทบาทในการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในด้านอื่น ๆ เช่น ข่าวสารความร่วมมือหรือกิจกรรมสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ทั้งในระดับท้องถิ่นและส่วนกลาง ทั้งนี้ผู้ดำเนินการวิทยุ ส่วนหนึ่งมีทักษะในการสื่อข่าวอย่างจำกัด นอกจากนี้จากการจัดกลุ่มสนทนาและการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้ดำเนินการวิทยุ จำนวนมากยังขาดการตระหนักรู้ถึงความ เป็นสื่อชายแดน (border media) ที่มีบทบาทต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เพราะยังคงความคิดของความเป็นสื่อในประเทศ

อย่างไรก็ตามในแง่ของประโยชน์จากการทำหน้าที่ต่าง ๆ ดังกล่าวก่อนหน้านี้ ซึ่งสะท้อนศักยภาพของวิทยุชายแดนไทยนั้น นับว่าวิทยุชายแดนไทยมีคุณค่าต่อชุมชนและสังคมไทยและประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะในพื้นที่ติดต่อระหว่างประเทศ และกล่าวได้ว่า วิทยุชายแดนไทยมีบทบาทในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของเสาหลัก (pillar) ประชาคมอาเซียน (Asian Community) ทั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community-ASCC) ได้แก่ บทบาทในการเชื่อมสัมพันธ์ด้วยความบันเทิงผ่านเสียงเพลง บทบาทในการให้ข่าวสารความรู้ บทบาทในการส่งเสริมความสัมพันธ์ผ่านกิจกรรมและวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น บทบาทในการให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องภาษา บทบาทในการเป็นช่องทางส่งข่าวสาร บทบาทในการเผยแพร่ศาสนา และ บทบาทในการระดมความช่วยเหลือ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community-AEC) ได้แก่ บทบาทในการโฆษณาสินค้าและบริการ และประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political and Security Community-APSC) ได้แก่ บทบาทในการรณรงค์เกี่ยวกับความมั่นคงด้านยาเสพติดและแรงงานต่างด้าว และบทบาทในการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ทั้งนี้ตามลำดับในระดับของการให้ความสำคัญในการมีบทบาทที่แตกต่างกัน

นอกจากบทบาทของวิทยุชายแดนไทยในการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศดังกล่าวข้างต้น มีบางบทบาทที่นอกจากเป็นการสื่อสารระหว่างประเทศ (international communication) แล้วยังเป็นบทบาทของสื่อในการสื่อสารต่างวัฒนธรรม (intercultural communication) ด้วย โดยเฉพาะบทบาทของวิทยุชายแดนไทย-พม่า และวิทยุชายแดนไทย-กัมพูชา ได้แก่

- 1) บทบาทในการให้ข่าวสารความรู้ โดยเฉพาะข้อมูลด้านสาธารณสุขและความปลอดภัย ซึ่งในบทบาทนี้เกี่ยวเนื่องกับบทบาทในการรณรงค์ให้คนพม่าที่เข้ามาอยู่ในไทยละทิ้งวัฒนธรรมบางอย่างของตน (deculturation) เช่น การไม่บ้วนน้ำลายหรือน้ำหมากในที่สาธารณะ การทิ้งขยะไม่เป็นที่ รวมทั้งการขับชี่ยานพาหนะโดยเฉพาะจักรยานอย่างถูกต้องตามกฎหมายไทยและคำนึงถึงผู้ร่วมใช้ถนน กล่าวคือ ไม่ขับชี่กกลางถนนและต้องชิดซ้าย นอกจากการให้ข่าวสารความรู้เกี่ยวกับสาธารณสุขและจราจรดังกล่าวแล้ว ยังรวมถึงกฎหมายแรงงานต่างด้าว อาทิ การต่ออายุใบอนุญาตทำงานแรงงานต่างด้าว เพื่อให้แรงงานพม่าและกัมพูชาที่ทำงานและอาศัยอยู่ในประเทศไทยปฏิบัติตามกฎหมายแรงงานต่างด้าวของไทย
- 2) บทบาทในการให้ความรู้ความเข้าใจในภาษาไทย เพื่อให้คนพม่าและคนกัมพูชาที่เข้ามาอาศัยอยู่และที่จะเข้ามาประเทศไทย ได้มีทักษะด้านภาษาไทยทั้งด้านการพูดและฟังเพื่อให้อ่านหนังสือสื่อสารกับคนไทยได้
- 3) บทบาทในการให้ความบันเทิงด้วยเสียงเพลงทั้งเพลงไทยและเพลงประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะเพลงพม่าและเพลงกัมพูชา เพื่อให้คนพม่าและคนกัมพูชาที่อยู่ในไทยเพลิดเพลิน ผ่อนคลาย และคลายความคิดถึงบ้าน

ในส่วนของบทบาทในการให้ความรู้ความเข้าใจในภาษาไทย ยังสะท้อนได้จากการที่ พล.อ.เตีย บัณฑ์ รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมกัมพูชา ได้กล่าวว่า ด้วยความรู้ภาษาไทยของท่าน เมื่อเกิดเหตุการณ์ใด ๆ ท่านได้ใช้ภาษาไทยในการทำให้เกิดความเข้าใจ และช่วยคลี่คลายสถานการณ์ต่าง ๆ ในการเรียนรู้ภาษาไทยนั้น ท่านได้กล่าวว่า "...ในการเล่าเรียนส่วนหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คือ ผมเรียนที่แตกฉานมากที่สุดคือ ใช้การฟังวิทยุกระจายเสียง..." (บริษัท นารี อินโฟ จำกัด, 2551)

เมื่อนำข้อมูลการเปิดรับฟังวิทยุชายแดนไทยของคนในประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งมีร้อยละเฉลี่ยรวมทุกประเทศที่ 54.22 จำแนกตามประเทศเพื่อนบ้าน ดังนี้ คน สปป.ลาวเปิดรับฟังวิทยุชายแดนไทย ร้อยละ 97.25 คนพม่า ร้อยละ 52.08 คนมาเลเซีย ร้อยละ 49.63 และคนกัมพูชา ร้อยละ 40.50 ตามลำดับ ยิ่งทำให้เห็นถึงโอกาสที่วิทยุชายแดนไทยจะมีหน้าที่ต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในเชิงสร้างสรรค์ได้อย่างมาก

สรุป

วิทยุชายแดนไทยมีบทบาทในการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ดังนี้ บทบาทในการเชื่อมสัมพันธ์ด้วยความบันเทิงผ่านเสียงเพลง บทบาทในการให้ข่าวสารความรู้ บทบาทในการส่งเสริมความสัมพันธ์ผ่านกิจกรรมและวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น บทบาทในการให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องภาษา บทบาทในการเป็นช่องทางส่งข่าวสาร บทบาทในการโฆษณาสินค้าและบริการ บทบาทในการเผยแพร่ศาสนา บทบาทในการระดมความช่วยเหลือ บทบาทในการรณรงค์เกี่ยวกับความมั่นคงด้านยาเสพติดและแรงงานต่างด้าว และบทบาทในการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ทั้งนี้ 3 บทบาทแรกสอดคล้องกับการได้รับประโยชน์จากการฟังวิทยุชายแดนไทยของคนในประเทศเพื่อนบ้าน จากบทบาทดังกล่าว ยังเป็นบทบาทของสื่อในการสื่อสารต่างวัฒนธรรม (intercultural communication) ด้วย โดยเฉพาะบทบาทของวิทยุชายแดนไทย-พม่า และวิทยุชายแดนไทย-กัมพูชา ได้แก่ บทบาทในการให้ข่าวสารความรู้ บทบาทในการให้ความรู้ความเข้าใจในภาษาไทย และบทบาทในการให้ความบันเทิงด้วยเสียงเพลง แม้วิทยุชายแดนไทยมีบทบาทในด้านต่าง ๆ ต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอย่างจำกัด แต่ก็ยังเป็นบทบาทที่เสริมสร้างความเข้มแข็งของ 3 เสาหลักประชาคมอาเซียน อย่างไรก็ตาม วิทยุชายแดนไทยยังมีศักยภาพ โอกาสและปัจจัย เอื้ออำนวยโดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านที่แนบแน่น ในการทำหน้าที่ต่อความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน

บทที่ 6

บทบาทที่พึงประสงค์และบทบาทที่ไม่พึงประสงค์ ของวิทยุชายแดน

วิทยุชายแดนไทยมีบทบาทต่าง ๆ ที่เหมือนหรือแตกต่างกันตามแต่ละพื้นที่ แต่บทบาทของวิทยุชายแดนไทยที่ปรากฏชัดเจน คือ บทบาทในการเชื่อมสัมพันธ์ด้วยความบันเทิงผ่านเสียงเพลง บทบาทในการให้ข่าวสารความรู้ และบทบาทในการส่งเสริมความสัมพันธ์ผ่านกิจกรรมและวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น แต่นอกเหนือจากบทบาทดังกล่าว วิทยุชายแดนควรมีและไม่ควรมีบทบาทใด ซึ่งในบทนี้นำเสนอบทบาทที่พึงประสงค์ (desirable role) และบทบาทที่ไม่พึงประสงค์ (undesirable role) ของวิทยุชายแดนจากมุมมองของผู้ดำเนินการวิทยุฯ รวมทั้งคนไทยและคนในประเทศเพื่อนบ้าน รายละเอียดดังนี้

6.1 บทบาทที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดนตามทัศนะของผู้ดำเนินการ วิทยุ

ผู้ดำเนินการวิทยุ ส่วนใหญ่เชื่อมั่นในอิทธิพลของสื่อวิทยุ ที่ตนเองดำเนินการอยู่ด้วยความเป็นวิทยุ ท้องถิ่นและชุมชนที่เข้าถึงคนในชุมชนท้องถิ่นและที่คนในชุมชนท้องถิ่นเข้าถึง โดยเฉพาะการเข้าถึงผู้ฟังทั้งไทย และประเทศเพื่อนบ้าน สามารถสื่อสารได้อย่างรวดเร็ว และมีความใกล้ชิดกับคนในท้องถิ่น รวมทั้งเป็นสื่อที่ขณะ เปิดรับสามารถทำงานหรือกิจกรรมอื่น ๆ ได้ เช่น ขณะทำไร่ทำนาก็สามารถเปิดรับฟังได้โดยสะดวก โดยเข้าถึง ผู้ฟังได้ง่ายทุกเพศทุกวัย ยกเว้นกลุ่มคนที่มีปัญหาการได้ยิน รวมทั้งมีสัญญาณการกระจายเสียงครอบคลุม พื้นที่ระหว่างสองประเทศทำให้ผู้ฟังทั้งไทยและคนในประเทศเพื่อนบ้านสามารถรับฟังได้อย่างทั่วถึงกัน โดยผู้ ดำเนินการวิทยุ ส่วนใหญ่เห็นว่า วิทยุชายแดนมีบทบาทในการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับประเทศ เพื่อนบ้านได้

6.1.1 บทบาทที่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดน

จากการวิจัยทั้ง 4 โครงการที่อาศัยเครื่องมือวิจัย คือ การสัมภาษณ์และจัดสนทนากลุ่มผู้ดำเนินการ วิทยุ โดยวางกรอบคำถามตามแนวคิดบทบาทและหน้าที่ของสื่อมวลชนต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เพื่อ ถามทัศนคติตามประเด็นต่าง ๆ เช่น ท่านเห็นว่าวิทยุชายแดนควรมีบทบาทและหน้าที่ในการสร้างความเข้มแข็ง ของสันติภาพและการเข้าใจระหว่างประเทศและบทบาทในการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ฯลฯ (รายละเอียดในบทที่ 2) พบว่า ผู้ดำเนินการวิทยุ ทุกพื้นที่มีกลุ่มที่เห็นด้วยว่าเป็นบทบาทที่พึงประสงค์ในหลายประเด็น ซึ่งโดยรวม เห็นว่าบทบาทของวิทยุชายแดนที่พึงประสงค์ควรเป็นบทบาทที่ดี ที่ทำให้เกิดสิ่งที่ดีงามในสังคม และช่วยเหลือ คนดีทุกกลุ่มในสังคม สร้างความเข้าใจและสามัคคี รวมทั้งเป็นประโยชน์ต่อคนไทยและคนในประเทศเพื่อนบ้าน

ตัวอย่างบทบาทที่พึงประสงค์คือ (1) บทบาทในการสร้างความเข้มแข็งของสันติภาพและการเข้าใจ ระหว่างประเทศ โดยวิทยุชายแดนควรนำเสนอให้คนไทยและคนในประเทศเพื่อนบ้านเข้าใจ มีความรู้สึกที่ดี ความ สมานฉันท์ ความรักและความสัมพันธ์อันดีต่อกัน และเห็นความสำคัญของผลกระทบของความขัดแย้งและผลดี ที่เกิดจากสันติภาพ อันนำไปสู่การสร้างหรือเสริมความเข้มแข็งของสันติภาพ และความเข้าใจระหว่างประเทศ (2) บทบาทในการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ด้วยหลักการสากลที่คนมีสิทธิในด้านต่าง ๆ มาพร้อมกับการกำเนิด เช่น สิทธิในการได้รับการดูแล สิทธิในการศึกษา สิทธิการอยู่อาศัย และสิทธิในการแสดงความคิดเห็น ฯลฯ วิทยุชายแดนควรมีบทบาทในการให้คนในสังคมไทยและประเทศเพื่อนบ้านได้รับรู้และใช้สิทธิของตนตามกฎหมาย ของแต่ละประเทศที่มีให้ และเคารพสิทธิของกันและกันไม่ว่าเชื้อชาติหรือศาสนาใด ไม่ดูถูกและเอาเปรียบอีกฝ่าย เพื่อความเสมอภาค ความเท่าเทียมกันของมนุษย์ และเพื่อป้องกันปัญหาการเอารัดเอาเปรียบ หรือปัญหา การค้ามนุษย์จะทำให้การไปมาหาสู่ระหว่างกันเป็นไปอย่างให้เกียรติกันอย่างเท่าเทียมกันไม่ก้าวก่ายสิทธิและ เสรีภาพของกันและกัน (3) บทบาทในการส่งเสริมการให้ความเคารพนับถือต่อวัฒนธรรมประเพณี และค่านิยม

แม้ว่าทั้งไทยและประเทศเพื่อนบ้านจะมีวัฒนธรรม ประเพณี และค่านิยมหลายอย่างที่คล้ายคลึงกัน แต่มีบางส่วนที่ต่างกันบ้าง วิทยุชายแดนประชาสัมพันธ์ข่าวสารกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรม และประเพณี เชิญชวนให้เข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรมและประเพณีของกันและกันเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ยอมรับและให้เกียรติกันและกัน รวมทั้งเผยแพร่วัฒนธรรม ประเพณี และค่านิยมที่ดีทั้งของไทย และของประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งในมิติของความเหมือนและความต่าง อันนำไปสู่ความเข้าใจ และให้ความเคารพนับถือวัฒนธรรม ประเพณี และค่านิยมของกันและกัน เนื่องจากในพื้นที่มีประเด็นด้านศาสนาที่มีความละเอียดอ่อน ซึ่งศาสนามีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรม ประเพณี และค่านิยมของผู้นับถือศาสนานั้น ๆ ซึ่งในพื้นที่ทั้งไทยและมาเลเซียมีผู้นับถือหลายศาสนา เช่น อิสลาม พุทธ คริสต์ และฮินดู วิทยุชายแดนจึงควรส่งเสริมการเรียนรู้ และเข้าใจในวัฒนธรรม ประเพณี และค่านิยมระหว่างกันและกัน รวมทั้งเสริมสร้างความเคารพในวัฒนธรรม ประเพณี และค่านิยมระหว่างกันและกัน อันเป็นการรักษาและพัฒนาความสัมพันธ์ไทย-มาเลเซีย

แต่ยังมีหลายประเด็นที่ผู้ดำเนินการวิทยุฯ มีทั้งคนที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(1) บทบาทในการเป็นเวทีแลกเปลี่ยนแนวคิดและความคิดเห็น โดยเฉพาะเพื่อการสร้างความสันติภาพ ผู้ดำเนินการวิทยุฯ ส่วนหนึ่งเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการแลกเปลี่ยนแนวคิดและความคิดเห็นระหว่างกัน โดยให้เหตุผล เช่น จะทำให้คนหลาย ๆ ชาติเข้าใจกัน ยอมรับความคิดเห็นของกันและกัน เป็นการช่วยป้องกันปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ลดความขัดแย้ง และความสัมพันธ์จะแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น แต่อย่างไรก็ตามต้องมีการกำหนดกรอบของรายการที่ออกอากาศให้ชัดเจน ต้องมีนโยบายจากส่วนกลาง และมีหลายฝ่ายเข้าร่วม อีกกลุ่มหนึ่งเห็นว่า วิทยุชายแดนไม่ควรมีบทบาทนี้ เพราะไม่สามารถควบคุมการพูดของแต่ละบุคคลได้ และความเห็นของแต่ละบุคคลไม่เหมือนกันอาจทำให้ทะเลาะกันได้ และอาจทำให้สถานีวิทยุฯ ถูกสั่งปิด

(2) บทบาทในการเป็นกลไกการหาวิธีการแก้ไขปัญหอย่างสันติ ผู้ดำเนินการวิทยุฯ ส่วนหนึ่งเห็นว่าไม่ใช่หน้าที่ของวิทยุฯ และนักจัดรายการวิทยุฯ ไม่ควรแสดงความคิดเห็นส่วนตัว เพราะอาจเกิดผลกระทบในด้านต่าง ๆ แต่อีกกลุ่มหนึ่งเห็นว่าวิทยุชายแดน สามารถประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเพื่อสร้างความเข้าใจเมื่อเกิดความขัดแย้งหรือปัญหาต่าง ๆ อาทิ กรณีสมมุติที่มีอุปมาประท้วง โดยนำเสนอข้อมูลจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และนำเสนอถึงผลเสียหายที่จะเกิดขึ้นต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือนำเสนอรายการในลักษณะเวทีชาวบ้าน ให้ทุกคนมีโอกาสได้พูดคุยกัน โดยมีวิทยุชายแดนเป็นตัวกลางให้ข้อเท็จจริงและเสนอเป็น 2 ภาษา

อย่างไรก็ตามบทบาทที่พึงประสงค์ที่ผู้ดำเนินการวิทยุฯ เห็นว่าวิทยุชายแดนควรมีและเป็นบทบาทที่สำคัญที่สุด 4-5 อันดับแรกจำแนกตามพื้นที่บริเวณชายแดนต่าง ๆ พร้อมอธิบายเหตุผลดังนี้

6.1.1.1 บทบาทที่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดนไทย-ลาว

6.1.1.1.1 พื้นที่บริเวณชายแดน จ.หนองคาย-นครหลวงเวียงจันทน์และแขวงบอลิคำไซ

ผู้ดำเนินการวิทยุฯ ในพื้นที่ชายแดน จังหวัดหนองคาย โดยรวมเห็นว่า วิทยุชายแดนควรมีบทบาทสำคัญ ดังนี้

1) บทบาทในการส่งเสริมความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น ทั้งการประชาสัมพันธ์งานต่าง ๆ เช่น งานบุญเข้าพรรษาและออกพรรษา ลอยกระทง งานบุญแข่งเรือ และการนำเสนอในรายการเพื่อให้คนทั้ง 2 ฝั่งได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เข้าใจและยอมรับวัฒนธรรมและประเพณีที่เหมือนและต่างกันของกันและกันอย่างลึกซึ้ง นอกจากนี้ยังเป็นการสืบทอดวัฒนธรรมประเพณีให้คนรุ่นต่อ ๆ ไปได้รับรู้วัฒนธรรมและประเพณี 2 ฝั่ง

2) บทบาทในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของทั้ง 2 ประเทศ ทั้งนี้เพราะทั้งไทยและ สปป.ลาว ต่างมีวัฒนธรรม ประเพณี และสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงามน่าศึกษาและเที่ยวชม ดังนั้นหากนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ เช่น แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และทางธรรมชาติ ฯลฯ รวมทั้งการจัดกิจกรรม/เทศกาลต่าง ๆ ด้วยการเชิญชวนให้ท่องเที่ยวระหว่างกัน ให้ข้อมูลความงดงามหรือความสำคัญของสถานที่ท่องเที่ยวรวมทั้งเส้นทางการเดินทาง นอกจากจะเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจของทั้ง 2 ประเทศแล้ว ยังเป็นโอกาสของการได้เรียนรู้กันและกันระหว่างคนไทยและ คน สปป.ลาว ด้วย

3) บทบาทในการส่งเสริมความสัมพันธ์ทางการค้าและเศรษฐกิจของทั้ง 2 ประเทศ วิสาหกิจแดนสามารถเผยแพร่/ประชาสัมพันธ์ โฆษณาสินค้าและบริการต่าง ๆ ของทั้ง 2 ฝั่ง เพื่อให้เกิดการซื้อขายระหว่างกันโดยเฉพาะการส่งเสริมสินค้าของชาวบ้าน ตัวอย่างสินค้าจาก สปป.ลาว เช่น ปลาต้มห่อ (ทำจากปลาชะโดจากเขื่อนน้ำจันทน์) หรือน้ำผึ้งบริสุทธิ์ตามธรรมชาติ นำมาซึ่งรายได้สำหรับใช้จ่ายในครอบครัวอันจะทำให้การค้าขายและเศรษฐกิจดี ชุมชนมีรายได้ และนำความเจริญแก่ทั้ง 2 ประเทศ สำหรับวิสาหกิจแดนในอำเภออื่น ๆ ที่ไม่ใช่อำเภอเมือง ประกาศวันและเวลาของการเปิดจุดผ่อนปรน ทำให้ผู้ฟังทั้ง 2 ฝั่งได้รับทราบข้อมูลและนำสินค้ามาขายร่วมกัน

4) บทบาทในการส่งเสริมความร่วมมือทางด้านกีฬา ความร่วมมือทางด้านกีฬาสะท้อนถึงความสัมพันธ์หากวิสาหกิจแดน นำเสนอเนื้อหาการแข่งขันกีฬาระหว่าง 2 ประเทศนอกจากจะทำให้ผู้ฟังทั้ง 2 ฝั่งรับรู้ถึงความร่วมมือกัน และเข้าร่วมแข่งขันหรือชมการแข่งขัน ในอีกด้านหนึ่งคือ ด้านของกีฬาเองยังทำให้สุขภาพร่างกายแข็งแรง สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้เล่นทั้ง 2 ฝั่งให้มีน้ำใจนักกีฬา คือ การรู้แพ้รู้ชนะและรู้จักภัย กีฬาจะทำให้เยาวชนไปมาหาสู่กันและมีกิจกรรมร่วมกัน บางคนได้เพื่อนจากการเข้าร่วมแข่งขันหรือเชียร์ ทั้งนี้จำแนกเป็นชนิดกีฬา ต่าง ๆ เช่น ฟุตบอล และตะกร้อ (เป็นกีฬาที่คน สปป.ลาว และไทย ให้ความนิยม) เป็นต้น และอายุของผู้เข้าแข่งขัน เช่น แข่งขันฟุตบอล 18 ปีหรือเยาวชนหรือระหว่างทีมพ่อค้าประชาชน ฯลฯ โดยควรจัดเป็นประจำทุกปีต่อเนื่อง ซึ่งจะทำให้วิสาหกิจแดน มีบทบาทในการส่งเสริมความร่วมมือทางด้านกีฬาอย่างต่อเนื่อง

5) บทบาทในการส่งเสริมความรู้ทางเกษตรกรรม เนื่องจากเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลักสำคัญของทั้ง 2 ประเทศ โดยเฉพาะปัจจุบันมีการปลูกยางพารากันมาก (อาทิ อำเภอรัตนวาปี) วิสาหกิจแดนส่งเสริมความรู้ด้านการเกษตรที่ถูกต้อง และสามารถนำเอาวัสดุในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ได้ รวมทั้งการแลกเปลี่ยนความรู้ทางเกษตรกรรมเพื่อพัฒนาผลผลิตหรือขยายชนิดพืชเพาะปลูก ฯลฯ อาทิ สปป.ลาว ใช้น้ำชีวภาพ ขณะที่คนไทยนิยมใช้น้ำเคมี การเลี้ยงสัตว์ เช่น การเลี้ยงไก่ หมู การเลี้ยงกบในยางรถยนต์ การประมง และการนำภูมิปัญญาชาวบ้านผสมผสานกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ ตลอดจนการร่วมคิดและวางแผนการผลิตเพื่อไม่ให้เกิดการแข่งขัน

กันเอง แต่เกื้อกูลกัน จึงเป็นโอกาสอันดีที่จะได้ศึกษาเรียนรู้ร่วมกัน คิดวางแผนทางการเกษตรร่วมกัน ซึ่งจะช่วยเสริมความเป็นอยู่ที่ดีแก่คนทั้ง 2 ฝ่าย

6.1.1.2 บทบาทที่พึงประสงค์ของวิทยาลัยเดนมาร์ก-พม่า

6.1.1.2.1 พื้นที่บริเวณชายแดนแม่สาย-ท่าขี้เหล็ก

ผู้ดำเนินการวิทยุฯ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย โดยรวมเห็นว่า วิทยาลัยเดนมาร์กควรมีบทบาทสำคัญ ดังนี้

1) บทบาทในการส่งเสริมการท่องเที่ยว วิทยาลัยเดนมาร์กควรมีบทบาทในการส่งเสริมการท่องเที่ยวด้วยการนำเสนอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยว เช่น เทศกาลหรือกิจกรรมต่าง ๆ สถานที่หรือแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจของแต่ละประเทศ วิธีการท่องเที่ยวและการข้ามแดน ฯลฯ ซึ่งการส่งเสริมการท่องเที่ยวเป็นการสร้างรายได้ช่องทางหนึ่ง และนำมาซึ่งเศรษฐกิจที่ดี

2) บทบาทในการส่งเสริมความสัมพันธ์ทางการค้าและเศรษฐกิจ ในทางตรงวิทยาลัยเดนมาร์กสามารถออกอากาศโฆษณาสินค้าและบริการของไทยและประเทศเพื่อนบ้าน และในทางอ้อมวิทยาลัยเดนมาร์กสามารถเผยแพร่ข่าวสารการค้าระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยอาศัยข่าวสารจากหน่วยงานต่าง ๆ อาทิ หอการค้าจังหวัด ในการส่งเสริมความสัมพันธ์ทางการค้าและเศรษฐกิจ วิทยาลัยเดนมาร์กมีบทบาทได้ทั้งในระดับชุมชน จังหวัด และประเทศ ซึ่งจะทำให้เกิดการซื้อขาย แลกเปลี่ยน และการลงทุนระหว่างกัน ทำให้คนในชุมชนมีรายได้มากขึ้น อันนำไปสู่การลดปัญหาต่าง ๆ ในสังคม

3) บทบาทในการส่งเสริมความสัมพันธ์ทางด้านวัฒนธรรมและประเพณี วิทยาลัยเดนมาร์กนำเสนอวัฒนธรรมและประเพณี โดยมีเป้าหมายเพื่อการแลกเปลี่ยนและอนุรักษ์วัฒนธรรมขนบธรรมเนียมทั้งของไทยและพม่า

4) บทบาทในการแก้ปัญหาสังคมที่ทั้ง 2 ประเทศกำลังเผชิญ วิทยาลัยเดนมาร์กควรเผยแพร่ข่าวสารความรู้เกี่ยวกับข้อกฎหมาย บทลงโทษ โทษภัยและผลกระทบด้านต่าง ๆ ของการค้าประเวณี ยาเสพติด และอาชญากรรม ทั้งนี้เพื่อเปลี่ยนค่านิยมและพฤติกรรม เช่น การสะท้อนภาพการกระทำที่ไม่ถูกต้องจะเกิดผลอย่างไรทั้งต่อผู้กระทำ ผู้ถูกกระทำ และสังคม รวมทั้งนำเสนอวิธีการหลีกเลี่ยง เพื่อให้รู้เท่าทันอุปายหรือเล่ห์กล และแนะนำอาชีพและความเป็นอยู่อย่างพอเพียง นอกจากนี้ วิทยาลัยเดนมาร์กยังสามารถให้ข้อมูลเพื่อเตือนภัย ป้องกันภัยต่าง ๆ และช่วยบรรเทาทุกข์ให้ทั้งคนไทยและคนพม่าดูแลรักษาธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม อาทิ การตัดไม้ทำลายป่า การปลูกป่าทดแทน

6.1.1.2.2 พื้นที่บริเวณชายแดนแม่สอด-เมียวดี

ผู้ดำเนินการวิทยุฯ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก โดยรวมเห็นว่า วิทยาลัยเดนมาร์กควรมีบทบาทสำคัญ ดังนี้

1) บทบาทในการส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างคนไทยและพม่า วิทยุชายแดนควรส่งเสริมความเข้าใจและขจัดความมึนงงต่อกัน โดยการให้ข้อมูลข่าวสารที่ให้ทั้งเขาและเรารู้กันและกัน

2) บทบาทในการส่งเสริมความสัมพันธ์ทางด้านวัฒนธรรมและประเพณี โดยเฉพาะเป้าหมายเพื่อการแลกเปลี่ยนและอนุรักษ์วัฒนธรรมขนบธรรมเนียมทั้งของไทยและพม่า

3) บทบาทในการส่งเสริมความสัมพันธ์ทางการค้าและเศรษฐกิจของทั้ง 2 ประเทศ วิทยุชายแดนออกอากาศโฆษณาสินค้าและบริการของทั้งไทยและพม่าด้วยภาษาไทยและพม่า รวมทั้งการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการค้าราคาสินค้าตามแนวชายแดน ฯลฯ

4) บทบาทในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของทั้ง 2 ประเทศ เป็นบทบาทที่สำคัญของวิทยุชายแดนเพราะจะนำประโยชน์ในหลาย ๆ ด้านต่อทั้ง 2 ประเทศ อาทิ รายได้ของคนในท้องถิ่น ในขณะที่ทรัพยากรการท่องเที่ยวของพม่ายังสมบูรณ์ โดยวิทยุชายแดน นำเสนอรายการแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวทั้งในไทยและพม่า เพื่อให้คนทั้ง 2 ฝั่งท่องเที่ยวกันและกัน

5) บทบาทในการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน วิทยุชายแดนสามารถช่วยให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิในด้านต่าง ๆ แก่คนพม่า ทั้งในฐานะพลเมืองของพม่าและลูกจ้างหรือแรงงานในประเทศไทย โดยเฉพาะในฐานะลูกจ้างหรือแรงงานต่างด้าวที่ทำงานอย่างถูกต้อง ไม่สร้างปัญหาในประเทศไทย และควรได้รับการดูแลในเรื่องสิทธิด้านต่าง ๆ เช่น ค่าแรงขั้นต่ำ การข่มเหง รั้งแกล ฯลฯ

6.1.1.2.3 พื้นที่บริเวณชายแดนเมืองระนอง-เกาะสอง

ผู้ดำเนินการวิทยุ ฯ อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง โดยรวมเห็นว่า วิทยุชายแดน ควรมีบทบาทสำคัญ ดังนี้

1) บทบาทในการส่งเสริมความสัมพันธ์ไทย-พม่าโดยรวม อันเป็นบทบาทในภาพรวมของวิทยุชายแดนต่อความสัมพันธ์ไทย-พม่า ซึ่งเมื่อเกิดความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่ดีต่อกันก็จะนำไปสู่สิ่งที่ดีอื่น ๆ ที่จะตามมา

2) บทบาทในการส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างคนไทยและพม่า บทบาทนี้ของวิทยุชายแดนจะช่วยทำให้ทั้งคนไทยและพม่าอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข ไม่เกิดปัญหาใด ๆ หากไม่เข้าใจกันก็อยู่ร่วมกันไม่ได้ และเมื่อเกิดความเข้าใจกัน การที่จะประสานความร่วมมือในด้านต่าง ๆ ก็จะสะดวก เช่น ปัญหาชาวโรฮิงญา ซึ่งวิทยุชายแดนสามารถทำความเข้าใจกับคนพม่าว่า ไทยทำตามหน้าที่ไม่ได้ละเมิดสิทธิมนุษยชน

3) บทบาทในการให้ความรู้ด้านต่าง ๆ ตัวอย่างเช่น ความรู้ด้านสาธารณสุข เช่น สุขภาพอนามัย โรคติดต่อต่าง ๆ เช่น เอดส์ ไข้ซัง วัณโรค ฯลฯ กฎหมายแรงงานต่าง ๆ และยาเสพติด ฯลฯ

4) บทบาทในการส่งเสริมความสัมพันธ์ทางการค้าและเศรษฐกิจของทั้ง 2 ประเทศ เนื่องจากมีการค้าขายระหว่างกันในปัจจุบัน ประกอบกับรายได้ของจังหวัดต้องพึ่งพาอาศัยการค้าขายระหว่างประเทศ ดังนั้นวิทยุชายแดนควรมีบทบาทนี้ด้วยการนำเสนอข้อมูลข่าวสารการค้าขายแดน

5) บทบาทในการส่งเสริมความสัมพันธ์ทางด้านวัฒนธรรมและประเพณี วิทยุชายแดนนำเสนอวัฒนธรรมและประเพณีของ 2 ประเทศเพื่อให้เกิดความรู้และความเข้าใจในวัฒนธรรมประเพณีของกันและกัน

6.1.1.3 บทบาทที่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดนไทย-กัมพูชา

6.1.1.3.1 พื้นที่บริเวณชายแดน จ.สระแก้ว-โอโจรวและสวายเจก

ผู้ดำเนินการวิทยุ ฯ ในพื้นที่ชายแดน จังหวัดสระแก้ว โดยรวมเห็นว่า วิทยุชายแดน ควรมีบทบาทสำคัญ ดังนี้

1) บทบาทในการส่งเสริมความสัมพันธ์ทางด้านวัฒนธรรมและประเพณี เป็นบทบาทที่วิทยุชายแดนควรมีส่วนส่งเสริม รักษาและสืบทอดวัฒนธรรมและประเพณีของกันและกันไว้ และด้วยความคล้ายคลึงกันของวัฒนธรรมและประเพณีไทยและกัมพูชา ดังนั้นผลประโยชน์จะเกิดขึ้นกับทั้งไทยและกัมพูชา โดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างกัน

2) บทบาทในการส่งเสริมความสัมพันธ์ไทย-กัมพูชา ซึ่งเป็นบทบาทในภาพรวมของวิทยุชายแดน ในการส่งเสริมความสัมพันธ์ไทย-กัมพูชา ด้วยการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารด้านต่าง ๆ เพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างกัน อันนำไปสู่ความรัก สามัคคี และความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นต่อกัน

3) บทบาทในการส่งเสริมความสัมพันธ์ทางการค้าและเศรษฐกิจของทั้ง 2 ประเทศ วิทยุชายแดนควรมีบทบาทในการโฆษณาสินค้าของทั้ง 2 ประเทศ และการประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับการค้า การส่งออกและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนและค้าขายระหว่างกัน อันจะทำให้คนของทั้ง 2 ประเทศมีความเป็นอยู่ที่ดี มีความเจริญหรือการพัฒนาต่าง ๆ นอกจากนี้ยังเป็นการพึ่งพาอาศัยกันผ่านการซื้อขายสินค้าของกันและกัน ซึ่งช่วยส่งเสริมการประกอบอาชีพหรือทำให้คนในชุมชนมีงานทำ และช่วยสร้างความรักระหว่างคน 2 ประเทศ

4) บทบาทในการให้การศึกษาและส่งเสริมความร่วมมือทางการศึกษา วิทยุชายแดนควรมีบทบาทในการให้ข่าวสารความรู้ที่เป็นประโยชน์อันเป็นการให้การศึกษาแก่ผู้ฟังทั้ง 2 ฝ่าย เพราะการเรียนรู้หรือการศึกษาจะทำให้คนมีความรู้และสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้ รวมทั้งวิทยุชายแดนควรมีบทบาทในการเป็นพื้นที่ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่าง 2 ประเทศ โดยเฉพาะการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้านภาษาระหว่างกันและกัน หรือเป็นโรงเรียนสอน 2 ภาษาให้ทั้งคนไทยและกัมพูชาได้เรียนด้วยกัน ซึ่งจะทำให้เข้าใจภาษาของกันและกัน และสามารถสื่อสารกันได้

5) บทบาทในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของทั้งไทยและกัมพูชา วิทยุชายแดนสามารถประชาสัมพันธ์และเชิญชวนให้ท่องเที่ยวระหว่างประเทศทั้งการท่องเที่ยวในกิจกรรมหรืองานประเพณีต่าง ๆ เช่น งาน “แคนตาลูปและของดีเมืองอรัญ” งานสงกรานต์ และงานบุญต่าง ๆ แหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ และแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เช่น ผังไทย คือ ปราสาทสติก๊กอภกรม ส่วนเขมร คือ นครวัด อันจะส่งผลทำให้เกิดการไปมาหาสู่กันและทำให้เศรษฐกิจของทั้ง 2 ประเทศดี

6.1.1.3.2 พื้นที่บริเวณชายแดน กาบเชิง-ลำโรง

ผู้ดำเนินการวิทยุ ๕ อำเภอ กาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ โดยรวมเห็นว่า วิทยุชายแดน ควรมีบทบาทสำคัญ ดังนี้

1) บทบาทในการส่งเสริมความสัมพันธ์ทางด้านวัฒนธรรมและประเพณี เนื่องจากวัฒนธรรมและประเพณีไทยและกัมพูชา มีความคล้ายคลึงกัน วิทยุชายแดนควร มีบทบาทในการส่งเสริมความสัมพันธ์ทางด้านวัฒนธรรมและประเพณีซึ่งมีประโยชน์ในหลายด้านและที่สำคัญคือช่วยลดความบาดหมางในด้านอื่นได้

2) บทบาทในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของทั้งไทยและกัมพูชา วิทยุชายแดนมีบทบาทนี้ด้วยการประชาสัมพันธ์/แนะนำสถานที่ท่องเที่ยว และกิจกรรมหรืองานประเพณีต่าง ๆ ของทั้ง 2 ประเทศ รวมทั้งเชิญชวน/ส่งเสริมให้มีการท่องเที่ยวระหว่างกัน อันจะส่งผลทำให้เกิดการไปมาหาสู่กัน มีความสนิทสนมกัน และเป็นการสร้างรายได้ให้แก่ทั้ง 2 ประเทศ ส่งผลต่อเศรษฐกิจโดยรวมด้วย

3) บทบาทในการให้การศึกษาและส่งเสริมความร่วมมือทางด้านการศึกษา วิทยุชายแดนมีบทบาทในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับการศึกษา อาทิ มีโรงเรียนเปิดรับนักเรียนกัมพูชาที่ประเทศไทย และวิทยุชายแดนควร มีบทบาทในการให้ความรู้/สอนภาษาไทยและเขมรเพื่อการติดต่อสื่อสารกัน อันจะทำให้การไปมาหาสู่หรือติดต่อสื่อสารกันสะดวกยิ่งขึ้น นอกจากนี้ผู้ดำเนินการวิทยุ ๕ ยังกล่าวว่า การส่งเสริมให้ทั้งไทยและกัมพูชา มีความรู้ นั้น จะเป็นการป้องกันความขัดแย้งต่าง ๆ ไม่ให้เกิดขึ้นได้

4) บทบาทในการส่งเสริมความสัมพันธ์ทางการค้าและเศรษฐกิจของทั้ง 2 ประเทศ วิทยุชายแดนควร มีบทบาทในการโฆษณาสินค้าของทั้ง 2 ประเทศ เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนสินค้าและค้าขายระหว่างกัน โดยเฉพาะการค้าขายแลกเปลี่ยนสินค้าทางการเกษตรระหว่างกัน และประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการค้าขายที่ตลาดช่องจอม อันจะทำให้คนของทั้ง 2 ประเทศมีรายได้ ไม่ต้องเร่ร่อน ลักขโมยและมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

5) บทบาทในการส่งเสริมความรู้ทางการเกษตร ด้วยเพราะไทยและกัมพูชา มีการทำการเกษตรที่คล้ายคลึงกัน ดังนั้นวิทยุชายแดนสามารถมีบทบาทในการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความรู้ทางการเกษตรได้ โดยการให้ความรู้เรื่องปุ๋ย การเลี้ยงเป็ด เลี้ยงไก่ ปลูกยางพารา ปลูกมันสำปะหลัง และวิธีการทำนาทั้งของไทยและกัมพูชา

6.1.1.4 บทบาทที่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดนไทย-มาเลเซีย

6.1.1.4.1 พื้นที่บริเวณชายแดนสุโขทัย-โก-ลก-เมืองรันเตา บันยัน

ผู้ดำเนินการวิทยุ ๕ อำเภอสุโขทัย-โก-ลก จังหวัดนราธิวาส โดยรวมเห็นว่า วิทยุชายแดน ควรมีบทบาทสำคัญ ดังนี้

1) บทบาทในการส่งเสริมความร่วมมือทางด้านกีฬา ความร่วมมือทางด้านกีฬาระหว่างไทยกับมาเลเซีย ก่อให้เกิดความสามัคคี โดยมีกีฬาเป็นสื่อกลางในการสาน/สร้างความสัมพันธ์ของทั้งสองประเทศ ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจน คือ การได้รู้จักมักคุ้นกันระหว่างบุคคลากรของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งของไทยและมาเลเซีย

ทำให้การติดต่อประสานงานระหว่างหน่วยงานสะดวกและรวดเร็วขึ้น วิทยุชายแดนจึงมีบทบาทในการประชาสัมพันธ์ความร่วมมือทางด้านกีฬาตลอดจนรายการการแข่งขันกีฬาชนิดต่าง ๆ ทั้งกีฬาสากลและกีฬาพื้นบ้านท้องถิ่น

2) บทบาทในการสร้างความเข้มแข็งของสันติภาพและการเข้าใจระหว่างประเทศ ด้วยการนำเสนอเรื่องราวที่ดีในด้านต่าง ๆ อาทิ ประชาสัมพันธ์กิจกรรมที่เป็นความร่วมมือระหว่างไทยกับมาเลเซีย ทั้งนี้ต้องเป็นเรื่องราวที่ถูกต้อง เชื่อถือได้ อันจะนำไปสู่การเสริมสร้างความเข้าใจที่ดีระหว่างกัน

3) บทบาทในการอนุรักษ์ซึ่งการคบค้าสมาคมระหว่างคนไทย และมาเลเซีย รวมทั้งการดำรงไว้ซึ่งสถาบันครอบครัว และชุมชนของกันและกัน การอนุรักษ์ซึ่งที่อยู่อาศัย การคบค้าสมาคมของมนุษย์ ครอบครัว และชุมชน การที่วิทยุชายแดนมีบทบาทดังกล่าวจะทำให้คนไทยและมาเลเซียรู้ความเป็นอยู่ของกันและกัน และดำรงไว้ซึ่งการคบค้าสมาคม ครอบครัว ตลอดจนชุมชนไทยและมาเลเซีย นอกจากนี้ยังเป็นการสานความสัมพันธ์ในระดับประเทศด้วย

4) บทบาทในการส่งเสริมความร่วมมือทางการศึกษา วิทยุชายแดนควรมีบทบาทในการส่งเสริมด้านการศึกษา ร่วมกัน โดยการนำเสนอหรือสร้างรายการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา อาทิ รายการสอนภาษาและรายการให้ความรู้เพื่อการพัฒนาอาชีพ ซึ่งช่วยให้เยาวชนของทั้ง 2 ประเทศได้มีการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพของตนให้ทัดเทียมกัน ทั้งนี้ผู้ดำเนินการวิทยุ ฯ ยังได้กล่าวถึงความร่วมมือของสถานศึกษาท้องถิ่นในด้านการปรับปรุงหลักสูตร ตลอดทั้งส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนผู้เรียนระหว่างกัน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และเข้าใจในวัฒนธรรมประเพณี วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยและมาเลเซีย อันจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาทางการศึกษาที่ดีร่วมกันในอนาคต

5) บทบาทส่งเสริมความสัมพันธ์ทางการค้าและเศรษฐกิจ แม้ปัญหาการลักลอบขนสินค้าผิดกฎหมายจะเป็นปัญหาที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายในการแก้ปัญหา แต่วิทยุชายแดนก็สามารถมีบทบาทส่งเสริมความสัมพันธ์ทางการค้าและเศรษฐกิจระหว่างประเทศได้ โดยการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ถึงสินค้าและบริการในท้องถิ่นของทั้งสองฝั่ง โดยเฉพาะสินค้าที่ผลิตโดยใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น อันมีเอกลักษณ์เฉพาะ ซึ่งจะเป็นการสร้างรายได้ให้กับชาวบ้าน นอกเหนือจากการส่งเสริมการค้าชายแดนที่เป็นการซื้อขายกันในระดับบุคคลและระดับธุรกิจ ซึ่งทำให้เศรษฐกิจในพื้นที่ดีขึ้น

6.1.1.4.2 พื้นที่บริเวณชายแดนเบตง-เมืองปีนกาลัน สูลู

ผู้ดำเนินการวิทยุฯ อำเภอเบตง จังหวัดยะลา โดยรวมเห็นว่า วิทยุชายแดน ควรมีบทบาทสำคัญ ดังนี้

1) บทบาทในการส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างคนไทยและมาเลเซียถือเป็นนโยบายหลักของวิทยุชายแดนในการส่งเสริมความเข้าใจระหว่างสองประเทศ เพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดี เนื่องจากประชาชนไทยและมาเลเซียมีความเข้าใจกันดีอยู่แล้ว วิทยุชายแดนจึงควรมีบทบาทเป็นเพียงสื่อกลางในการนำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสิ่งดี ๆ อาทิ การท่องเที่ยว ประเพณี และวัฒนธรรมของทั้งสองประเทศ เพื่อเป็นสร้างความสัมพันธ์ และส่งเสริมความเข้าใจระหว่างกันให้มากยิ่งขึ้น

2) บทบาทในการส่งเสริมความสัมพันธ์ทางการค้าและเศรษฐกิจ วิทยุชายแดนควรนำเสนอนโยบายต่าง ๆ ในประเด็นทางการค้าและเศรษฐกิจของหน่วยงานภายในประเทศมาประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงแนวทางการสร้างโอกาสในการค้าขายระหว่างประเทศไทยและมาเลเซีย นอกจากนี้ วิทยุชายแดนควรนำเสนอถึงสถานที่ท่องเที่ยว สถานที่จำหน่ายสินค้าและบริการของไทย เพื่อให้เกิดแรงขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจของไทยและมาเลเซียให้ดียิ่งขึ้น

3) บทบาทในการส่งเสริมความร่วมมือทางด้านกีฬา เนื่องด้วยภายในพื้นที่ชายแดนไทยและมาเลเซีย มีการจัดกิจกรรมกีฬาระหว่างประเทศบ่อยครั้ง อาทิ การแข่งขันกีฬาชายแดนไทย-มาเลเซีย (Betong-Hulu Perak)¹ วิทยุชายแดนจึงควรมีบทบาทในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมความร่วมมือทางด้านกีฬารูปแบบต่าง ๆ เช่น ฟุตบอล วอลเลย์บอล กรีฑา และกีฬาพื้นบ้าน โดยนำเสนอให้ประชาชนทั้งสองประเทศได้รับความร่วมมือ ผลการแข่งขัน และเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาที่จัดขึ้น อันเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศ

4) บทบาทในการส่งเสริมความร่วมมือทางการศึกษา ถือเป็นบทบาทสำคัญที่วิทยุชายแดนควรส่งเสริมเพื่อให้เกิดการพัฒนาและเกิดความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างสองประเทศ โดยเฉพาะการเตรียมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ดังนั้น วิทยุชายแดนจึงควรมีหน้าที่ในการผลิตรายการความรู้ด้วยภาษาที่หลากหลาย ทั้งภาษาไทย มลายู และอังกฤษ เป็นต้น หรือนำข้อมูลความรู้ความร่วมมือด้านการศึกษาระหว่างไทยกับมาเลเซีย มาเผยแพร่ให้ประชาชนทั้งสองประเทศได้รับความรู้ และได้รับทราบ

จากทัศนะข้างต้นสามารถสรุปโดยรวมเพื่อเปรียบเทียบระหว่างพื้นที่วิจัย ได้ดังนี้

¹ ซึ่งจัดเป็นประจำทุกปี โดยในปี พ.ศ. 2557 เป็นการจัดครั้งที่ 30

จากตารางข้างต้น พบว่า บทบาทที่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดนของผู้ดำเนินการวิทยุฯ มีความเหมือนและแตกต่างกันตามแต่ละพื้นที่วิจัย และ/หรือประเทศ โดยบทบาทที่พึงประสงค์หลักที่ทุกพื้นที่วิจัยมีร่วมกัน คือ บทบาทในการส่งเสริมความสัมพันธ์ทางการค้าและเศรษฐกิจ และแทบทุกพื้นที่วิจัยมีร่วมกันคือบทบาทในการส่งเสริมความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมและประเพณี และบทบาทในการส่งเสริมการท่องเที่ยว

6.1.2 บทบาทที่ไม่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดน

บทบาทที่ไม่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดนในทัศนะของผู้ดำเนินการวิทยุฯ มีหลากหลายมิติทั้งตามกรอบแนวคิดบทบาทและหน้าที่ของสื่อมวลชนต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและนอกกรอบแนวคิด ซึ่งแตกต่างกันตามพื้นที่ ดังนี้

ผู้ดำเนินการวิทยุฯ จังหวัดหนองคายส่วนใหญ่เห็นว่าบทบาทที่ไม่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดน คือ การยุยงส่งเสริมให้แตกแยก วิจารณ์ประเพณีวัฒนธรรมและความเชื่อ บทบาทในการเป็นตัวแทนประชาชนในกระบวนการตัดสินใจในนโยบายต่างประเทศ บทบาทในการเป็นผู้ออกนโยบายในกระบวนการตัดสินใจในนโยบายต่างประเทศ รวมทั้งบทบาทในการเป็นผู้กำหนดวาระทางสังคม

ผู้ดำเนินการวิทยุฯ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงรายส่วนใหญ่เห็นว่าวิทยุชายแดนไม่ควรมีบทบาท ได้แก่ บทบาทในการปกป้องชนกลุ่มน้อย และบทบาทในการประสานในกระบวนการตัดสินใจในนโยบายต่างประเทศ ได้แก่ บทบาทการเป็นตัวแทนของประชาชน บทบาทในการเป็นผู้ออกนโยบาย บทบาทของผู้ขัดขวางนโยบายต่างประเทศของรัฐบาล บทบาทในการเป็นช่องทางในการแลกเปลี่ยนนโยบายต่างประเทศ รวมทั้งบทบาทในการเป็น “พื้นที่สาธารณะ” ที่เป็นประชาธิปไตยระหว่างประเทศ บทบาทในการเป็นผู้ช่วยเหลือการเจรจาต่อรอง บทบาทของผู้อำนวยความสะดวกการตกลง และบทบาทผู้ช่วยเหลือตัวกลาง รวมทั้งบทบาทอื่นใดที่เป็นการดูถูกดูหมิ่น เหยียดหยาม ใส่ร้ายป้ายสี และเสื่อมเสียต่อคน วัฒนธรรมประเพณีและประเทศของประเทศเพื่อนบ้าน ตลอดจนการพูดส่อเสียด หรือสร้างความแตกแยก และนำเสนอข้อมูลที่ล่อแหลม ไม่จริง ข่าวลือ หรือที่ไม่รู้จริงที่อาจทำให้บาดหมางใจกัน ทำให้เข้าใจผิด หรือนำไปสู่ความขัดแย้ง

ผู้ดำเนินการวิทยุฯ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ส่วนใหญ่เห็นว่าวิทยุชายแดน ไม่ควรมีบทบาท ได้แก่ บทบาทในการปกป้องชนกลุ่มน้อย เพราะบางกลุ่มต่อต้านรัฐบาลพม่า และบทบาทในการประสานในกระบวนการตัดสินใจในนโยบายต่างประเทศ ได้แก่ บทบาทในการเป็นผู้ออกนโยบาย บทบาทของผู้ขัดขวางนโยบายต่างประเทศของรัฐบาล บทบาทในการเป็นช่องทางในการแลกเปลี่ยนนโยบายต่างประเทศ รวมทั้งบทบาทในการเป็น “พื้นที่สาธารณะ” ที่เป็นประชาธิปไตยระหว่างประเทศ บทบาทในการเป็นผู้ช่วยเหลือการเจรจาต่อรอง บทบาทของผู้อำนวยความสะดวกการตกลง และบทบาทผู้ช่วยเหลือตัวกลาง รวมทั้งบทบาทอื่นใดที่เป็นการดูถูกดูหมิ่นคนพม่า และสร้างความแตกแยก

ผู้ดำเนินการวิทยุฯ อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนองส่วนใหญ่เห็นว่าวิทยุชายแดนไม่ควรมีบทบาท คือ บทบาทในการประสานในกระบวนการตัดสินใจในนโยบายต่างประเทศ ได้แก่ บทบาทการเป็นตัวแทนของ

ประชาชน บทบาทในการเป็นผู้ออกนโยบาย บทบาทของผู้ขัดขวางนโยบายต่างประเทศของรัฐบาล บทบาทในการเป็นช่องทางในการแลกเปลี่ยนนโยบายต่างประเทศ รวมทั้งบทบาทในการเป็นผู้ช่วยเหลือการเจรจาต่อรอง บทบาทของผู้อำนวยความสะดวกการตกลง และบทบาทผู้ช่วยเหลือตัวกลาง

ผู้ดำเนินการวิทยุฯ ในพื้นที่ชายแดน จังหวัดสระแก้ว ส่วนใหญ่เห็นว่าวิทยุชายแดนไม่ควรมีบทบาท คือ บทบาทในการประสานในกระบวนการตัดสินใจในนโยบายต่างประเทศ ได้แก่ บทบาทการเป็นตัวแทนของประชาชน บทบาทในการเป็นผู้ออกนโยบาย บทบาทของผู้ขัดขวางนโยบายต่างประเทศของรัฐบาล บทบาทในการเป็นช่องทางในการแลกเปลี่ยนนโยบายต่างประเทศ บทบาทในการเป็นผู้ช่วยเหลือการเจรจาต่อรอง รวมทั้งบทบาทอื่นใดที่สร้างความแตกแยก แบ่งแยกเชื้อชาติ

ผู้ดำเนินการวิทยุฯ อำเภอท่าวุ้ง จังหวัดสุรินทร์ ส่วนใหญ่เห็นว่าวิทยุชายแดนไม่ควรมีบทบาท คือ บทบาทในการประสานในกระบวนการตัดสินใจในนโยบายต่างประเทศ ได้แก่ บทบาทการเป็นตัวแทนของประชาชน บทบาทของผู้ขัดขวางนโยบายต่างประเทศของรัฐบาล บทบาทในการเป็นช่องทางในการแลกเปลี่ยนนโยบายต่างประเทศ รวมทั้งบทบาทอื่นใดที่สร้างความแตกแยก แบ่งแยกเชื้อชาติ

ผู้ดำเนินการวิทยุฯ อำเภอสุโขทัย จังหวัดนครราชสีมา ส่วนใหญ่เห็นว่าวิทยุชายแดนไม่ควรมีบทบาท คือ บทบาทการเป็นผู้ช่วยเหลือการเจรจาต่อรองและบทบาทของผู้อำนวยความสะดวกการตกลงในกระบวนการนโยบายต่างประเทศ รวมทั้งบทบาทในการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับประวัติศาสตร์/ความเป็นมาของรัฐปัตตานี ปมความขัดแย้งในอดีตระหว่างไทยกับมาเลเซีย ประเด็นที่ละเอียดอ่อนทางศาสนา และประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคง เช่น กลุ่มคนกระทำความผิดข้ามชาติ น้ำมันเถื่อน และยาเสพติด

ผู้ดำเนินการวิทยุฯ อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ส่วนใหญ่เห็นว่าวิทยุชายแดนไม่ควรมีบทบาทในการเป็นตัวแทนของประชาชนในกระบวนการตัดสินใจในนโยบายต่างประเทศ บทบาทในการเป็นผู้วิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล บทบาทในการเป็นผู้ออกนโยบายในกระบวนการตัดสินใจในนโยบายต่างประเทศ บทบาทในการปกป้องชนกลุ่มน้อย บทบาทในการเป็นผู้ช่วยเหลือการเจรจาต่อรอง และบทบาทของผู้เร่งและผู้ขัดขวางนโยบายต่างประเทศของรัฐบาล รวมทั้งบทบาทที่นำเสนอเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเมืองทั้งไทยและมาเลเซีย รวมทั้งประเด็นทางศาสนา และวัฒนธรรมในด้านลบหรือการวิพากษ์วิจารณ์

แต่บทบาทที่ไม่พึงประสงค์ในทัศนะของผู้ดำเนินการวิทยุฯ ที่สำคัญที่สุด พร้อมการอธิบายเหตุผลจำแนกตามพื้นที่ ดังนี้

6.1.2.1 บทบาทที่ไม่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดนไทย-ลาว

6.1.2.1.1 พื้นที่บริเวณชายแดน จ.หนองคาย-นครหลวงเวียงจันทน์และแขวงบอลิคำไซ

ผู้ดำเนินการวิทยุฯ จังหวัดหนองคาย แสดงทัศนะเกี่ยวกับบทบาทที่วิทยุชายแดนไม่ควรปฏิบัติ โดยบทบาทที่ไม่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดนที่สำคัญ มีดังนี้

1) บทบาททางด้านการเมือง เช่น การนำเสนอเนื้อหาข่าวสารที่เกี่ยวกับการเมืองการปกครองของ สปป.ลาว รัฐบาลทหาร ระบอบการปกครองคอมมิวนิสต์ และปัญหาชายแดน หรือแม้แต่การพูดถึงเรื่องเกี่ยวกับการเมืองไทยเองก็ไม่ควร เพราะอาจส่งผลกระทบต่อนักจัดรายการวิทยุฯ และสถานีวิทยุฯ

2) บทบาทในการเป็นผู้วิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล วิทยุชายแดนไม่ควรวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลทั้งไทยและ รัฐบาล สปป.ลาว เพราะนักจัดรายการวิทยุฯ ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของรัฐบาล และการวิพากษ์วิจารณ์ รัฐบาลเป็นสิ่งไม่ดี ทั้งนี้ การวิพากษ์วิจารณ์จะก่อให้เกิดผลทางด้านลบหรือผลเสียต่อบุคคลอื่น และการวิจารณ์ เป็นผลเสียมากกว่าผลดี เพราะแต่ละคนมีความคิดเห็นไม่เหมือนกัน และบางคนวิจารณ์เข้าข้างอีกฝ่ายหนึ่ง จะ นำมาซึ่งความแตกแยก เพราะมีทั้งกลุ่มคนที่พอใจและไม่พอใจรัฐบาล สถานีวิทยุฯ หลายแห่งออกกฎหมายห้ามพูดถึง เรื่องการเมืองในรายการวิทยุฯ หรือวิจารณ์รัฐบาลโดยเด็ดขาด ฯลฯ

3) บทบาทในการปกป้องชนกลุ่มน้อย วิทยุชายแดนไม่ควรมีบทบาทนี้เพราะการเข้าไปปกป้องชน กลุ่มน้อยกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง โดยเฉพาะที่รัฐบาลกำลังมีปัญหาด้วย เป็นการเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ทำให้ไม่ เป็น กลาง จึงไม่ควรทำหน้าที่นี้ รวมทั้งไม่ควรพูดถึงชนกลุ่มน้อยฝั่ง สปป.ลาว โดยเฉพาะชนกลุ่มน้อยที่ขัดแย้งหรือ จะล้มล้างรัฐบาล เพราะอาจถูกมองจาก สปป.ลาว ในทางที่ไม่ดี ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่าง ประเทศ

4) บทบาทในการเป็น “พื้นที่สาธารณะ” ที่เป็นประชาธิปไตยระหว่างประเทศ อันเป็นการเปิดโอกาส ให้คนฟังทั้ง 2 ฝั่งสามารถแสดงความคิดเห็นได้ทุกเรื่อง แม้ว่าจะเป็นบทบาทที่ทำให้คนเท่าเทียมกัน แต่หากพูด เรื่องประชาธิปไตยอาจกระทบความคิดของผู้นำของ สปป.ลาว รวมทั้งการเปิดประเด็นต่าง ๆ ให้แสดงความคิดเห็นอาจนำไปสู่ความขัดแย้งหรือกระทบความสัมพันธ์ได้ หากไม่สามารถควบคุมผู้ร่วมรายการหรือผู้แสดงความคิดเห็นได้

6.1.2.2 บทบาทที่ไม่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดนไทย-พม่า

6.1.2.2.1 พื้นที่บริเวณชายแดนแม่สาย-ท่าขี้เหล็ก

ผู้ดำเนินการวิทยุฯ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย มีความคิดเห็นต่อบทบาทที่ไม่พึงประสงค์ของวิทยุ ชายแดนในหลากหลายมิติแต่ที่สำคัญ มีดังนี้

1) บทบาททางด้านการเมือง เป็นบทบาทต้องห้ามของวิทยุชายแดนในการนำเสนอทั้งการเมืองไทย และการเมืองของประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งการนำเสนอความขัดแย้งหรือการสู้รบภายในพม่า

2) บทบาทในการเป็นผู้วิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล ทั้งการวิจารณ์รัฐบาลไทยหรือประเทศเพื่อนบ้านเป็น สิ่งที่ไม่ควรกระทำ และไม่เคยทำ เป็นสิ่งที่เสี่ยงและควรหลีกเลี่ยง

3) บทบาทในการนำเสนอเนื้อหาที่เป็นชนวนความขัดแย้ง ได้แก่ ประวัติศาสตร์และหรือความขัดแย้ง ในอดีตระหว่างไทยกับพม่า เพราะประวัติศาสตร์ถูกใช้ในความเป็นชาตินิยมของแต่ละประเทศ ซึ่งไทยและพม่า มีประวัติศาสตร์ระหว่างกันแตกต่างกัน นอกจากนี้ยังรวมถึงบทเพลงที่เกี่ยวข้อง เช่น พระเจ้าตาก ของวงคารา

บาว อัลบั้ม คาราบาว อินเตอร์ และเพลงที่พุดถึงไทยใหญ่ อาทิ ผลงานของ แอ๊ด คาราบาว “ฉันทิงกะลา” และ เพลง อื่น ๆ ในอัลบั้ม รัฐฉาน ตำนานที่โลกลืม ฯลฯ รวมทั้งเนื้อหาที่เสื่อมเสียและระบุว่าต้นเหตุของเรื่องเกิดจากประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ยาเสพติด การค้ามนุษย์ ฯลฯ และคำพุดดูถูก ดูหมิ่น เหยียดหยาม ลบหลู่ ใส่ร้าย ป้ายสี และเสื่อมเสียต่อคน วัฒนธรรมประเพณี ความเชื่อและประเทศของประเทศเพื่อนบ้าน

6.1.2.2.2 พื้นที่บริเวณชายแดนแม่สอด-เมียวดี

บทบาทที่ไม่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดนในการส่งเสริมความสัมพันธ์ไทย-พม่าในทัศนะผู้ดำเนินการวิทยุฯ อำเภอแม่สอด จังหวัดตากที่สำคัญ ดังนี้

- 1) บทบาททางด้านการเมือง โดยเฉพาะการนำเสนอหรือวิพากษ์วิจารณ์การเมืองของพม่า เพราะอาจสร้างความขัดแย้งระหว่างไทยกับพม่าได้
- 2) บทบาทในการเป็นผู้วิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล ด้วยความเป็นสถานีวิทยุฯ ของรัฐ/รัฐวิสาหกิจจึงเป็นไปได้ที่วิทยุชายแดนจะทำบทบาทนี้ เพราะต้องรับนโยบายจากรัฐบาล และสถานีเองก็ไม่มีนโยบายให้วิพากษ์วิจารณ์หน่วยงานใด วิทยุชายแดนไม่ควรวิพากษ์วิจารณ์แต่ควรให้ผู้ฟังตัดสินใจเอง และสถานีไม่ยุ่งเรื่องการเมือง แต่เป็นกลางไม่วิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล

6.1.2.2.3 พื้นที่บริเวณชายแดนเมืองระนอง-เกาะสอง

ผู้ดำเนินการวิทยุฯ อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง มีความคิดเห็นต่อบทบาทที่ไม่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดนในหลากหลายมิติที่สำคัญ ดังนี้

- 1) บทบาททางด้านการเมือง โดยเฉพาะการนำเสนอการเมืองการปกครองของพม่า ความขัดแย้งภายในพม่า และเรื่องอื่น ๆ ที่เป็นเรื่องภายในพม่า
- 2) บทบาทในการนำเสนอเนื้อหาที่เป็นชนวนความขัดแย้ง ได้แก่ ประวัติศาสตร์และหรือความขัดแย้งในอดีตระหว่างไทยกับพม่า และคำพุดดูถูก เหยียดหยาม หรือพุดสิ่งที่ไม่ดีแก่คนและประเทศพม่า
- 3) บทบาทของผู้กำหนดวาระ (agenda setter) วิทยุชายแดนควรนำเสนอข้อมูลหรือนโยบายต่าง ๆ ให้ครบถ้วนทุกด้านหรือทุกเรื่องเพื่อความเป็นกลาง แต่หากเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องหรือเป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่น วิทยุชายแดนควรนำเสนอก่อนหรือส่งเสริมให้มากขึ้น ดังนั้น วิทยุชายแดนจึงไม่ควรเป็นผู้กำหนดหรือเลือกนำเสนอ

6.1.2.3 บทบาทที่ไม่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดนไทย-กัมพูชา

6.1.2.3.1 พื้นที่บริเวณชายแดน จ.สระแก้ว-โอโจรวและสวายเจก

ผู้ดำเนินการวิทยุฯ ในพื้นที่ชายแดน จังหวัดสระแก้ว มีความคิดเห็นต่อบทบาทที่ไม่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดนที่สำคัญ ดังนี้

1) บทบาทในการนำเสนอเนื้อหาที่เป็นชนวนความขัดแย้ง ได้แก่ บทเพลงที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการสู้รบระหว่างไทยกับกัมพูชา อาทิ เพลงยอมตายที่ตาพระยา กัญชา กระต๋อมกัญชา เพลงที่มีเนื้อหาสองแง่สองงาม เช่น เพลงชาละวัน เป็นต้น รวมทั้งประเด็นหรือประวัติศาสตร์ความขัดแย้ง/หมางใจระหว่างกัน ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้ง เช่น กรณีเขาพระวิหาร และพื้นที่ทับซ้อนหรือพื้นที่ชายแดนอื่น คำพูดดูถูก โจมตี เสียสติ ให้อภัย พาดพิงในทางที่ไม่ดีต่อประเทศและคนกัมพูชา คำพูดเปรียบเทียบว่ากัมพูชาต้องพัฒนา

2) บทบาททางด้านการเมือง โดยวิทยุชายแดนไม่ควรนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการเมืองทั้งของไทยและกัมพูชาอันเป็นการเสมือนแทรกแซงการบริหารประเทศ โดยเฉพาะการพูดถึงการเมืองภายในกัมพูชาและเรื่องราวที่มีผลกระทบต่อผู้นำประเทศ อาทิ ข้อโต้แย้งกันระหว่างผู้นำกัมพูชาและนายกรัฐมนตรีไทย

3) บทบาทในการเป็นผู้วิพากษ์วิจารณ์ วิทยุชายแดนไม่ควรวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล และควรใช้ความระมัดระวังอย่างมากที่จะควบคุมมิให้มีการดำเนินการดังกล่าว เพราะเป็นส่วนหนึ่งของการนำเข้าสู่การเมือง อันจะนำผลเสียมายังสถานี นอกจากนี้วิทยุชายแดนต้องออกอากาศภายในการควบคุมของหน่วยงานรัฐ

6.1.2.3.2 พื้นที่บริเวณชายแดน กาบเชิง-สำโรง

ผู้ดำเนินการวิทยุ อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์มีความคิดเห็นต่อบทบาทที่ไม่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดนที่สำคัญ ดังนี้

1) บทบาทในการนำเสนอเนื้อหาที่เป็นชนวนความขัดแย้ง ได้แก่ บทเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการปลุกระดม หรือเพลงที่มีเนื้อหาไม่สุภาพ รวมทั้งประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้ง อาทิ กรณีเขาพระวิหาร คำพูดดูถูกเกี่ยวกับการกินอยู่ การศึกษา ถนนหนทางและอุปกรณ์เครื่องมือต่าง ๆ รวมทั้งเรียกคนกัมพูชาว่าเป็นเขมรด่า พูดเสียสติ โจมตี ในทางที่ไม่ดีต่อประเทศและคนกัมพูชา พูดยั่วยุให้เกิดการแตกแยกหรือสงคราม และการพูดวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับความเชื่อของคนกัมพูชา เช่น เรื่องผีสิง ไสยศาสตร์

2) บทบาททางด้านการเมือง โดยวิทยุชายแดนไม่ควรนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการเมืองเกี่ยวกับรัฐบาลทั้งของไทยและกัมพูชาเพราะเสมือนเป็นการก้าวก่ายกันและกัน

3) บทบาทในการเป็นผู้วิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล เพราะวิทยุชายแดนไม่ควรวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลเพราะว่าไม่แน่ใจในศักยภาพ/ความสามารถของนักจัดรายการและไม่ใชหน้าที่หรือบทบาทของวิทยุชายแดน และการวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลจะมีผลกระทบต่อสถานีวิทยุ

6.1.2.4 บทบาทที่ไม่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดนไทย-มาเลเซีย

6.1.2.4.1 พื้นที่บริเวณชายแดนสุโขทัย-โก-ลก-เมืองรันเตา บันยัน

ผู้ดำเนินการวิทยุ อำเภอสุโขทัย จังหวัดสุโขทัยมีความคิดเห็นต่อบทบาทที่ไม่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดนที่สำคัญ ดังนี้

1) บทบาทในการเป็นผู้วิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล วิทยุชายแดนไม่ควรมีบทบาทในการวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลไม่ว่าในแง่ภูมิใด หากจะนำเสนอเกี่ยวกับนโยบายรัฐบาลในประเด็นใด จะนำเสนอเฉพาะนโยบายที่มีมติเห็นชอบโดยคณะรัฐมนตรี

2) บทบาทในการนำเสนอประเด็นความมั่นคง การเมือง และศาสนา เนื่องจากความแตกต่างทางด้านการปกครองและศาสนาของไทยและมาเลเซีย วิทยุชายแดนจึงไม่ควรมีบทบาทในการนำเสนอเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับประเด็นดังกล่าว เพราะจะส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และอาจก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างประชาชนไทยและมาเลเซียได้

3) บทบาทในการต่อต้านการยุยงส่งเสริมการทำสงคราม บทบาทนี้เป็นบทบาทและหน้าที่ของฝ่ายความมั่นคง และเป็นประเด็นอ่อนไหว ซึ่งหากมีการบิดเบือนจะก่อให้เกิดความเข้าใจผิดและมีผลเสียหายอย่างยิ่ง หากวิทยุชายแดนจะมีบทบาทดังกล่าว ต้องอาศัยผู้รู้จริง เป็นกลาง และสามารถอธิบายให้เกิดความเข้าใจแก่ผู้ฟังได้ ไม่เช่นนั้นจะส่งผลเสียทั้งต่อสถานีวิทยุ และนักจัดรายการวิทยุ โดยตรง การเกิดสงครามอันมีผลกระทบต่อทั้งไทยและมาเลเซีย ประชาชนสามารถตระหนักรู้ถึงผลที่จะเกิดขึ้นได้ด้วยตนเอง ดังนั้นวิทยุชายแดนจึงไม่จำเป็นต้องมีบทบาทในการต่อต้านการยุยงส่งเสริมการทำสงคราม

4) บทบาทของผู้เร่งและผู้ขัดขวางนโยบายต่างประเทศของรัฐบาล วิทยุชายแดนไม่สามารถเปิดประเด็นวิทยุชายแดนเป็นผู้รับฟังเสียงของประชาชน โดยเฉพาะผู้ฟังที่โทรศัพท์มายังสถานี ซึ่งเป็นข้อมูลของคนเฉพาะกลุ่มไม่ใช่เสียงของคนส่วนใหญ่ ดังนั้นการจะมีบทบาทในการเร่งและขัดขวางนโยบายต่างประเทศของรัฐบาล จึงไม่สามารถจะกระทำได้ เพราะนักจัดรายการวิทยุ ไม่มีข้อมูลมากเพียงพอและข้อมูลที่มาจากเสียงส่วนใหญ่ นอกจากนี้การมีบทบาทดังกล่าวจะนำไปสู่ความไม่เป็นกลางและแบ่งพรรคแบ่งฝ่ายของสื่อวิทยุ

5) บทบาทในการปกป้องชนกลุ่มน้อย วิทยุชายแดนไม่ควรมีบทบาทในการปกป้องชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งไม่ว่าจะเป็นคนกลุ่มเล็กหรือกลุ่มใหญ่ในสังคม แต่วิทยุชายแดนควรเป็นสื่อกลางในการผลักดันให้เกิดความถูกต้องในการดำรงชีวิตร่วมกันระหว่างคนกลุ่มเล็กหรือกลุ่มใหญ่ไม่ว่าจะในมิติใด ๆ ทั้งเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม หรืออาชีพ เพื่อให้คนทุกกลุ่มอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติ

6.1.2.4.2 พื้นที่บริเวณชายแดนเบตง-เมืองปีนกาลัน ฮูลู

ผู้ดำเนินการวิทยุ อำเภอบตง จังหวัดยะลา มีความคิดเห็นต่อบทบาทที่ไม่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดนที่สำคัญที่สุดคือ บทบาทในการป้องกันสงคราม บทบาทนี้ควรเป็นบทบาทและหน้าที่ของฝ่ายความมั่นคงในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับบทบาทดังกล่าว เพราะ หากข้อมูลที่นำเสนอไปนั้นไม่เป็นจริง หรือมีการบิดเบือนอาจจะก่อให้เกิดความเข้าใจผิดและเป็นจุดเริ่มต้นของเหตุการณ์รุนแรงอันนำมาซึ่งความเสียหายได้

จากความคิดเห็นข้างต้นสามารถสรุปโดยรวมเพื่อเปรียบเทียบระหว่างพื้นที่วิจัย ได้ดังนี้

จากตารางข้างต้น พบว่า บทบาทที่ไม่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดนของผู้ดำเนินการวิทยุ มีความเหมือนและแตกต่างกันตามแต่ละพื้นที่วิจัย และ/หรือประเทศ โดยบทบาทที่ไม่พึงประสงค์หลักที่ทุกพื้นที่วิจัยมีร่วมกัน คือ บทบาททางด้านการเมือง

นอกจากบทบาทที่ไม่พึงประสงค์ดังกล่าวแล้ว ยังมีบทบาทที่ไม่พึงประสงค์อื่น ๆ ที่ผู้ดำเนินการวิทยุ เห็นว่าวิทยุชายแดนไม่ควรมีบทบาท เช่น บทบาทในการเป็นผู้วิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล และบทบาทในการนำเสนอเนื้อหาที่เป็นชนวนความขัดแย้ง เป็นต้น

เมื่อประมวลเหตุผลของผู้ดำเนินการวิทยุ ที่มีต่อบทบาทที่ไม่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดน พบว่า

(1) เหตุผลหลักที่ผู้ดำเนินการวิทยุ อธิบายว่าวิทยุชายแดนไม่ควรมีบทบาท คือ การเมืองเพราะเป็นเรื่องภายในประเทศของไทยและประเทศเพื่อนบ้านเอง “เป็นเรื่องใหญ่” “เป็นเรื่องระดับสูง” และ “เป็นเรื่องของผู้ใหญ่”

(2) เหตุผลรอง คือ ไม่ใช่บทบาทและหน้าที่ของสื่อ โดยเฉพาะวิทยุชุมชนทำไม่ได้ เพราะยังไม่ถูกต้องตามกฎหมายและเหตุผลอื่น ๆ คือ

(3) วิทยุ มีหน้าที่เพียงนำเสนอข้อมูลข่าวสารและประชาสัมพันธ์ สถานีไม่มีนโยบายในการมีบทบาทเกี่ยวข้องความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ มุ่งเน้นเพียงการให้ความบันเทิงด้วยการเปิดเพลง หากปฏิบัติแล้ว อาจเกิดความผิดพลาดได้และอาจเป็นการก้าวก้าวเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างประเทศมากเกินไป เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ “เป็นเรื่องใหญ่” “เป็นเรื่องระดับชาติ” “เป็นเรื่องละเอียดอ่อน” “เป็นเรื่องล่อแหลม” และ “เป็นเรื่องเกี่ยวกับความมั่นคง” และ “ขึ้นอยู่กับผู้ใหญ่” “ผู้มีอำนาจ” สื่อตัดสินใจไม่ได้

(4) เป็นหน้าที่ของรัฐบาล และมีหน่วยงานที่รับผิดชอบอยู่แล้ว เช่น หน่วยประสานงานชายแดนไทย-พม่า กระทรวงการต่างประเทศ อำเภอหรือจังหวัด

(5) ผู้ดำเนินการวิทยุ ที่ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะข้าราชการสังกัดสถานีวิทยุ ราชการ อาทิสวท. กล่าวว่า ด้วยความเป็นข้าราชการ จะดำเนินการใด ๆ ต้องอยู่ในกรอบ และทำตามระเบียบของราชการ

(6) ไม่เชื่อมั่นว่าในการทำหน้าที่ของตนเองจะปฏิบัติโดยลำพังได้ วิทยุ ไม่มีข้อมูลเพียงพอ และไม่มีข้อมูลเชิงลึก

(7) สถานียังขาดความพร้อมทั้งด้านบุคลากร

(8) ส่วนเหตุผลที่เป็นปัจจัยภายนอก เช่น การปกครองของไทยและประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งภาษาและวัฒนธรรมที่ต่างกันอาจเป็นอุปสรรคหนึ่ง ซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหา เพราะต่างคนต่างความคิดและอาจมีการต่อต้านจากคนไทย อาจเกิดความเข้าใจผิดระหว่างกัน เป็นส่วนหนึ่งที่ผู้ดำเนินการวิทยุให้เหตุผล

6.2 บทบาทที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดนตามทัศนะของคนไทยและคนในประเทศเพื่อนบ้าน

คนไทยและคนในประเทศเพื่อนบ้าน ได้ให้ความเห็นต่อประเด็นบทบาทที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดน ซึ่งสามารถนำเสนอข้อมูลดังกล่าวตามลำดับที่ถูกกล่าวถึงมากไปน้อย โดยหมายเลขเดียวกันคือประเด็นที่มีสัดส่วนเท่ากัน ข้อความเห็นที่มีความเฉพาะและมี 1 ความเห็นไม่ถูกนำเสนอในครั้งนี้นี้ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความกระชับและทำการเปรียบเทียบระหว่างพื้นที่และหรือประเทศทำได้ชัดเจน (แต่สามารถอ่านได้จากเล่มรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์)

6.2.1 บทบาทที่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดน

6.2.1.1 บทบาทที่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดนไทย-ลาว

6.2.1.1.1 พื้นที่บริเวณชายแดน จ.หนองคาย-นครหลวงเวียงจันทน์และแขวงบอลิคำไซ

1) ทัศนะของคนไทย จ.หนองคาย

คนไทย ณ บริเวณชายแดน จังหวัดหนองคาย มีทัศนะต่อบทบาทที่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดน ดังนี้ (1) บทบาทการอนุรักษ์และแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ทั้ง 2 ฝั่ง (2) บทบาทการให้และทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข่าวสารความรู้ (3) บทบาทการให้ความบันเทิง (4) บทบาทในการส่งเสริมเศรษฐกิจ การค้า และอุตสาหกรรม (5) บทบาทในการส่งเสริมการท่องเที่ยว (6) พัฒนารูปแบบ เนื้อหาให้ดี และหลากหลายขึ้น/ความชัดเจนของสัญญาณ (6) บทบาทในการส่งเสริมความรักใคร่ปรองดอง มิตรภาพ ความสามัคคี ความสัมพันธ์ไทย-ลาว และเพื่อนพี่น้องกัน บ้านพี่เมืองน้อง (7) ส่งเสริมด้านการเกษตร (8) ให้ข่าวสารความรู้ หรือส่งเสริมด้านใดด้านหนึ่ง อาทิ ให้มีการก่อสร้างถนน (9) รูปแบบรายการ การจัดรายการร่วมกัน (9) บทบาทที่ดีในทุก ๆ ด้าน (10) เปิดทั้งเพลงไทย และเพลง สปป.ลาว สลับกัน (10) บทบาทในการให้สาระและบันเทิง (11) ให้ความรู้ด้านกฎหมาย (11) เสนอข่าวและเรื่องราวระหว่างท้องถิ่นริมฝั่งโขง (12) ส่งเสริมการกีฬา (13) เผยแพร่พุทธศาสนา (13) เปิดโอกาสให้ผู้ฟังขอเพลงให้กัน (14) ส่งเสริมการศึกษา (14) มีบทบาทในการโฆษณาสินค้าและบริการทั้ง 2 ฝั่ง (14) รูปแบบรายการอื่น ๆ (15) บทบาทในการให้สาระและเนื้อหาเกี่ยวกับการค้าระหว่างสองฝั่งและ (15) อื่น ๆ ได้แก่ เน้นการมีส่วนร่วมของทั้ง 2 ประเทศ ให้ความรู้กันโดยพัฒนาศิลปินร่วมกัน

2) ทัศนะของคน สปป.ลาว ณ นครหลวงเวียงจันทน์และแขวงบอลิคำไซ

คน สปป.ลาว ณ บริเวณชายแดน นครหลวงเวียงจันทน์และแขวงบอลิคำไซ มีทัศนะต่อบทบาทที่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดน ดังนี้

(1) วิทยุชายแดนทำดีอยู่แล้ว (2) บทบาทการให้ข่าวสารความรู้ (3) บทบาทการให้ความบันเทิง (4) รูปแบบรายการอื่น ๆ เช่น อยากให้มีเพลงและข่าวสลับกันไป อยากให้ไปตั้งสถานีในลาว มีผู้หญิงจัดรายการเพิ่มขึ้น วิทยุชายแดนไทยนำเพลงลาวมาเปิดร่วมกับเพลงไทย และการจัดรายการร่วมกัน (5) บทบาทการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี ไทย-ลาว (6) บทบาทส่งเสริมการท่องเที่ยว (7) บทบาทในการโฆษณาสินค้าและบริการ ทั้งสองฝั่ง (8) บทบาทส่งเสริมการเกษตรและเลี้ยงสัตว์ (8) บทบาทในการส่งเสริมความสามัคคี และความสัมพันธ์ ไทย-ลาว (9) เปิดโอกาสให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมกับวิทยุชายแดน (10) บทบาทที่ดีในทุก ๆ ด้าน (11) ไม่ควรที่จะมีบทบาทในการเผยแพร่ข่าวอาชญากรรม ข่าวที่ไม่เป็นความจริง และสิ่งที่ไม่ดี (12) บทบาทการให้ข่าวหรือเรื่องเกี่ยวกับสินค้า/การค้าระหว่างสองฝั่ง และ (12) อื่น ๆ เช่น ลดโฆษณา เพิ่มความเมตตากรุณา ช่วยเหลือไทย-ลาว เป็นต้น

6.2.1.2 บทบาทที่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดนไทย-พม่า

6.2.1.2.1 พื้นที่บริเวณชายแดนแม่สาย-ท่าขี้เหล็ก

1) ทิศนะของคนไทย อ.แม่สาย จ.เชียงราย

คนไทย ณ บริเวณชายแดน อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย มีทิศนะต่อบทบาทที่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดน ดังนี้

(1) นำเสนอและแปลเป็นภาษาไทย (2) ส่งเสริมเศรษฐกิจ การค้า อาชีพ การโฆษณาสินค้า/การค้าชาย (3) มีรายการที่นำเสนอด้วย 2 ภาษา คือ ภาษาไทยและพม่า (4) ส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศไทยและพม่า (5) การให้ข่าวสาร (6) ส่งเสริมความสัมพันธ์ ความสามัคคีระหว่างไทยกับพม่า (7) ส่งเสริมด้านสาธารณสุข เช่น สุขภาพ อนามัย โรคติดต่อ และยาเสพติด พัฒนาการความชัดเจนและครอบคลุมของสัญญาณ และไม่รบกวนคลื่นไทย พัฒนาให้ทันสมัย น่าสนใจ และทัดเทียมไทย (8) การให้ข้อมูลข่าวสารของประเทศพม่า การให้สาระความรู้ด้านต่าง ๆ ส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณี (8) อื่น ๆ เช่น “ต้องเป็นสื่อกลางให้ชุมชน” “รับแจ้งข่าวสาร” “พูดถึงความก้าวหน้าของประเทศเพื่อนบ้าน” (9) การให้ความบันเทิงด้วยเพลง เช่น เพลงไทย เพลงพม่า (10) การนำเสนอสิ่งที่ดีหรือทำด้านที่ดี ส่งเสริมการศึกษา (11) สอนภาษาพม่า (12) การให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นจริง ตรงไปตรงมา ไม่ปกปิด การให้ข้อมูลข่าวสารที่ทันต่อเหตุการณ์ นำเสนอเนื้อหาสาระและสร้างสรรค์ (13) การให้ข่าวสารการเมืองการปกครองของพม่า ส่งเสริมศาสนา ส่งเสริมการประกอบอาชีพการงาน ส่งเสริมความสงบและมั่นคงภายในประเทศพม่า และ (14) จัดกิจกรรมเชื่อมความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และนำเสนอผ่านวิทยุชายแดน

2) ทิศนะของคนพม่า ณ บริเวณชายแดนท่าขี้เหล็ก

คนพม่า ณ บริเวณชายแดนท่าขี้เหล็ก มีทิศนะต่อบทบาทที่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดน ดังนี้

(1) บทบาทให้ความบันเทิงและสนุกสนาน ได้แก่ การให้ความบันเทิงด้วยเพลง (2) การให้ข่าวสาร

(3) การให้ความรู้ด้านต่าง ๆ ทั้งการเกษตร อาชีพ ศาสนาคริสต์ ความรู้ทั่วไป และความรู้ที่สามารถพัฒนาประเทศได้ ฯลฯ (4) อื่น ๆ อาทิ “พูดเสร็จแล้วจึงโฆษณา” (5) ส่งเสริมเศรษฐกิจ ธุรกิจ การค้า (6) บทบาทในการนำเสนอความจริงที่ถูกต้องและชัดเจน ตรงไปตรงมา (6) บทบาทในการนำเสนอข้อมูลด้านสุขภาพและอนามัย (7) นำเสนอนิทานหรือละคร (8) นำเสนอรายการภาษาไทย และรายการภาษาชนเผ่า เช่น อาข่า ไทยใหญ่ (9) ปัจจุบันวิทยุชายแดนไทยทำคืออยู่แล้ว (10) นำเสนอเรื่องการเมือง นำเสนอสิ่งที่ดีหรือมีประโยชน์ (11) ส่งเสริมและดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมและประเพณีต่าง ๆ นำเสนอเรื่องการอนุรักษ์ธรรมชาติ (12) การป้องกันปัญหา ยาเสพติด และ (13) ให้ความรู้ด้านการศึกษา

6.2.1.2.2 พื้นที่บริเวณชายแดนแม่สอด-เมียวดี

1) ทักษะของคนไทย อ.แม่สอด จ.ตาก

คนไทย ณ บริเวณชายแดน อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก มีทักษะต่อบทบาทที่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดน ดังนี้

(1) การให้ข่าวสารความรู้ (2) ส่งเสริมเศรษฐกิจ ธุรกิจ ค้าขาย (3) การให้ความบันเทิงด้วยเพลง (4) ส่งเสริมการท่องเที่ยวทั้งไทยและพม่า (5) นำเสนอข้อมูลข่าวสารที่เป็นจริง ชัดเจน ทันต่อเหตุการณ์ ไม่ปกปิดและบิดเบือน (6) การให้ข่าวสารการเมือง (7) นำเสนอและแปลเป็นภาษาไทย ส่งเสริมความสัมพันธ์ ความสามัคคีปรองดองระหว่างไทยกับพม่า (8) มีรายการที่นำเสนอด้วย 2 ภาษา คือ ภาษาไทยและพม่า (9) การให้ความรู้ด้านต่าง ๆ (10) อื่น ๆ เช่น “ควรนำวิทยุของไทยไปมีบทบาทที่พม่า” “ทำหรือมีบทบาททุกด้าน” “ให้เคารพสิทธิของบุคคล” (11) ส่งเสริมด้านสาธารณสุข (12) สอนภาษาไทยและพม่า (13) การให้ข่าวสารทั้งประเทศไทยและพม่า และข่าวสารตามแนวชายแดน นำเสนอเนื้อหาที่มีสาระ สิ่งที่ดีมีประโยชน์ สร้างสรรค์ และเข้าใจง่าย (14) ส่งเสริมการศึกษา (15) นำเสนอข้อมูลข่าวสารการเมืองของพม่าที่เป็นจริง ส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย ส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณี (16) การให้ข่าวสารของประเทศไทยโดยเฉพาะข่าวสารด้านดี (17) เป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร สร้างความเข้าใจและไม่เอนเอียง ส่งเสริมการข้ามแดนไป-มา และ (18) บทบาทที่ดีมีประโยชน์

2) ทักษะของคนพม่า ณ บริเวณชายแดนเมียวดี

คนพม่า ณ บริเวณชายแดนเมียวดี มีทักษะต่อบทบาทที่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดน ดังนี้

(1) การให้ข่าวสาร (2) ส่งเสริมเศรษฐกิจ ธุรกิจ การค้า (3) การให้ความบันเทิงด้วยเพลง เช่น เพลงไทย และเพลงพม่า (4) ส่งเสริมความสัมพันธ์ ความสามัคคีปรองดองระหว่างไทยกับพม่า

(5) อื่น ๆ อาทิ “เปิดช่องวิทยุฯ เพิ่ม” “ส่งเสริมวิทยุฯ มากขึ้น” “มีส่วนช่วยให้คนพม่าได้รับโอกาสเหมือนคนไทย” (6) การให้ข่าวสารของประเทศไทย (7) ส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศไทยและพม่า (8) นำเสนอเนื้อหา ข่าวที่เป็นจริง เป็นกลาง (9) นำเสนอวัฒนธรรมและประเพณีไทยและพม่า ส่งเสริมประเพณี

ชาวพม่าหรือชาวไทยเชื้อสายพม่า การให้สาระความรู้ (10) นำเสนอสิ่งที่ดีหรือมีประโยชน์ (11) การให้ข่าวสารการเมือง การให้ข่าวสารของทั้ง 2 ประเทศ (12) มีรายการที่นำเสนอด้วย 2 ภาษา คือ ภาษาไทยและภาษาพม่า สอนภาษาไทยและพม่า (13) นำเสนอวิถีชีวิตความเป็นอยู่ทั้งไทยและพม่า ให้ความรู้ด้านการศึกษา (14) นำเสนอและแปลเป็นภาษาพม่า การให้ข่าวสารเกี่ยวกับงานและแรงงานต่างด้าว การส่งเสริมการประกอบอาชีพ การงาน (15) นำเสนอข่าวสารเป็นภาษาพม่า นำเสนอนิทานหรือละครพม่า การให้ข่าวสารความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อคนพม่าและการให้ความรู้ด้านต่าง ๆ ได้แก่ การโอนสัญชาติ สิ่งแวดล้อม สังคม กีฬา (16) เป็นสื่อกลางในการสื่อสาร ส่งเสริมการปกครอง การปกครองระบอบประชาธิปไตย ส่งเสริมด้านสาธารณสุข เช่น สุขอนามัย สุขภาพ (17) นำเสนอเรื่องทั่วไปทุกอย่าง เป็นที่ติดต่อให้คำปรึกษาเวลามีปัญหา และส่งเสริมการโฆษณาสินค้าและบริการ

6.2.1.2.3 พื้นที่บริเวณชายแดนเมืองระนอง-เกาะสอง

1) ทิศนะของคนไทย อ.เมืองระนอง จ.ระนอง

คนไทย ณ บริเวณชายแดน อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง มีทัศนคติต่อบทบาทที่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดน ดังนี้

(1) นำเสนอและแปลเป็นภาษาไทย (2) การให้ข่าวสาร (3) ส่งเสริมด้านสาธารณสุข เช่น สุขภาพ สุขอนามัย การรักษาความสะอาด โรคติดต่อ และยาเสพติด (4) มีรายการที่นำเสนอด้วย 2 ภาษา คือ ภาษาไทยและภาษาพม่า และรายการภาษาอื่น ๆ เช่น ภาษาจีน (5) การส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและพม่า (6) ส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศไทยและพม่า (7) การให้ข่าวสารความรู้ของประเทศพม่า (8) นำเสนอวัฒนธรรมและประเพณี (9) ส่งเสริมเศรษฐกิจ การค้า เช่น การโฆษณาและการประชาสัมพันธ์สินค้า/การค้าขาย (10) อื่น ๆ อาทิ “ส่งเสริมอาชีพ” “พูดถึงปัญหาแรงงานต่างด้าว” “ด้านการติดต่อระหว่างประเทศ” (11) การให้ความบันเทิงด้วยเพลง เช่น เพลงไทย เพลงสากล เพลงพม่าทำนองไทย (12) สอนภาษาไทยและพม่า (13) การให้ความรู้ด้านต่าง ๆ เช่น การเกษตร สังคม กีฬา สิ่งแวดล้อม ดินฟ้าอากาศ จริยธรรม สิทธิมนุษยชน และชายแดน (14) การให้ข่าวสารของประเทศไทย (15) การบอกกล่าวให้คนพม่ากลับประเทศของตน (16) พัฒนาความชัดเจนและครอบคลุมของสัญญาณ ไม่รบกวนคลื่นไทย และประชาสัมพันธ์ให้รู้จักคลื่นความถี่ (17) การให้ข่าวสารการเมือง (18) การนำเสนอด้าน/สิ่งดีของประเทศไทย การให้สาระความรู้ บทบาทที่ดีและมีประโยชน์ (19) นำเสนอเกี่ยวกับศาสนาโดยเฉพาะพุทธศาสนา ให้ความรู้และส่งเสริมประชาธิปไตย

2) ทิศนะของคนพม่า ณ บริเวณชายแดนเกาะสอง

คนพม่า ณ บริเวณชายแดนเกาะสอง มีทัศนคติต่อบทบาทที่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดน ดังนี้

(1) ส่งเสริมเศรษฐกิจ ธุรกิจ การค้า (2) การให้ความบันเทิงด้วยเพลง เช่น เพลงไทย เพลงพม่า (3) ส่งเสริมด้านสาธารณสุข เช่น สุขอนามัย สุขภาพ (4) การให้ข่าวสารของประเทศพม่า (5) การให้ข่าวสาร (6)

นำเสนอเนื้อหาข่าวที่ดี เป็นจริง ถูกต้อง (7) การให้ความรู้ด้านสังคม (8) นำเสนอสิ่งที่ดี นำเสนอและแปลเป็นภาษาพม่า นำเสนอเรื่องทั่วไปทุกอย่าง การให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายแรงงาน และการทำบัตรแรงงาน การให้ข่าวสารของประเทศไทย การให้ข่าวสารการเมือง (9) อื่น ๆ อาทิ “ให้ประชาสัมพันธ์หางานให้” “การพัฒนาด้านจิตใจและชีวิต” “จัดรายการวิทยุร่วมกันระหว่างคนไทยกับพม่า” (10) ส่งเสริมความสัมพันธ์ มิตรภาพ ความสามัคคีปรองดองระหว่างไทยกับพม่า (11) สนใจ ใส่ใจ ดูแล และช่วยเหลือคนพม่าที่อยู่ในประเทศไทย มีรายการที่นำเสนอด้วย 2 ภาษา คือ ภาษาไทยและภาษาพม่า นำเสนอละคร และการให้ข่าวสารต่างประเทศ (12) การให้สาระความรู้ และการให้ข่าวสารเกี่ยวกับกีฬา (13) นำเสนอวิถีชีวิตและวัฒนธรรม นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารการกิน และการให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาประเทศ

6.2.1.3 บทบาทที่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดนตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา

6.2.1.3.1 พื้นที่บริเวณชายแดน จ.สระแก้ว-โอโจรวและสวายเจก

1) ทักษะของคนไทย จ.สระแก้ว

คนไทย ณ บริเวณชายแดน จังหวัดสระแก้ว มีทักษะต่อบทบาทที่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดน ดังนี้ (1) ส่งเสริมเศรษฐกิจ การค้า ตามแนวชายแดนหรือระหว่างไทยกับกัมพูชา (2) ส่งเสริมความสัมพันธ์ ความสามัคคีปรองดองระหว่างไทยกับกัมพูชา (3) การให้ความบันเทิงด้วยเพลง เช่น เพลงไทย เพลงกัมพูชา (4) นำเสนอและแปลเป็นภาษาไทย (5) ส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณี (6) การนำเสนอสิ่งที่ดี สร้างสรรค์ มีสาระและประโยชน์ (7) ส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศไทยและกัมพูชา (8) การให้ข่าวสารความรู้ (9) อื่น ๆ อาทิ “นำเสนอความคิดเห็นระหว่างไทยและกัมพูชา” “เป็นตัวกลางที่ทำให้เขมรเข้าใจไทยมากขึ้น” “แนะนำเขมรให้ยินดีต้อนรับคนไทย” (10) ส่งเสริมการประกอบอาชีพการงาน (11) การนำเสนอสิ่งที่ดีของคนและประเทศไทย (12) นำเสนอข้อมูลข่าวสารที่เป็นความจริง (12) นำเสนอสิ่งที่ดีของประเทศไทยและกัมพูชา (13) การให้ข่าวสารการเมืองไทยและของกัมพูชา (13) การให้ข้อมูลข่าวสารของประเทศกัมพูชา มีรายการที่นำเสนอด้วย 2 ภาษา คือ ภาษาไทยและเขมร และรายการภาษาอื่น ๆ และส่งเสริมศาสนา (14) การให้ข่าวสารทั้งประเทศไทยและกัมพูชา (15) สอนภาษาเขมร (16) เป็นกลาง การให้สาระความรู้ด้านต่าง ๆ และส่งเสริมด้านสาธารณสุข เช่น สุขภาพอนามัย และยาเสพติด (17) นำเสนอแนวทางในการทำงานร่วมกันระหว่างคนไทยและกัมพูชาอย่างเป็นมิตร ส่งเสริมการไปมาหาสู่กัน นำเสนอสาระความรู้เกี่ยวกับการเกษตร จัดทำรายการที่หลากหลายรูปแบบ พูดอย่างเป็นมิตร นำฟัง พูดซ้ำ พูดเรื่องทั่วไป (18) ส่งเสริมการศึกษา และนำเสนอวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนกัมพูชา

2) ทักษะของคนกัมพูชา ณ บริเวณชายแดน โอโจรวและสวายเจก

คนกัมพูชา ณ บริเวณชายแดนโอโจรวและสวายเจก มีทักษะต่อบทบาทที่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดน ดังนี้

(1) นำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง เป็นความจริง เชื่อถือได้ (2) การจัดรายการที่ดี และมีประโยชน์ ต่อผู้ฟังทั้ง 2 ประเทศ (3) ทำหรือมีบทบาทในด้านที่ดีหรือมีประโยชน์ (4) ส่งเสริมความสัมพันธ์ ความสามัคคี ประองดองระหว่างไทยกับกัมพูชา (5) พูดอย่างสุภาพ น่าฟัง และให้เกียรติกันและกัน (6) อื่น ๆ อาทิ “สรรหา รายการที่ให้ทั้งสองฝ่ายมีบทบาทร่วมกัน” “เป็นสื่อกลางที่เป็นธรรม” “จัดรายการเล่านิทาน” “นำเสนอเรื่องดี ๆ ให้แก่ผู้ฟังกัมพูชาให้เข้าใจถึงปัญหาที่เกิดขึ้น” “มีรายการให้ข่าวเป็นภาษาไทยแล้วก็แปลเป็นภาษากัมพูชาด้วย” (7) รายการที่ให้ผู้ฟังโดยเฉพาะผู้ฟังกัมพูชามีส่วนร่วมในรายการ เช่น โทรศัพท์ขอเพลง แสดงความเห็น และตอบปัญหา (8) การนำเสนอสิ่งที่ดี สร้างสรรค์ มีสาระและมีประโยชน์ (9) การให้ความบันเทิงด้วยเพลง และความสนุกสนาน (10) การให้ข้อมูลข่าวสารที่ดีและมีประโยชน์ (11) การให้ข่าวสารความรู้ นำเสนอโดยไม่กระทบ ต่อคนกัมพูชา การให้สาระความรู้ด้านต่าง ๆ (12) นำเสนอข่าวหรือทำสิ่งที่ไม่กระทบต่อความสัมพันธ์ไทยและ กัมพูชา (13) แนะนำให้ทหารไทยเคารพและให้เกียรติทหารกัมพูชา ส่งเสริมเศรษฐกิจ การค้าตามแนวชายแดน หรือระหว่างไทยกับกัมพูชา (14) ไม่พูดดูถูกเหยียดหยาม แนะนำให้ทหารไทยไม่ดูถูกคนกัมพูชา นำเสนอโดย ไม่กระทบต่อคนไทยและกัมพูชา ส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศไทยและกัมพูชา และส่งเสริมการประกอบ อาชีพการงาน

6.2.1.3.2 พื้นที่บริเวณชายแดน กาบเชิง-สำโรง

1) ทักษะของคนไทย อ.กาบเชิง จ.สุรินทร์

คนไทย ณ บริเวณชายแดน อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ มีทักษะต่อบทบาทที่พึงประสงค์ของวิทยุ ชายแดน ดังนี้

(1) ส่งเสริมเศรษฐกิจ การค้าตามแนวชายแดนหรือระหว่างไทยกับกัมพูชา เช่น การโฆษณาและการ ประชาสัมพันธ์สินค้าและบริการของทั้ง 2 ประเทศ (2) การนำเสนอสิ่งที่ดี สร้างสรรค์ มีสาระและประโยชน์ (3) ส่งเสริมความสัมพันธ์ ความสามัคคีประองดองระหว่างไทยกับกัมพูชา (4) การให้ข่าวสารความรู้ (5) การ ให้ความบันเทิงด้วยเพลง เช่น เพลงไทย เพลงกัมพูชา (6) การให้ข่าวสารการเมืองไทยและกัมพูชา (7) ส่งเสริม การท่องเที่ยวของประเทศไทยและกัมพูชา นำเสนอวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนกัมพูชา (8) ส่งเสริมการประกอบ อาชีพการ (9) อื่น ๆ อาทิ “นำสารคดีมานำเสนอ” “ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการติดต่อสื่อสาร” “พบปะพูดคุย ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น” (10) นำเสนอและแปลเป็นภาษาไทย การนำเสนอสิ่งที่ดีของประเทศไทยและกัมพูชา โดยไม่กระทบต่อทั้ง 2 ประเทศ (11) การนำเสนอสิ่งที่ดีของคนและประเทศไทย (12) มีรายการที่นำเสนอด้วย 2 ภาษา คือ ภาษาไทยและเขมร และรายการภาษาอื่น ๆ มีรายการที่นำเสนอประวัติศาสตร์ความเป็นมาของ กัมพูชา (13) นำเสนอข้อมูลข่าวสารที่เป็นความจริง (14) พูดอย่างสุภาพ ไม่พูดเสียดสี ใส่ร้ายและโจมตีกัน (15) การให้ข้อมูลข่าวสารของประเทศกัมพูชา ส่งเสริมศาสนา (16) การให้ข่าวสารความรู้และความบันเทิง (17) นำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับความเจริญก้าวหน้าหรือการพัฒนาประเทศของกัมพูชา การให้สาระความรู้ด้าน ต่าง ๆ การปลูกจิตสำนึก คุณธรรมและจริยธรรม (18) สอนภาษาเขมร และส่งเสริมการไปมาหาสู่กัน

2) ทักษะของคนกัมพูชา ณ บริเวณชายแดนลำโพง

คนกัมพูชา ณ บริเวณชายแดนลำโพง มีทักษะต่อบทบาทที่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดน ดังนี้

(1) นำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง เป็นความจริง ตรงไปตรงมา (2) การให้ข่าวสารความรู้ (3) การให้ความบันเทิงด้วยเพลง และความสนุกสนาน (4) จัดทำรายการใหม่ ๆ หลากหลายรูปแบบ (5) การจัดรายการที่ดี และมีประโยชน์ต่อผู้ฟังทั้ง 2 ประเทศ (6) อื่น ๆ อาทิ “รู้จักเพียงพอและยอมรับความจริง” “เป็นสื่อกลางและให้ข่าวอธิบายถึงเหตุผลที่ทำให้ความสัมพันธ์ที่ลดลงต่อกัน” “ควรพูดอะไรที่ดีต่อประเทศเพื่อนบ้าน” (6) บทบาทในการแนะนำให้ทหารไทยไม่ดูถูก ใส่ร้าย รังแก และประพาดตัวในทางที่ไม่ดีต่อประเทศกัมพูชาและคนกัมพูชา (7) ส่งเสริมความสัมพันธ์ ความสามัคคีปรองดองระหว่างไทยกับกัมพูชา (7) บทบาทในการนำเสนอสิ่งที่ดี มีประโยชน์ หรือสรรเสริญ ขึ้นชมระหว่างประเทศไทยและกัมพูชา (8) การให้สาระความรู้ด้านต่าง ๆ เช่น จรรยา การท่องเที่ยว ภาษาไทย ฯลฯ (9) ทำหรือมีบทบาทในด้านที่ดีหรือมีประโยชน์ (10) การให้ข้อมูลข่าวสารที่ดี สร้างสรรค์ (11) แนะนำให้ทั้งฝ่ายไทยและกัมพูชาโดยเฉพาะทหารไม่ก่อเหตุทะเลาะกัน (12) พูดอย่างสุภาพ น่าฟัง (13) นำเสนอโดยไม่กระทบต่อประเทศไทยและกัมพูชา ส่งเสริมด้านสาธารณสุข เช่น สุขภาพอนามัย เป็นเวทีสนทนาเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้หรือความคิดเห็นระหว่างไทยกับกัมพูชา (14) ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม นำเสนอสาระความรู้เกี่ยวกับการเกษตร เป็นที่ให้คำปรึกษาเวลามีปัญหา จัดทำรายการที่เป็นที่นิยมของผู้ฟัง (15) ทำหรือมีบทบาทในด้านที่ดีสำหรับประเทศไทยเอง จัดรายการร่วมกันเพื่อสานความสัมพันธ์ แนะนำให้ทหารไทยและกัมพูชาไม่ใช้อาวุธตามพื้นที่ชายแดน ไม่ทำให้คนไทยและกัมพูชาทะเลาะกัน นำเสนอความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ จัดรายการที่เชิญผู้มีความรู้พูดในรายการ มีรายการที่ให้ผู้ฟัง โดยเฉพาะผู้ฟังกัมพูชามีส่วนร่วมในรายการด้วยการโทรศัพท์ขอคำปรึกษาเวลามีปัญหา และนำเสนอวิถีชีวิตความเป็นอยู่ทั้งไทยและกัมพูชา

6.2.1.4 บทบาทที่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดนตามแนวชายแดนไทย-มาเลเซีย

6.2.1.4.1 พื้นที่บริเวณชายแดนสุโขทัย-โก-ลก-เมืองรัตนดา บันยัน

1) ทักษะของคนไทย อ.สุโขทัย-โก-ลก จ.นราธิวาส

คนไทย ณ บริเวณชายแดน อำเภอสุโขทัย-โก-ลก จังหวัดนราธิวาส มีทักษะต่อบทบาทที่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดน ดังนี้

(1) นำเสนอรายการด้วยภาษาไทย โดยเฉพาะการนำเสนอรายการแปลภาษา/ สอนภาษาไทย – มาเลย์และนำเสนอรายการแบบสองภาษา (2) นำเสนอข่าวสารที่เป็นจริง ตรงไปตรงมาและอื่น ๆ (3) นำเสนอเนื้อหาที่มีสาระความรู้ที่เป็นประโยชน์ (4) นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับศาสนา (5) ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับมาเลเซีย ให้ความบันเทิงด้วยเพลง (6) ส่งเสริมวัฒนธรรมและประเพณี (7) นำเสนอเรื่องเศรษฐกิจ / การค้า (8) ส่งเสริมการท่องเที่ยว ให้ข่าวสาร ให้สาระความรู้ควบคู่ความบันเทิง เป็นสื่อกลางให้คนไทยและคนมาเลเซียพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน (9) นำเสนอรายการเกี่ยวกับการค้าขาย นำเสนอรายการเกี่ยวกับ

การกีฬา นำเสนอรายการเกี่ยวกับการท่องเที่ยว นำเสนอในสิ่งที่ถูกต้อง ให้คุณธรรม แง่คิดต่าง ๆ (10) นำเสนอด้านที่ดีของคนไทยหรือประเทศไทย นำเสนอในเรื่องที่ดี นำเสนอเนื้อหาวิชาการ อาทิ กฎหมาย ภาษา สัญญาณ วิทยุข มาเลเซียที่ควรมีความชัดเจนครอบคลุมกว้างขวาง (11) สัญญาณวิทยุข มาเลเซียที่ไม่ควรแทรกหรือรบกวน สัญญาณวิทยุขายแดน นำเสนอในทุกเรื่อง และมีความเป็นกลาง

2. ทศนะของคนมาเลเซีย ณ บริเวณชายแดนเมืองรันเตา บันยัน

คนมาเลเซีย ณ บริเวณชายแดนเมืองรันเตา บันยัน มีทศนะต่อบทบาทที่พึงประสงค์ของวิทยุขายแดน ดังนี้

(1) ให้ความบันเทิงด้วยเพลง (2) อื่น ๆ อาทิ “อยากให้มีรายการเพื่อเด็ก(เด็กเล็ก) เพื่อการเรียนรู้” “มีการพูดถึงเกี่ยวกับมาเลเซียบ้าง” “ทำให้ทั้ง 2 ประเทศนั้นรักประเทศของตนเอง” (3) นำเสนอรายการด้วยภาษามลายู (4) ส่งเสริมการท่องเที่ยว ให้ข่าวสารที่เป็นจริง (5) นำเสนอรายการด้วยภาษาไทยและมาเลเซีย (6) ให้ข่าวสาร (7) นำเสนอข่าวสาร สารที่เป็นประโยชน์ (8) นำเสนอในเรื่องที่ดี (9) ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับมาเลเซีย (10) นำเสนอรายการด้วยภาษาที่หลากหลาย ทั้งภาษามลายู อังกฤษ และไทย ฯลฯ (11) ส่งเสริมความร่วมมือ/การทำงานร่วมกัน (12) ให้ข่าวสาร ความรู้ควบคู่ความบันเทิง (13) นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับศาสนาอิสลาม (14) นำเสนอรายการด้วยภาษาไทย (15) นำเสนอเรื่องเศรษฐกิจ / การค้า (16) นำเสนอเรื่องราวที่หลากหลาย นำเสนอความบันเทิง (17) นำเสนอข่าวสารของทั้ง 2 ประเทศ นำเสนอสิ่งดีเกี่ยวกับประเทศไทย และผลิตรายการที่ดึงดูดความสนใจ

6.2.1.4.2 พื้นที่บริเวณชายแดนเบตง-เมืองบันกาลัน ฮูลู

1) ทศนะของคนไทย อ.เบตง จ.ยะลา

คนไทย ณ บริเวณชายแดน อำเภอเบตง จังหวัดยะลา มีทศนะต่อบทบาทที่พึงประสงค์ของวิทยุขายแดน ดังนี้

(1) สนับสนุนการท่องเที่ยว (2) อื่น ๆ (3) นำเสนอเนื้อหาที่มีสาระ เป็นประโยชน์ (4) ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับมาเลเซีย (5) นำเสนอด้านที่ดีของคนไทยหรือประเทศไทย นำเสนอเรื่องเศรษฐกิจ / การค้า และการเมือง / สังคม (6) นำเสนอรายการด้วยภาษาที่หลากหลาย (7) นำเสนอรายการด้วยภาษาไทย นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับศาสนาอิสลาม (8) เป็นสื่อกลางให้คนไทยและคนมาเลเซียพูดคุยกัน (9) ให้ความบันเทิงด้วยเพลง (10) ส่งเสริมวัฒนธรรมและประเพณี (11) ส่งเสริมให้เยาวชนห่างไกลจากยาเสพติด (12) ให้ข่าวสาร นำเสนอในเรื่องที่ดี (13) ด้านการเกษตร และ นำเสนอในทุกเรื่อง

2. ทักษะของคนมาเลเซีย ณ บริเวณชายแดนเมืองปีนกาลัน ฮูลู

คนมาเลเซีย ณ บริเวณชายแดนเมืองปีนกาลัน ฮูลู มีทักษะต่อบทบาทที่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดน ดังนี้

(1) ให้ความบันเทิงด้วยเพลง (2) อื่น ๆ อาทิ “เปิดข่าวและเพลง” “ในด้านความตั้งใจของกิจกรรม” “การมีความรับผิดชอบการทำงานร่วมกัน” (3) ให้ข่าวสาร (4) นำเสนอรายการด้วยภาษาที่หลากหลาย เช่น จีน อินเดีย (5) มีรายการที่หลากหลาย/ทุกประเภท (6) ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับมาเลเซีย (7) ให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์ (8) นำเสนอข่าวสารของประเทศไทย (8) ความบันเทิง ผ่อนคลาย (8) นำเสนอเรื่องที่ดี/สิ่งที่ดี (9) นำเสนอข่าวด้วยข้อเท็จจริง นำเสนอเรื่องจริง (10) นำเสนอรายการ 2 ภาษา (10) รายการที่จัดดีอยู่แล้ว (10) ส่งเสริมการทำงาน/ช่วยเหลือซึ่งกันและกันและนำเสนอข่าวจีน ชาวอินเดีย และ (10) นำเสนอเรื่องเศรษฐกิจ / การค้า และสังคม

จากข้อคิดเห็นข้างต้นสามารถสรุปโดยรวมเพื่อเปรียบเทียบระหว่างพื้นที่วิจัย ได้ดังนี้

ตารางที่ 6.2.1(ก) ตารางเปรียบเทียบบทบาทที่พึงประสงค์ของวิทยาลัยแดนของไทย

บทบาทที่พึงประสงค์ของวิทยาลัยแดน	พื้นที่วิจัย							
	สปป.ลาว	พม่า			กัมพูชา		มาเลเซีย	
	ชายแดน จ.หนองคาย-นครหลวงเวียงจันทน์และแขวงบอลิคำไซ	แม่สาย-ท่าขี้เหล็ก	แม่สอด-เมียวดี	ระนอง-เกาะสอง	จ.สระแก้ว-โอโจราและสวายเจก	กาบเชิง-สังขะ	สุโขทัย-เมืองรัตนบุรี	เบตง-เมืองปิ่น กาลัน ฮูลู
1. บทบาทในการส่งเสริมความรักใคร่ปรองดอง มิตรภาพ ความสามัคคี ความสัมพันธ์	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2. บทบาทการนำเสนอ อนุรักษ์ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาและวิถีชีวิตความเป็นอยู่	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
3. บทบาทการให้ความบันเทิง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
4. บทบาทในการส่งเสริมการท่องเที่ยว	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
5. บทบาทในการส่งเสริมเศรษฐกิจการค้า และอุตสาหกรรม	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
6. บทบาทการให้ข่าวสารความรู้	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
7. นำเสนอและแปลเป็นภาษาไทย		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
8. ให้ข่าวสารของประเทศไทยโดยเฉพาะข่าวสารด้านดี			✓	✓	✓	✓	✓	✓
9. นำเสนอเนื้อหาที่มีสาระ สิ่งที่ดีมีประโยชน์ สร้างสรรค์ และเข้าใจง่าย			✓	✓	✓	✓	✓	✓
10. มีรายการที่นำเสนอด้วย 2 ภาษาหรือหลายภาษา		✓	✓	✓	✓	✓		✓
11. ส่งเสริมความสัมพันธ์ และความสามัคคีระหว่างกัน		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
12. สอนภาษา		✓	✓	✓	✓	✓	✓	
13. เผยแผ่ศาสนา	✓	✓		✓		✓	✓	✓
14. ส่งเสริมด้านสาธารณสุข เช่น สุขภาพ อนามัย โรคติดต่อ และป้องกันยาเสพติด		✓	✓	✓	✓			✓

ตารางที่ 6.2.1(ก) ตารางเปรียบเทียบบทบาทที่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดนของคนไทย(ต่อ)

บทบาทที่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดน	พื้นที่วิจัย							
	สปป.ลาว	พม่า			กัมพูชา		มาเลเซีย	
	ชายแดน จ.หนองคาย- นครหลวงเวียงจันทน์และ แขวงบอลิคำไซ	แม่สาย- ท้าะเหล็ก	แม่สอด- เมียวดี	ระนอง- เกาะสอง	จ.สระแก้ว- โอโจรวและ สวายแจก	กบเชิง- ลำโพง	สุโขทัย- ลพบุรี- นครราชสีมา	เบตง- เมืองปีนัง- กาลัน- สูลู
15. ให้สาระความรู้ในด้านต่าง ๆ		✓	✓	✓	✓	✓		
16. นำเสนอข้อมูลข่าวสารที่เป็นจริง ชัดเจน ทันต่อเหตุการณ์ ไม่ปกปิดและบิดเบือน		✓	✓		✓	✓	✓	
17. การให้ข่าวสารการเมือง		✓	✓	✓		✓		✓
18. เป็นสื่อกลางให้คนไทยและคนในประเทศเพื่อนบ้าน		✓			✓		✓	✓
19. ส่งเสริมการศึกษา	✓	✓	✓		✓			
20. ส่งเสริมการข้ามแดนไป-มา และ ส่งเสริมการไปมาหาสู่กัน			✓		✓	✓		
21. ส่งเสริมอาชีพ				✓	✓	✓		
22. มีบทบาทในการโฆษณาสินค้าและบริการ	✓			✓		✓		
23. พัฒนาความชัดเจนและครอบคลุมของสัญญาณ และไม่รบกวนคลื่นไทย พัฒนาให้ทันสมัย น่าสนใจ และทัดเทียมไทย				✓			✓	
24. บทบาทที่ดีในทุก ๆ ด้าน	✓		✓					
25. บทบาทในการให้สาระและเนื้อหาเกี่ยวกับการค้า	✓						✓	
26. ส่งเสริมด้านการเกษตร	✓							✓
27. เสนอข่าวและเรื่องราวระหว่างท้องถิ่นริมฝั่งโขง	✓		✓					
28. พัฒนารูปแบบ เนื้อหาให้ดี และหลากหลายขึ้น	✓				✓			

ตารางที่ 6.2.1(ก) ตารางเปรียบเทียบบทบาทที่พึงประสงค์ของวิทยาลัยชายแดนของคนไทย(ต่อ)

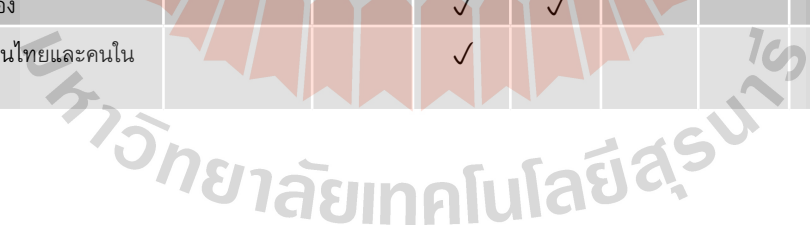
บทบาทที่พึงประสงค์ของวิทยาลัยชายแดน	พื้นที่วิจัย							
	สปป.ลาว	พม่า			กัมพูชา		มาเลเซีย	
	ชายแดน จ.หนองคาย-นครหลวงเวียงจันทน์และแขวงบอลิคำไซ	แม่สาย-ท่าซี้เหล็ก	แม่สอด-เมียวดี	ระนอง-เกาะสอง	จ.สระแก้ว-โอโจรวและสวายแจก	กบเชิง-ลำโพง	สุไหงโก-ลก-เมืองรันเตาบันยัน	เบตง-เมืองปีน กาลัน ฮูดู
29. พุดช้ำ พุดอย่างเป็นมิตร นำฟัง พุดอย่างสุภาพ ไม่พุดเสียด สี ใส่ร้าย และโจมตีกัน					✓	✓		
30. นำเสนอในทุกเรื่อง							✓	✓
31. ให้ความรู้ และส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย			✓	✓				
32. ส่งเสริมการกีฬา	✓						✓	
33. การปลูกจิตสำนึก คุณธรรมและจริยธรรม						✓		
34. สร้างความเข้าใจและไม่เอนเอียง			✓					

ตารางที่ 6.2.1(ข) ตารางเปรียบเทียบบทบาทที่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดนของคนในประเทศเพื่อนบ้าน

บทบาทที่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดน	พื้นที่วิจัย							
	สปป.ลาว	พม่า			กัมพูชา		มาเลเซีย	
	ชายแดน จ.หนองคาย-นครหลวงเวียงจันทน์และแขวงบอลิคำไซ	แม่สาย-ท่าขี้เหล็ก	แม่สอด-เมียวดี	ระนอง-เกาะสอง	จ.สระแก้ว-โอโจรงและสวายเจก	กาบเชิง-ลำโพง	สุโขทัย-เมืองรัตนบุรี	เบตง-เมืองปิ่น กาลัน ฐูลู
1. บทบาทการให้ข่าวสารความรู้	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2. บทบาทการให้ความบันเทิง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
3. บทบาทในการส่งเสริมความรักใคร่ปรองดอง มีตรรกภาพความสามัคคีความสัมพันธ	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓
4. มีรายการที่นำเสนอด้วย 2 ภาษาหรือหลายภาษา		✓	✓	✓	✓		✓	✓
5. นำเสนอเนื้อหาที่มีสาระ สิ่งที่ดีมีประโยชน์ สร้างสรรค์และเข้าใจง่าย		✓	✓		✓	✓	✓	✓
6. บทบาทในการส่งเสริมเศรษฐกิจการค้า และอุตสาหกรรม		✓	✓	✓	✓		✓	✓
7. นำเสนอข้อมูลข่าวสารที่เป็นจริงชัดเจน ทันต่อเหตุการณ์ ไม่ปกปิดและบิดเบือน			✓	✓	✓	✓		✓
8. บทบาทในการส่งเสริมการท่องเที่ยว	✓		✓		✓		✓	
9. ให้สาระความรู้ในด้านต่าง ๆ		✓	✓		✓	✓		
10. บทบาทที่ดีในทุก ๆ ด้าน	✓				✓	✓		✓
11. บทบาทการนำเสนอ อนุรักษ์ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาและวิถีชีวิตความเป็นอยู่	✓	✓	✓	✓				
12. ส่งเสริมด้านสาธารณสุข เช่น สุขภาพ อนามัย โรคติดต่อ และป้องกันยาเสพติด		✓	✓	✓		✓		
13. นำเสนอด้วยภาษาไทยและแปลเป็นภาษาประเทศเพื่อนบ้าน			✓	✓	✓		✓	

ตารางที่ 6.2.1(ข) ตารางเปรียบเทียบบทบาทที่พึงประสงค์ของวิทยาลัยแดนของคนในประเทศเพื่อนบ้าน (ต่อ)

บทบาทที่พึงประสงค์ของวิทยาลัยแดน	พื้นที่วิจัย							
	สปป.ลาว	พม่า			กัมพูชา		มาเลเซีย	
		ชายแดน จ.หนองคาย-นครหลวงเวียงจันทน์และแขวงบอลิคำไซ	แม่สาย-ท่าซี้เหล็ก	แม่สอด-เมียวดี	ระนอง-เกาะสอง	จ.สระแก้ว-โอโจรวและสวายแจก	กาเบ็ง-สักโง	สุโขทัย-ลพบุรี-เมืองรัตนดาบันยัน
14. การให้ข่าวสารการเมือง		✓	✓	✓				
15. พัฒนารูปแบบ เนื้อหาให้ดี และหลากหลายขึ้น						✓	✓	✓
16. ส่งเสริมอาชีพ			✓		✓			✓
17. ส่งเสริมด้านการเกษตร และเลี้ยงสัตว์	✓					✓		
18. มีบทบาทในการโฆษณาสินค้าและบริการทั้ง 2 ฝ่าย	✓		✓					
19. ส่งเสริมการศึกษา		✓	✓					
20. พูดซ้ำ พูดอย่างเป็นมิตร นำฟัง พูดอย่างสุภาพ ไม่พูดเสียดสี ใส่ร้าย และโจมตีกัน					✓	✓		
21. นำเสนอในทุกเรื่อง			✓	✓				
22. เป็นสื่อกลางให้คนไทยและคนในประเทศเพื่อนบ้าน			✓					

จากตารางข้างต้น พบว่า บทบาทที่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดนของคนไทย มีความเหมือนและแตกต่างกันตามแต่ละพื้นที่วิจัย และ/หรือประเทศ โดยบทบาทที่พึงประสงค์หลักที่ทุกพื้นที่วิจัยมีร่วมกัน 5 บทบาท คือ บทบาทในการส่งเสริมความรักใคร่ปรองดอง มิตรภาพ ความสามัคคี ความสัมพันธ์ บทบาทการให้ความบันเทิง บทบาทในการส่งเสริมการท่องเที่ยว และบทบาทในการส่งเสริมเศรษฐกิจ การค้า และอุตสาหกรรม ส่วนบทบาทการนำเสนอ อนุรักษ์ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ เป็นบทบาทที่คนไทยทุกพื้นที่วิจัยพึงประสงค์ที่จะให้เกิดขึ้นในวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้าน และเป็นบทบาทที่พึงประสงค์ของคน สปป.ลาว และประเทศพม่าเช่นกัน

นอกจากบทบาทที่พึงประสงค์ดังกล่าวแล้ว ยังมีบทบาทที่พึงประสงค์อื่น ๆ ที่คนไทยส่วนใหญ่พึงประสงค์ที่จะให้เกิดขึ้นในวิทยุชายแดน เช่น บทบาทการให้ข่าวสารความรู้ นำเสนอและแปลเป็นภาษาไทย ให้ข่าวสารของประเทศไทยโดยเฉพาะข่าวสารด้านดี นำเสนอเนื้อหาที่มีสาระ สิ่งที่ดีมีประโยชน์ สร้างสรรค์ และเข้าใจง่าย มีรายการที่นำเสนอด้วย 2 ภาษา หรือหลายภาษา และให้สาระความรู้ในด้านต่าง ๆ เป็นต้น

บทบาทที่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดนในทัศนะของคนในประเทศเพื่อนบ้าน ที่ทุกพื้นที่สอดคล้องตรงกัน 2 บทบาทคือ บทบาทการให้ข่าวสารความรู้ และบทบาทการให้ความบันเทิง นอกจากนี้ยังมีบทบาทที่พึงประสงค์อื่น ๆ ที่คนในประเทศเพื่อนบ้านส่วนใหญ่อยากให้วิทยุชายแดนมีบทบาท เช่น บทบาทในการส่งเสริมความรักใคร่ปรองดอง มิตรภาพ ความสามัคคี ความสัมพันธ์ มีรายการที่นำเสนอด้วย 2 ภาษา หรือหลายภาษา นำเสนอเนื้อหาที่มีสาระ สิ่งที่ดีมีประโยชน์ สร้างสรรค์ และเข้าใจง่าย บทบาทในการส่งเสริมเศรษฐกิจ การค้า และอุตสาหกรรม นำเสนอข้อมูลข่าวสารที่เป็นจริง ชัดเจน ทันต่อเหตุการณ์ ไม่ปกปิดและบิดเบือน บทบาทในการส่งเสริมการท่องเที่ยว และ ให้สาระความรู้ในด้านต่าง ๆ เป็นต้น

จากข้อมูลข้างต้น สะท้อนให้เห็นถึงความคิดเห็นในเชิงบวกของกลุ่มตัวอย่าง โดยให้ความสำคัญกับเรื่องความสัมพันธ์ที่มีต่อกันทั้งทางด้านวัฒนธรรม ประเพณี ข่าวสารความรู้ และความบันเทิง ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบบทบาทที่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดน พบว่า ความเห็นของคนไทยและคนในประเทศเพื่อนบ้านสอดคล้องกันคือ บทบาทในการส่งเสริมความรักใคร่ปรองดอง มิตรภาพ ความสามัคคี ความสัมพันธ์ บทบาทการให้ข่าวสารความรู้ และบทบาทการให้ความบันเทิง อย่างไรก็ตามน้ำหนักของการให้ค่าต่อความสำคัญของบทบาทที่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดนจะแตกต่างกันตามประเด็นต่าง ๆ โดยในบางประเด็นอาจไม่ปรากฏในบางพื้นที่ ทั้งนี้เพราะคำถามที่ใช้ในการวิจัยเป็นคำถามปลายเปิด ไม่มีตัวเลือกให้ตอบ ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรี

บทบาทที่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดนตามทัศนะของคนในประเทศเพื่อนบ้านที่สอดคล้องตรงกันในทุกพื้นที่วิจัย คือ บทบาทการให้ข่าวสารความรู้และบทบาทการให้ความบันเทิงนั้น สะท้อนด้านของผู้ฟังที่ยังคงต้องการข่าวสารความรู้และความบันเทิงอันเป็นสะพานเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

บทบาทนำเสนอและแปลเป็นภาษาไทยของวิทยุชายแดนไม่ปรากฏในวิทยุชายแดนในพื้นที่ สปป.ลาว เพราะภาษาไทยและภาษาลาวมีความคล้ายคลึงกันมากจึงไม่จำเป็นต้องมีการแปล รวมทั้งบทบาทการนำเสนอ

รายการที่นำเสนอด้วย 2 ภาษา หรือหลายภาษาในวิทยุชายแดน ตามทัศนคติของคนในประเทศเพื่อนบ้านก็ไม่พบในพื้นที่วิจัย สปป.ลาว

6.2.2 บทบาทที่ไม่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดน

6.2.2.1 บทบาทที่ไม่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดนไทย-ลาว

6.2.2.1.1 พื้นที่บริเวณชายแดน จ.หนองคาย-นครหลวงเวียงจันทน์และแขวงบอลิคำไซ

1) ทัศนคติของคนไทย จ.หนองคาย

คนไทย ณ บริเวณชายแดน จังหวัดหนองคาย มีทัศนคติต่อบทบาทที่ไม่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดน สปป.ลาว ดังนี้

(1) การนำเสนอเรื่องการเมือง ความมั่นคง และการปกครองของ สปป.ลาว (2) การส่งเสริมยาเสพติด การกระทำและสิ่งที่มีผิดกฎหมาย (3) การวิพากษ์วิจารณ์เรื่องไม่ถูกต้อง การล้อเลียน ดูถูก ดูหมิ่น กล่าวร้าย ใส่ร้าย โจมตี สปป.ลาว (4) การพูดคำที่ไม่ดี ไม่สุภาพ ไม่ให้เกียรติ (5) การพาดพิงสถาบันที่นับถือ เช่น สถาบันกษัตริย์ และความเชื่อ ศาสนา (6) การนำเสนอข้อมูลที่ไม่ชัดเจน สับสน ไม่เป็นกลางและบิดเบือนข้อเท็จจริงอันนำไปสู่การเข้าใจผิด (7) การนำเสนอเรื่องที่ไม่ดี ไม่เหมาะสม และลามกอนาจาร (8) การวิพากษ์วิจารณ์ วัฒนธรรม ประเพณี ความเป็นอยู่และความเชื่อของ สปป.ลาว (9) การนำเสนอประเด็นขัดแย้งและที่ทำให้แตกแยก (9) อื่น ๆ อาทิ “การเปิดเพลงสตริง ร็อค ๆ หนัก ๆ” “ข่าวสารที่ไม่ควรนำเสนอ บางเรื่องควรพิจารณาให้ดี” “เรื่องการศึกษาด้านเทคโนโลยี เพราะคน สปป.ลาว คิดว่าเขาด้อยกว่าเรา” (9) การก้าวก่ายกันในเรื่องต่าง ๆ ระหว่างประเทศ และ (10) การพูดคำว่า “บ้านพี่เมืองน้อง”

2) ทัศนคติของคน สปป.ลาว ณ นครหลวงเวียงจันทน์และแขวงบอลิคำไซ

คน สปป.ลาว ณ นครหลวงเวียงจันทน์และแขวงบอลิคำไซ มีทัศนคติต่อบทบาทที่ไม่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดนไทย ดังนี้

(1) นำเสนอสิ่งที่ไม่ดี และการพูดด้วยคำพูดที่ไม่สุภาพ (1) เห็นว่าปัจจุบันวิทยุชายแดนไทยทำดีอยู่แล้ว (2) การพูดเสียดสี/ล้อเลียน/ดูถูก/ดูหมิ่น/ไม่ให้เกียรติ คน สปป.ลาว (3) พูดถึง สปป.ลาวในแง่ลบ (4) การที่นักจัดรายการวิทยุฯ พูดมากเกินไป (5) ให้ข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง/ไม่ชัดเจนหรือไม่เป็นความจริง (6) การนำเสนอเรื่องการเมืองทั้งของไทยและโดยเฉพาะของ สปป.ลาว (6) การนำเสนอข่าวอาชญากรรม (7) การนำเสนอโฆษณามากเกินไปและโฆษณาชวนเชื่อ (8) การนำเสนอเพลงมากเกินไป (9) การนำเสนอข่าวมากเกินไป และ (9) อื่น ๆ อาทิ “ไม่ยากให้พูดเรื่องผี และตามใจคนจัดรายการ”

6.2.2.2 บทบาทที่ไม่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดนไทย-พม่า

6.2.2.2.1 พื้นที่บริเวณชายแดนแม่สาย-ท่าซี้เหล็ก

1) ทักษะของคนไทย อ.แม่สาย จ.เชียงราย

คนไทย ณ บริเวณชายแดน อำเภอแม่สาย จ.เชียงราย มีทักษะต่อบทบาทที่ไม่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดนพม่า ดังนี้

(1) นำเสนอเรื่องการเมืองการปกครองของประเทศไทยและพม่า (2) พม่าไม่ควรมีบทบาทในการนำเสนอที่ว่าร้ายและล่วงเกินประเทศไทยและราชวงศ์ไทยในทางที่ไม่ดี (3) นำเสนอด้วยภาษาพม่าเพียงภาษาเดียว (4) ยุยงหรือสร้างความแตกแยก ชัดแย้ง ร้าวฉาน และเข้าใจผิด โดยเฉพาะระหว่างไทยกับพม่า (5) การพูดในทางเสื่อมเสีย เสียหาย ดูถูก ดูหมิ่น เสียดสี ใส่ร้าย พาดพิง โจมตี ทำลาย คนและประเทศอื่น (6) ปกปิด ปิดบัง ปิดกั้นข้อมูลข่าวสาร (7) อื่น ๆ อาทิ “พูดมากเกินไป ไม่มีสาระ” “ไม่ควรพูดถึงแต่ด้านดีของประเทศ” “การแบ่งชนชาติของพม่า” (8) การนำเสนอเรื่องหรือทำสิ่งที่ไม่ดี (9) นำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ไม่มีประโยชน์ ไร้สาระ และส่งคลื่นสัญญาณวิทยุชายแดนรบกวนคลื่นวิทยุชายแดนไทย (10) นำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ไม่เป็นจริง หรือบิดเบือน (11) การพูดไม่สุภาพ หยาบคาย ลามก (12) การเปิดเพลงไทย และนำเพลงไทยมาดัดแปลงเป็นเพลงพม่า และ (13) นำเสนอโฆษณามากเกินไป

2) ทักษะของคนพม่า ณ บริเวณชายแดนท่าซี้เหล็ก

คนพม่า ณ บริเวณชายแดนท่าซี้เหล็ก มีทักษะต่อบทบาทที่ไม่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดนไทย ดังนี้

(1) นำเสนอโฆษณามากเกินไป และนำเสนอโฆษณาที่เกินจริงและสิ่งที่ไม่ดี (2) การนำเสนอเรื่อง/สิ่งที่ไม่ดี (3) พูดมากเกินไป (4) นำเสนอเรื่องหรือข่าวที่ไม่เป็นความจริง ไม่ถูกต้อง (5) อื่น ๆ อาทิ “ไม่ควรพูดถึงเรื่องที่ไม่ดีของประเทศไทย” “ไม่ควรพูดถึงเรื่องการเมือง” “ไม่ควรเจียบหายไปภายในเวลาที่จัดรายการ” (6) นำเสนอเรื่องที่ไม่มีประโยชน์ ไม่มีสาระ และไม่สำคัญ (7) การพูดในสิ่งที่ไม่ควรพูด และไม่เหมาะสม (8) นำเสนอเพลงมากเกินไปหรือเปิดเพลงที่ไม่เหมาะสม เพลงไม่เพราะ และเพลงเก่า (9) พูดแบบปกติ ไม่ควรพูดเร็วหรือช้าเกินไป (10) การพูดไม่สุภาพ คำหยาบ ลามก ล้อแหลม ก้าวม อื้ออวด (11) พูดถึงสิ่งที่ไม่ดีของประเทศพม่า (12) พูดถึงสิ่งที่ไม่ดีหรือทำให้เสียหายแก่ประเทศใดประเทศหนึ่ง และ (13) นำเสนอด้วยภาษาไทยร่วมกับภาษาไทยใหญ่

6.2.2.2.2 พื้นที่บริเวณชายแดนแม่สอด-เมียวดี

1) ทักษะของคนไทย จ.ตาก

คนไทย ณ บริเวณชายแดน จังหวัดตาก มีทักษะต่อบทบาทที่ไม่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดนพม่า ดังนี้

(1) บทบาทในการสร้างความแตกแยกหรือขัดแย้งซึ่งจะมีผลต่อความสัมพันธ์อันดีระหว่างไทยกับพม่า ยุยงหรือสร้างความแตกแยก ชัดแย้ง ร้าวฉาน และเข้าใจผิด (2) ปกปิดหรือปิดบังข้อมูลข่าวสาร ความจริง (3)

นำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ไม่เป็นจริง ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม (4) อื่น ๆ อาทิ “ส่งเสริม ยั่วยุ หรือชักจูงให้เชื่อหรือเข้าใจในเรื่องที่ไม่เป็นประชาธิปไตย” “การปลุกกระตมด้านการเมือง” “ไม่ควรนำเสนอเกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยในกลุ่มหนึ่งต้องเสนอเท่าเทียมกัน” “ไม่ให้สัญญาณรบกวคณคณอื่นและโทรทัศน์” (5) นำเสนอการเมืองการปกครองทั้งไทยและพม่า (6) การนำเสนอในด้านลบ เสียหาย ใสร้าย โจมตีประเทศเพื่อนบ้าน (7) บทบาทในการนำเสนอที่วร้ายและดูถูกคนไทยหรือประเทศไทย (8) นำเสนอโฆษณาเกินความจริง ที่ไม่ดี และมากเกินไป (9) การพูดไม่สุภาพ หยาบคาย, นำเสนอด้วยภาษาพม่าเพียงภาษาเดียว และเสนอข่าวสารเกี่ยวกับความรุนแรง เช่น สงคราม การสู้รบ (10) การนำเสนอเรื่องหรือทำสิ่งที่ไม่ดี (11) นำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ไม่มีประโยชน์ไร้สาระ (12) ให้ความบันเทิงมากเกินไป และนำเพลงไทยมาดัดแปลงเป็นเพลงพม่า และส่งเสริม สนับสนุนชักชวนคนพม่าและชนกลุ่มน้อยเข้ามาในประเทศไทย และ (13) นำเสนอวัฒนธรรมที่ไม่เหมาะสม และนำเสนอเกี่ยวกับความเชื่อทางศาสนา หรือเน้นด้านศาสนา

2) ทศนะของคนพม่า ณ บริเวณชายแดนเมียวดี

คนพม่า ณ บริเวณชายแดนเมียวดี มีทศนะต่อบทบาทที่ไม่พึงประสงค์ของวิทยายาแดนไทย ดังนี้

(1) บทบาทในการนำเสนอที่วร้าย ดูหมิ่นและเหยียดหยามคน สถาบัน และประเทศพม่าในทางที่ไม่ดี (2) บทบาทในการสร้างความแตกแยกหรือขัดแย้ง ยุยงหรือสร้างความแตกแยก ขัดแย้ง ร้าวฉาน และเข้าใจผิด (3) การนำเสนอเรื่องหรือทำสิ่งที่ไม่ดี (4) อื่น ๆ อาทิ “การคำที่ไม่ดีต่อกัน” “พูดเรื่องตะวันตกมากเกินไป” “โต้แย้งในเรื่องที่ไม่เป็นเรื่อง” (5) นำเสนอข้อมูลหรือข่าวที่ไม่เป็นความจริง (6) นำเสนอด้วยภาษาไทยเพียงภาษาเดียว นำเสนอเพลงมากเกินไป บทบาทที่จะเอาเปรียบ หรือกีดกันคนพม่า (7) นำเสนอเรื่องที่ไม่มีประโยชน์ ไม่มีสาระ และนำเสนอข่าวอาชญากรรม ความรุนแรง สะเทือนขวัญ การสู้รบ (8) นำเสนอโฆษณามากเกินไป (9) การนำเสนอข่าวหรือพูดในสิ่งที่ไม่ควรพูดและไม่เหมาะสม พูดเร็วเกินไป และ (10) การพูดไม่สุภาพ ลามก

6.2.2.2.3 พื้นที่บริเวณชายแดนระนอง-เกาะสอง

1) ทศนะของคนไทย อ.เมืองระนอง จ.ระนอง

คนไทย ณ บริเวณชายแดน อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง มีทศนะต่อบทบาทที่ไม่พึงประสงค์ของวิทยายาแดนพม่า ดังนี้

(1) บทบาทในการนำเสนอที่วร้ายและลวงเกินประเทศไทยและราชวงศ์ไทย (2) นำเสนอเรื่องการเมืองการปกครองของประเทศไทยและพม่า (3) บทบาทในการสร้างความแตกแยกหรือขัดแย้ง ยุยงหรือสร้างความแตกแยก ขัดแย้ง ร้าวฉาน และเข้าใจผิด โดยเฉพาะระหว่างไทยกับพม่า (4) การปิดบัง บิดเบือน และไม่เสนอความจริง (5) บทบาทในการสนับสนุนและชักชวนให้คนพม่าเข้ามาอาศัยทำงานในประเทศไทยและแย่งอาชีพคนไทยมากเกินไป (6) อื่น ๆ อาทิ “ปิดกั้นประเทศมากเกินไป” “เนื้อหาที่เราไม่ชอบ” “ไม่ควรพูดเยาะแต่ควรเปิดเพลงให้มาก” (7) นำเสนอเรื่องเกี่ยวกับ “ความมั่นคง” ของประเทศไทย (8) การพูดไม่สุภาพหรือพูดเรื่องที่ไม่ดี เช่น ไอ้อวด และดูถูกดูหมิ่น (9) ปลุกกระตม เช่น “การปลุกกระตมให้เข้าใจผิด” “ปลุกกระตม

ประชากรพม่าในประเทศ” (10) แนะนำหรือชี้แนะคนพม่าให้ทำสิ่งที่ไม่ดี เช่น ทำผิดกฎหมาย ก้าวร้าว (11) การเรียกร้องประชาธิปไตยในไทย ยุยงส่งเสริมการแบ่งแยกดินแดน การต่อต้าน และการปฏิวัติในพม่า (12) คลื่นสัญญาณรบกวนคลื่นวิทยุชายแดนไทย นำเสนอเรื่องไร้สาระและไม่มีประโยชน์ ส่งเสริมให้สิทธิและบทบาทกับคนพม่ามากเกินไป (13) มีความบันเทิงมากเกินไป และนำเสนอข้อมูลด้านลบ เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง และ (14) เสนอด้านดีของตนเพียงด้านเดียว

2) ทักษะของคนพม่า ณ บริเวณชายแดนเกาะสอง

คนพม่า ณ บริเวณชายแดนเกาะสอง มีทักษะต่อบทบาทที่ไม่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดนไทย ดังนี้

(1) พุดซบไล่หรือออกข่าวสารการจับกุมและผลักดันแรงงานและคนพม่ากลับประเทศพม่า (2) บทบาทในการนำเสนอข่าวที่ไม่ดี ดูถูก และว่าร้ายประเทศพม่า (3) บทบาทในการสร้างความแตกแยกหรือขัดแย้ง และนำเสนอประวัติศาสตร์ที่มีความขัดแย้ง (4) การนำเสนอข่าวที่ไม่ดี/ข่าวร้าย (5) การนำเสนอเรื่องหรือทำสิ่งที่ไม่ดี (6) อื่น ๆ อาทิ “ชอบข่าวการเมือง” “ไม่ควรกำหนดว่าเป็นข่าวไหนอะไร” “ไม่พุดเรื่องทำบัตรให้ฟัง” (7) นำเสนอข้อมูลหรือข่าวที่ไม่เป็นความจริงและนำเสนอเรื่อง/ข่าวการเมือง (8) นำเสนอด้วยภาษาไทยเพียงภาษาเดียว และ (9) นำเสนอข่าวที่ไม่เกี่ยวข้องกับพม่า

6.2.2.3 บทบาทที่ไม่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดนตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา

6.2.2.3.1 พื้นที่บริเวณชายแดน จ.สระแก้ว-โอโจรวและสวายเจก

1) ทักษะของคนไทย จ.สระแก้ว

คนไทย ณ บริเวณชายแดน จังหวัดสระแก้ว มีทักษะต่อบทบาทที่ไม่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดนกัมพูชา ดังนี้

(1) บทบาทในการนำเสนอสิ่งที่ไม่ดี ด้านลบ โจมตี วิพากษ์วิจารณ์ ว่าร้าย และแทรกแซงเรื่องประเทศเพื่อนบ้าน (2) ยุยงหรือสร้างความแตกแยก ขัดแย้ง ราวฉาน และเข้าใจผิด โดยเฉพาะระหว่างไทยกับกัมพูชา (3) นำเสนอเรื่องการเมืองการปกครองของประเทศไทยและกัมพูชา (4) พุดให้ร้าย ใส่ร้าย โจมตีหรือทำให้เสียหายแก่กันและกัน (5) บทบาทนำเสนอปัญหาความขัดแย้งทั้งเรื่องปัจจุบันและประวัติศาสตร์ (6) อื่น ๆ อาทิ “ลอกเลียนแบบวิทยุไทย” “พุดเสียดลีสังคม” “พุดเรื่องไร้สาระ” (7) นำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ไม่เป็นจริง เป็นเท็จหรือเกินความจริง (8) การนำเสนอเรื่องหรือทำสิ่งที่ไม่ดี (9) เสนอข่าวสารเกี่ยวกับความรุนแรง เช่น สงคราม การสู้รบ (10) พุดมากเกินไป (11) การพุดไม่สุภาพ (12) นำเสนอโฆษณามากเกินไป คลื่นสัญญาณรบกวนคลื่นวิทยุชายแดนและโทรทัศน์ไทย และส่งเสริมหรือปลุกฝังคนกัมพูชาให้ทำสิ่งผิด

2) ทักษะของคนกัมพูชา ณ บริเวณชายแดนโอโจรวและสวายเจก

คนกัมพูชา ณ บริเวณชายแดนโอโจรวและสวายเจก มีทักษะต่อบทบาทที่ไม่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดนไทย ดังนี้

(1) นำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ไม่เป็นจริง เป็นเท็จ หรือเกินความจริง (2) บทบาทในการนำเสนอเรื่องที่กระทบต่อคน ประเทศ และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและกัมพูชา (3) พูดถึงสิ่งที่ไม่ดี ดูถูกเหยียดหยาม ดูหมิ่น เสียดสี ว่าร้าย ทำให้เสียหายต่อคนกัมพูชาหรือประเทศกัมพูชา (4) พูดเรื่องที่ไม่เป็นจริงหรือเกินความจริง (5) การพูดไม่สุภาพ หยาบคาย (6) การนำเสนอเรื่องหรือทำสิ่งที่ไม่ดี ไม่เหมาะสม (7) การปิดบัง บิดเบือน และไม่เสนอความจริง (8) ยุยงหรือสร้างความแตกแยก (9) นำเสนอเรื่องการเมืองการปกครองของประเทศไทยและกัมพูชา (10) อื่น ๆ อาทิ “ไม่ควรพูดหรือออกข่าวเรื่องดินแดนระหว่างไทยกับกัมพูชา” “แนะนำคนไทยไม่ให้มองคนกัมพูชาในแง่ร้ายมากนัก เห็นใจประเทศที่ไม่ค่อยได้รับการศึกษาหน่อย” “พูดไร้สาระ” “ให้ข่าวมากเกินไป” (11) สร้างความเดือดร้อนหรือเสียหายต่อคนกัมพูชาหรือประเทศกัมพูชา (12) นำเสนอโฆษณามากเกินไป (13) พูดโทษกัมพูชาฝ่ายเดียว (14) ไม่นำเสนอข่าวด้วยความลำเอียง พูดหรือนำเสนอเรื่องราวที่มีอคติต่อกัมพูชา และ (15) นำเสนอประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวกับไทยและกัมพูชาที่ผิด ๆ และนำเสนอข่าวที่ก่อให้เกิดการจลาจล

6.2.2.3.2 พื้นที่บริเวณชายแดนกาบเชิง-ลำโพง

1) ทักษะของคนไทย อ.กาบเชิง จ.สุรินทร์

คนไทย ณ บริเวณชายแดน อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ มีทักษะต่อบทบาทที่ไม่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดนกัมพูชา ดังนี้

(1) บทบาทนำเสนอปัญหาความขัดแย้งทั้งเรื่องปัจจุบันและประวัติศาสตร์ (2) นำเสนอเรื่องการเมืองการปกครองของประเทศไทยและกัมพูชา (3) ยุยงหรือสร้างความแตกแยก ขัดแย้ง ร้าวฉาน โดยเฉพาะระหว่างไทยกับกัมพูชา (4) บทบาทในการนำเสนอสิ่งที่ไม่ดี ด้านลบ โจมตี เสียดสี ว่าร้าย และโจมตีประเทศไทยและคนไทย (5) พูดถึงสิ่งที่ไม่ดี ใส่ร้าย เสียดสี โจมตีหรือทำให้เสียหายแก่กันและกัน (6) นำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ไม่เป็นจริง เป็นเท็จ หรือเกินความจริง (7) นำเสนอสิ่งผิดกฎหมาย บ่อนการพนัน ยาเสพติด (8) การพูดไม่สุภาพ หยาบคาย (9) อื่น ๆ อาทิ “ให้ข่าวสารฝ่ายเดียว” “โฆษณาสินค้ามากเกินไป” “สาระมากเกินไป” “พูดไร้สาระ” (10) การนำเสนอเรื่องหรือทำสิ่งที่ไม่ดี (11) เสนอข่าวสารเกี่ยวกับความรุนแรง เช่น สงคราม การสู้รบ (12) นำเสนอด้วยภาษาเขมรเพียงภาษาเดียว (13) นำเสนอเรื่องที่กระทบต่อความสัมพันธ์ไทย-กัมพูชา (14) นำเสนอวัฒนธรรมประเพณีที่ผิด ๆ หรือที่เป็นการลบหลู่ ปลูกกระดมให้เกิดความแตกแยกหรือขัดแย้งและนำเสนอความบันเทิงมากเกินไป และ (15) พูดมากเกินไป พูดเปรียบเทียบระหว่างไทยกับกัมพูชา

2) ทักษะของคนกัมพูชา ณ บริเวณชายแดนลำโพง

คนกัมพูชา ณ บริเวณชายแดนลำโพง มีทักษะต่อบทบาทที่ไม่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดนไทย ดังนี้

(1) นำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ไม่เป็นจริง เป็นเท็จ หรือเกินความจริง (2) บทบาทในการนำเสนอเรื่องที่กระทบต่อคน ประเทศ และความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับกัมพูชา (3) ยุยงหรือสร้างความแตกแยก โดยเฉพาะระหว่างไทยกับกัมพูชา (4) พูดเรื่องที่ไม่เป็นจริงหรือเกินความจริง (5) นำเสนอข้อมูลข่าวสารหรือพูดถึงสิ่งที่

ทำให้เสียหายต่อทั้งไทยและกัมพูชา หรือบุคคลอื่น (6) นำเสนอเรื่องการเมืองการปกครองของประเทศไทยและกัมพูชา (7) นำเสนอข้อมูลข่าวสารหรือพูดเรื่องที่ไม่มีประโยชน์ ไร้สาระ (8) อื่น ๆ อาทิ “ทำอะไรที่ผู้ฟังไม่พอใจ” “โฆษณาผลิตภัณฑ์ไร้คุณภาพ” “ทำข่าวอะไรที่แบ่งแยกเลือกถือสัญชาติ” (9) การพูดไม่สุภาพ หยาดคาย (10) การจัดรายการที่ไม่มีประโยชน์ไร้สาระ (11) นำเสนอข้อมูลข่าวสารหรือพูดถึงสิ่งที่ทำให้เสียหายต่อทั้งไทยและกัมพูชา หรือบุคคลอื่น (12) นำเสนอข่าวมากเกินไป (13) พูดด้วยอารมณ์ (14) นำเสนอข่าวด้วยการขยายความทำให้เรื่องเล็กกลายเป็นเรื่องใหญ่ และ (15) นำเสนอข่าวที่ก่อให้เกิดการจลาจล

6.2.2.4 วิทชายแดนไทย-มาเลเซีย

6.2.2.4.1 พื้นที่บริเวณชายแดนสุโข-ลก-เมืองรันเตา บันยัน

1. ทักษะของคนไทย อ.สุโข-ลก จ.นราธิวาส

คนไทย ณ บริเวณชายแดน อำเภอสุโข-ลก จังหวัดนราธิวาส มีทักษะตอบทบาทที่ไม่พึงประสงค์ของวิทชายแดนมาเลเซีย ดังนี้

(1) ไม่นำเสนอเกี่ยวกับการเมืองไทย (2) อื่น ๆ อาทิ “ก้าวภายในสิทธิมนุษยชน” “เปิดโอกาสให้ฝ่ายหนึ่งฝ่ายเดียว” “พูดถึงสถานการณ์ที่รุนแรงจนทำให้ประชาชนกลัว” (3) ไม่ควรเสนอข่าวไม่จริง บิดเบือน เกินจริง (4) ไม่ควรพูดดูถูก ดูหมิ่น โจมตีหรือพูดในแง่ลบต่อคนไทย สังคมไทย หรือประเทศไทย (5) ไม่พูดดูยงหรือส่งเสริมให้เกิดความแตกแยก/แบ่งแยก (6) ไม่ดูถูก ดูหมิ่น เปรียบเทียบ หรือก่อให้เกิดความแตกแยกทางศาสนา (7) ไม่โฆษณามากเกินไป (8) ไม่พูดสิ่งที่ไม่ดี ไร้สาระ หรือไม่มีประโยชน์ (9) ไม่พูดจาหยาดคายลามก ไม่สุภาพและเปิดเพลงมากเกินไป (10) ไม่นำเสนอเกี่ยวกับการเมืองและศาสนา (11) ไม่ควรใช้ภาษาอังกฤษ หรือใช้ภาษาอังกฤษปนภาษามลายู (12) ไม่นำเสนอสถานการณ์ความไม่สงบชายแดนภาคใต้ ไม่นำเสนอเนื้อหาที่ก่อให้เกิดความแตกแยก/กระทบกระทั่งระหว่าง 2 ประเทศ ไม่ควรพูดภาษามาเลย์เพียงอย่างเดียวและไม่ควรพูดมากเกินไป

2. ทักษะของคนมาเลเซีย ณ บริเวณชายแดนเมืองรันเตา บันยัน

คนมาเลเซีย ณ บริเวณชายแดนเมืองรันเตา บันยัน มีทักษะตอบทบาทที่ไม่พึงประสงค์ของวิทชายแดนไทย ดังนี้

(1) ไม่ควรใช้ภาษาไทยอย่างเดียว (2) ไม่พูดสิ่งที่ไม่ดี ไร้สาระ เสื่อมเสีย หรือไม่มีประโยชน์ (3) อื่น ๆ อาทิ “มีรายการพิเศษเยอะจนบางครั้งไม่ได้ฟังรายการที่ชอบ” “ภาษาที่ฟังเข้าใจยาก ควรใช้ภาษาถิ่น” “ไม่ควรมีรายการไทยอย่างเดียว” (4) ไม่ควรเสนอข่าวไม่จริง/เกินจริง (5) ไม่ควรพูดดูยง หรือก่อให้เกิดความแตกแยกระหว่าง 2 ประเทศ (6) ไม่พูดดูยง หรือส่งเสริมให้เกิดความขัดแย้ง/ทะเลาะกัน (7) ไม่ควรกล่าวหา พูดสิ่งที่ไม่ดี เสื่อมเสียต่อคนมาเลเซีย หรือประเทศมาเลเซีย ไม่กล่าวหา ดูหมิ่น หรือนำเสนอเนื้อหารายการที่ก่อให้เกิดความแตกแยกทางศาสนา (8) ไม่นำเสนอสิ่งที่ไม่ดี ล่อแหลม หรือเนื้อหาข่าวสารที่ไม่เหมาะสม (9) ใช้วาจาไม่

สุภาพ ใช้คำพูดหยาบคาย (10) ไม่โฆษณามากเกินไปและไม่นำเสนอข่าวสารเพียงด้านเดียว (11) ไม่เปิดเพลงเก่า ๆ (12) ไม่ควรกล่าวหา ดูหมิ่นต่อคนอิสลาม (13) ไม่ควรนำเสนอเนื้อหาซ้ำ (14) เปิดเพลงมากเกินไป (15) ไม่นำเสนอรูปแบบเดิม และใช้ภาษาไทยเพียงอย่างเดียว (16) ไม่ควรเปิดเพลงไทยอย่างเดียว และ (17) ไม่โฆษณาเกินจริง

6.2.2.4.2 พื้นที่บริเวณชายแดนเบตง-เมืองปีนกาลัน ฮูลู

1. ทักษะของคนไทย อ.เบตง จ.ยะลา

คนไทย ณ บริเวณชายแดน อำเภอเบตง จังหวัดยะลา มีทักษะต่อบทบาทที่ไม่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดนมาเลเซีย ดังนี้

(1) ไม่ควรพุดดูถูก ดูหมิ่น ใส่ร้ายคนไทย หรือประเทศไทย (2) ไม่นำเสนอเกี่ยวกับการเมือง (3) ไม่พุดสิ่งที่ไม่ดี ไร้สาระ หรือไม่มีประโยชน์ (4) พุดจาทำให้เสื่อมเสีย ใส่ร้าย โจมตี (5) อื่น ๆ อาทิ “พุดท้องถิ่นมากเกินไป” “ไม่ควรถูสิ่งทีเอารัดเอาเปรียบ” “ไม่ควรถูภาษาทีคนส่วนกลางฟังไม่ค่อยได้” (6) ไม่ควรถูยุง หรือก่อให้เกิดความแตกแยกระหว่าง 2 ประเทศ (7) ไม่ควรถูดูถูก ใส่ร้าย หรือกล่าวถึงในทางทีไม่ดีต่อผู้หญิงไทย และไม่ดูถูก ใส่ร้าย เปรียบเทียบ หรือก่อให้เกิดความแตกแยกทางศาสนา (8) ไม่พุดยุง หรือส่งเสริมให้เกิดความแตกแยก/แบ่งแยก (9) ไม่นำเสนอสถานการณ์ความไม่สงบชายแดนภาคใต้ และไม่ควรถูเกี่ยวข้อง หรือก้าวท่ายปัญหา หรือเรื่องภายในของไทย (10) ไม่พุดจาไม่ดี ใช้คำพุดหยาบคาย (11) ไม่พุดเฉพาะภาษามาเลย์ และไม่ควรถูเปรียบเทียบหรือพุดว่ามาเลเซียดีกว่าไทย (12) ไม่โฆษณามากเกินไปและไม่โฆษณาเกินจริง และ (13) ไม่ควรถูเร็วเกินไป

2. ทักษะของคนมาเลเซีย ณ บริเวณชายแดนเมืองปีนกาลัน ฮูลู

คนมาเลเซีย ณ บริเวณชายแดนเมืองปีนกาลัน ฮูลู มีทักษะต่อบทบาทที่ไม่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดนไทย ดังนี้

(1) ไม่ควรถูพุดมาก ทำให้เกิดความสับสน นำราคาญ (2) อื่น ๆ อาทิ “ในเรื่องผลตอบแทน” “สิ่งทีถูกต้อง” “ร่วมมือประเทศ” (3) ไม่พุดสิ่งทีไม่ดี ไร้สาระ หรือไม่มีประโยชน์ (4) ไม่พุดจาใช้คำพุดหยาบคาย ไม่สุภาพ (5) ไม่ควรถูกล่าวหาคนหรือประเทศอื่น (6) ไม่พุดสิ่งทีส่งผลกระทบต่อประเทศอื่น (7) ไม่เปิดเพลงมากเกินไป (8) ไม่ควรถูเสนอข่าวไม่จริง (9) ไม่นำเสนอข่าวทีไม่ดีหรือทีเป็นปัญหาของมาเลเซีย (10) ไม่พุดโกหก (11) ไม่ควรถูพุดเฉพาะภาษาไทย และ (12) ไม่ควรถูมีโฆษณา

จากทักษะข้างต้นสามารถสรุปโดยรวมเพื่อเปรียบเทียบระหว่างพื้นที่วิจัย ได้ดังนี้

ตารางที่ 6.2.2(ก) ตารางเปรียบเทียบบทบาทที่ไม่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดนของคนไทย

บทบาทที่ไม่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดน	พื้นที่วิจัย							
	สปป.ลาว	พม่า			กัมพูชา		มาเลเซีย	
	ชายแดน จ.หนองคาย-นครหลวงเวียงจันทน์และแขวงบอลิคำไซ	แม่สาย-ท่าซี้เหล็ก	แม่สอด-เมียวดี	ระนอง-เกาะสอง	จ.สระแก้ว-โอโจรวและสวายเจก	กาบเชิง-ลำโรง	สุโขทัย-เมืองรันเตาบ้านยี่	เบตง-เมืองปิ่น กาลัน สูลู
1. การนำเสนอเรื่องการเมือง ความมั่นคง และการปกครอง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2. การพูดคำที่ไม่ดี ไม่สุภาพ ไม่ให้เกียรติ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
3. การนำเสนอเรื่องที่ไม่ดี ไม่เหมาะสม	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
4. นำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ไม่เป็นจริงไม่เป็นกลาง หรือบิดเบือน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
5. การวิพากษ์วิจารณ์เรื่องไม่ถูกต้อง ในทางที่เสื่อมเสีย ล้อเลียน ดุฎก ดูหมิ่น ใส่ร้าย โจมตี	✓	✓	✓		✓		✓	✓
6. นำเสนอโฆษณามากเกินไป และเกินความจริง		✓	✓		✓	✓	✓	✓
7. การนำเสนอประเด็นขัดแย้ง และที่ทำให้แตกแยก ทั้งเรื่องในปัจจุบันและประวัติศาสตร์	✓				✓	✓	✓	✓
8. ยุยงหรือสร้างความแตกแยก ขัดแย้ง ร้าวฉาน และเข้าใจผิด		✓	✓	✓	✓	✓		
9. นำเสนอด้วยภาษาประเทศของตนเพียงภาษาเดียว		✓	✓			✓	✓	✓
10. นำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ไม่มีประโยชน์ ไร้สาระ		✓	✓			✓	✓	✓
11. เสนอข่าวสารเกี่ยวกับความรุนแรง เช่น สงคราม การสู้รบ อาชญากรรม			✓		✓	✓	✓	✓
12. พูดมากเกินไป		✓		✓	✓	✓	✓	

ตารางที่ 6.2.2(ก) ตารางเปรียบเทียบบทบาทที่ไม่พึงประสงค์ของวิทยาลัยแดนของคนไทย(ต่อ)

บทบาทที่ไม่พึงประสงค์ของวิทยาลัยแดน	พื้นที่วิจัย							
	สปป.ลาว	พม่า			กัมพูชา		มาเลเซีย	
	ชายแดน จ.หนองคาย-นครหลวงเวียงจันทน์และแขวงบอลิคำไซ	แม่สาย-ท่าซื่อเหล็ก	แม่สอด-เมียวดี	ระนอง-เกาะสอง	จ.สระแก้ว-โอโจวจังหวัดสวายเจก	กาบเชิง-ลำโรง	สุโขทัย-เมืองรัตนเดาบ้านยี่น	เบตง-เมืองปิ่น กาลัน ฮูดู
13. ส่งคลื่นสัญญาณวิทยุชายแดนรบกวนคลื่นวิทยุชายแดนและโทรทัศน์ไทย		✓	✓	✓	✓			
14. ให้ความบันเทิงมากเกินไป/เปิดเพลงมากเกินไป			✓	✓		✓	✓	
15. การพาดพิงสถาบันที่นับถือ เช่น สถาบันกษัตริย์ และความเชื่อ ศาสนา	✓	✓		✓				✓
16. การส่งเสริมยาเสพติด การกระทำและสิ่งที่มีผิดกฎหมาย	✓			✓		✓		
17. ปกปิด ปิดบัง ปิดกั้นข้อมูลข่าวสาร		✓	✓					
18. นำเพลงไทยมาดัดแปลงเป็นเพลงพม่า		✓	✓					
19. นำเสนอเรื่องที่กระทบต่อความสัมพันธ์						✓	✓	
20. พุดเปรียบเทียบระหว่าง 2 ประเทศ						✓		✓
21. ส่งเสริม สนับสนุน และชักชวนคนพม่าและชนกลุ่มน้อยให้เข้ามาในประเทศไทย			✓	✓				
22. นำเสนอวัฒนธรรมที่ไม่เหมาะสม			✓			✓		
23. ส่งเสริมหรือปลุกฝังให้คนในประเทศเพื่อนบ้านทำในสิ่งที่ผิด				✓	✓			
24. ให้ข้อมูลข่าวสารฝ่ายเดียว				✓		✓		
25. ส่งเสริม ยั่วยุ หรือชักจูงให้เชื่อหรือเข้าใจในเรื่องที่ไม่เป็นประชาธิปไตย			✓					
26. นำเสนอเรื่องเกี่ยวกับ "ความมั่นคง" ของประเทศไทย				✓				

ตารางที่ 6.2.2(ข) ตารางเปรียบเทียบบทบาทที่ไม่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดนของคนในประเทศเพื่อนบ้าน

บทบาทที่ไม่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดน	พื้นที่วิจัย							
	สปป.ลาว	พม่า			กัมพูชา		มาเลเซีย	
	ชายแดน จ.หนองคาย-นครหลวงเวียงจันทน์และแขวงบอลิคำไซ	แม่สาย-ท่าซำเหล็ก	แม่สอด-เมียวดี	ระนอง-เกาะตอง	จ.สระแก้ว-โอโจรวและสวายเจก	กาบเชิง-ลำโพง	สุโขทัย-เมืองรัตนบุรี	เบตง-เมืองปิ่น กาลัน สูง
1. การนำเสนอเรื่องที่ไม่ดี ไม่เหมาะสม	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2. นำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ไม่เป็นจริง ไม่เป็นกลาง หรือบิดเบือน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
3. การพูดคำที่ไม่ดี ไม่สุภาพ ไม่ให้เกียรติ พูดในสิ่งที่ไม่ควรพูด	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓
4. นำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ไม่มีประโยชน์ ไร้สาระ		✓	✓		✓	✓	✓	✓
5. นำเสนอโฆษณามากเกินไป และเกินความจริง	✓	✓	✓		✓		✓	✓
6. นำเสนอข้อมูลด้านลบ และเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หรือทำให้ประเทศอื่นเสียหาย	✓	✓			✓		✓	✓
7. ให้ความบันเทิงมากเกินไป/เปิดเพลงมากเกินไป	✓	✓	✓				✓	✓
8. นำเสนอด้วยภาษาประเทศของตนเพียงภาษาเดียว			✓	✓			✓	✓
9. ยุยงหรือสร้างความแตกแยก ชัดแย้ง ร้าวฉาน และเข้าใจผิด			✓		✓	✓	✓	
10. การวิพากษ์วิจารณ์เรื่องไม่ถูกต้อง ในทางที่เสื่อมเสีย ล้อเลียน ดูถูก ดูหมิ่น ใส่ร้าย โจมตี			✓	✓	✓			

ตารางที่ 6.2.2(ข) ตารางเปรียบเทียบบทบาทที่ไม่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดนของคนในประเทศเพื่อนบ้าน(ต่อ)

บทบาทที่ไม่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดน	พื้นที่วิจัย							
	สปป.ลาว	พม่า			กัมพูชา		มาเลเซีย	
	ชายแดน จ.หนองคาย-นครหลวงเวียงจันทน์และแขวงบอลิคำไซ	แม่สาย-ท่าซื่อเหล็ก	แม่สอด-เมียวดี	ระนอง-เกาะสอง	จ.สระแก้ว-โอโจรวและสวายเจก	กบเชิง-ลำโพง	สุไหงโก-ลก-เมืองรันเตาบันยีน	เบตง-เมืองปิน กาลัน ฮูลู
11. การนำเสนอเรื่องการเมือง ความมั่นคง และการปกครอง	✓				✓	✓		
12. พุดมากเกินไป	✓	✓						✓
13. การนำเสนอประเด็นขัดแย้ง และที่ทำให้แตกแยก ทั้งเรื่องในปัจจุบันและประวัติศาสตร์				✓	✓	✓		
14. สาระมากเกินไป/นำเสนอข่าวมากเกินไป	✓				✓	✓		
15. ไม่ควรพูดเร็วเกินไป		✓	✓					
16. เสนอข่าวสารเกี่ยวกับความรุนแรง เช่น สงคราม การสู้รบ อาชญากรรม	✓		✓					

จากตารางข้างต้น พบว่า บทบาทที่ไม่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดนทั้ง 4 ประเทศ มีความเหมือนและแตกต่างกันตามแต่ละพื้นที่วิจัย และ/หรือประเทศ โดยบทบาทที่ไม่พึงประสงค์หลักที่ทุกพื้นที่วิจัยทั้งคนไทยและคนในประเทศเพื่อนบ้านมีความเห็นร่วมกัน คือ บทบาทการนำเสนอเรื่องที่ไม่ดี ไม่เหมาะสม

นอกจากบทบาทที่ไม่พึงประสงค์ดังกล่าวแล้ว ยังมีบทบาทที่ไม่พึงประสงค์อื่น ๆ ที่คนไทยส่วนใหญ่ไม่พึงประสงค์ที่จะให้เกิดขึ้นในวิทยุชายแดน เช่น การนำเสนอเรื่องการเมือง ความมั่นคง และการปกครอง การพูดคำที่ไม่ดี ไม่สุภาพ ไม่ให้เกียรติ นำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ไม่เป็นจริงไม่เป็นกลาง หรือบิดเบือน การวิพากษ์วิจารณ์เรื่องไม่ถูกต้อง ในทางที่เสื่อมเสีย ล้อเลียน ดูถูก ดูหมิ่น ใส่ร้าย โจมตี นำเสนอโฆษณามากเกินไป และเกินความจริง และการนำเสนอประเด็นขัดแย้ง และที่ทำให้แตกแยก ทั้งเรื่องในปัจจุบันและประวัติศาสตร์ เป็นต้น

ส่วนบทบาทที่ไม่พึงประสงค์อื่น ๆ ที่คนในประเทศเพื่อนบ้านส่วนใหญ่ไม่พึงประสงค์ที่จะให้เกิดขึ้นใน วิทยุชายแดน เช่น นำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ไม่เป็นจริง ไม่เป็นกลาง หรือบิดเบือน การพูดคำที่ไม่ดี ไม่สุภาพ ไม่ให้เกียรติ พูดในสิ่งที่ไม่ควรพูด นำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ไม่มีประโยชน์ ไร้สาระ และนำเสนอโฆษณามากเกินไป และเกินความจริง เป็นต้น

นอกจากนี้ในบางพื้นที่มีบทบาทที่ไม่พึงประสงค์ที่แตกต่างและไม่ปรากฏในพื้นที่อื่น ๆ เช่น คน สปป. ลาวไม่ต้องการให้คนไทยใช้คำว่า “บ้านพี่เมืองน้อง”² บทบาทที่ไม่ควรนำเสนอ “ปัญหาความไม่สงบในชายแดน ภาคใต้ของไทย” ในพื้นที่ชายแดนไทย-มาเลเซีย และบทบาทที่ไม่ควรนำเสนอ “ปัญหาเรื่องดินแดนระหว่างไทย และกัมพูชา” ในพื้นที่ชายแดนไทย-กัมพูชา เป็นต้น

เมื่อเปรียบเทียบ 3 กลุ่มตัวอย่าง พบว่า ผู้ดำเนินการวิทยุฯ คนไทย และคนในประเทศเพื่อนบ้านมีทัศนคติต่อบทบาทที่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดน โดยจุดร่วมกันที่เด่นชัดและปรากฏในหลายพื้นที่ คือ บทบาท ในการส่งเสริมความสัมพันธ์ทางการค้าและเศรษฐกิจ บทบาทในการส่งเสริมความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมและ ประเพณี บทบาทในการให้ข่าวสารความรู้ และบทบาทในการส่งเสริมการท่องเที่ยว แต่ที่ร่วมกันในทุกพื้นที่ทั้งคน ไทยและคนในประเทศเพื่อนบ้านเพิ่มเติม คือ บทบาทการให้ความบันเทิง

ด้านบทบาทที่ไม่พึงประสงค์นั้น ผู้ดำเนินการวิทยุฯ คนไทย และคนในประเทศเพื่อนบ้าน เห็นพ้องกัน ว่า วิทยุชายแดนไม่ควรมีบทบาทด้านการเมือง ความมั่นคง ส่วนผู้ดำเนินการวิทยุฯ เห็นว่า วิทยุชายแดนไม่ควร มีบทบาทในการเป็นผู้พากษ์วิจารณ์รัฐบาล และบทบาทในการนำเสนอเนื้อหาที่เป็นชนวนความขัดแย้ง คนไทย และคนในประเทศเพื่อนบ้าน เห็นร่วมที่วิทยุชายแดนไม่ควรมีบทบาทในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ไม่เป็นจริง ไม่เป็นกลาง หรือบิดเบือน การพูดคำที่ไม่ดี ไม่สุภาพ ไม่ให้เกียรติ การนำเสนอเรื่องที่ไม่ดี ไม่เหมาะสม และ

² การใช้คำว่า “บ้านพี่เมืองน้อง” เพื่อสะท้อนถึงความสัมพันธ์ไทย-ลาว เป็นคำที่คลุมเครือว่าใครเป็นพี่ใครเป็นน้อง และสามารถตีความได้ว่าผู้สื่อข่าว หรือประเทศที่ใช้คำนี้มีฐานะเป็นพี่ใหญ่ที่เป็นผู้ดูแลน้อง แม้ว่าประธานประเทศ ไกสอน พมวิหาน ได้กล่าวเมื่อครั้งเยือนไทยในฐานะพระราชอาคันตุกะของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวว่า “เมื่อเราได้ส่งเสริมจิตใจของความเป็น ‘บ้านพี่เมืองน้อง’ และยึดหลักคำสอนของพระพุทธศาสนาที่ว่าด้วยความยุติธรรมและหลักการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ 5 ประการแล้วย่อมไม่มีความขัดแย้งระหว่างลาว-ไทยใด ๆ ที่จะแก้ไขไม่ได้” (Strengthening Lao-Thai Relationship, 2538) รวมทั้งสุรเกียรติ์ เสถียรไทย อดีตรัฐมนตรีว่าการต่างประเทศ ซึ่งได้หารือกับ สปป.ลาว เมื่อครั้งเยือน สปป.ลาว โดย “ได้รับคำยืนยันจากฝ่ายลาวว่า ไม่เคยรู้สึกไม่พอใจต่อการที่สื่อมวลชนใช้คำว่า ‘บ้านพี่เมืองน้อง’ ในการกล่าวอ้างถึงความสัมพันธ์ไทย-ลาว เนื่องจากในความเป็นจริงสองประเทศใกล้ชิดกันเป็นเสมือนญาติกันพูดคุยกันได้ ไม่ได้มีการเอาเปรียบกันแต่อย่างใด” (กระทรวงการต่างประเทศ, www, 2544) ในขณะที่กระทรวงการต่างประเทศให้ความหมายของคำว่า บ้านพี่เมืองน้อง ตามภาษาอังกฤษคำว่า Sister Cities ว่า หมายถึง “ความตกลงระหว่างประเทศ หรือเมืองในประเทศที่ต่างกันในการที่จะสถาปนาเมืองในประเทศของแต่ละฝ่ายให้มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันเป็นพิเศษ เช่น นครเชียงใหม่เป็นบ้านพี่เมืองน้องกับนครเซี่ยงไฮ้ หรือกรุงเทพฯ เป็นบ้านพี่เมืองน้องกับนครลอสแอนเจลิส” (กระทรวงการต่างประเทศ, www, 2552) อย่างไรก็ตาม ผู้แทนจาก สปป.ลาว ที่มีส่วนร่วมในการวิจัยเสนอแนะให้ใช้คำว่า “บ้านใกล้เรือนเคียง” หรือ “บ้านแก้วเมืองทอง” แทน

การวิพากษ์วิจารณ์เรื่องไม่ถูกต้อง ในทางเสื่อมเสีย ล้อเลียน ดูถูก ดูหมิ่น ใสร้าย โจมตี

นอกจากนี้เสียงสะท้อนของการนำเสนอประเด็นขัดแย้ง และที่ทำให้แตกแยก ทั้งในเรื่องปัจจุบันและประวัติศาสตร์ รวมทั้งการนำเสนอโฆษณาเกินจริง เป็นประเด็นที่ให้ผู้ดำเนินการวิทยุฯ พิจารณาระวังในการทำหน้าที่ของตน

การก้าวข้ามเพื่อไปสู่ความเป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ ที่สิทธิและเสรีภาพของสื่อมวลชน มีหลักประกัน การทำหน้าที่ของสื่อ ทั้งจากปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights) และที่สำคัญคือ รัฐธรรมนูญไทยยังเป็นทางที่ต้องได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมจากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะวิทยุชายแดนทั้งนี้เพราะผู้ดำเนินการวิทยุฯ เอง รวมทั้งคนไทยและคนในประเทศเพื่อนบ้าน มิได้ต้องการให้วิทยุชายแดนมีบทบาทที่เกี่ยวข้องกับการเมือง

บทบาทที่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดนในมุมมองของผู้ดำเนินการวิทยุฯ ในทุกพื้นที่ คือ บทบาทในการส่งเสริมความสัมพันธ์ทางการค้าและเศรษฐกิจ และแทบทุกพื้นที่คือ บทบาทในการส่งเสริมความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมและประเพณี และบทบาทในการส่งเสริมการท่องเที่ยว เมื่อเปรียบเทียบกับบทบาทของวิทยุชายแดนไทยที่ผู้ดำเนินการวิทยุฯ ดำเนินการอยู่ พบว่า ส่วนใหญ่ไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน มีบางบทบาทโดยเฉพาะบทบาทในการส่งเสริมความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมและประเพณี ซึ่งเป็นบทบาทที่ทำอยู่แล้วและพบในแทบทุกพื้นที่ ยกเว้นในพื้นที่ไทย-มาเลเซีย กล่าวได้ว่า บทบาทในการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของวิทยุชายแดนไทย ยังสามารถขยายขอบเขตให้กว้างขวางกว่าบทบาทที่ผู้ดำเนินการวิทยุฯ ดำเนินการอยู่ เช่น บทบาทในการส่งเสริมการท่องเที่ยว บทบาทในการให้การศึกษาและส่งเสริมความร่วมมือทางด้านการศึกษา บทบาทในการส่งเสริมความร่วมมือทางด้านกีฬา และบทบาทในการแก้ปัญหาสังคมที่ทั้ง 2 ประเทศกำลังเผชิญ

ประเด็น “สิทธิมนุษยชน” (human rights) ยังเป็นประเด็นที่ควรได้รับการพิจารณาจากวิทยุชายแดน เนื่องจากเป็นเสียงของคนไทยและคนในประเทศเพื่อนบ้านที่เห็นพ้องกันว่า วิทยุชายแดนไม่ควร “พูดดูถูก ดูหมิ่น ใสร้าย ไม่ให้เกียรติ” ซึ่งปรากฏในทุกประเทศ อันสะท้อนให้เห็นถึงความต้องการให้เกิดการยอมรับและเคารพใน “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์” ของพลเมืองอาเซียน 5 ประเทศ อย่างไรก็ตามในประเด็นนี้ผู้ดำเนินการวิทยุฯ ได้ตระหนักถึงเรื่องดังกล่าว แต่ความท้าทายอยู่ที่ว่า วิทยุชายแดนจะมีบทบาทในการส่งเสริมเรื่องนี้ให้เกิดความตระหนักรู้ ยอมรับ และปฏิบัติต่อกันในพลเมืองอาเซียนให้ได้ผลได้อย่างไร

ประเด็นที่น่าสนใจอีกประการหนึ่ง คือ บทบาทในการโฆษณาสินค้าและบริการของวิทยุชายแดนไทยที่คนในประเทศเพื่อนบ้านและคนไทยเห็นว่า วิทยุชายแดนไม่ควรนำเสนอโฆษณามากเกินไปและเกินความจริง ในประเด็นหลังนี้เป็นประเด็นสำคัญที่พบมากในการโฆษณาและอาหารเสริมสุขภาพเกินจริง ซึ่งนอกจาก “ทำร้าย” คนในประเทศ จากการกระทำผิดกฎหมายด้วยการหลอกลวงขายสินค้าแล้วยังเป็นภัยต่อเพื่อนบ้านของไทยด้วย และทำลายหรือทำให้เกิดความเสียหายต่อความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน

เนื่องจากบทบาทสำคัญของวิทยุชายแดนไทย คือ บทบาทในการเชื่อมสัมพันธ์ด้วยความบันเทิงผ่านเสียงเพลง และบทบาทที่เป็นที่คาดหวังต่อวิทยุชายแดนของคนไทยและคนในประเทศเพื่อนบ้าน คือ บทบาทใน

การให้ความบันเทิง ซึ่งก็คือ การนำเสนอเพลง ดังนั้น วิทยุชายแดนจึงควรระมัดระวังไม่เปิด “เพลงต้องห้าม” ซึ่งเป็นบทเพลง เช่น พระเจ้าตาก ของวงคาราบาว อัลบั้ม คาราบาว อินเตอร์ และเพลงที่พุดถึงไทยใหญ่ อาทิ ผลงานของ แอ๊ด คาราบาว “ฉันทิงกะลา” และเพลงอื่น ๆ ในอัลบั้ม รัฐฉาน ตำนานที่โลกลืม ฯลฯ บทเพลงที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการสู้รบระหว่างไทยกับกัมพูชา อาทิ เพลงยอมตายที่ตาพระยา กัญชา กระต้อมกัญชา เพลงที่มีเนื้อหาสองแง่สองงาม เช่น เพลงชาละวัน เป็นต้น คือบทเพลงที่เป็นชนวนของความขัดแย้งระหว่างไทยกับพม่า และไทยกับกัมพูชา ตามลำดับ

“เรื่องต้องห้าม” นอกจากเรื่องหลักที่วิทยุชายแดนไม่ควรนำเสนอ ตามทัศนะของผู้ดำเนินการวิทยุคนไทย และคนในประเทศเพื่อนบ้าน คือ การเมือง ความมั่นคง และการปกครองแล้ว ยังมีเรื่องประวัติศาสตร์และหรือความขัดแย้งในอดีตระหว่างไทยกับพม่า รวมทั้งเนื้อหาที่เสื่อมเสียและระบุว่าต้นเหตุของเรื่องเกิดจากประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ยาเสพติด การค้ามนุษย์ ตลอดจนประเด็นศาสนาที่พบเฉพาะในวิทยุชายแดน ไทย-มาเลเซีย ในพื้นที่บริเวณชายแดนสุไหงโก-ลก-เมืองรันเตา บันยัน

“คำพูดต้องห้าม” คำพุดตูดูก ดูหมิ่น เหยียดหยาม ลบหลู่ ล้อเลียน ใส่ร้ายป้ายสีต่อคน วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อและต่อประเทศของประเทศเพื่อนบ้าน คำพุดที่ว่า คนประเทศอื่น “ด้อยกว่า” คำพุดไม่ดี ไม่สุภาพ ไม่ให้เกียรติ คำพุดดังกล่าว ต่างเป็นคำพุดที่ไม่ควรใช้ในรายการวิทยุชายแดน

จากประเด็นบทบาทที่ไม่พึงประสงค์ข้างต้น อีกด้านหนึ่งเป็นกรอบที่นำไปสู่การกำหนดจรรยาบรรณของสื่อชายแดนอย่างวิทยุชายแดน เพื่อเป็นหลักให้ผู้ดำเนินการวิทยุฯ ในพื้นที่วิจัยได้ยึดถือและปฏิบัติ รวมทั้งยังเป็นประโยชน์สำหรับวิทยุชายแดนไทยในพื้นที่อื่นอีกด้วย

การนำแนวคิดหน้าที่นิยมของสื่อจากตะวันตกมาใช้ในบริบทของไทยและประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะแนวคิดบทบาทของสื่อมวลชนต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศนั้นเป็นไปได้ยากในขณะนี้ เช่น บทบาทในการวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล และบทบาทในการเป็น “พื้นที่สาธารณะ” ที่เป็นประชาธิปไตยระหว่างประเทศ เป็นต้น ที่เป็นทัศนะของผู้ดำเนินการวิทยุฯ ต่อบทบาทที่ไม่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดนและไม่ปรากฏในบทบาทที่ปฏิบัติอยู่ ทั้งนี้เพราะบริบททางสังคมที่แตกต่างระหว่างสังคมตะวันตกและตะวันออก โดยเฉพาะลักษณะเฉพาะของประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน และความสัมพันธ์ไทย-ประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของสื่อในสังคมประชาธิปไตยของผู้ดำเนินการวิทยุฯ ที่มีอย่างจำกัด นอกจากนี้ ผู้ดำเนินการวิทยุฯ ในฐานะสื่อมวลชนยังทำหน้าที่แนวตั้งรับ (passive) จากการที่ผู้ดำเนินการวิทยุฯ อาศัยแหล่งข้อมูลจากหนังสือพิมพ์ เช่น เดลินิวส์ ข่าวสด มติชน หนังสือต่าง ๆ และหน่วยงานรัฐในท้องถิ่นที่ส่งข่าวสารมายังสถานีวิทยุฯ ฯลฯ เพื่อทำหน้าที่ของตน และอีกส่วนหนึ่งผู้บริหารสถานีหรือเจ้าของสถานีกำหนดนโยบายห้ามนักจัดรายการวิทยุฯ พุดนอกเหนือจากข่าวสารที่ได้รับจากหน่วยงานราชการในท้องถิ่นหรือจากแหล่งข้อมูลที่มีเอกสารหรือสิ่งตีพิมพ์อ้างอิงได้

ประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้านเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (Asian Community) ในปี 2558 ซึ่งประกอบด้วยความร่วมมือ 3 เสาหลัก (pillar) ได้แก่ ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ประชาคมเศรษฐกิจ

อาเซียน และประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน วิทยุชายแดนจึงควรมีบทบาทในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของเสาหลัก แต่หากตระหนักถึงความกังวลของผู้ดำเนินการวิทยุ กลุ่มตัวอย่างต่อประเด็นการเมืองและความมั่นคง ซึ่งส่วนใหญ่เห็นพ้องว่าเป็นประเด็นที่ไม่ควรกล่าวถึง หรือวิทยุชายแดนไม่พึงมีบทบาท ในขณะที่การสร้างความรู้ความเข้าใจและส่งเสริมให้วิทยุชายแดนไทยมีบทบาทในการเสริมความร่วมมือประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนเป็นสิ่งสำคัญต่อพลเมืองอาเซียนในพื้นที่ชายแดน

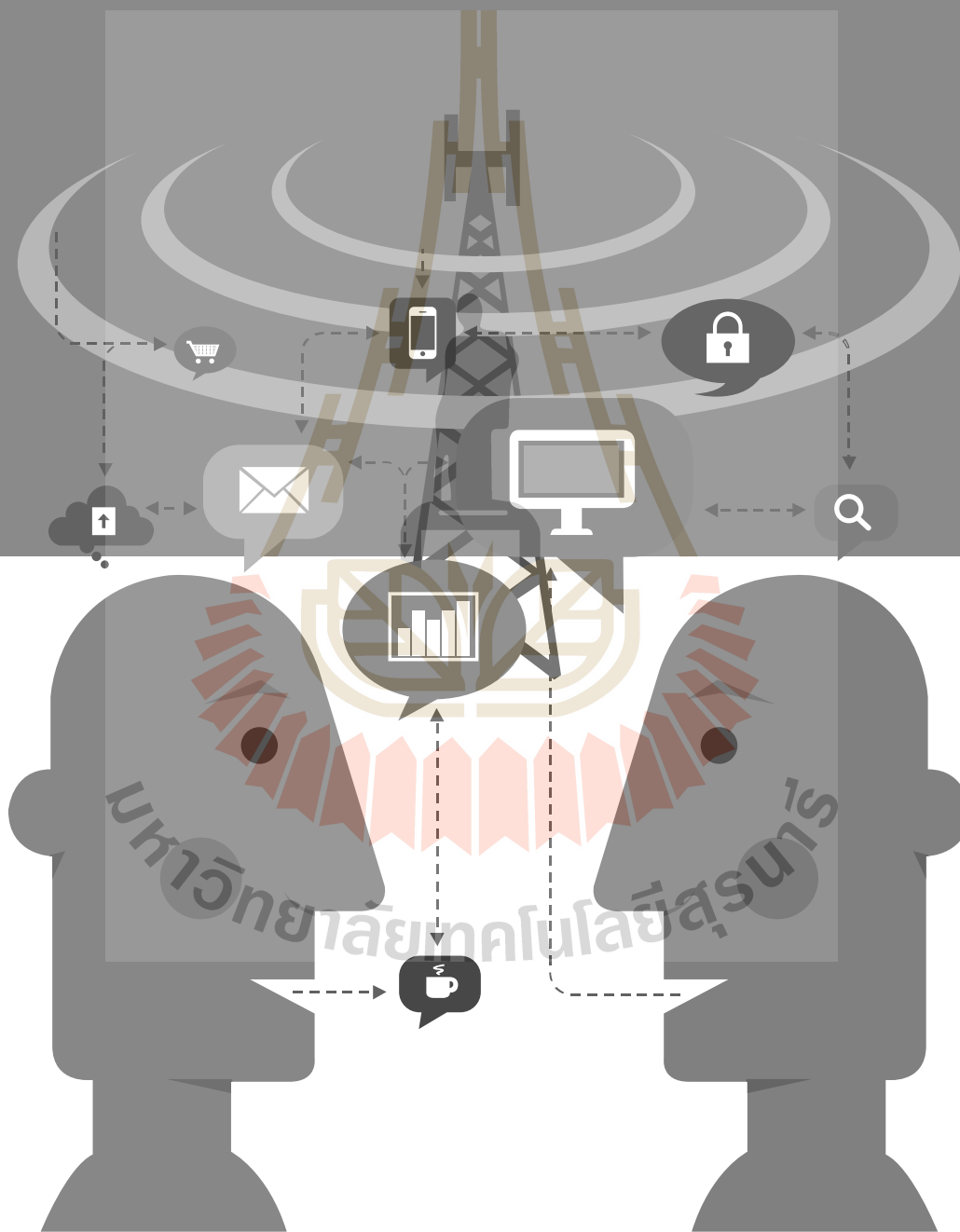
สรุป

ผู้ดำเนินการวิทยุ ในทุกพื้นที่วิจัย ได้แสดงทัศนะต่อบทบาทที่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดนว่า วิทยุชายแดนควรมีบทบาทในการส่งเสริมความสัมพันธ์ทางการค้าและเศรษฐกิจ และเกือบทุกพื้นที่วิจัย คือ บทบาทในการส่งเสริมความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมและประเพณี และบทบาทในการส่งเสริมการท่องเที่ยว ในส่วนของบทบาทที่ไม่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดน ผู้ดำเนินการวิทยุ เห็นว่า บทบาททางด้านการเมือง เป็นบทบาทที่ไม่พึงประสงค์ และเกือบทุกพื้นที่วิจัยเห็นว่า บทบาทในการเป็นผู้วิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล และบทบาทในการนำเสนอเนื้อหาที่เป็นชนวนความขัดแย้ง เป็นบทบาทที่วิทยุชายแดนไม่ควรปฏิบัติเช่นกัน

บทบาทที่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดนในทัศนะของทั้งของคนไทยและคนในประเทศเพื่อนบ้าน มีความคิดเห็นตรงกันว่าวิทยุชายแดนควรเน้นบทบาทการให้ความบันเทิง บทบาทการให้ข่าวสารความรู้ และบทบาทในการส่งเสริมความรักใคร่ปรองดอง มิตรภาพ ความสามัคคี ความสัมพันธ์ สำหรับบทบาทที่ไม่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดนที่คนไทยและคนในประเทศเพื่อนบ้านมีความเห็นตรงกัน คือ บทบาทการนำเสนอเรื่องที่ไม่ดี ไม่เหมาะสม และบทบาทที่มีความใกล้เคียงกัน เช่น การพูดคำที่ไม่ดี ไม่สุภาพ ไม่ให้เกียรติ นำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ไม่เป็นจริง ไม่เป็นกลาง หรือบิดเบือน และนำเสนอโฆษณามากเกินไปและเกินความจริง เป็นสิ่งที่ทั้งคนไทยและคนในประเทศเพื่อนบ้านเห็นว่าวิทยุชายแดนไม่ควรปฏิบัติ

ในภาพรวมทั้งผู้ดำเนินการวิทยุ คนไทย และคนในประเทศเพื่อนบ้าน ส่วนใหญ่เห็นพ้องกันว่า วิทยุชายแดนควรมีบทบาทในการเชื่อมความสัมพันธ์ทางการค้าและเศรษฐกิจ บทบาทในการส่งเสริมการท่องเที่ยว และบทบาทในการให้ข่าวสารความรู้ ในขณะที่คนไทยและคนในประเทศเพื่อนบ้าน ยังคาดหวังให้วิทยุชายแดนมีบทบาทในการความให้บันเทิง ซึ่งเป็นบทบาทที่วิทยุชายแดนดำเนินการอยู่แล้ว นอกจากนี้ผู้ดำเนินการวิทยุและคนไทย เห็นร่วมกันว่า บทบาทที่ไม่พึงประสงค์ของวิทยุชายแดน คือ บทบาททางด้านการเมือง ในส่วนของคนไทยและคนในประเทศเพื่อนบ้าน เห็นร่วมกันคือ บทบาทการนำเสนอเรื่องที่ไม่ดี ไม่เหมาะสม การนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ไม่เป็นจริง ไม่เป็นกลาง หรือบิดเบือน และการพูดคำที่ไม่ดี ไม่สุภาพ ไม่ให้เกียรติ ซึ่งความเห็นต่าง ๆ ดังกล่าวเป็นพื้นฐานสำคัญในการกำหนดกรอบจรรยาบรรณของวิทยุชายแดน

บทที่ 7

การสื่อสารระหว่างประเทศแบบมีส่วนร่วม และการประยุกต์ใช้ในวิทยุชายแดน

เป็นไปได้หรือไม่ หากวิทยุชายแดนไทยและหรือวิทยุชายแดนประเทศเพื่อนบ้าน จะเป็นพื้นที่ของการมีส่วนร่วมของคนไทยและคนในประเทศเพื่อนบ้าน ที่ยืนอยู่บนแนวคิดการสื่อสารระหว่างประเทศแบบมีส่วนร่วม (participatory international communication) (แนวคิดฯ) ซึ่งเป็นแนวคิดที่เกิดจากการรวมกันของแนวคิดการสื่อสารระหว่างประเทศ (international communication) และแนวคิดการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม (participatory communication) อันเป็นการขยายบทบาทของวิทยุชายแดนในด้านต่าง ๆ โดยอาศัยแกนกลางของการมีส่วนร่วม เป็นคำถามของโครงการวิจัย 4 โครงการและในบทนี้ได้หาคำตอบ ในบทนี้ นำเสนอรายละเอียดของแนวคิดฯ ดังกล่าว รวมทั้งการประยุกต์ใช้แนวคิดการสื่อสารระหว่างประเทศแบบมีส่วนร่วมในวิทยุชายแดน ซึ่งเป็นผลจากการวิจัย 4 โครงการ มีรายละเอียดดังนี้

7.1 การสื่อสารระหว่างประเทศ (international communication)

“การสื่อสารระหว่างประเทศเป็นการสื่อสารที่เกิดขึ้น ข้ามพรมแดนระหว่างประเทศ” (Fortner, 1993: 6 อ้างถึงใน Thussu, 2000: 1) การวิเคราะห์การสื่อสารระหว่างประเทศในแบบดั้งเดิม วิเคราะห์เกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนสารสนเทศระหว่างรัฐต่อรัฐ ซึ่งมีเพียงไม่กี่รัฐที่มีอำนาจควบคุมประเด็นการสื่อสาร ต่อมาขยายเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างธุรกิจต่อธุรกิจ และระหว่างประชาชนต่อประชาชนในระดับโลก นอกจากนี้ องค์การเอกชนระหว่างประเทศ ยังช่วยเพิ่มพูนมิติของการสื่อสารระหว่างประเทศด้วย (Thussu, 2000: 1) “ในปัจจุบันการสื่อสารระหว่างประเทศรวมมิติการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและทางการทหารเข้าไว้ด้วย” (Fortner, 1993: 6 อ้างถึงใน Thussu, 2000: 2)

Mowlana (1997a: 6) ได้จำแนกการสื่อสารระหว่างประเทศออกเป็น 4 แนวทาง (approach) ดังนี้ แนวทางที่ 1 เชิงอุดมคติแบบมนุษยนิยม (idealistic-humanistic) โดยการสื่อสารระหว่างประเทศเป็นหนทางของการรวมประเทศและประชาชนเข้าหากัน ในฐานะที่เป็นพลังที่จะช่วยให้องค์การระหว่างประเทศสามารถทำกิจกรรมต่างๆ ขององค์การนั้นๆ ไปยังประชาคมโลกได้ ซึ่งลักษณะดังกล่าวจะช่วยผลักดันให้ความเข้าใจระหว่างประเทศและประชาชนมีเพิ่มมากขึ้น และนำไปสู่สันติภาพโลก กระบวนการสื่อสารนี้ ถูกมองว่าเป็นรูปแบบที่อยู่ในอุดมคติ

แนวทางที่ 2 การเปลี่ยนความคิดทางการเมือง (political proselytization) ซึ่งมองการสื่อสารระหว่างประเทศในฐานะที่เป็นการโฆษณาชวนเชื่อ การเปลี่ยนความคิด การโฆษณา และเป็นตำนานความเชื่อ (myths) และความคิดที่เก่าคร่ำครึ (clichés) ซึ่งโดยปกติมักจะเป็นการสื่อสารทางเดียว การสื่อสารในรูปแบบนี้จะมีผู้ส่ง การและรวมอำนาจไว้ที่ส่วนกลาง ดังนั้น การสื่อสารจะขึ้นอยู่กับผู้มีอำนาจ โดยมีลักษณะเป็นเผด็จการ ซึ่งมีความเป็นไปได้ที่จะควบคุมคน แนวทางนี้การสื่อสารระหว่างประเทศจะครอบงำความสัมพันธ์ระหว่างรัฐและในหมู่รัฐต่างๆ ในห้วงเวลาหลายทศวรรษที่ผ่านมา

แนวทางที่ 3 เป็นแนวทางที่ปรากฏชัดมากขึ้นเรื่อยๆ โดยมองสารสนเทศในบริบทระหว่างประเทศในฐานะที่เป็นพลังอำนาจทางเศรษฐกิจ ผ่านโครงการพัฒนาระหว่างประเทศ ธุรกิจ การตลาด การค้า และการส่งผ่านเทคโนโลยี ลักษณะดังกล่าวได้ทำให้เกิดการครอบงำประเทศที่อ่อนแอกว่า ผ่านกระบวนการในการพัฒนาประเทศ ที่เรียกว่า ความทันสมัย (modernization) ผลที่เกิดขึ้นเป็นไปตามทางของตะวันตกและนั่นทำให้ง่ายต่อการควบคุมโดยศูนย์กลางตะวันตก

แนวทางที่ 4 คือ การมองสารสนเทศในฐานะที่เป็นพลังอำนาจทางการเมือง ซึ่งแนวทางนี้ สารสนเทศจะอยู่ในรูปแบบของข่าว และข้อมูลที่ได้รับการยอมรับว่ามีความเป็นกลาง เป็นสินค้าที่ไม่ต้องเสียเงินซื้อ ซึ่งมีต้นทางมาจากประเทศไม่กี่ประเทศผ่านทางสำนักข่าว วรรณกรรม ภาพยนตร์ และรายการโทรทัศน์ เป็นต้น ซึ่งเป็นเนื้อหาทางวัฒนธรรม

แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษาการสื่อสารระหว่างประเทศมีอยู่หลายแนวคิดและทฤษฎี ตัวอย่างเช่น ทฤษฎีความทันสมัย (modernization theory) ทฤษฎีการพึ่งพา (dependency theory) ลัทธิจักรวรรดินิยมเชิงโครงสร้าง (structural imperialism) การครองความเป็นใหญ่ (hegemony) ทฤษฎีวิพากษ์ (critical theory) พื้นที่สาธารณะ (public sphere) วัฒนธรรมศึกษา (cultural studies) และเศรษฐศาสตร์การเมือง (political-economy) เป็นต้น

7.2 การสื่อสารแบบมีส่วนร่วม (participatory communication)

การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมเน้นให้ความสำคัญกับการสนทนาโต้ตอบกันในลักษณะการปรึกษาหารือ (dialogue) ระหว่างสมาชิกในสังคม ซึ่งนอกจากจะทำให้สมาชิกได้มีโอกาสในการพูดจาหรือเจรจากันแล้ว ยังเปิดโอกาสให้สมาชิกทำความเข้าใจข้อมูลข่าวสารเพื่อการตัดสินใจร่วมกันในประเด็นเกี่ยวกับสังคมของตนด้วย (ปาริชาติ สถาปิตานนท์, 2542)

กาญจนา แก้วเทพและคณะ (2543: 54-55) ได้กล่าวถึงการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมในระดับของชุมชนว่าน่าจะมีเป้าหมาย (1) เพื่อกระตุ้นให้ชุมชนมองเห็นคุณค่าของตนเอง (2) เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้เข้ามามีส่วนร่วม และเพื่อให้คนในชุมชนเห็นคุณค่าความคิดและความเชื่อของตนเอง (3) เพื่อเปลี่ยนทัศนคติจากที่คนในชุมชนคิดว่าตนเอง “ไม่สามารถใช้เทคโนโลยีที่ซับซ้อนได้” เป็น “ทำได้” ด้วยการเข้าร่วมอบรม (4) เพื่อสร้างทักษะในการสร้างสื่อให้กับชุมชน อันเป็นช่องทางการส่งข่าวสารจากจุดยืน มุมมองและทัศนคติของชุมชนเอง และเป็นช่องทางแสดงความรู้สึก ปัญหา วิธีการวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาจากทัศนคติของชุมชน (5) สร้างสื่อที่มีสาระให้แก่ชุมชนเพื่อถ่วงดุลกับการสื่อสารที่มุ่งเน้นแต่ความบันเทิงและการหลีกเลี่ยงปัญหา (escapist) จากสื่อออกชุมชน และ (6) ยกกระดับความมีสติและความรับผิดชอบให้กับทั้งชุมชนหรือชุมชนอื่น ๆ เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

กาญจนา แก้วเทพและคณะ (2543: 57-61) ยังได้จำแนกระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็น 3 ระดับ โดยเรียงลำดับจากระดับที่น้อยที่สุดไปจนถึงมากที่สุด คือ (1) การมีส่วนร่วมในฐานะผู้รับสาร/ผู้ใช้สาร (audience/receiver/users) (2) การมีส่วนร่วมในฐานะผู้ส่ง/ผู้ผลิต/ผู้ร่วมผลิต/ผู้ร่วมแสดง (sender/producer/co-producer/performance) ในขั้นตอนการผลิตต่าง ๆ ได้แก่ (2.1) ขั้นตอนการผลิต (pre-production) อันเป็นขั้นตอนการเตรียมการก่อนการผลิตสื่อ เช่น การเลือกประเด็น เลือกแ่งผู้นำเสนอ การรวบรวมข้อมูลข้อเท็จจริง การเขียนบท ฯลฯ (2.2) ขั้นตอนการผลิต (production) เป็นขั้นตอนของการลงมือผลิต เช่น การเข้าห้องจัดรายการ การลงมือถ่ายทำ ฯลฯ และ (2.3) ขั้นตอนหลังการผลิต (post-production) อันเป็นขั้นตอนหลังจากที่มีการบันทึกหรือการถ่ายทำเสร็จแล้ว จากขั้นตอนก่อนหน้า ซึ่งต้องมีการตัดต่อ การอัดเสียงประกอบ การเพิ่มเติมเทคนิคพิเศษต่าง ๆ ฯลฯ รวมทั้งการเปิดรับฟังความคิดเห็นเพื่อนำมาปรับปรุงรายการ และ (3) การมีส่วนร่วมในฐานะผู้วางแผนและกำหนดนโยบาย (policy maker/planner) กล่าวในระดับกว้าง หมายความว่าวางแผน

และกำหนดนโยบายของการสื่อสารทุกประเภทที่มีอยู่ในชุมชนเพื่อเชื่อมโยงระหว่างสื่อแต่ละประเภทเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการใช้ ระดับที่แคบลงมา หมายถึงการมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนและนโยบายเฉพาะสื่อที่มีในชุมชน

White (1994: 17) แบ่งประเภทของการมีส่วนร่วมออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ (1) การมีส่วนร่วมแบบเทียม (pseudo-participation) อันประกอบด้วย การให้ข้อมูลข่าวสาร (informing) การบำบัดรักษา (therapy) การจัดการแบบเบ็ดเสร็จ (manipulation) การแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น (placation) และการให้คำปรึกษา (consultation) และ (2) การมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง (genuine participation) ซึ่งประกอบด้วย การให้ความร่วมมือ (cooperation) อันหมายถึง พันธมิตร (partnership) และอำนาจของผู้แทน (delegation of power) รวมทั้งการควบคุมโดยพลเมือง (citizen control)

สถาบันวิจัยสังคมและสถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2545) ได้จำแนกประเภทของการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนี้ (1) การมีส่วนร่วมในการวางแผน (2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม (3) การมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์ (4) การมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ และ (5) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล Ramanamma (1993: 160) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมมีอยู่ในทุกระดับตั้งแต่การวางแผน การดำเนินการตามเป้าประสงค์ (implementation) การติดตาม (monitoring) และการประเมินผล (evaluation)

Nair and White (1994: 348) มองความสัมพันธ์ระหว่างนักการสื่อสารเพื่อการพัฒนา กับผู้รับสาร (the intended receiver) และจัดแบ่งประเภทของการมีส่วนร่วมออกเป็น 3 ระดับ

- “1) การมีส่วนร่วมระดับสูง (high participation) มีลักษณะของความกระตือรือร้น (active) มีส่วนร่วม (involved) เอาใจจริงเอาใจ (intense) คิดประดิษฐ์สิ่งใหม่ (innovative) มีความคิดสร้างสรรค์ (creative) ด้วยการมีปฏิสัมพันธ์และการปรึกษาหารือร่วมกัน (dialogue) อย่างต่อเนื่อง ในขณะที่เดียวกันก็มีการแบ่งอำนาจ (power) ระหว่างนักการสื่อสาร กับผู้รับสาร ซึ่งเมื่อผู้รับสารใช้อำนาจ นักการสื่อสารเพื่อการพัฒนาจะสนับสนุนผู้รับสารในการได้มาซึ่งการควบคุมทรัพยากรของตนเอง
- 2) การมีส่วนร่วมระดับกึ่งกลาง (quasi-participation) มีลักษณะที่มีส่วนร่วม แต่มีแนวโน้มของการเป็นผู้ตั้งรับ (passive) เอาใจจริงเอาใจน้อย คิดสร้างสรรค์น้อย และมีการปรึกษาหารือร่วมกันน้อย
- 3) การมีส่วนร่วมระดับต่ำ (low participation) ไม่มีการปรึกษาหารือร่วมกัน ไม่มีการมีส่วนร่วมที่มีนัยสำคัญ ไม่ร่วมกิจกรรมโดยตรง และไม่มีตระหนักรู้ (consciousness) ในความต้องการการเปลี่ยนแปลง”

Polnigongit (2006: 124) เห็นว่า “การมีส่วนร่วมในการสื่อสารนั้นเป็นทั้งสิทธิในการสื่อสาร (communication right) และสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ (primary human right)”

7.3 การเข้าถึงสื่อ (access) การมีส่วนร่วม (participation) และการจัดการด้วยตัวเอง (self-management)

Berrigan (1981: 18-19) กล่าวว่า การประชุมใหญ่ UNESCO ปี 1977 ที่กรุงเบลเกรด ประเทศยูโกสลาเวีย ได้มีการพูดคุยกันในประเด็นเรื่อง การเข้าถึงสื่อ (access) การมีส่วนร่วม (participation) และการจัดการด้วยตัวเอง (self-management) และได้รับรองคำนิยามดังกล่าว โดยมีรายละเอียดดังนี้

“1) การเข้าถึงสื่อ มี 2 มิติ คือ ทางเลือก (choice) และการมีปฏิริยาตอบกลับ (feedback) กล่าวคือ ในระดับของทางเลือกนั้น หมายรวมถึง

- (i) สิทธิของแต่ละปัจเจกบุคคลที่จะเข้าถึงสื่อ (materials) การสื่อสาร ได้แก่สิทธิที่จะเลือกฟังหรือดูรายการที่ต้องการไม่จำกัดว่าเป็นที่ไหน และเมื่อใด
  - (ii) การมีสื่อให้ผู้รับสาร ในระดับที่หลากหลายมากขึ้น ซึ่งประชาชนเป็นผู้เลือกมากกว่าการที่องค์กรผู้ผลิตรายการจะเป็นผู้เลือกให้ (สื่อเพื่อให้ข้อมูลข่าวสาร และการศึกษา รายการที่เป็นทางเลือก และรายการที่เป็นบริการ)
  - (iii) การถ่ายทอดสื่อตามการเรียกร้องของประชาชน
- ในระดับของการมีปฏิริยาตอบกลับนั้น การเข้าถึงสื่อสามารถบอกเป็นนัยถึง
- (i) เป็นการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิตรายการกับผู้รับสาร
  - (ii) ที่ผู้ฟัง/ผู้ชมสามารถมีส่วนร่วมโดยตรงในขณะที่มีการถ่ายทอดรายการ
  - (iii) มีสิทธิที่จะออกความเห็น และวิพากษ์วิจารณ์
  - (iv) เป็นวิถีทางของการติดต่อกับผู้ผลิตรายการ ผู้บริหาร และผู้จัดการขององค์กรสื่อ

2) การมีส่วนร่วม หมายถึง การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการผลิต และการจัดการระบบสื่อสารต่าง ๆ ทุกขั้นตอนตั้งแต่การผลิต การตัดสินใจ และการวางแผน

ในระดับของขั้นตอนการผลิตนั้น การมีส่วนร่วม หมายถึง

- (i) การเปิดโอกาสอย่างเสรีให้กับประชาชน (ไม่ว่าเป็นปัจเจกบุคคลหรือกลุ่ม) มีส่วนร่วมในการผลิตรายการ และได้รับการช่วยเหลือจากมืออาชีพ
- (ii) การได้รับอุปกรณ์/เครื่องมือต่าง ๆ ทางด้านเทคนิค และทรัพยากร (resources) ในการผลิต (ซึ่งเป็นการมีส่วนร่วมในระดับที่สูงขึ้น)

ในระดับของการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมบอกถึง

- (i) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจการจัดรายการ ทางด้านเนื้อหารายการ และระยะเวลาของรายการ รวมทั้งตารางออกอากาศรายการ

(ii) การจัดการ การบริหาร และด้านการเงินขององค์กรสื่อ

ในระดับของการวางแผน การมีส่วนร่วมประกอบด้วยสิทธิของประชาชนที่จะช่วย

(i) กำหนดแผน และนโยบายสำหรับกิจการการสื่อสาร ซึ่งรวมถึงการกำหนดวัตถุประสงค์ หลักการของการจัดการ และกำหนดทิศทางการจัดรายการในอนาคต

(ii) กำหนดแผนการสื่อสารทั้งระดับประเทศ ภูมิภาคและท้องถิ่น

3) การจัดการด้วยตนเอง การเข้ามีส่วนร่วมคงไม่ได้หมายความว่า การที่ประชาชนเข้ามาเป็นตัวแทน และให้คำปรึกษาในการตัดสินใจ แต่การจัดการด้วยตนเองเป็นรูปแบบการเข้ามีส่วนร่วมในขั้นสูงสุด โดยประชาชนได้ใช้อำนาจในการตัดสินใจในกิจการการสื่อสาร และมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในการกำหนดแผนและนโยบายของการสื่อสาร”

เมื่อนำเอาแนวทางอุดมคติของการสื่อสารระหว่างประเทศ ผสานเข้ากับแนวคิดการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม เป็นการสื่อสารระหว่างประเทศแบบมีส่วนร่วม

7.4 การสื่อสารระหว่างประเทศแบบมีส่วนร่วม (participatory international communication)

จากแนวคิดการสื่อสารระหว่างประเทศในรูปแบบที่อยู่ในอุดมคติ ซึ่งเป็นกระบวนการสื่อสารที่รวมประเทศและประชาชนเข้าหากัน ให้เกิดความเข้าใจระหว่างกันมากขึ้นเป็นทางสู่สันติภาพผนวกเข้ากับแนวคิดการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม (participatory communication) ซึ่งมีคำสำคัญได้แก่ “การสื่อสาร” “กระบวนการมีส่วนร่วมของสมาชิกในสังคม/ประชาชน” และ “การพัฒนาชุมชน” (ปารีชาติ สถาปิตานนท์ และคณะ, 2549) อันจำกัดอยู่ในวงภายในเฉพาะชุมชน สังคมหรือประเทศ ซึ่งเมื่อขยายขอบเขตในการอธิบายแนวคิดการมีส่วนร่วมในการสื่อสารของชุมชนระหว่างประเทศเพื่อเป้าหมายในการพัฒนาชุมชนและสังคมระหว่างประเทศ รวมเรียกว่า แนวคิดการสื่อสารระหว่างประเทศแบบมีส่วนร่วม (participatory international communication) ซึ่งมีจุดยืนในแนวคิดที่ว่า “การสื่อสารในเชิงร่วมมือกันระหว่าง 2 ประเทศมีสูง แสดงว่า 2 ประเทศมีระดับความสัมพันธ์ที่ดีสูง” (ปรีชญา เวสารัชช, 2536: 77)

“แนวคิดการสื่อสารระหว่างประเทศแบบมีส่วนร่วม” คือ กระบวนการสื่อสารที่เน้นการมีส่วนร่วมของพลเมืองของ 2 ประเทศหรือมากกว่าในสื่อระหว่างประเทศ ตัวอย่างการมีส่วนร่วม เช่น การมีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดนโยบาย การตัดสินใจ การบริหารจัดการ ดำเนินงานทั้งขั้นตอนก่อนการผลิต (pre-production) ขั้นตอนการผลิต (production) และขั้นตอนหลังการผลิต (post-production) การติดตามและประเมินผล และใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือกล่าวโดยสรุปคือ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมใช้ โดยมีเป้าหมายหลักคือ การส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

7.5 การประยุกต์ใช้แนวคิดการสื่อสารระหว่างประเทศแบบมีส่วนร่วมในวิทยุชายแดน

โครงการวิจัยทั้ง 4 โครงการ ได้แก่ การวิจัยแนวทางการส่งเสริมบทบาทของวิทยุกระจายเสียงตามแนวชายแดนเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ประเทศไทยและสหภาพพม่า ประเทศไทยและกัมพูชา และประเทศไทยและมาเลเซีย มีความคาดหวังว่า จะเป็นกระบวนการหนึ่งในการส่งเสริมความร่วมมืออันนำไปสู่การส่งเสริมสัมพันธ์ที่ดีระหว่างประเทศผ่านกระบวนการสื่อสารระหว่างประเทศแบบมีส่วนร่วมในวิทยุชายแดน อันยังเป็นการขยายบทบาทของวิทยุชายแดนไปพร้อมกัน ด้วยการพูดคุยกับผู้ดำเนินการวิทยุ ไทยในพื้นที่วิจัย เพื่อหาแกนนำและผู้นำท้องถิ่น อาทิ นายกเทศมนตรี และกรรมการสมาคมไทย-พม่า เพื่อการสนับสนุนและที่สำคัญ คือ สามารถเชื่อมโยงกับคนในประเทศเพื่อนบ้านได้ แต่ความพยายามในการประยุกต์ใช้แนวคิดการสื่อสารระหว่างประเทศแบบมีส่วนร่วมในบริบทของความสัมพันธ์ไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ทั้ง สปป.ลาว กัมพูชา พม่า และมาเลเซีย ยังไม่ประสบผลสำเร็จเนื่องจากปัญหาสำคัญ ดังนี้ ในพื้นที่วิจัยไทย-สปป.ลาว ประสบปัญหาความแตกต่างของระบอบการปกครอง การขาดความไว้วางใจกันในระดับรัฐบาล โดยท่าน Pineprathana Phanthamaly รองอธิบดีกรมสื่อมวลชน (Deputy Director General, Mass Media Department) แสดงความต้องการที่จะให้วิทยุ มีบทบาทในการส่งเสริมความสัมพันธ์ไทย-ลาว แต่ต้องการให้มีหลักการความร่วมมือที่ชัดเจนร่วมกันของทั้ง 2 ฝ่าย กล่าวคือ ต้องมีพิธีสาร (protocol) เพราะสื่อเหมือน “ดาบสองคม” หากไม่มีหลักประกันอาจทำให้เกิดปัญหาได้

พื้นที่วิจัยไทย-พม่า มีอุปสรรคสำคัญ คือ การดำเนินการของวิทยุ ไทยยังไม่มีกฎระเบียบในการออกอากาศรายการภาษาต่างประเทศ และมีการต่อต้านไม่ยอมรับการออกอากาศรายการด้วยภาษาพม่าของกลุ่มคนไทยและหน่วยงานไทยบางหน่วยงานภายในพื้นที่ และยังพบว่ามีนักจัดรายการวิทยุ ที่มีศักยภาพในการผลักดันให้เกิดรายการตามแนวคิดฯ แต่ติดขัดด้วยภาระหน้าที่ด้านต่าง ๆ ทั้งการบริหารงานสถานี ธุรกิจอื่นและชีวิตส่วนตัว

พื้นที่วิจัยไทย-กัมพูชา ประสบปัญหาในพื้นที่วิจัยไม่มีบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีศักยภาพในการผลักดันให้เกิดรายการตามแนวคิดฯ โดยผู้ดำเนินการวิทยุ ส่วนใหญ่มุ่งเน้นประกอบกิจการทางธุรกิจ กล่าวคือ แสวงหากำไรจากการโฆษณา ตลอดจนความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลกัมพูชา (ขณะทำวิจัย) และปัญหาความขัดแย้งระหว่างไทยกับกัมพูชา เรื่องปราสาทพระวิหาร

พื้นที่วิจัยไทย-มาเลเซีย มีอุปสรรคที่สำคัญ คือ ความกังวลที่อาจจะไม่ได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังไม่มีนโยบายที่ชัดเจนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อมของไทยเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิทยุชายแดน และทั้งทางฝ่ายมาเลเซียเองก็ยังไม่มีความชัดเจนในการให้ความร่วมมือ เพราะความร่วมมือเดิมที่วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งมาเลเซีย (Radio Television Malaysia : RTM) กับกรมประชาสัมพันธ์ ได้ทำบันทึกความเข้าใจ (memorandum of understanding : MOU) หรือบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านข้อมูลข่าวสารและวิทยุโทรทัศน์ระหว่างกรมประชาสัมพันธ์กับวิทยุกระจาย

เสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งมาเลเซียยังไม่เกิดผลในทางปฏิบัติ โดยคุณ Mazura Mansur หัวหน้าความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ แผนกพัฒนากลยุทธ์ (Head, International Relations, Strategic Development Division) ของ RTM กล่าวว่า เคยได้รับรายการจาก สวท. ยะลา และนราธิวาส ในส่วนของการแลกเปลี่ยนรายการนั้น จะพิจารณาและทำให้เกิดการเคลื่อนไหวอีกครั้งหนึ่ง คุณ Mazura Mansur ยังได้กล่าวว่า เรื่อง MOU ในอดีตนั้น ผู้ให้คำปรึกษาทางกฎหมายได้แจ้งทาง RTM ว่า กรมประชาสัมพันธ์ที่อยู่ภายใต้กระทรวง (Ministry) ส่วน RTM เป็นหน่วยงาน (Agency) ในแง่ของกฎหมาย RTM ไม่สามารถลงนามในบันทึกฯ ได้ กรมประชาสัมพันธ์ต้องทบทวนร่วมกับกระทรวงของทางมาเลเซีย (ดูรายละเอียดในภาคผนวก 1 พร้อมความพยายามของวิทยุชายแดนไทย คือ สวท. จังหวัดหนองคาย แต่ผลของความพยายามยังไม่ประสบความสำเร็จเช่นกัน)

โดยรวมปัญหาหรืออุปสรรคดังกล่าวเป็นสิ่งที่ทำลายผู้นำทั้งไทยและประเทศเพื่อนบ้านร่วมมือกันในการผลักดันการสื่อสารระหว่างประเทศแบบมีส่วนร่วมในสื่อของพลเมืองอาเซียน (ASEAN Citizen) โดยมีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติร่วมกัน

อีกด้านหนึ่ง ในส่วนของผู้ดำเนินการวิทยุ มีความคิดเห็นต่อแนวคิดการสื่อสารระหว่างประเทศแบบมีส่วนร่วมในวิทยุชายแดน จำแนกตามพื้นที่ ได้ดังนี้

1) พื้นที่บริเวณชายแดน จ.หนองคาย-นครหลวงเวียงจันทน์และแขวงบอลิคำไซ

ผู้ดำเนินการวิทยุ ในพื้นที่ชายแดน จังหวัดหนองคาย ทุกคนเห็นด้วยกับแนวคิดฯ และมองว่าเป็นประโยชน์ต่อประชาชนทั้ง 2 ฝั่ง เพราะในระดับชุมชนจะได้มีการข้ามมาร่วมกันคิดและร่วมกันทำกิจกรรม เรียนรู้ร่วมกัน ฝั่ง 2 ฝั่งจะได้รับข่าวสาร เป็นโอกาสของการเรียนรู้วัฒนธรรมประเพณีของกันและกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์กัน อันจะนำไปสู่การรู้จักกัน ความเข้าใจกัน เกิดความสามัคคีปรองดอง และมีการพัฒนาร่วมกันยิ่งขึ้น การเข้ามามีส่วนร่วมดังกล่าวยังส่งผลต่อการค้าขายที่ตีระหว่างกัน ความร่วมมือในด้านต่าง ๆ และการแก้ไขปัญหาสังคมที่ทั้ง 2 ฝั่งเผชิญอยู่ร่วมกัน ภายใต้กรอบแนวคิดฯ นี้จะเป็นการสื่อสารที่ตรงกับความต้องการของคนทั้ง 2 ฝั่งด้วยความร่วมมือในการกำหนดทิศทางการส่งเสริมด้านต่าง ๆ โดยเชื่อว่าจะได้รับความสนใจและเป็นที่ยอมรับของผู้ฟังทั้งไทย และ สปป.ลาว

ผู้ดำเนินการวิทยุ บางคนยังกล่าวด้วยว่า แนวคิดฯ ดังกล่าวตรงกับแนวคิดของตนหรือผู้บริหารสถานีที่มีอยู่และประสงค์ที่จะทำให้เกิดขึ้น โดยการเชิญประชาชนชาวบ้านของ 2 ฝั่ง มาร่วมกันทำรายการด้วยการเล่าเรื่องการทำยาสมุนไพร งานฝีมือในอดีต ฯลฯ แนวคิดฯ ดังกล่าวจะเป็นตัวกลางและเป็นโอกาสของการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างคนไทยและ สปป.ลาว ในการนำแนวคิดฯ สู่อำนาจปฏิบัติ ผู้ดำเนินการวิทยุ มีทัศนคติที่แตกต่างกัน ซึ่งสามารถจำแนกได้เป็น 3 กลุ่ม คือ

(1) กลุ่มที่เห็นว่าสามารถทำได้ ผู้ดำเนินการวิทยุ ที่เห็นว่าสามารถประยุกต์แนวคิดฯ ดังกล่าวสู่การปฏิบัติได้ ซึ่งเป็นส่วนใหญ่ของผู้ดำเนินการวิทยุ ทั้งหมดกล่าวว่า ในทางปฏิบัติสามารถทำได้โดยอาศัย องค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้

(1.1) การประสานงานระดับชาติเท่านั้น โดยรัฐบาลทั้ง 2 ฝั่งต้องหารือและตกลงร่วมกัน

- (1.2) ความร่วมมือจากทั้งฝ่ายไทยและ สปป.ลาว
- (1.3) นโยบายของรัฐที่ชัดเจนเพื่อนำแนวคิดฯ สู่การปฏิบัติ โดยอาจให้กระทรวงการต่างประเทศ รับผิดชอบ
- (1.4) หน่วยงานรับผิดชอบต้องกำหนดกรอบการทำงานที่ชัดเจนและจัดอบรมให้ความรู้แนวทางการปฏิบัติดังกล่าวให้แก่ผู้ปฏิบัติทั้ง 2 ฝ่าย
- (1.5) ต้องอาศัยเจ้าหน้าที่จากกรมประชาสัมพันธ์ ผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่นในการประสานงาน และดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง
- (1.6) งบประมาณสนับสนุนการดำเนินการ เช่น ค่าเดินทาง และค่าข้ามแดน และงบประมาณ ในการจัดอบรมให้ความรู้ด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับ สปป.ลาว และการดำเนินรายการเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ไทย-ลาว
- (1.7) หากพื้นที่ชุมชนใดมีจุดผ่อนปรน ซึ่งไม่ได้เปิดให้ประชาชนข้ามไป-มาทุกวัน ต้องประสาน ให้ผู้รับผิดชอบการตรวจคนเข้าเมืองช่วยดำเนินการให้สามารถข้ามมาได้ทุกวัน หากไม่สามารถทำได้ต้องอาศัยงบประมาณสนับสนุนการเดินทางของคน สปป.ลาว จากจุดผ่านแดนมายังชุมชนในเขตอำเภออื่น

ผู้ดำเนินการวิทยุฯ ที่เห็นว่าสามารถนำแนวคิดฯ สู่การปฏิบัติได้นี้ บางส่วนเชื่อมั่นในความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐ ผู้นำและชุมชน 2 ฝ่ายในระดับท้องถิ่น ซึ่งบางแห่งมีความเข้มแข็ง โดยเห็นว่าในระดับท้องถิ่นหรือชุมชนสามารถปฏิบัติได้ เพราะผู้นำระดับท้องถิ่นมีความร่วมมือและใกล้ชิดกัน ชุมชนทั้ง 2 ฝ่ายมีการข้ามไป-มาเพื่อร่วมทำบุญทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยกันเป็นปกติอยู่แล้ว นอกจากนี้บางส่วนยังเห็นว่า ในทางปฏิบัติสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสื่อสารเข้าช่วยในการมีส่วนร่วม อาทิ การใช้โทรศัพท์ในการประสานงาน การพูดคุยกันทั้งก่อนการดำเนินการและระหว่างการจัดทำรายการออกอากาศ

- (2) ผู้ดำเนินการวิทยุฯ ที่เห็นว่าไม่สามารถทำได้ ผู้ดำเนินการวิทยุฯ กลุ่มนี้ให้เหตุผลว่า เพราะระบอบการปกครองที่ต่างกัน และคน สปป.ลาว คงไม่ข้ามมามีส่วนร่วมตามแนวคิดฯ รวมทั้งนักจัดรายการวิทยุฯ ของไทยจำนวนหนึ่งไม่มีความรู้ความสามารถ
- (3) ผู้ดำเนินการวิทยุฯ ที่ไม่มั่นใจว่าจะทำได้หรือไม่ ผู้ดำเนินการวิทยุฯ ที่แสดงความไม่มั่นใจในการนำแนวคิดฯ สู่การปฏิบัติให้เหตุผลว่า (1) ไม่แน่ใจว่ารัฐบาล สปป.ลาว จะให้ความร่วมมือหรือไม่ (2) ระดับท้องถิ่น/ชุมชนไม่สามารถดำเนินการได้ หากผู้นำทั้ง 2 ประเทศไม่ร่วมมือกัน และ (3) ชาวบ้านที่จะเข้ามามีส่วนร่วมมีความรู้มากน้อยเพียงใด มีอำนาจหน้าที่ในการกระจายข่าวสารหรือไม่ และข้อมูลที่นำมาเสนอจะถูกต้องเป็นจริงหรือไม่

2) พื้นที่บริเวณชายแดนแม่สาย-ท่าซี้เหล็ก

ผู้ดำเนินการวิทยุ อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงราย ทั้งหมดเห็นด้วยกับแนวคิดฯ โดยเห็นว่าดีและมีประโยชน์ เพราะจะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนด้านต่าง ๆ เช่น กิจกรรม วิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี ภาษารวมทั้งความคิดเห็น ปัญหาและความรู้ต่าง ๆ ฯลฯ และจะเป็นการส่งเสริมหรือทำให้เกิดความสามัคคี รักใคร่ปรองดอง มิตรภาพและความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างไทยกับพม่า รวมทั้งทำให้ประชาชนทั้ง 2 ฝั่งเข้าใจกัน อันส่งผลดีด้านต่าง ๆ เช่น ช่วยลดปัญหาตามแนวชายแดนต่าง ๆ และปัญหาหายสาบสูญ และช่วยส่งเสริมการค้าการท่องเที่ยว และความเป็นอยู่ นอกจากนี้ ผู้ดำเนินการวิทยุ ส่วนหนึ่งกล่าวว่า แนวคิดฯ ดังกล่าวมีจุดเด่น คือเป็นการสื่อสารเพื่อเชื่อมโยงความแตกต่าง เป็นการสื่อสารโดยคนพม่าถึงคนพม่าด้วยตนเอง รวมทั้งเป็นทางเลือกและเปิดโลกทัศน์สำหรับผู้ฟัง ตลอดจนทำให้ผู้ฟังได้รับความหลากหลายมากขึ้น

ผู้ดำเนินการวิทยุ ส่วนหนึ่งยังได้เสนอว่า ควรมีการเชื่อมโยงสัญญาณเพื่อการออกอากาศในจังหวัดอื่น ๆ ของประเทศไทย เช่น จังหวัดพิษณุโลก ภูเก็ต โดยอาจให้ไทยหรือประเทศเพื่อนบ้านเป็นสถานีแม่ข่าย

การนำแนวคิดฯ สู่อำนาจปฏิบัติ ผู้ดำเนินการวิทยุ มีทัศนคติที่แตกต่างกัน ซึ่งสามารถจำแนกได้เป็น 3 กลุ่ม คือ

(1) กลุ่มที่เห็นว่าสามารถทำได้ โดยผู้ดำเนินการวิทยุ ที่เห็นว่าสามารถนำแนวคิดฯ ไปสู่อำนาจปฏิบัติได้ ซึ่งเป็นส่วนใหญ่ของผู้ดำเนินการวิทยุ ให้เหตุผลในมิติของการผลิตรายการว่า ต้องทำรายการในรูปแบบของการบันทึก และมีการตัดเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมตามที่ทุกฝ่ายยอมรับก่อนนำออกอากาศ ผู้ดำเนินการวิทยุ อีกส่วนหนึ่งกล่าวถึงการปฏิบัติว่า อาจเริ่มต้นโดยให้เยาวชนพม่าที่เข้ามาศึกษาในประเทศไทยและเยาวชนไทยร่วมกันทำตามแนวคิดฯ หรือใช้วิธีการจัดรายการนอกสถานีสถานีตามจุดพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อต้องการมีส่วนร่วมของคนพม่า ผู้ดำเนินการวิทยุ ได้กล่าวถึงเงื่อนไขที่จะทำให้ประยุกต์แนวคิดฯ สู่อำนาจปฏิบัติได้ มีดังนี้

- (1.1) ต้องมีการพูดคุยกันเพื่อกำหนดแนวคิดร่วมกัน รวมทั้งกำหนดประเด็นรายการที่ควรเป็นไปในเชิงบวกและสร้างสรรค์
- (1.2) ผู้บริหารสถานีและรัฐควรมีนโยบายในเรื่องนี้
- (1.3) ต้องมีล่ามแปลภาษา
- (1.4) มีงบประมาณสนับสนุนในการดำเนินการ
- (1.5) ต้องมีการควบคุมไม่ให้กระทบความมั่นคง และต้องตรวจสอบเนื้อหา
- (1.6) ควรให้วิทยุฯ ในพื้นที่ส่งสัญญาณด้วยกำลังส่งสูงขึ้นไปเพื่อขยายการครอบคลุมพื้นที่ของสัญญาณทั้ง 2 ฝั่ง
- (1.7) ผู้เข้ามีส่วนร่วมทั้งฝ่ายไทยควรเป็นคนในพื้นที่ที่รู้ภาษาพม่าและฝ่ายพม่าที่รู้ภาษาไทย โดยมีคุณสมบัติเป็นคนดี มีความเป็นกลาง ไม่เข้ามีส่วนร่วมด้วยผลประโยชน์ทางการเมือง

- (2) กลุ่มที่เห็นว่าไม่สามารถทำได้ ผู้ดำเนินการวิทยุ กลุ่มนี้ให้เหตุผลต่าง ๆ ดังนี้
- (2.1) เป็นเรื่องความมั่นคง
  - (2.2) เคยมีความพยายามทำ Twin Radio แล้ว แต่ไม่ประสบความสำเร็จ การดำเนินการตามแนวคิดฯ นี้จึงไม่สามารถทำได้
  - (2.3) การพูดออกอากาศในวิทยุ ไม่สามารถควบคุมได้ คนพม่ามาร่วมจัดรายการอาจพูดต่อต้านรัฐบาลของตน ซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาระหว่างประเทศได้
  - (2.4) ระบบการปกครองของพม่าเป็นอุปสรรคหนึ่ง
- (3) กลุ่มที่ไม่มั่นใจว่าจะทำได้หรือไม่ ผู้ดำเนินการวิทยุ ที่แสดงความไม่มั่นใจในการนำแนวคิดฯ สู่การปฏิบัติและเห็นว่าเป็นไปได้ยาก โดยให้เหตุผลต่าง ๆ ดังนี้
- (3.1) เป็นเรื่องความมั่นคง
  - (3.2) ฝ่ายอำนาจของพม่าไม่เปิด และเป็นกรยากที่ประชาชนพม่าจะได้รับอนุญาตให้เข้ามีส่วนร่วม โดยเฉพาะในการพูด
  - (3.3) การปกครองที่ต่างกันเป็นอุปสรรคหนึ่ง
  - (3.4) ไม่มั่นใจว่าจะดำเนินการอย่างไรจึงจะนำไปสู่ภาคปฏิบัติได้จริง เพราะปัญหาของการข้ามแดนของคนพม่าเพื่อเดินทางมาเข้ามีส่วนร่วม และงบประมาณ

3) พื้นที่บริเวณชายแดนแม่สอด-เมียวดี

ผู้ดำเนินการวิทยุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ทั้งหมดเห็นด้วยกับแนวคิดฯ โดยเห็นว่าดีและมีประโยชน์ เพราะจะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนระหว่างไทยกับพม่าในด้านต่าง ๆ เช่น ภาษา วัฒนธรรม ความเป็นอยู่ และการท่องเที่ยว ฯลฯ ส่งเสริมความเข้าใจกันและกัน เพราะได้พูดคุยปรึกษาหารือกัน และส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่าง 2 ประเทศ รวมทั้งมีผลดีต่อคนทั้ง 2 ฝ่ายทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ฯลฯ นอกจากนี้ยังจะทำให้ปัญหาตามพื้นที่ชายแดนลดลงได้

การนำแนวคิดฯ ไปสู่การปฏิบัติ ผู้ดำเนินการวิทยุ มีทัศนคติที่แตกต่างกัน ซึ่งสามารถจำแนกได้เป็น

3 กลุ่ม คือ

- (1) กลุ่มที่เห็นว่าสามารถทำได้ กล่าวคือ ผู้ดำเนินการวิทยุ ที่เห็นว่าสามารถนำแนวคิดฯ ไปสู่การปฏิบัติได้ ซึ่งเป็นส่วนใหญ่ของผู้ดำเนินการวิทยุ ทั้งหมด โดยส่วนหนึ่งให้เหตุผลว่า ถ้าเป็นรายการในเชิงบวกก็ทำได้ รวมทั้งปัจจุบันก็มีสถานีวิทยุ บางแห่งที่มีคนพม่ามาร่วมจัดรายการกับคนไทยอยู่แล้ว และด้วยภูมิประเทศที่ติดต่อกันระหว่างไทยกับพม่า ดังนั้นการปฏิบัติตามแนวคิดฯ จึงสามารถทำได้ ผู้ดำเนินการวิทยุ ส่วนหนึ่งยังได้กล่าวว่า ในทางปฏิบัติสามารถทำได้โดยอาศัย องค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้
- (1.1) ความร่วมมือจากทั้งฝ่ายไทยและพม่า ทั้งภาครัฐและภาคประชาชนของทั้ง 2 ประเทศ
  - (1.2) ต้องมีล่ามแปลที่ไว้ใจได้

- (1.3) ต้องมีการพูดคุยกันเพื่อกำหนดขอบเขตของรายการ เช่น เนื้อหา ความยาวและช่วงเวลา รายการที่จะออกอากาศ โดยในส่วนของเนื้อหานี้ต้องไม่นำเสนอเรื่องการเมือง
- (1.4) รัฐบาลต้องให้การสนับสนุน
- (1.5) ต้องมีการประสานงานกันระดับชาติเท่านั้น
- (1.6) มีงบประมาณสนับสนุนการดำเนินการ
- (1.7) มีการจัดอบรมให้แก่คนในท้องถิ่นที่จะเข้าร่วม และผู้ที่จะเป็นผู้ดำเนินรายการควรมีใบผู้ประกาศ ซึ่งอาจเป็นใบผู้ประกาศภาษาท้องถิ่น

(2) กลุ่มที่เห็นว่าไม่สามารถทำได้ ผู้ดำเนินการวิทยุ กลุ่มนี้ให้เหตุผลว่า เพราะระบอบการปกครองที่ต่างกัน และคนพม่าไม่มีอิสระทางความคิดและไม่มีเสรีภาพในการพูด รวมทั้งการดำเนินการจะมีการคัดเลือกผู้มีส่วนร่วมในการจัดรายการอย่างไรจึงจะมั่นใจได้ว่าเป็นบุคคลที่ไม่ทำลายความมั่นคงของประเทศ ในส่วนของประเทศไทยเองก็ยังไม่มีความหมายมารองรับในการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง (ในขณะที่ทำวิจัย)

(3) กลุ่มที่ไม่มั่นใจว่าจะทำได้หรือไม่ ผู้ดำเนินการวิทยุ ที่แสดงความไม่มั่นใจในการนำแนวคิดฯ สู่ออกปฏิบัติและเห็นว่าเป็นไปได้ยาก โดยให้เหตุผลต่าง ๆ ดังนี้

- (3.1) สถานีวิทยุชุมชนเป็นองค์กรขนาดเล็ก
- (3.2) มีความยากและลำบากในการหาคนพม่าที่มีความเข้าใจปัญหาต่าง ๆ เข้าร่วม
- (3.3) บุคลากรของสถานีไม่มีความสามารถ โดยเฉพาะการพูดภาษาพม่า
- (3.4) รัฐบาลทหารพม่าจำกัดสิทธิของสื่อ

4) พื้นที่บริเวณชายแดนเมืองระนอง-เกาะสอง

ผู้ดำเนินการวิทยุ อำเภอเมืองระนอง ทั้งหมดเห็นด้วยกับแนวคิดฯ โดยเห็นว่าดีและมีประโยชน์ เพราะจะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนด้านต่าง ๆ เช่น ข้อมูลข่าวสาร วัฒนธรรม ประเพณี ภาษา ข้อมูลทางธุรกิจ ฯลฯ และทำให้เกิดการประชาสัมพันธ์ข่าวสารของกันและกัน อันส่งผลให้ทั้ง 2 ฝ่ายรู้ข่าวสารกันและกัน และเป็นการส่งเสริมความเข้าใจระหว่างคนไทยและคนพม่า รวมทั้งสามารถลดความขัดแย้งได้ นอกจากนี้ ผู้ดำเนินการวิทยุ ส่วนหนึ่งกล่าวว่า แนวคิดฯ นี้เป็นการสื่อสารโดยคนพม่าถึงคนพม่าเอง ซึ่งดีกว่าและน่าเชื่อถือกว่าหากเปรียบเทียบกับกรณีที่ให้คนไทยจัดรายการหรือสื่อสารถึงกลุ่มคนพม่า

การนำแนวคิดฯ ไปสู่การปฏิบัติ ผู้ดำเนินการวิทยุ มีทัศนคติที่แตกต่างกัน ซึ่งสามารถจำแนกได้เป็น 3 กลุ่ม คือ

- (1) กลุ่มที่เห็นว่าสามารถทำได้ โดยผู้ดำเนินการวิทยุ ที่เห็นว่าสามารถนำแนวคิดฯ ไปสู่การปฏิบัติได้ ซึ่งเป็นส่วนใหญ่ของผู้ดำเนินการวิทยุ ให้เหตุผลในมิติของการผลิตรายการว่า ไม่ต้องทำรายการที่ออกอากาศสด แต่ทำการบันทึกรายการและกลั่นกรองก่อนที่จะนำรายการออกอากาศ

ทั้งนี้ต้องเป็นรายการที่มีเป้าหมายเพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวม ส่วนในแง่ของผู้จัดรายการนั้น ในจังหวัดระนองมีบุคลากรที่ใช้ภาษาพม่าได้ อย่างไรก็ตาม ผู้ดำเนินการวิทยุ ยังได้กล่าวถึงเงื่อนไขที่จะทำให้ประยุกต์แนวคิดฯ สู่ภาคปฏิบัติได้ โดยผู้ดำเนินการวิทยุ ในสถานวิทยุฯ หลัก กล่าวว่า รัฐบาลต้องให้การสนับสนุน แต่ในมุมมองของผู้ดำเนินการวิทยุชุมชนมองว่า ภาครัฐไม่จำเป็นต้องส่งเสริม แต่ต้องไม่ปิดกั้น ในส่วนของประเด็นอื่น ๆ มีดังนี้

- (1.1) ต้องมีการศึกษากันและกัน และพูดคุยกันระหว่างไทยกับพม่าเพื่อกำหนดประเด็นรายการ
- (1.2) ต้องมีผู้สนับสนุนรายการ (sponsor)
- (1.3) ผู้ดำเนินการวิทยุฯ ไทยต้องศึกษาภาษาพม่าอย่างจริงจัง
- (1.4) นักจัดรายการวิทยุฯ ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้และข้อมูลที่น่าเชื่อถือได้ ซึ่งต้องมีการตรวจสอบคุณสมบัติดังกล่าวของนักจัดรายการวิทยุฯ ด้วย
- (1.5) ต้องมีล่ามแปลภาษา
- (2) กลุ่มที่เห็นว่าไม่สามารถทำได้ ผู้ดำเนินการวิทยุฯ กลุ่มนี้ให้เหตุผลต่าง ๆ ดังนี้
  - (2.1) การให้คนต่างชาติพูดออกอากาศในวิทยุฯ ไทยเป็นเรื่องละเอียดอ่อนและเป็นเรื่องความมั่นคง รวมทั้งการควบคุมการพูดเป็นไปด้วยความลำบาก
  - (2.2) ไม่มั่นใจว่าผู้สนับสนุนรายการจะยอมรับหรือไม่
  - (2.3) ผู้บริหารสถานีคงไม่เห็นด้วยอย่างแน่นอน
  - (2.4) อาจเป็นการให้สิทธิและเสรีภาพแก่คนพม่ามากเกินไป
- (3) กลุ่มที่ไม่มั่นใจว่าจะทำได้หรือไม่ ผู้ดำเนินการวิทยุฯ ที่แสดงความไม่มั่นใจในการนำแนวคิดฯ สู่การปฏิบัติและเห็นว่าเป็นไปได้ยาก โดยให้เหตุผลต่าง ๆ ดังนี้
  - (3.1) เป็นเรื่องความมั่นคง
  - (3.2) อาจผิดกฎระเบียบการดำเนินการกระจายเสียงของไทย
  - (3.3) ขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานี
  - (3.4) ผู้บริหารทั้งไทยและพม่าต้องพูดคุยตกลงกัน
  - (3.5) ไม่มั่นใจว่าคนในพื้นที่ระนองจะยอมรับหรือมีปัญหาอะไรหรือไม่ และไม่คิดว่าทางรัฐบาลพม่าจะให้คนประเทศของตนมามีส่วนร่วม
  - (3.6) ต้องหาบุคลากรและเวลาในการนำเสนอ

5) พื้นที่บริเวณชายแดน จ.สระแก้ว-โอโจรวและสวายเจก

ผู้ดำเนินการวิทยุฯ ในพื้นที่ชายแดน จังหวัดสระแก้วทั้งหมดเห็นด้วยกับแนวคิดฯ โดยเห็นว่าดีและมีประโยชน์ เพราะจะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนด้านต่าง ๆ เช่น การค้า เศรษฐกิจ การท่องเที่ยว วัฒนธรรม ประเพณี อันทำให้ทั้ง 2 ฝ่ายรับรู้ข้อมูลข่าวสารของกันและกัน เป็นการสร้างความเข้าใจ ความสามัคคี ความ

สัมพันธ์ให้แน่นแฟ้น และความเป็นมิตรหรือพี่น้องที่ใกล้ชิดกัน หากเกิดความขัดแย้ง คนที่จัดรายการจะสามารถให้ข้อมูลหรืออธิบายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเพื่อให้เกิดความเข้าใจกันได้ ความขัดแย้งจะลดระดับและลดน้อยลง

ผู้ดำเนินการวิทยุ ส่วนหนึ่งยังกล่าวว่า เป็นโอกาสทำให้คนทั้ง 2 ฝ่ายได้ร่วมกันคิด พุดคุยกัน ทำงานร่วมกัน ระบุปัญหาและหาทางออกร่วมกัน ซึ่งจะเกิดประโยชน์แก่คนของทั้ง 2 ประเทศ รวมทั้งการดำเนินการตามแนวคิดฯ ดังกล่าว จะเป็นสื่อกลางที่เชื่อมโยงกันและกัน

การนำแนวคิดฯ ไปสู่การปฏิบัติผู้ดำเนินการวิทยุ มีทัศนคติที่แตกต่างกัน ซึ่งสามารถจำแนกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ

- (1) กลุ่มที่เห็นว่าสามารถทำได้ โดยผู้ดำเนินการวิทยุ ที่เห็นว่าสามารถนำแนวคิดฯ ไปสู่การปฏิบัติได้ ซึ่งเป็นส่วนใหญ่ของผู้ดำเนินการวิทยุ กล่าวถึงเงื่อนไขที่จะทำให้ประยุกต์แนวคิดฯ สู่ภาคปฏิบัติได้ มีดังนี้
  - (1.1) รัฐบาลทั้ง 2 ประเทศต้องพูดคุยและตกลงกัน
  - (1.2) รัฐควรมีนโยบายในเรื่องนี้ และต้องส่งเสริม/สนับสนุน
  - (1.3) ต้องมีเวทีระดมความคิดเห็นเพื่อคิดและวางแผนร่วมกันก่อนดำเนินการ
  - (1.4) มีงบประมาณสนับสนุนในการดำเนินการ
  - (1.5) ต้องมีความพร้อมด้านบุคลากรที่จะทำ ทั้งความเป็นมืออาชีพในการผลิตรายการ รวมทั้งความรู้และทักษะในหลายภาษา
  - (1.6) ต้องมีล่ามแปลภาษา
  - (1.7) คนกัมพูชาที่มาจัดรายการต้องเป็นคนที่ภาครัฐของกัมพูชาส่งมา
  - (1.8) ควรมีการบันทึกรายการ และตรวจสอบเนื้อหาก่อนออกอากาศ
  - (1.9) ควรให้วิทยุชุมชนในพื้นที่ส่งสัญญาณด้วยกำลังส่งสูงขึ้นไปขยายการครอบคลุมพื้นที่ของสัญญาณทั้ง 2 ฝ่าย
- (2) กลุ่มที่ไม่มั่นใจว่าจะทำได้หรือไม่ ผู้ดำเนินการวิทยุ ที่แสดงความไม่มั่นใจในการนำแนวคิดฯ สู่การปฏิบัติและเห็นว่าเป็นไปได้ยาก โดยให้เหตุผลต่าง ๆ ดังนี้
  - (2.1) เป็นเรื่องความมั่นคง ฝ่ายทหารไทยจะมั่นใจได้อย่างไรว่าการทำรายการตามแนวคิดฯ นี้ จะไม่มีการสอดแทรกหรือแอบแฝงใด ๆ
  - (2.2) การปกครองที่ต่างกันเป็นอุปสรรคหนึ่ง
  - (2.3) ไม่มั่นใจว่ากฎหมายระหว่างประเทศจะเอื้อหรือไม่
  - (2.4) รัฐบาลกัมพูชาไม่ต้องการให้คนของตนเข้ามีส่วนร่วม
  - (2.5) ผู้มีอำนาจตัดสินใจทั้งฝ่ายไทยและกัมพูชาต้องพูดคุยกันอย่างชัดเจน และจริงจังต่อกัน
  - (2.6) ไม่มั่นใจว่าจะดำเนินการอย่างไรจึงจะนำไปสู่ภาคปฏิบัติได้จริง เพราะปัญหาของพื้นที่และระยะทางที่ห่างไกลกันที่คนกัมพูชาจะเดินทางมาเข้ามีส่วนร่วม และงบประมาณ การผลิตรายการตามแนวคิดฯ อาจมีผลที่ไม่ดีเกิดขึ้น

6) พื้นที่บริเวณชายแดน กาบเชิง-ลำโรง

ผู้ดำเนินการวิทยุ อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ทั้งหมดเห็นด้วยกับแนวคิดฯ โดยเห็นว่าดีและมีประโยชน์ต่อทั้งประเทศไทยและกัมพูชา เพราะจะทำให้เกิดการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมประเพณี และแลกเปลี่ยนการค้าขายระหว่างกัน อันทำให้ได้แนวทางที่จะทำให้เกิดความสุขแก่ประชาชนของทั้ง 2 ประเทศ รวมทั้งเป็นการเชื่อมความสัมพันธ์ ความรักระหว่างกัน และยังส่งผลต่อเศรษฐกิจและสังคมของทั้ง 2 ประเทศให้ดีขึ้นด้วย

ผู้ดำเนินการวิทยุ ส่วนหนึ่งยังกล่าวว่า เป็นโอกาสทำให้คนทั้ง 2 ประเทศได้ร่วมพูดคุยกัน ซึ่งจะเกิดประโยชน์แก่ประชาชนของทั้ง 2 ประเทศ รวมทั้งเป็นการให้เกียรติคนกัมพูชาในการสื่อสารระหว่างประเทศแบบมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแนวคิดฯ ดังกล่าว

การนำแนวคิดฯ ไปสู่การปฏิบัติ ผู้ดำเนินการวิทยุ มีทัศนคติที่แตกต่างกัน ซึ่งสามารถจำแนกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ

- (1) กลุ่มที่เห็นว่าสามารถทำได้ โดยผู้ดำเนินการวิทยุ ที่เห็นว่าสามารถนำแนวคิดฯ ไปสู่การปฏิบัติได้ ซึ่งเป็นส่วนใหญ่ของผู้ดำเนินการวิทยุ ได้กล่าวถึงเงื่อนไขที่จะทำให้ประยุกต์แนวคิดฯ สู่ภาคปฏิบัติได้ มีดังนี้
  - (1.1) มีงบประมาณสนับสนุนในการดำเนินการ
  - (1.2) รัฐต้องส่งเสริม/สนับสนุน
  - (1.3) ต้องมีล่ามแปลภาษา
  - (1.4) ควรเป็นตัวแทนจากภาครัฐ เช่น วัฒนธรรมจังหวัด อำเภอกาบเชิง มาร่วมดำเนินการ
  - (1.5) มีบุคลากรที่มีจิตใจอาสาสมัครที่จะทำ
  - (1.6) ควรให้วิทยุชุมชนในพื้นที่ส่งสัญญาณด้วยกำลังส่งสูงขึ้นไปขยายการครอบคลุมพื้นที่ของสัญญาณทั้ง 2 ฝ่าย
  - (1.7) รัฐบาลทั้ง 2 ประเทศต้องพูดคุยและตกลงกัน และไม่มีปัญหาเรื่องการเมืองระหว่างประเทศ
  - (1.8) ผู้บริหารสถานีต้องให้การสนับสนุน
- (2) กลุ่มที่ไม่มั่นใจว่าจะทำได้หรือไม่ ผู้ดำเนินการวิทยุ ที่แสดงความไม่มั่นใจในการนำแนวคิดฯ สู่การปฏิบัติและเห็นว่าเป็นไปได้ยาก โดยให้เหตุผลต่าง ๆ ดังนี้
  - (2.1) มีปัญหาเรื่องการเดินเข้า-ออก เพราะการทำบัตรข้ามแดนต้องใช้จ่ายเงิน
  - (2.2) ไม่มีงบประมาณในการดำเนินการ
  - (2.3) ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองระหว่าง 2 ประเทศ
  - (2.4) ไม่มั่นใจว่าใครหรือหน่วยงานใดจะเป็นผู้ดำเนินการหรือเป็นตัวเชื่อม

7) พื้นที่บริเวณชายแดน สู่โขง-ลก-เมืองรัตนเตา บันยัน

ผู้ดำเนินการวิทยุ อำเภอสู่โขง-ลก จังหวัดนราธิวาส ทั้งหมดเห็นด้วยกับแนวคิด โดยเห็นว่าดีและมีประโยชน์ เพราะจะทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสื่อสารระหว่างกัน อันนำไปสู่การมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม และประเทศต่อไป เป็นการแลกเปลี่ยนด้านต่าง ๆ เช่น วิถีชีวิต กิจกรรม วัฒนธรรม ประเพณี ภาษา รวมทั้งความคิดเห็น ความรู้ต่าง ๆ ฯลฯ และจะเป็นการส่งเสริมหรือทำให้เกิดความสามัคคี และความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งทำให้ประชาชนทั้งสองประเทศเข้าใจกัน อันส่งผลดีด้านต่าง ๆ เช่น ช่วยลดปัญหาตามแนวชายแดน ปัญหาหายาเสพติด และปัญหาแรงงานต่างด้าว และช่วยส่งเสริมการค้าและเศรษฐกิจ การท่องเที่ยว วัฒนธรรม และประเพณี นอกจากนี้ ผู้ดำเนินการวิทยุ ส่วนหนึ่งกล่าวว่า แนวคิด ดังกล่าวมีจุดเด่น คือ เป็นการสื่อสารเพื่อเชื่อมโยงความแตกต่างทางภาษา ศาสนาของคนไทยถึงคนมาเลเซีย และทำให้ผู้ฟังทั้งสองประเทศได้รับข้อมูลข่าวสารที่หลากหลายมากขึ้น

การนำแนวคิดฯ ไปสู่การปฏิบัติ ผู้ดำเนินการวิทยุ มีทัศนคติที่ตรงกัน คือ ผู้ดำเนินการวิทยุ เห็นว่าสามารถนำแนวคิดฯ ไปสู่การปฏิบัติได้ ซึ่งเป็นส่วนใหญ่ ผู้ดำเนินการวิทยุ ให้เหตุผลว่า ในระยะแรกอาจทำรายการร่วมกันด้วยการบันทึกเทปรายการ โดยยังไม่ต้องออกอากาศสด แต่ต้องมีกระบวนการผลิต โดยเฉพาะการตัดต่อให้ดีมีคุณภาพ ทั้งนี้ รายการที่นำเสนอต้องมีนักจัดรายการที่สามารถพูดภาษาไทยและมลายูได้ หรือนักจัดรายการจำนวนสองคน เพื่อสลับกันพูดในแต่ละภาษา ผู้ดำเนินการวิทยุ ได้กล่าวถึง เงื่อนไขที่จะทำให้ประยุกต์แนวคิดฯ สู่ภาคปฏิบัติได้ มีดังนี้

- (1) ต้องมีการพูดคุยกันเพื่อกำหนดแนวคิดร่วมกัน รวมทั้งกำหนดประเด็นรายการที่ควรเป็นไปใช้เชิงบวกและสร้างสรรค์
- (2) ผู้บริหารสถานีและรัฐควรมินโยบายในเรื่องนี้
- (3) ต้องมีล่ามแปลภาษา
- (4) มีงบประมาณสนับสนุนในการดำเนินการ

8) พื้นที่บริเวณชายแดน เบตง-เมืองปีนกาลัน ฮูลู

ผู้ดำเนินการวิทยุ อำเภอบेतง จังหวัดยะลา ทั้งหมดเห็นด้วยกับแนวคิดฯ โดยเห็นว่าดีและมีประโยชน์ เพราะจะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข่าวสารด้านต่าง ๆ เช่น วิถีชีวิต กิจกรรม วัฒนธรรม ประเพณีต่าง ๆ และจะเป็นการส่งเสริมให้เกิดความสามัคคี และความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างไทยกับมาเลเซีย

การนำแนวคิดฯ ไปสู่การปฏิบัติ ผู้ดำเนินการวิทยุ มีทัศนคติที่ตรงกัน คือ ผู้ดำเนินการวิทยุ เห็นว่าสามารถนำแนวคิดฯ ไปสู่การปฏิบัติได้ ซึ่งเป็นส่วนใหญ่ของผู้ดำเนินการวิทยุ ผู้ดำเนินการวิทยุ ให้เหตุผลของการผลิตรายการว่า ต้องทำรายการในรูปแบบของการบันทึก และมีการปรับเนื้อหาให้เหมาะสมตามที่ทุกฝ่ายยอมรับก่อนนำออกอากาศ ผู้ดำเนินการวิทยุ อีกส่วนหนึ่งกล่าวถึงการปฏิบัติว่า ควรเริ่มโดยให้ผู้เชี่ยวชาญ เช่น ผู้นำทางศาสนา หรือครูสอนศาสนาของมาเลเซียเข้ามาจัดรายการในไทยร่วมกัน หรือใช้วิธีการจัดรายการนอกสถานที่ตามจุดพื้นที่ต่าง ๆ เช่น ร้านกาแฟ เพื่อดึงการมีส่วนร่วมของคนมาเลเซีย ผู้ดำเนินการวิทยุ ได้กล่าว

ถึง เงื่อนไขที่จะทำให้ประยุกต์แนวคิดฯ สู่ภาคปฏิบัติได้ มีดังนี้

- (1) ต้องมีการพูดคุยกันเพื่อทำความเข้าใจและกำหนดกรอบเนื้อหาพร้อมกัน
- (2) ผู้บริหารสถานีและรัฐควรมีนโยบายในเรื่องนี้
- (3) ต้องมีล่ามแปลภาษา
- (4) มีการทำ MOU
- (5) มีงบประมาณสนับสนุนในการดำเนินการ

โดยรวมผู้ดำเนินการวิทยุฯ ในทุกพื้นที่เห็นคุณค่าของแนวคิดการสื่อสารระหว่างประเทศแบบมีส่วนร่วมในวิทยุชายแดน แม้ส่วนหนึ่งจะเห็นว่า การนำแนวคิดฯ ไปสู่การปฏิบัติจะเป็นไปได้ยาก แต่ผู้ดำเนินการวิทยุฯ ส่วนใหญ่มองเห็นความเป็นไปได้ ทั้งนี้ สิ่งที่สำคัญที่สุด คือ รัฐบาลไทยและรัฐบาลประเทศเพื่อนบ้าน ต้องพูดคุยและหาแนวทางร่วมกันเพื่อกำหนดเป็นนโยบายและแนวปฏิบัติร่วมกัน เพื่อสร้างความร่วมมือทั้งในระดับรัฐ เอกชนและประชาชน แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีความกังวลในเรื่องของการได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณ และการจัดหาล่ามแปลภาษาในทุกพื้นที่ ยกเว้น สปป.ลาว รวมทั้งในประเด็นของนักจัดรายการวิทยุฯ ที่ต้องมีความรู้ ความสามารถ และมีศักยภาพในการดำเนินรายการและที่สำคัญ คือ มีทักษะในการพูดที่ดี และมีความรู้เกี่ยวกับ “เรื่องต้องห้าม” และ “คำพูดต้องห้าม”

แม้ว่า ความพยายามในการประยุกต์ใช้แนวคิดการสื่อสารระหว่างประเทศแบบมีส่วนร่วมในบริบทของความสัมพันธ์ไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ทั้ง สปป.ลาว กัมพูชา พม่า และมาเลเซีย ยังไม่ประสบผลสำเร็จ แต่ความเป็นไปได้ของการประยุกต์ใช้แนวคิดฯ นี้ ปรากฏให้เห็นในสื่อโทรทัศน์คือ รายการสารคดี แม่น้ำโขง: มหานทีแห่งชีวิต อันเป็นความร่วมมือของสถานีวิทยุโทรทัศน์ 6 ประเทศ¹ ในลุ่มแม่น้ำโขง อันประกอบด้วย National Television of Cambodia (TVK) ประเทศกัมพูชา, China Central Television (CCTV) ประเทศจีน, Myanmar Radio and Television (MRTV) ประเทศพม่า, Lao National Television (LNTV) สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว, Vietnam Television (VTV) ประเทศเวียดนาม และ Modernine TV (MCOT Plc.) of Thailand (Modern9) ประเทศไทย (องค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย, www, 2551)

รายการดังกล่าว วรพล พุฒจ้อย โปรดิวเซอร์ร่วม ประเทศไทย กล่าวในรายการสารคดี แม่น้ำโขง: มหานทีแห่งชีวิต ออกอากาศทางช่อง 9 อสมท. เมื่อวันที่ 28 เมษายน 2551 ว่า

“...เรื่องราวทั้งหมดที่เกิดขึ้นมา นำเสนอ 20 ตอน เกิดจากแนวคิดของ โปรดิวเซอร์ทั้ง 6 ประเทศ คือ 6 คนนี้ยะ เราช่วยกัน เราประชุมกันบ่อยมาก ทั้งค้นคว้าหาข้อมูลแต่ละส่วนของตัวเองมารวมกัน และก็ระดมสมองกันว่า จะเอาในทิศทางไหน สุดท้ายก็สรุปกันได้ว่า สารคดีเรื่องนี้ต้องเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของเรา และไม่มีเรื่องการเมืองมาเกี่ยวข้องโดยเด็ดขาด เราทำสารคดีเรื่องนี้ขึ้นมา ทำให้เรามีความใกล้ชิดกับเพื่อนบ้าน

¹ สถานีวิทยุโทรทัศน์ทั้ง 5 สถานีเป็นของรัฐบาลประเทศนั้นๆ ส่วนประเทศไทย คือ อสมท. เป็นรัฐวิสาหกิจ

เรามากขึ้น เป็นเสมือนหนึ่งว่า เราเป็นหนึ่งเดียวกัน แทบจะแยกจากกันไม่ได้ โดยมีแม่น้ำโขงเนี่ยะ เป็นแม่ที่คอยโอบอุ้มพวกเรา”

บุญจอม วงเพด โปรติวเซอร์ร่วม สปป.ลาว กล่าวในรายการเดียวกันว่า “ลาวและจีนได้เป็นประเทศบ้านใกล้เหือนเคียง บ้านที่เมืองน้องกันมาแต่ไหน ในโอกาสที่ CCTV ได้ตั้งปัญหาขึ้นเกี่ยวกับการถ่ายทำสารคดีเรื่องนี้ พวกข้าพเจ้าก็ได้มีความเข้าใจว่า มันจะเป็นโอกาสอันดีงาม และใหญ่หลวงที่สุดให้แก่โทรภาพแห่งชาติลาว หรือคือให้แก่สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว...”

แม้ว่าลักษณะของการมีส่วนร่วมดังกล่าวอยู่ในแบบรัฐต่อรัฐ หรือองค์กร/สถานต่อสถานระหว่างประเทศที่เป็นตัวอย่าง ที่ยังไม่ได้ขยายขอบเขตการมีส่วนร่วมในระดับประชาชนต่อประชาชนหรือชุมชนต่อชุมชน แต่ก็ยังเป็นตัวอย่างของการสื่อสารระหว่างประเทศแบบมีส่วนร่วมที่เป็นแสงส่องทางของความเป็นไปได้ของแนวคิดการสื่อสารระหว่างประเทศแบบมีส่วนร่วมในวิทยุชายแดนในอนาคต อันจะเป็นการขยายบทบาทของวิทยุชายแดนในอีกหลายมิติด้วย

สรุป

การสื่อสารระหว่างประเทศแบบมีส่วนร่วม (participatory international communication) คือ กระบวนการสื่อสารที่เน้นการมีส่วนร่วมของพลเมืองของ 2 ประเทศหรือมากกว่าในสื่อระหว่างประเทศ ตัวอย่างการมีส่วนร่วม เช่น การมีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดนโยบาย การตัดสินใจ การบริหารจัดการ ดำเนินงานทั้งขั้นตอนก่อนการผลิต (pre-production) ขั้นตอนการผลิต (production) และขั้นตอนหลังการผลิต (post-production) การติดตามและประเมินผล และใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือกล่าวโดยสรุปคือ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมใช้ โดยมีเป้าหมายหลักคือ การส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

โครงการวิจัยทั้ง 4 โครงการ คือ การวิจัยแนวทางการส่งเสริมบทบาทของวิทยุกระจายเสียงตามแนวชายแดนเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ประเทศไทยและสหภาพพม่า ประเทศไทยและกัมพูชา รวมทั้งประเทศไทยและมาเลเซีย ได้พยายามผลักดันให้เกิดการผลิตรายการร่วมกันระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ตามแนวคิดการสื่อสารระหว่างประเทศแบบมีส่วนร่วมในวิทยุชายแดนที่กำหนดให้คนไทยและคนในประเทศเพื่อนบ้านเข้ามีส่วนร่วมในวิทยุชายแดนโดยเริ่มต้นจากฝ่ายไทย แต่ไม่ประสบผลสำเร็จเพราะอุปสรรคสำคัญ คือ ยังไม่มีนโยบายที่ชัดเจนทั้งจากรัฐบาลไทยและประเทศเพื่อนบ้านที่จะร่วมมือกันใช้ประโยชน์จากวิทยุชายแดนในการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยให้วิทยุชายแดนเป็นพื้นที่ที่คนไทยและคนในประเทศเพื่อนบ้านได้ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมใช้ประโยชน์วิทยุชายแดนเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ แนวคิดฯ นี้ จะเป็นจริงในทางปฏิบัติได้ รัฐบาลไทยและรัฐบาลประเทศเพื่อนบ้านต้องพูดคุยและหาแนวทางร่วมกันเพื่อกำหนดเป็นนโยบายและแนวปฏิบัติร่วมกัน เพื่อสร้างความร่วมมือทั้งในระดับรัฐ เอกชนและประชาชน

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กาญจนา แก้วเทพ. (2541). สื่อสารมวลชน : ทฤษฎีและแนวทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ภาพพิมพ์.
- กาญจนา แก้วเทพ, กำจร หลุยยะพงศ์, รุจิรา สุภษา และวีรพงษ์ พลนิกรกิจ. (2543). *สื่อเพื่อชุมชน: การประมวลองค์ความรู้*. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- กรมการค้าต่างประเทศ. (2553). *สรุปภาวะการค้าและการลงทุนไทย-กัมพูชา*. จาก [http://www.dft.go.th/level4Frame.asp?sPage=the_files/\\$59/level4/cambodia_8.htm&level4=1875](http://www.dft.go.th/level4Frame.asp?sPage=the_files/$59/level4/cambodia_8.htm&level4=1875)
- กรมการค้าต่างประเทศ. (2555). *ภาพรวมการค้าชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน มาเลเซีย-เมียนมาร์-สปป.ลาว-กัมพูชา ปี 2555*. จาก http://bts.dft.go.th/btsc/files/Border%20Trade%20Service%20Center/3.Trade%20statistics/1.Border%20trade/2555/12_Border_trade_2555.PDF
- กรมวิชาการเกษตร. (ไม่ปรากฏปีพิมพ์). *เขาส่งออกทุเรียนกันอย่างไร? ที่ชายแดนสุโขทัย-ลก*. จาก <http://it.doa.go.th/durian/detail.php?id=260&PHPSESSID=c77c619ed61c8b06b6e4de6c00b1b188>
- กระทรวงการต่างประเทศ. (2555). มาเลเซีย. จาก <http://www.mfa.go.th/main/th/world/70/10260-มาเลเซีย.html>
- กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานจังหวัดหนองคาย. (2558). *บรรยายสรุปจังหวัดหนองคาย*. จาก <http://202.28.118.8/nk2015/web/document/index?id=19>
- กองความร่วมมือการค้าและการลงทุน กรมการค้าต่างประเทศ. (2558). *สถิติการค้าชายแดนและการค้าผ่านแดนของประเทศไทย ปี 2554 - 2557 (มกราคม-พฤศจิกายน)*. จาก http://bts.dft.go.th/btsc/files/Border%20Trade%20Service%20Center/1.Reported%20%20trade%20%20statistics/2557/11_Nov2557.pdf
- เขียน วีระวิทย์และสุนัย ผาสุข. (2543). *กัมพูชา ประวัติศาสตร์ สังคม เศรษฐกิจ ความมั่นคง การเมืองและการต่างประเทศ*. กรุงเทพฯ: สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โครงการพัฒนาความร่วมมือเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. (2555). *ประเทศมาเลเซีย*. จาก http://www.smeasean.com/country_info.php?id=3&group=1
- จังหวัดหนองคาย. (2551). *ข้อมูลทั่วไป*. จาก <http://203.146.129.243/~nongkhai/web2/index.php?module=ContentExpress&func=display&ceid=23>

- ธำรงค์ศักดิ์ อายวัฒน์. (2547). *ไทยในมาเลเซีย* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บรรณกิจ ๑๙๙๑.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2549). *ศักยภาพการค้า การชำระเงิน และธุรกิจตามแนวชายแดนไทย-ลาว 8 จุด / ธนาคารแห่งประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: ธนาคาร.
- ปาริชาติ สถาปิตานนท์ และคณะ. (2549). *การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมและการพัฒนาชุมชน: จากแนวคิดสู่ปฏิบัติการวิจัยในสังคมไทย*. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ปาริชาติ สถาปิตานนท์. (2542). การสื่อสาร: กลไกสำคัญในการก้าวสู่ประชาสังคมในศตวรรษที่ 21. *วารสารนิเทศศาสตร์*, 17 (กรกฎาคม - กันยายน), 71-79.
- ประชาชาติธุรกิจออนไลน์. (2558). *กัมพูชาเมินไทยดันเปิดจุดผ่อนปรนการค้า"บ้านโนนหมากมูน*. จาก http://www.prachachat.net/news_detail.php?newsid=1397784281
- ปรัชญา เวสารัชช์. (2536). "หน่วยที่ 2 ทฤษฎีและแนวทางการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ" ใน *เอกสารประกอบการสอนชุดวิชา ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หน่วยที่ 1-7*, นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ผู้จัดการออนไลน์. (2558). *คำ "ไทย-ลาว-พม่า" ผ่าน 3 จว.เหนือโตพรวด จับตาถนนเมียวดี-กรุกกริก เสรียอดพุ่งอีก*. จาก <http://www.manager.co.th/Local/ViewNews.aspx?NewsID=9580000027668>
- พระธรรมปิฎก. (2537). *มุมมองสองปราชญ์*. กรุงเทพฯ: ลิเบอร์ตีเพรส.
- เพ็ญจันทร์ จึงสมบุญนานนท์. (2546). *การเปิดรับสื่อวิทยุ และโทรทัศน์ของประชาชนไทยและพม่าบริเวณแนวชายแดนจังหวัดเชียงรายและท่าขี้เหล็ก*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการสื่อสารมวลชน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- พิรญา คงฉาย. (2549). *ปฏิสัมพันธ์ของพ่อค้าชาวกัมพูชาในพื้นที่การค้าชายแดน: กรณีศึกษาตลาดโรงเกลือ จังหวัดสระแก้ว*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนามนุษย์และสังคม (สหสาขาวิชา) บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- วิภา อุดมฉันท. (2544). *ผลกระทบของสัญญาณวิทยุและโทรทัศน์ข้ามพรมแดนระหว่างไทย-ลาว*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วีรพงษ์ พลนิกรกิจ. (2552). *รายงานการวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมบทบาทของวิทยุกระจายเสียงตามแนวชายแดนเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว*. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.).
- วีรพงษ์ พลนิกรกิจ. (2553). *รายงานการวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมบทบาทของวิทยุกระจายเสียงตามแนวชายแดนเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและสหภาพพม่า*. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- วีรพงษ์ พลนิกรกิจ. (2556). *รายงานการวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมบทบาทของวิทยุชายแดนเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและกัมพูชา*. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- วีรพงษ์ พลนิกรกิจ. (2556). *รายงานการวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมบทบาทของวิทยุชายแดนเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและมาเลเซีย*. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.).
- ศุภางค์ นันตา. (2542). *การเปิดรับสื่อวิทยุ-โทรทัศน์จาก สปป.ลาวของผู้รับสารตามแนวชายแดนไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการสื่อสารมวลชน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- ศูนย์พัฒนาการค้าและธุรกิจไทยในอาเซียน จังหวัดหนองคาย. (2558). *สรุปภาวะการค้าชายแดนไทยกับ สปป.ลาวด้านจังหวัดหนองคายประจำเดือน กุมภาพันธ์ 2558*. จาก http://pcoc.moc.go.th/wappPCOC/43/upload/File_IPD_FILE43146234.pdf

ศูนย์อินโดจีนศึกษา วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา. (2552). *ข้อมูลพื้นฐานสหพันธรัฐมาเลเซีย*. ชลบุรี : ศูนย์อินโดจีนศึกษา วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.

สำนักความร่วมมือการค้าและการลงทุน กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์. (2552). *การค้าและการลงทุนระหว่างไทยกับพม่า*. จาก [http://www.dft.moc.go.th/level4Frame.asp?sPage=the_files/\\$59/level4/mm4.htm&level4=1752](http://www.dft.moc.go.th/level4Frame.asp?sPage=the_files/$59/level4/mm4.htm&level4=1752)

สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน). (2555). *คลังความรู้การวิจัยการเกษตรเพื่อการพัฒนาประเทศระดับภูมิภาค ภาคใต้*. จาก <http://www.arda.or.th/kasetinfo/south/content.php>.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2558). *อัตราการพึ่งพิงของประชากรอายุ 6 ปีขึ้นไป จำแนกตามกลุ่มอายุ พ.ศ. 2532 2537 2546 และ 2551, 2555*. จาก <http://service.nso.go.th/nso/web/statseries/statseries08.html>

เสียงฝน รัตนพรหม. (2545). *การเปิดรับสื่อวิทยุ-โทรทัศน์จากประเทศมาเลเซียของผู้รับสารตามแนวชายแดน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาการสื่อสารมวลชน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.

สถาบันวิจัยสังคมและสถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. *โครงการพัฒนาการดำเนินงานการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

องค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย. (2551). *MCOT Variety*. จาก <http://variety.mcot.net/inside.php?docid=2092&doctype=13>

ภาษาอังกฤษ

Arnaldo, C. A. (2000). 'Clockwork Orange, 1984 or the power to be', in Servaes, J. (ed.), *Walking on the other side of the information highway: communication, culture and development in the 21st century*. Penang: Southbound.

Berrigan, F. J. (1981). *Community communication the role of community media in Development*. Paris: UNESCO.

Chang, T. (1993). *The press and China policy: the illusion of Sino-American relations, 1950-1984*. New Jersey: Ablex.

Cohen, B. C. (1963). *The press and foreign policy*. New Jersey: Princeton University Press.

Davison, W. P. (1974). 'News media and international negotiation', *Public Opinion Quarterly*, 38 (2): 174-191.

Fortner, R. S. (1994). *Public diplomacy and international politics: the symbolic constructs of summits and international radio news*. Westport: Praeger.

Fowler, G. and Crawford, B. (2002). *Border radio: quacks, yodelers, pitchmen, psychics, and other amazing broadcasters of the American airwaves*. Texas: University of Texas Press.

McQuail, D. (2001). 'Emerging challenges to media theory', in Melkote, S. R and S. Rao (eds.), *Critical issues in communication: looking inward for answers: essays in honor of K.E. Eapen*. New Delhi: Sage.

McQuail, D. (2010). *McQuail's Mass communication theory (6th ed.)*, London: Sage.

Mowlana, H. (1997a). *Global information and world communication: New frontiers in international relations (2nd ed.)*, London: Sage.

Mowlana, H. (1997b). 'The media and foreign policy: a framework of analysis', in Malek, A. (ed.), *News media and foreign relations: a multifaceted perspective*. Norwood. N.J.: Ablex.

- Nair, K. S. and White, S. A. (1994). 'Participation message development: a conceptual framework', in White, S. A., K. S. Nair and J. Ascroft (eds.), *Participatory communication: working for change and development*. New Delhi: Sage.
- Polnigongit, W. (2006). 'Participation in community radio in Thailand: crossing the Thai-Lao border', in *proceedings of the IAMCR 25th conference and general assembly*. Cairo: The American University in Cairo.
- Ramanamma, A. (1993). 'Participatory approaches: toward more effective communication for rural development', in K. S. Nair and S. A. White (eds.), *Perspectives on development communication*. New Delhi: Sage.
- Snyder, A. A. (1995). *Warriors of disinformation: American propaganda, Soviet lies, and the winning of the Cold War: an insider's account*. New York: Arcade.
- Thussu, D. K. (2000). *International Communication Continuity and Change*. London: Arnold.
- UNESCO. (1980). *Many Voices One World: towards a new more just and more efficient world information and communication order*. Paris: UNESCO.
- UNESCO. (2004). 'Declaration on fundamental principles concerning the contribution of the mass media to strengthening peace and international understanding, to the promotion of human rights and to countering racism, apartheid and incitement to war' [Homepage of UNESCO]. [Online]. Available at http://www.unesco.org/shs/human_rights/hrbd.htm [2004, July 19]
- White, S. A. (1994). 'The concept of participation: transforming rhetoric to reality', in White, S. A. and others (eds.), *Participatory communication: working for change and development*. New Delhi: Sage.
- Williams, K. (2003). *Understanding media theory*. London: Arnold.
- World Bank. (2009). *Sustaining Rapid Growth in a Challenging Environment: Cambodia Country Economic Memorandum. Poverty Reduction and Economic Management Sector Unit, East Asia and Pacific Region*. Prepared by the World Bank for the Royal Government of Cambodia. February 2009: Phnom Penh Cambodia.
- World Bank. (2011). *Cambodia*. from <http://data.worldbank.org/country/cambodia>

ภาคผนวก 1

พัฒนาการวิทยุชายแดนเพื่อความสัมพันธ์ไทย-ลาว: Twin Radio

(เรียบเรียงจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง)

วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2548 เอกอัครราชทูต ณ เวียงจันทน์ (ฯพณฯ รัฐกิจ มานะทัต) เข้าพบและหารือกับผู้ว่าราชการจังหวัดหนองคาย (นายวงศ์ศักดิ์ สวัสดิ์พาณิชย์) ในแนวทางการจัดรายการลักษณะ Twin radio ระหว่างประเทศไทย และ สปป.ลาว หรือหนองคาย-นครหลวงเวียงจันทน์ โดยการจัดรายการเป็นความร่วมมือแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกันของนักจัดรายการวิทยุฯ ท้องถิ่นหนองคาย-เวียงจันทน์ เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ไมตรีอันดี มีความร่วมมือฉันท์มิตร และแสดงถึงความไว้วางใจระหว่างกัน

สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดหนองคาย ได้รับมอบหมายให้จัดแผนดำเนินงาน โครงการ “ลาวซุกยูไทยผลักตัน ร่วมสร้างสรรค์วิทยุชายแดน” หรือ Twin radio และเสนอการตั้งคณะทำงานฯ ต่อมาในวันที่ 7 มีนาคม 2548 ประชาสัมพันธ์จังหวัดหนองคาย (นายสาโรจน์ เราวีลย์) ได้เขียนโครงการและเสนอโครงการร่วมกับ ผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดหนองคาย (สวท. หนองคาย) (นายประวิณ พัฒนพงษ์) ภายในโครงการระบุให้จังหวัดหนองคายเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบ โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดหนองคายเป็นผู้อำนวยการโครงการ โครงการฯ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาศักยภาพของคน ชุมชน ให้เข้าใจวิถีชีวิตระหว่างกันและอยู่ร่วมกันอย่างสันติ
2. เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือทางด้านความมั่นคงบริเวณชายแดน โดยให้ชุมชนที่ใกล้ชิด ทั้งสองฝ่ายเป็นแนวร่วมในการพัฒนา ป้องกันและแก้ไขปัญหาการกระทำอันเป็นความผิดทางกฎหมาย
3. เพื่อเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อกัน โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ร่วมกันในระยะยาว
4. เพื่อสนองนโยบายความมั่นคงแห่งชาติของไทยต่อลาว โดยใช้วิถีทางวัฒนธรรมให้เกิดความไว้วางใจระหว่างกัน

โครงการฯ ดังกล่าวมีเป้าหมาย ดังนี้

1. ให้ประชาชนของไทยและลาว สามารถรับฟังข้อมูลข่าวสารความบันเทิงได้อย่างรวดเร็วและกว้างขวาง
2. ข้อมูลข่าวสารที่ประชาสัมพันธ์ของทั้งสองประเทศเป็นไปในทิศทางเดียวกัน
3. ผู้บริหารของทั้งสองประเทศสามารถใช้สถานีวิทยุกระจายเสียง แก้ไขปัญหาเสพติด โรคเอดส์ สิ่งแวดล้อม อุบัติเหตุ การท่องเที่ยว ฯลฯ
4. สามารถเสริมสร้างความสัมพันธ์ระดับประชาชนและราชการ
5. ป้องกันการเอารัดเอาเปรียบของภาคเอกชนของทั้งสองฝ่าย
6. สามารถพัฒนาสัมพันธภาพในด้านอื่น ๆ ทุกระดับ

โครงการฯ ได้วางกรอบระยะเวลาดำเนินการระหว่างวันที่ 1 มีนาคม 2548 ถึง 31 ธันวาคม 2548 และดำเนินงานด้วยงบประมาณปกติของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง และงบประมาณโดยผู้ว่าราชการจังหวัด CEO เอกสารโครงการดังกล่าวระบุถึงการสนับสนุนและสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลดังนี้ (1) สนับสนุนและสอดคล้องนโยบายของรัฐบาลที่จะส่งเสริมความมั่นคงตามแนวชายแดน ป้องกันการลักลอบนำสินค้าผิดกฎหมายหรือการอพยพแรงงานอย่างไม่ถูกต้องและเสริมสร้างเศรษฐกิจการค้าระหว่างกัน (2) สนับสนุนและสอดคล้องต่อโครงการวิทยุชายแดนของกระทรวงการต่างประเทศ และ(3) สอดคล้องต่อยุทธศาสตร์ของจังหวัดหนองคายที่จะเสริมสร้างความมั่นคงตามแนวชายแดนแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมและการพัฒนาเศรษฐกิจในกลุ่มจังหวัด

โครงการฯ ดังกล่าวได้รับความเห็นชอบโดย รองผู้ว่าราชการจังหวัดหนองคาย (นายเจด็จ มุสิกวงศ์) และอนุมัติโครงการโดย ผู้ว่าราชการจังหวัดหนองคาย (นายวงศ์ศักดิ์ สวัสดิ์พาณิชย์) ซึ่งต่อมาเมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2548 ผู้ว่าราชการจังหวัดหนองคาย ได้ลงนามคำสั่งจังหวัดหนองคาย ที่ 110/2548 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานจัดรายการวิทยุกระจายเสียงร่วมไทย : ลาว ซึ่งประกอบด้วยคณะที่ปรึกษา ได้แก่ (1) เอกอัครราชทูต ณ เวียงจันทน์ เป็นประธานที่ปรึกษา และ (2) เลขาธิการโท (นายพันธจักร ว่องปรีชา) คณะที่ปรึกษา ส่วนคณะกรรมการ ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดหนองคาย เป็นประธานกรรมการ รองผู้ว่าราชการจังหวัดหนองคาย เป็นรองประธานกรรมการ ซึ่งกรรมการประกอบด้วย ผู้อำนวยการ หัวหน้าสถานีวิทยุในจังหวัดหนองคายจำนวน 4 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการ สวท.หนองคาย ผู้อำนวยการ สวท.อำเภอบึงกาฬ หัวหน้า อสมท.หนองคาย และหัวหน้า สท.12 หนองคาย รวมทั้งหัวหน้าสำนักงานจังหวัดหนองคาย โดยมีประชาสัมพันธ์จังหวัดหนองคายเป็นกรรมการและเลขานุการ ผู้ช่วยประชาสัมพันธ์จังหวัดหนองคายเป็นผู้ช่วยกรรมการและเลขานุการ และเจ้าหน้าที่สำนักงานจังหวัดหนองคาย 3 คน ได้แก่ นายชาญชัย คงทัน นายจรัส วงษ์ธรรม และนายวานิช นาคเสนเป็นผู้ช่วยกรรมการและเลขานุการ คำสั่งระบุให้คณะกรรมการมีหน้าที่ กำหนดนโยบาย อำนาจการกำกับดูแล วางแผนงาน มอบให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องไปปฏิบัติดำเนินการเป็นไปด้วยความเรียบร้อยตามวัตถุประสงค์

วันที่ 25 เมษายน 2548 คณะเจ้าหน้าที่ สวท.หนองคายประสานสถานเอกอัครราชทูต ณ เวียงจันทน์ (สอท.) เพื่อประสานงานและนัดหมายการพบกับท่านคำแพง เบียนทะนง ผู้อำนวยการสถานีวิทยุและโทรภาพ นครหลวงเวียงจันทน์ และท่านทองพิม ตีมะนีวง รองหัวหน้าอำนวยการวิทยุกระจายเสียงแห่งชาติลาว และคณะเจ้าหน้าที่ที่สถานีวิทยุและโทรภาพนครหลวงเวียงจันทน์ ในการประชุมเจ้าหน้าที่เทคนิคทั้งสองฝ่ายได้หารือกัน โดยฝ่ายไทยได้เสนอฝ่ายลาวให้ใช้การจัดรายการโดยระบบอินเทอร์เน็ตรายเดือน ซึ่งฝ่ายลาวได้เห็นดี แต่มีข้อจำกัดเรื่องงบประมาณ ซึ่งหากได้รับการสนับสนุนเรื่องเครื่องคอมพิวเตอร์และการติดตั้งระบบอินเทอร์เน็ตก็จะเป็นการดี ซึ่งทางฝ่ายไทยรับที่จะไปหารือภายในต่อไป เรื่องข้อจำกัดทางงบประมาณและด้านอุปกรณ์การดำเนินการของฝ่ายลาวและจะแจ้งผลการพิจารณาให้ทราบต่อไป นอกจากนี้ ทั้งสองฝ่ายเห็นด้วยในหลักการที่จะมีการจัดรายการสัปดาห์ละ 1 ครั้งโดยออกอากาศครั้งละ 1 ชั่วโมง โดยเสนอให้ผู้จัดรายการทั้งสองของแต่ละประเทศ มาทำความเข้าใจและสร้างความคุ้นเคยระหว่างกัน และตลอดรายการจะไม่มีโฆษณา ในส่วนของเนื้อหารายการนั้น ทั้งสองฝ่ายเห็นชอบร่วมกันที่จะมีการเตรียมเนื้อหาและมีการเทียบเคียงระหว่างกันก่อนออกรายการ โดยข้อมูลจะต้องมาจากแหล่งทางการหรือแหล่งที่เชื่อถือได้ เพื่อหลีกเลี่ยงการเสนอข่าวในด้านลบ และคลุมเครือ อันจะก่อให้เกิดความเข้าใจผิดระหว่างกัน ทั้งนี้เนื้อหาสาระจะครอบคลุมข่าว การประชาสัมพันธ์งานบุญประเพณี ภูมิทัศน์การท่องเที่ยว เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมอันดีงามของทั้งสองประเทศ และที่สำคัญหากมีการจัดการประชุมที่สำคัญ ๆ หรือกิจกรรมที่สำคัญก็จะมีกรกล่าวถึงในรายการด้วย ทั้งนี้ ทั้งสองฝ่ายเห็นชอบในหลักการที่จะให้มีการประเมินจากผู้ฟังโดยใช้โทรศัพท์เข้าร่วมในรายการ หรือเป็นในลักษณะจดหมายจากผู้ฟังหลังจากนั้นจะมีการประเมินผลและอาจจัดรายการให้นานขึ้น หรือถี่ขึ้น ซึ่งทั้งสองฝ่ายจะได้หารือกันต่อไป สำหรับขั้นตอนการดำเนินการนั้น ฝ่ายลาวเสนอให้ฝ่ายไทยทำแผนงานตามที่ทั้งสองฝ่ายได้ตกลงกันเมื่อครั้งการประชุมที่นครหลวงเวียงจันทน์เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2548 และนำเสนอให้ฝ่ายลาวพิจารณาและจะนำเสนอเรียนขั้นเทิ่ง (ระดับสูง) ต่อไป

เลขานุการเอก (นายพันธจักร ว่องปรีชา) มีข้อสังเกตว่า ฝ่ายลาวยังมีความ “ลังเล” ว่าโครงการ Twin radio นั้นจะได้รับการเห็นชอบจากระดับสูงหรือไม่ ถึงแม้ว่าหลังจากการจัดโครงการสัมมนาเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2548 ได้มีข่าวลงในหนังสือพิมพ์ลาวอย่างกว้างขวางถึงการเสนอการจัด Twin radio อย่างไรก็ตาม ในระดับปฏิบัติการมีความยินดีหากโครงการนี้สามารถดำเนินการได้ลุล่วง เนื่องจากจะเป็นช่องทางในการสร้างสมดุลทางการประชาสัมพันธ์ด้านการข่าวระหว่างไทย-ลาว และส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวให้แก่ลาวอีกด้วย

วันที่ 26 กรกฎาคม 2548 คณะกรรมการบริหารและประสานงานวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย (กบป.) รายงานในที่ประชุม กบป. ครั้งที่ 18-5/2548ว่า ได้รับแจ้งจาก ผู้อำนวยการกองวิทยุกระจายเสียง กรมสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศ ว่าได้นำเสนอแผนการดำเนินการโครงการจัดทำรายการ Twin radio ระหว่างไทย-ลาว ของชมรมนักจัดรายการวิทยุชายแดนโดยผ่านอินเทอร์เน็ตต่อกรมเจ้าสังกัดโดยขอเบิกจ่ายจากโครงการ flagship: การเสริมสร้างภาพลักษณ์และวัฒนธรรมกับประเทศเพื่อนบ้านในวงเงิน 1,000,000 บาท

วันที่ 25 พฤศจิกายน 2548 สำนักงานประชาสัมพันธ์เขต 1 (สปข.1) ได้รับงบประมาณจัดโครงการผลิตสื่อและให้บริการข้อมูลข่าวสารการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ ประจำปีงบประมาณ 2549 จำนวน 150,000.- บาท โดยจัดกิจกรรมการร่วมผลิตรายการวิทยุชายแดนไทย-ลาว (วิทยุคู่แฝด (Twin Radio)) โดยวางแผนดำเนินงานดังนี้ (1) ประชุมเพื่อกำหนดแนวทางปฏิบัติ

(2) ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อันได้แก่ (2.1) สถานีวิทยุกระจายเสียง นครหลวงเวียงจันทน์ (2.2) สถานีวิทยุกระจายเสียง - โทรภาพ นครหลวงเวียงจันทน์ (2.3) กรมสื่อสารมวลชน กระทรวงแถลงข่าว และวัฒนธรรม สปป.ลาว (2.4) กรมการข่าว กระทรวงการต่างประเทศ สปป.ลาว (2.5) สำนักงานจังหวัดหนองคาย (2.6) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดหนองคาย (2.7) สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดหนองคาย (2.8) สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดหนองคาย และ (2.9) สำนักงานแรงงานจังหวัดหนองคาย (3) ประชุมผู้เกี่ยวข้อง ทั้ง 2 ประเทศ และ (4) จัดรายการวิทยุคู่แฝด

ในการดำเนินการจัดรายการวิทยุคู่แฝด แบ่งเป็น 2 ระยะ คือ (4.1) ระยะแรกออกอากาศ สวท. หนองคาย ระบบ F.M. สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ในวันพุธ เวลา 10.10 - 11.00 น. ด้วยรูปแบบการนำเสนอรายการ ดังนี้ ผู้ประกาศข่าวภาษาลาวที่ สถานีวิทยุกระจายเสียง-โทรภาพ นครหลวงเวียงจันทน์ สัมภาษณ์พิเศษ (วิทยากรจังหวัดหนองคาย และนครหลวงเวียงจันทน์) เพลงไทย และเพลงลาว สลับสาระความรู้ โดยดำเนินรายการที่ สวท. หนองคาย และรายการที่นำเสนอข่าวและสาระความรู้ภายในประเทศ และสปป.ลาว ได้แก่ รายการที่นี้ อินโดจีน ระบบ F.M. ทุกวัน เวลา 14.10 - 15.00 น. และรายการสองฝั่งโขง ระบบ A.M. ทุกวัน เวลา 13.00 - 14.00 น. (4.2) ระยะที่ 2 ออกอากาศพร้อมกัน 2 สถานี คือ สวท.หนองคาย กับสถานีวิทยุกระจายเสียง-โทรภาพ นครหลวงเวียงจันทน์ (บันทึกข้อความที่ นส 0211/ 1193)

ต่อมาวันที่ 24 ธันวาคม 2548 รองผู้ว่าราชการจังหวัดหนองคาย (นายมานิตย์ มกรพงศ์) ลงนามหนังสือ สวท. หนองคาย เรื่อง ขอรื้อนเชิญเป็นประธานที่ปรึกษาและลงนามคำสั่งแต่งตั้งที่ปรึกษาและคณะทำงาน (ที่ นร 0211 (นค)/521)

คำสั่ง สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดหนองคาย ที่ 118/2548 เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานผลิตสื่อและให้บริการข้อมูลข่าวสารการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ ตามยุทธศาสตร์ กรมประชาสัมพันธ์ ประจำปีงบประมาณ 2549 ซึ่งรองผู้ว่าราชการจังหวัดหนองคาย ลงนามลงนามวันที่ 28 ธันวาคม 2548 ประกอบด้วย รองผู้ว่าราชการจังหวัดหนองคาย (นายมานิตย์ มกรพงศ์) เป็นประธานที่ปรึกษา ผู้แทนเอกอัครราชทูตไทย ณ เวียงจันทน์ ประชาสัมพันธ์จังหวัดหนองคาย และประธานชมรมสื่อมวลชนจังหวัดหนองคาย เป็นที่ปรึกษา โดยคณะทำงาน ประกอบด้วยผู้อำนวยการ สวท. หนองคาย เป็นประธานคณะทำงาน และคณะทำงาน ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานรัฐ ได้แก่ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดหนองคาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคายเขต 1 สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดหนองคาย สำนักงานแรงงานจังหวัดหนองคาย และสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดหนองคาย โดยมีเจ้าหน้าที่ สวท. หนองคาย เป็นคณะทำงานและเลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการ

ทั้งนี้คณะทำงานดังกล่าว มีหน้าที่ดังนี้

1. กำหนดแนวทางการผลิตและเผยแพร่ ให้บริการข้อมูลข่าวสาร โดยการศึกษา พิจารณา ข้อมูลสภาพการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคม ภาษาและวัฒนธรรม รวมทั้งนโยบายด้านการสื่อสารมวลชนระหว่างประเทศ ของประเทศไทยและ สปป.ลาว
2. ผลิตรายการและข่าววิทยุกระจายเสียงแลกเปลี่ยนระหว่างสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดหนองคาย กับสถานีวิทยุกระจายเสียง-โทรภาพ นครหลวงเวียงจันทน์
3. จัดทำรายการวิทยุกระจายเสียงร่วมระหว่างสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดหนองคาย กับสถานีวิทยุกระจายเสียง-โทรภาพ นครหลวงเวียงจันทน์
4. ประสานหน่วยงานราชการ และองค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมบูรณาการในการผลิตสื่อ และให้บริการข้อมูลข่าวสารการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ
5. ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากกรมประชาสัมพันธ์ และจังหวัดหนองคาย

ในวันที่ 27 ธันวาคม 2548 สวท. หนองคาย ขออนุมัติการเดินทางไป สปป.ลาวของเจ้าหน้าที่สวท. หนองคาย จำนวน 7 คน เพื่อเดินทางไปติดต่oprสานงานกับสื่อมวลชน และพนักงานสถานีวิทยุกระจายเสียง-โทรภาพนครหลวงเวียงจันทน์ ณ สปป.ลาว การประชุมของทั้ง 2 ฝ่าย เกิดขึ้นระหว่างเวลา 13.00 น.- 15.00 น. ณ ห้องประชุมสถานีวิทยุกระจายเสียง-โทรภาพนครหลวงเวียงจันทน์ โดยผู้แทนฝ่าย สถานีวิทยุกระจายเสียง-โทรภาพ จำนวน 11 คน ประกอบด้วย หัวหน้าอำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียง-โทรภาพ รองหัวหน้าอำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียง-โทรภาพ ว่าการแผนกแถลงข่าวนครหลวงเวียงจันทน์ รองว่าการแผนกแถลงข่าวนครหลวงเวียงจันทน์ หัวหน้าห้องการวิทยุ-โทรภาพ รองหัวหน้าห้องการวิทยุ-โทรภาพ หัวหน้าหน่วยงานเทคนิค คณะบรรณาธิการโฆษกวิทยุ หัวหน้าหน่วยงานโทรภาพ รองบรรณาธิการโฆษกวิทยุ และโฆษกโทรภาพ ผู้แทนฝ่ายไทยประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ สวท. หนองคาย 7 คน ได้แก่ ผอ. สวท.หนองคาย (1 คน) นายช่างไฟฟ้าสื่อสาร (1 คน) และช่างไฟฟ้าสื่อสาร (2 คน) เจ้าหน้าที่กระจายเสียง (1 คน) เจ้าหน้าที่ธุรการ (1 คน) และผู้รายงานข่าว (1 คน)

ในบันทึกรายงานการประชุมร่วมดังกล่าวระบุว่า หัวหน้าอำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียง-โทรภาพ นครหลวงเวียงจันทน์ ชี้แจงต่อที่ประชุมว่าเห็นดีด้วยกับข้อเสนอของ ผอ.สวท.หนองคาย แต่ในการปฏิบัติ สถานีวิทยุกระจายเสียง-โทรภาพ นครหลวงเวียงจันทน์ ไม่สามารถดำเนินการได้โดยพลการ ต้องนำเรื่องเสนอผู้บริหาร ผอ.สวท.หนองคาย ได้เสนอให้มีการเผยแพร่ข่าวสารจาก สปป.ลาว ที่ สวท.หนองคาย เพียงสถานีเดียวก่อน ขอให้สถานีวิทยุกระจายเสียง-โทรภาพนครหลวงเวียงจันทน์ สนับสนุนข้อมูลข่าวสาร ในขณะเดียวกัน สวท.หนองคาย จะจัดส่งเอกสารข้อมูลข่าวสารให้พิจารณาเผยแพร่ หัวหน้าอำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียง-โทรภาพ นครหลวงเวียงจันทน์ตอบรับที่จะนำไปเสนอให้ผู้บริหารทราบ เพราะต้องได้รับอนุญาตก่อนจึงจะดำเนินการได้ ที่ประชุมเห็นชอบร่วมกัน โดยขอให้เป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกันของเจ้าหน้าที่ทั้ง 2 สถานี หัวหน้าอำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียง-โทรภาพ นครหลวงเวียงจันทน์มอบแผ่นซีดีเพลงลาว ให้ สวท.หนองคาย เพื่อนำไป

เผยแพร่ และนำชมที่ห้องส่งกระจายเสียงและที่ทำการสถานี

วันที่ 30 ธันวาคม 2548 สวท. หนองคายทำบันทึกข้อความ รายงานความคืบหน้าการดำเนินโครงการประชาสัมพันธ์ด้านต่างประเทศ (ที่ นร 0211 (นค/746) เสนอต่อ ผอ. สปข.1 ซึ่งระบุว่า สวท.หนองคายได้จัดทำแผนปฏิบัติการกิจกรรมตามโครงการฯ ดังนี้ คือ (1) ผลิต/จัด และเผยแพร่รายการวิทยุ ได้แก่ รายการสายสัมพันธ์สองพรมแดน รายการที่นือนโดจิน และรายการสองฝั่งโขง และ (2) การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ ได้แก่ จัดทำและจัดส่งเอกสารข้อมูลข่าวสาร ให้สื่อมวลชน สปป.ลาว และแปลเอกสารข้อมูลข่าวสารจากสื่อมวลชน สปป.ลาว

รายงานดังกล่าวยังระบุว่า การประชุมร่วมเจ้าหน้าที่ สวท. หนองคายกับสถานีวิทยุกระจายเสียง-โทรภาพ นครหลวง เวียงจันทน์ ที่ห้องประชุม สถานีวิทยุกระจายเสียง-โทรภาพ นครหลวงเวียงจันทน์ สปป.ลาว เมื่อวันที่ 27 ธันวาคม 2548 นั้น สปป.ลาว ยังไม่พร้อมดำเนินการจัดรายการวิทยุคู่แฝด ทาง สวท.หนองคายจึงปรับแผนปฏิบัติ โดยดำเนินการจัดรายการสอดแทรกเนื้อหาสาระเกี่ยวกับ สปป.ลาว มากยิ่งขึ้น เพื่อการสร้างความสัมพันธ์ ความจริงใจ และความเชื่อมั่นแก่ผู้บริหาร สปป.ลาว พร้อมกับการพยายามเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสาร การสัมภาษณ์ผู้บริหาร และแหล่งข้อมูลจากสื่อมวลชน อื่น ๆ เช่น สมาคมนักข่าว สปป.ลาว

วันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2549 ผอ. สวท. หนองคาย (นายประอิน พัตนพงษ์) ทำบันทึกรายงานความคืบหน้าการดำเนินงานโครงการฯ ต่อ ผอ.สปข.1 ว่าได้ประสานงานที่สถานีวิทยุกระจายเสียง-โทรภาพ เมื่อตอนเดินทางไปเป็นวิทยากรบรรยายหลักสูตรการจัดรายการวิทยุแก่เจ้าหน้าที่แผนกสาธารณสุข นครหลวงเวียงจันทน์ สปป.ลาว ระหว่างวันที่ 23-24 มกราคม 2549 โดยได้ปรึกษาแนวทางการจัดรายการวิทยุสายสัมพันธ์สองพรมแดนเพื่อเชิญเจ้าหน้าที่สถานีวิทยุกระจายเสียง-โทรภาพ นครหลวงเวียงจันทน์ร่วมดำเนินรายการด้วย ซึ่งได้รับความร่วมมือโดยมอบให้นายคำสวน จันทะลาด หัวหน้างานโฆษณา เป็นผู้ร่วมดำเนินรายการพูดคุยรายงานข่าว แนะนำแหล่งท่องเที่ยว ผลงานด้านศิลปวัฒนธรรมต่าง ๆ จาก สปป. ลาว ผ่านระบบ Telephone Hybrid ออกอากาศสด ครั้งละ 10 – 15 นาที เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2549 เป็นต้นไป

รูปแบบการนำเสนอรายการสายสัมพันธ์สองพรมแดน มีดังนี้ (1) เปิดรายการ ทักทายผู้ฟัง เชิญชวนที่ส่วนร่วมในรายการ (2) เพลงไทย/ลาว (3) พูดคุยกับผู้ร่วมรายการ จาก สปป.ลาว (4) เพลงไทย/ลาว (5) พูดคุยกับผู้ร่วมรายการ (คณะทำงานผลิตสื่อ และให้บริการข้อมูลข่าวสารการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ จากหน่วยงานภายนอก) (6) เพลงไทย/ลาว (7) เปิดสายผู้ฟังร่วมแสดงความคิดเห็น (8) เพลงไทย/ลาว (9) ลารายการ

นอกจากนี้รายงานยังระบุว่า ผอ. สวท. หนองคาย ได้เข้าพบประธานสมาคมนักข่าว สปป.ลาว (อดีตกรมข.กระทรวงแถลงข่าวและวัฒนธรรม สปป.ลาว) เพื่อปรึกษาขอคำแนะนำการดำเนินงานร่วมกับสื่อมวลชนใน สปป.ลาว เกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ซึ่งได้รับคำชี้แนะเป็นอย่างดี และมีความเป็นไปได้สูงที่จะมีความร่วมมือในส่วนนี้ โดยหลังจากฟังคำชี้แจงรายละเอียดของรายการ รูปแบบ เนื้อหาและวิธีการนำเสนอแล้ว ประธาน

สมาคมักข่าว สปป.ลาว เห็นด้วย เพราะเป็นประโยชน์ เป็นการสร้างความสัมพันธ์ของประชาชนในระดับท้องถิ่น และได้แนะนำให้เสนอโครงการไปยังกระทรวงแถลงข่าวและวัฒนธรรม ซึ่งเป็นกระทรวงที่กำกับดูแลหน่วยงานสื่อมวลชนใน สปป.ลาว โดยตรง (เดิมเป็นการประสานงาน ระหว่าง สถานเอกอัครราชทูต ณ เวียงจันทน์ กับกรมการข่าว กระทรวงต่างประเทศ สปป.ลาว) นอกจากนี้ท่านได้กล่าวว่า ในฐานะประธานสมาคมักข่าว สปป.ลาว และอดีต รมช.จะช่วยเหลือผลักดันอีกทางหนึ่งด้วย (ที่ นร 0211 (นค)/83)

วันที่ 3 มีนาคม 2549 ได้มีการประชุมโครงการสายสัมพันธ์สื่อมวลชนไทย-ลาว (หนองคาย เวียงจันทน์) ณ โรงแรมหนองคายแกรนด์ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดย ผู้ว่าราชการจังหวัดหนองคาย (นายสุพจน์ เลาว์ณยศิริ) เป็นประธานที่ประชุม

โครงการสายสัมพันธ์สื่อมวลชนไทย-ลาว(หนองคาย-เวียงจันทน์) เป็นโครงการที่เกิดจากความริเริ่มของสื่อมวลชนจังหวัดหนองคาย และจังหวัดได้มอบหมายให้คณะทำงานด้านสื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานอนุกรรมการด้านการประชาสัมพันธ์ของคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ จังหวัดหนองคาย จัดทำโครงการสายสัมพันธ์สื่อมวลชนไทย-ลาวขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดี ระหว่างสื่อมวลชนจังหวัดหนองคาย และนครหลวงเวียงจันทน์ ซึ่งจะเป็นแนวทางการพัฒนาไปสู่ความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนและเผยแพร่ข่าวสารการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว ศิลปวัฒนธรรม รวมทั้งเหตุการณ์อันเป็นภัยต่อความมั่นคง ซึ่งได้มีการเปิดโครงการและจัดตั้งศูนย์ประสานงานโครงการขึ้นที่สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดหนองคาย (รายงานการประชุม, 2548)

ในรายงานการประชุมดังกล่าวยังระบุว่า รองหัวหน้าวิทยุกระจายเสียงแห่งชาติลาว (ท่านทองพิมพ์ ดีมะนิวงค์) กล่าวว่า สำหรับแนวคิดในการจัดทำรายการวิทยุร่วมกัน (Twin Radio) นั้น ทางด้านฝ่ายไทย โดย สวท.หนองคาย ก็ได้มีการเตรียมพร้อม แต่ทางนครหลวงเวียงจันทน์ยังไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากยังไม่มีความพร้อมทางด้านเทคนิคและจะต้องได้รับอนุญาตจากผู้บริหารก่อนจึงจะดำเนินการได้ และจะต้องเป็นการประสานงานระหว่างกระทรวงการต่างประเทศของทั้งสองฝ่าย

การดำเนินงานตามโครงการประชาสัมพันธ์ด้านต่างประเทศของ สวท. หนองคาย กรมประชาสัมพันธ์ ยังคงดำเนินการได้ในส่วนของการผลิตและเผยแพร่รายการวิทยุ 3 รายการ ได้แก่ รายการสายสัมพันธ์สองพรมแดน ที่นี้อินโดจีน และสองฝั่งโขง สำหรับกิจกรรมการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารการประชาสัมพันธ์ได้ปรับเปลี่ยนวิธีการจากการแปลเอกสารข่าวจาก สปป.ลาว และการสัมภาษณ์สื่อมวลชนจาก สปป.ลาว เป็นการนำเสนอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทย และ สปป.ลาว ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดหนองคายและหาข้อมูลจากเว็บไซต์ต่าง ๆ และเปิดเพลงจาก สปป.ลาว เนื่องจากระบบการปกครองของ สปป.ลาว ทำให้สื่อมวลชนใน สปป.ลาว ไม่สามารถตัดสินใจในการดำเนินการตามโครงการดังกล่าวได้ จนกว่าจะได้รับอนุญาตจากทางการของ สปป.ลาวก่อน (บันทึกข้อความที่ นร 0207.73/538)

พัฒนาการวิทยุชายแดนเพื่อความสัมพันธไทย-มาเลเซีย: Twin Radio

(เรียบเรียงจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง)

ในการประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2546 นายกรัฐมนตรีเสนอว่า เพื่อให้การพบปะเจรจาตกลง ร่วมมือ ให้การช่วยเหลือ ตลอดจนรับข้อผูกพันใด ๆ กับผู้นำ ผู้บริหารระดับสูงของต่างประเทศ หรือองค์กรระหว่างประเทศ ตามกรอบภารกิจและการปฏิบัติราชการของรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีในโอกาสต่าง ๆ เป็นไปในทิศทางเดียวกันและสอดคล้องกับแนวนโยบายด้านต่างประเทศของรัฐบาล ซึ่งกระทรวงการต่างประเทศเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักและมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องในภาพรวม จึงขอความร่วมมือให้รองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี และผู้เกี่ยวข้อง ได้ประสาน หรือสอบถามข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงการต่างประเทศ ก่อนดำเนินการใด ๆ ในเรื่องข้างต้นตามความจำเป็นและความเหมาะสม

ทั้งนี้ ในการทำความตกลงกับต่างประเทศ การทำอนุสัญญา และสนธิสัญญาต่าง ๆ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสิทธิในแง่ของกฎหมายหรือก่อให้เกิดสิทธิหน้าที่ภายใต้ข้อบังคับของกฎหมายระหว่างประเทศ อีกทั้งอาจเกี่ยวกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติและนโยบายของรัฐบาล ให้ถือปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม 2535 เรื่อง การติดต่อทำความตกลงกับต่างประเทศ การทำอนุสัญญา และสนธิสัญญาต่าง ๆ วันที่ 1 ตุลาคม 2545 เรื่อง การทำความตกลงกับต่างประเทศ การทำอนุสัญญา และสนธิสัญญาต่าง ๆ และวันที่ 7 มกราคม 2546 เรื่องการทำความตกลงกับต่างประเทศ การทำอนุสัญญา และสนธิสัญญาต่าง ๆ ซึ่งกำหนดให้กระทรวง กรม เจ้าของเรื่องหรือกระทรวงการต่างประเทศด้วย ซึ่งคณะรัฐมนตรีพิจารณาแล้ว มีมติเห็นชอบตามที่นายกรัฐมนตรีเสนอ (นร 0504/ว7, 2547)

บันทึกความเข้าใจระหว่างไทยและมาเลเซียที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือด้านสื่อสารมวลชน ข้อมูลข่าวสาร และกิจการวิทยุ - โทรทัศน์

1. ข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือทางด้านสื่อสารมวลชนและวัฒนธรรม (ลงนามเมื่อ 17 ธันวาคม 2512 ระหว่างไทย กับอินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และสิงคโปร์) ส่วนที่เกี่ยวข้องกับ กปส.
- ความร่วมมือทางด้านรายการวิทยุและโทรทัศน์
2. บันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือระหว่าง กปส. และสถานีวิทยุ - โทรทัศน์มาเลเซีย (RTM) (ลงนามเมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2546 โดย รปส. (นายปราโมชช) และ ฮาจิ อับดุลรามาน ฮามิด รองอธิบดีสถานีวิทยุ - โทรทัศน์มาเลเซีย) ส่วนที่เกี่ยวข้องกับ กปส.
- มาตรา 1 การแลกเปลี่ยนรายการวิทยุ/โทรทัศน์

- มาตรา 2 การผลิตรายการวิทยุและโทรทัศน์ร่วมกัน
- มาตรา 3 การแลกเปลี่ยนการเยือน
- มาตรา 4 การให้การศึกษา การฝึกอบรมและการทำวิจัย

วันที่ 21 กรกฎาคม 2535 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ (นายสุรเกียรติ์ เสถียรไทย) ได้มีการส่งเรื่อง การทำความตกลงกับต่างประเทศ การทำอนุสัญญา และสนธิสัญญาต่าง ๆ เพื่อให้กระทรวง ทบวง กรม ถือเป็นหลักปฏิบัติเกี่ยวกับการติดต่อทำความตกลงกับต่างประเทศ การทำอนุสัญญา และสนธิสัญญา ต่าง ๆ ได้มีขั้นตอนในการดำเนินการก่อนให้คณะรัฐมนตรีลงมติ ดังนี้

1. ในกรณีที่กระทรวง ทบวง กรม จะจัดทำความตกลงกับต่างประเทศให้หน่วยงานดังกล่าวขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี ก่อนดำเนินการลงนามความตกลงทุก ๆ ครั้ง โดยระบุบุคคลที่จะเป็นผู้ลงนามฝ่ายไทย
2. หากผู้ลงนามมีความตกลง มิใช่นายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ บุคคลผู้ลงนามต้องได้รับมอบอำนาจโดยหนังสือมอบอำนาจ (Full Power) ซึ่งออกให้โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
3. ให้ส่งต้นฉบับความตกลงระหว่างประเทศทั้งที่ทำระหว่างรัฐกับรัฐ รัฐบาลกับรัฐบาล หรือกับองค์กรระหว่างประเทศ มาเก็บไว้ที่กระทรวงการต่างประเทศ (กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย)

ต่อมาวันที่ 1 ตุลาคม 2545 อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ (สุชาติ สุชาติเวชภูมิ) ได้มีการเสนอร่าง MOU หรือการลงนามบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านข้อมูลข่าวสารและวิทยุ/โทรทัศน์ระหว่างกรมประชาสัมพันธ์ และสถานีวิทยุ-โทรทัศน์มาเลเซีย ทั้งนี้ กรมประชาสัมพันธ์และสถานีวิทยุ-โทรทัศน์มาเลเซีย (Radio Television Malaysia - RTM) ได้พิจารณาเห็นพ้องที่จะให้มีการลงนามบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านข้อมูลข่าวสารและวิทยุโทรทัศน์ในโอกาสที่คณะผู้แทน RTM ของกะลันตันมีกำหนดการเยือนสำนักประชาสัมพันธ์เขต 6 จังหวัดสงขลา ระหว่างวันที่ 16 กุมภาพันธ์ - 1 มีนาคม 2546 เพื่อเป็นการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างกันและเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศของประเทศทั้งสองผ่านกิจกรรมวิทยุ-โทรทัศน์ ด้วยเหตุนี้ กรมประชาสัมพันธ์จึงได้ส่งร่างบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านข้อมูลข่าวสารและวิทยุ-โทรทัศน์ระหว่างกรมประชาสัมพันธ์และสถานีวิทยุ-โทรทัศน์มาเลเซีย เพื่อขอความเห็นจากกระทรวงการต่างประเทศ ก่อนนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบ (นร 0209/979, /2546)

ทั้งนี้ ร่าง MOU หรือบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านข้อมูลข่าวสารและวิทยุ/โทรทัศน์ระหว่างกรมประชาสัมพันธ์ และสถานีวิทยุ-โทรทัศน์มาเลเซียข้างต้น ยังได้มีการให้กระทรวงการต่างประเทศ โดยมีอธิบดีกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย (ธนะ ดวงรัตน์) เป็นผู้พิจารณาตรวจสอบ เสนอความเห็น และเมื่อมีการพิจารณาตรวจสอบ เสนอความเห็น และปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ (สุชาติ สุชาติเวชภูมิ) จึงได้มีการนำบันทึกความเข้าใจดังกล่าวเรียนรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) เพื่อพิจารณาเห็นชอบ

นำเสนอที่ประชุมคณะรัฐมนตรี ในวันอังคารที่ 25 กุมภาพันธ์ 2546

ด้วยความพร้อมของคณะผู้แทน ทำให้การเดินทางมาเยือน ดุงาน และหารือเรื่องความร่วมมือระหว่างประเทศของทั้งสองฝ่ายที่สำนักประชาสัมพันธ์เขต 6 จังหวัดสงขลา จากวันที่ 16 กุมภาพันธ์ - 1 มีนาคม 2546 เป็นระหว่างวันที่ 26 กุมภาพันธ์ - 1 มีนาคม 2546 และมีการกำหนดลงนาม MOU ในวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2546 โดยเรียนเชิญ อปส. เป็นผู้ลงนามฝ่ายไทย และนาย Alimuza Sulaiman อธิบดี RTM เป็นผู้ลงนามดังกล่าว และเพื่อเป็นการส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างกัน สำนักประชาสัมพันธ์เขต 6 จังหวัดสงขลา กรมประชาสัมพันธ์ และสถานีวิทยุ-โทรทัศน์มาเลเซีย (Radio Television Malaysia-RTM) ได้ร่วมจัดทำร่างบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านข้อมูลข่าวสารและวิทยุ-โทรทัศน์เพิ่มเติม โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมให้กรมประชาสัมพันธ์และสถานีวิทยุ-โทรทัศน์มาเลเซีย มีความสัมพันธ์ที่ดีและต่อเนื่องเป็นประจำในด้านข้อมูลข่าวสารและการกระจายเสียงวิทยุและวิทยุโทรทัศน์ รวมถึงควมมีเนื้อหา เพื่อมุ่งเน้นให้มีการแลกเปลี่ยนรายการวิทยุและรายการโทรทัศน์ การร่วมผลิตรายการวิทยุและรายการวิทยุโทรทัศน์ การฝึกอบรมและเยี่ยมชมองค์กร ตลอดจนมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลและการค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับปัญหาทางด้านการผลิตรายการวิทยุและรายการวิทยุโทรทัศน์ (นร 0209/1000, 2546)

จากการจัดทำร่างบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านข้อมูลข่าวสารและวิทยุ-โทรทัศน์ของทั้งสองฝ่าย จึงได้เริ่มมีการแลกเปลี่ยนรายการวิทยุ/โทรทัศน์, การผลิตรายการวิทยุและโทรทัศน์ร่วมกัน, การแลกเปลี่ยนการเยือน และการให้การศึกษา การฝึกอบรมและการทำวิจัยเกิดขึ้น ตัวอย่างเช่นในส่วนของแลกเปลี่ยนรายการวิทยุ/โทรทัศน์ ด้านฝ่ายไทย อันประกอบไปด้วย สุโขทัย และสตูล ได้ส่งรายการวิทยุ/โทรทัศน์เพื่อแลกเปลี่ยนกับฝ่ายมาเลเซียแล้ว แต่ฝ่ายมาเลเซีย อันประกอบไปด้วย กะลันตัน เคด้า กลับไม่ได้มีการติดต่อกลับมารับรายการวิทยุ/โทรทัศน์จากฝ่ายไทยแล้วรวมถึงวัน เวลา จำนวนครั้ง ที่รายการวิทยุ/โทรทัศน์ของฝ่ายไทยจะได้ออกอากาศ แต่จะมีเพียงเบริสเท่านั้น ที่ได้มีการติดต่อกลับมาย่างสม่ำเสมอ

การผลิตรายการวิทยุและโทรทัศน์ร่วมกัน ฝ่ายไทยจะมีการผลิตบ้างเป็นระยะ ๆ เพราะ จะสามารถผลิตรายการวิทยุและโทรทัศน์ร่วมกันได้ก็ต่อเมื่อเข้าสู่ช่วงเทศกาล ซึ่งคนมุสลิมมักจะเดินทางกลับบ้านในไทย และได้มีการเชิญคนมุสลิมเข้ามาผลิตรายการ ในลักษณะการจัดรายการสตรีร่วมกัน เช่น การพูดคุย ส่งความปรารถนาดีถึงประชาชนทั้งสองประเทศ และนำไปออกอากาศแลกเปลี่ยนกันระหว่างสองประเทศ

การแลกเปลี่ยนการเยือน ทั้งฝ่ายไทยและฝ่ายมาเลเซียได้มีการเยือน ดุงานซึ่งกันและกันอยู่บ่อยครั้ง ทั้งนี้ ในการเยือนหรือดุงานแต่ละครั้ง คณะผู้แทนฝ่ายไทยมักจะเรียนรู้และนำข้อมูลข่าวสารในระดับท้องถิ่นของมาเลเซียมานำเสนอในรายการวิทยุ/โทรทัศน์ของตนเอง แต่ฝ่ายมาเลเซียกลับมุ่งที่จะเรียนรู้และนำข้อมูลข่าวสารในระดับประเทศไปนำเสนอในรายการวิทยุ/โทรทัศน์ของตนเองมากกว่า

การให้การศึกษา การฝึกอบรมและการทำวิจัย ทั้งฝ่ายไทยและฝ่ายมาเลเซียได้ให้ความสำคัญกับการฝึกอบรมบางส่วน โดยเฉพาะการฝึกอบรมเพื่อการพัฒนาบุคลากร ทั้งนี้ ทางมาเลเซียได้มีการจัดตั้งสถาบันพัฒนาบุคลากรอย่างชัดเจน แต่ผล หรือพัฒนาการของบุคลากรก็ยังไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างเด่นชัดมากนัก

ภาคผนวก 2

สถานีวิทยุกระจายเสียงในประเทศเพื่อนบ้าน

1. สถานีวิทยุฯ ใน สปป.ลาว

วิทยุกระจายเสียงใน สปป.ลาว เริ่มต้นเมื่อประเทศฝรั่งเศสตั้งเครื่องส่งคลื่นสั้น (short wave) ขนาดกำลัง 1 กิโลวัตต์ในปี 1950 ต่อมาอีก 2 ปี วิทยุแห่งชาติลาว (Lao National Radio) เริ่มกระจายเสียงอย่างเป็นทางการในเดือนเมษายน ระยะต่อมากองทัพบกลาว (Royal Lao Army) จัดตั้งสถานีในนครหลวงเวียงจันทน์ แขวงสุวรรณเขต และเมืองปากเซ (Morgan and Loo, 2000: 302)

สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งชาติลาว แยกการบริหารจัดการออกจากสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติลาว ตั้งแต่ปี 2536 ปัจจุบันออกอากาศทางระบบ เอ.เอ็ม. 567 KHz คลื่นสั้น 6.130 KHz และ 7.145 KHz และระบบเอฟ.เอ็ม. 103.7 MHz และ 92.25 MHz รายการที่ออกอากาศทางระบบ เอ.เอ็ม.และคลื่นสั้นเป็นรายการที่มุ่งเน้นข่าวสารและรายการสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เช่น เกษตรกร เยาวชน และสตรี การออกอากาศด้วยระบบเอ.เอ็ม.ส่งสัญญาณไปยังสถานีเครือข่ายระดับจังหวัดผ่านดาวเทียมครอบคลุม ทั่วประเทศเมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2542 ในปีต่อมาได้มีการส่งสัญญาณระบบ เอฟ.เอ็ม.ครอบคลุมทั่วประเทศเช่นกัน สำหรับระบบ เอ.เอ็ม. ทั้ง 2 คลื่นมีการโฆษณาสินค้าและบริการ (สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งชาติลาว, www, 2552)

สถานีวิทยุฯ ของ สปป.ลาว ทั่วประเทศมีจำนวน 31 สถานี เป็นระบบ เอ.เอ็ม. 10 สถานี และระบบ เอฟ.เอ็ม. 21 สถานี (สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งชาติลาว, 2548: 18) ระดับจังหวัด (provincial radio station) ตั้งอยู่ตามแขวงต่าง ๆ และเขตปกครองพิเศษหรือนครหลวง โดยสถานีวิทยุฯ ที่ตั้งอยู่ในจังหวัดใหญ่และมีเศรษฐกิจดี เช่น หลวงพระบาง และสะหวันนะเขต (สุวรรณเขต) มักจะผลิตรายการเองมากกว่าสถานีวิทยุฯ ที่ตั้งอยู่ในจังหวัดที่เล็กและเศรษฐกิจไม่ค่อยดี สถานีวิทยุฯ กลุ่มหลังนี้จึงมักจะได้รับสัญญาณรายการจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งชาติลาว และมีรายการที่ผลิตขึ้นเองน้อย (สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งชาติลาว, www, 2552) สถานี

วิทยุกระจายเสียงแห่งชาติลาว ได้กำหนดทิศทางการขยายและพัฒนาในช่วงปี พ.ศ. 2549-2553-2563 โดยจะขยายกิจการเพื่อรองรับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และกำหนดให้มีการพัฒนาเพื่อให้สัญญาณวิทยุฯ สามารถครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ รวมทั้งปรับการกระจายเสียงเป็นดิจิทัลทั้งหมด เป็นต้น (สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งชาติลาว, 2548: 19-20) ปี 2556 สปป.ลาว มีวิทยุกระจายเสียงอยู่ประมาณ 53 ช่อง (Vongphet, 2013)

2. สถานีวิทยุฯ ในประเทศพม่า

ปี 1937 เป็นช่วงที่มีความพยายามตั้งสถานีวิทยุฯ โดยมีการเปลี่ยนสถานที่ตั้งหลายแห่ง และแห่งที่ 5 คือ ที่ Mingaladon Garden Hotel (ใกล้ย่างกุ้ง) สถานีใช้ชื่อว่า Rangoon Radio (ชื่อเดิมของเมือง Yangon หรือย่างกุ้ง) แต่วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 1946 พม่าถือว่าเป็นวันกำเนิดวิทยุฯ พม่าอย่างเป็นทางการ Rangoon Radio หรือ (Voice of Burma (ชื่อในขณะนั้น)) อยู่ภายใต้การควบคุมของกระทรวงสารสนเทศ (Ministry of Information) รายการที่ออกอากาศในช่วงปี 1946 เช่น รายงานกิจกรรมต่าง ๆ ของรัฐบาล ประกาศจากกรมต่าง ๆ และเนื้อหาทางด้านสังคม ศาสนา และการศึกษา แต่รายการที่ได้รับความนิยมมากที่สุด คือ ละครวิทยุ ในปี 1948 ซึ่งเป็นปีที่พม่าได้รับเอกราชจากอังกฤษ สถานีวิทยุฯ Rangoon Radio ได้ออกอากาศสดการเฉลิมฉลองวันเอกราช (Thein Han, 2008: 53-86) Chadha and Kavoori (2000: 352) ระบุว่า วิทยุฯ ในพม่า เริ่มต้นขึ้นในปี 1937 นั้น อังกฤษเป็นผู้ตั้งสถานีเพื่อใช้ในการโฆษณาชวนเชื่อด้วยภาษาอังกฤษ พม่า และฮินดู

ปัจจุบันกระทรวงสารสนเทศแบ่งการบริหารออกเป็น 2 กรม คือ กรมวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์พม่า (Myanmar Television and Radio Department) และกรมประชาสัมพันธ์และสารสนเทศ (Information and Public Relations Department) และ 3 วิสาหกิจ ได้แก่ การพิมพ์และกิจการการพิมพ์ ข่าวและเอกสารที่ออกตามกำหนด รวมทั้งภาพยนตร์ ในส่วนของกรมวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์พม่านั้นมีหน้าที่ในการให้ข้อมูลข่าวสาร การศึกษา และความบันเทิงแก่สาธารณชน (MODINS, www, 2009)

Davies (2009) ระบุไว้ในเว็บไซต์ว่า วิทยุฯ พม่าออกอากาศทางคลื่นความถี่ 594 KHz ที่ Nya Pyi Daw (เมืองหลวงใหม่) 5770 KHz ที่ Taungyi ซึ่งสถานีเป็นของกองทัพ ส่วนที่ย่างกุ้ง มีการออกอากาศทางคลื่นความถี่ 576v KHz, 5986 KHz, 7200 KHz, 9731v KHz และ 104.0 MHz เป็นสถานีวิทยุฯ บริการระดับชาติ (Myanmar Radio National Service) 5915 KHz เป็นสถานีบริการระดับชาติ ชนกลุ่มน้อย และรายการการศึกษาทางไกล (Myanmar Radio National Service Minorities Service / Distance Learning Programmes) และ 5986v KHz รวมทั้ง 89.0 MHz หรือ Yangon City FM ดำเนินการโดยกรมประชาสัมพันธ์และสารสนเทศของคณะกรรมการพัฒนาเมืองย่างกุ้ง (the Public Relations and Information Department of Yangon City Development Committee) นอกจากนี้ พม่ายังกระจายเสียงทางคลื่น 729 KHz ซึ่งในขณะนี้ยังไม่สามารถระบุสถานที่ตั้งสถานีได้ ในบรรดาสถานีข้างต้น สถานีวิทยุฯ ในย่างกุ้ง คือ 576v KHz และ 9731v KHz ยังเป็นสถานีทวนสัญญาณบางช่วงรายการของสถานี 594 KHz จาก Nya Pyi Daw สถานี 9731v KHz

ยังทวนสัญญาณบางรายการที่เป็นรายการบริการชนกลุ่มน้อยและการศึกษาทางไกล จาก 5915 KHz ด้วย นอกเหนือจากที่ Davies ได้ประมวลไว้แล้ว ยังมีสถานีวิทยุ อื่นในพม่าอีก เช่น สถานีวิทยุ Mandalay City FM และ 98.0 ในย่างกุ้ง

MODINS ได้เผยแพร่ข้อมูลผ่านเว็บไซต์ โดยระบุว่าวิทยุ พม่าออกอากาศวันละ 16 ชั่วโมงในช่วงวันจันทร์-ศุกร์ และวันละ 17 ชั่วโมงในช่วงวันหยุด ด้วยรายการเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสาร 9 รายการ การศึกษา 27 รายการ และบันเทิง 32 รายการ นอกจากนี้ยังมีการถ่ายทอดสดรายการในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันเอกราช วันสหภาพ วันกองทัพ (การสวนสนาม) และการแข่งขันฟุตบอลรายการต่าง ๆ เป็นต้น (2009) วิทยุ พม่ายังออกอากาศรายการเกี่ยวกับพุทธศาสนา เช่น รายการสวดพระปริตรในทุกเช้า รายการธรรมเทศนา รายการเพลงศาสนา รายการนิทานธรรมะ และข่าวกิจกรรมทางศาสนา (วิรัช - อรณัฐ นิยมธรรม, 2551: 108-9) วิทยุ (รวมทั้งวิทยุโทรทัศน์) มีการโฆษณาสินค้าและบริการตั้งแต่เดือนธันวาคม 1989 และเป็นธุรกิจที่ได้รับความนิยมและเติบโตอย่างต่อเนื่อง (Kyaw Kyaw Htun and Win Lwin, www, 2009) การเปิดให้มีการโฆษณาทางสื่อแพร่ภาพและกระจายเสียงเป็นนโยบายทางด้านส่งเสริมเศรษฐกิจของประเทศ (MODINS, www, 2009)

3. สถานีวิทยุ ในประเทศกัมพูชา

วิทยุกระจายเสียงกัมโบส หรือ Radio Cambodge (กัมโบส ชื่อประเทศกัมพูชาในอดีต ซึ่งออกเสียงตามการออกเสียงในภาษาฝรั่งเศส) เริ่มต้นขึ้นภายใต้การปกครองของฝรั่งเศส ในปี 1946 โดยใช้เครื่องมือ/อุปกรณ์ที่ญี่ปุ่นทิ้งไว้ และฝรั่งเศสได้มอบการดำเนินการวิทยุ แก่กัมพูชา ณ วันที่กัมพูชาได้รับเอกราช ต่อมาในปี 1955 กัมพูชามีสถานีวิทยุ 4 สถานีในพนมเปญ สังกัดกรมสารสนเทศ (Department of Information) สถานีมีกำลังส่ง 1 กิโลวัตต์ จำนวน 2 สถานี และสถานีมีกำลังส่ง 10 กิโลวัตต์ จำนวน 2 สถานี ในปี 1959 สาธารณรัฐประชาชนจีนมอบสถานีวิทยุ ที่มีกำลังส่ง 20 กิโลวัตต์แก่กัมพูชา ปลายปี 1978 รัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนกัมพูชา (People's Republic of Kampuchea หรือ PRK) (จัดตั้งขึ้นโดยเวียดนาม โดยมีเฮง สาร์ริน ดำรงตำแหน่งเป็นประธานาธิบดี) ตั้งสถานีวิทยุ เสียงของคนกัมพูชา (Voice of the Kampuchean People) ซึ่งออกอากาศวันละ 2 ชั่วโมงครึ่ง ด้วยรายการภาษาเขมร เวียดนาม ฝรั่งเศส อังกฤษ ลาว และไทย (Clarke, 2000: 249-250)

ในปี 2004 Kyaw Zwa Moe (2005: 19-20) ระบุว่า กัมพูชามีสถานีวิทยุ ประมาณ 15 สถานี (แต่ในบทความของ Pin (2003: 279-280) ระบุว่า มี 25 สถานี) ซึ่งส่วนใหญ่ออกอากาศในระบบเอฟ.เอ็ม. โดยสถานีวิทยุ เกือบทั้งหมดควบคุมโดยรัฐบาลและพรรคประชาชนกัมพูชา (Cambodian People's Party หรือ CPP) ของสมเด็จเจ็ซุน เซน (Hun Sen) ซึ่งกระจายเสียงข่าวกิจกรรมทางการเมืองของรัฐ สถานีวิทยุ อีกส่วนหนึ่งซึ่งเป็นส่วนน้อยดำเนินการโดยพรรคการเมืองอื่น ๆ และองค์การนอกภาครัฐ (NGO) เช่น สถานีวิทยุ ในระบบ

เอฟ.เอ็ม. ความถี่ 90 MHz (ดำเนินการโดยพรรคพุนซินเปค) และสถานีวิทยุ เอฟ.เอ็ม. 102 MHz ดำเนินการโดยองค์การนอกภาครัฐชื่อ ศูนย์สื่อสตรี (Women's Media Center) ทั้งนี้สม รังสี (Sam Rainsy) ผู้นำฝ่ายค้านไม่ได้รับอนุญาตให้กระจายเสียง

Kyaw Zwa Moe ปี 2004 อ้างถึงคำกล่าวของ Pen Samitthy บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ Rasmei Kampuchea ที่ระบุว่า สถานีวิทยุ ในกัมพูชาออกอากาศเพียงข่าวและข้อมูลข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ สถานีวิทยุ ไม่สามารถผลิตข่าวสารโดยตนเองได้ (2005: 20)

4. สถานีวิทยุ ในประเทศมาเลเซีย

ช่วงทศวรรษที่ 1920 เริ่มมีการทดลองและเริ่มต้นการกระจายเสียงวิทยุในประเทศมาเลเซียจนกระทั่งปี 1933 รัฐบาลมาเลเซียให้ใบอนุญาตทดลองออกอากาศ แก่บริษัทบริการวิทยุกระจายเสียงแห่งมาเลเซีย (Radio Service Company of Malaya) 3 ปีต่อมารัฐบาลยกเลิกใบอนุญาตดังกล่าว และในปี 1935 รัฐบาลให้ใบอนุญาตแก่ บริษัทแพร่ภาพและกระจายเสียงมาเลเซีย-อังกฤษ (British Malaya Broadcasting Company) (Safar, Sarji & Gunaratne, 2000: 323)

มาเลเซียมีวิทยุ ของรัฐบาล 34 สถานี และสถานีวิทยุ พาณิชยกรรม 19 สถานี ซึ่งทั้งหมดมีรัฐบาลเป็นเจ้าของโดยตรงหรือทางอ้อมและอยู่ภายใต้การควบคุมของกระทรวงมัลติมีเดียและการสื่อสารแห่งมาเลเซีย (Ministry of Communication and Multimedia (Malaysia)) (Wahab, 2013) คณะกรรมการมัลติมีเดียและการสื่อสารมาเลเซีย (Malaysian Communications and Multimedia Commission: MCMC) ให้ใบอนุญาตการประกอบกิจการวิทยุชุมชนแก่สถานี Bario Radio Community ซึ่งตั้งอยู่ในชุมชน Bario รัฐซาราวัก ถือว่าเป็นสถานีวิทยุ ชุมชนแห่งแรกของประเทศ ทั้งนี้สถานีแห่งนี้ดำเนินการโดย eBario Sdn Bhd ซึ่งเป็นองค์กรที่ดำเนินการทางสังคม (The Star online, www, 2015)

RTM (Radio Television Malaysia) เป็นหน่วยงานของรัฐที่ดำเนินการสถานีวิทยุกระจายเสียงและสถานีวิทยุโทรทัศน์ ภายใต้กระทรวงมัลติมีเดียและการสื่อสารแห่งมาเลเซีย ซึ่งมีสถานีวิทยุ ทั่วประเทศ (รวมทั้งสถานีทางตอนเหนือของมาเลเซีย ติดกับภาคใต้ของไทย) สถานีวิทยุ ของ RTM ที่เป็นสถานีเครือข่ายระดับชาติ ได้แก่ Radio Klasik, Nasional FM, TraXX FM, Ai FM (ออกอากาศด้วยภาษาจีน), Minnal FM (ออกอากาศด้วยภาษาอินเดีย) และ Asyik FM ส่วนสถานีท้องถิ่น เช่น ที่รัฐเปลิส (Perlis) คือ Perlis FM, รัฐไทรบุรีหรือเกดะห์ (Kedah) คือ Kedah FM และรัฐปีนัง (Penang) Mutiara FM ฯลฯ (Radio Television Malaysia, www, 2558)

บรรณานุกรม

ภาคผนวก 2

ภาษาไทย

- วิรัช - อรุณช นิยมธรรม. (2551). *เรียนรู้สังคมวัฒนธรรมพม่า*. พิษณุโลก: โรงพิมพ์ตระกูลไทย.
- สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งชาติลาว. (2548). *สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งชาติลาว วันที่ 13 สิงหาคม 1960 – 13 สิงหาคม 2005* : เวียงจันทน์.
- สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งชาติลาว. (2552). *เกี่ยวกับวิทยุกระจายเสียงแห่งชาติลาว*. จาก : <http://www.lnr.org.la/aboutus.php>

ภาษาอังกฤษ

- Chadha K. and Kavoori A. P. (2000). 'Myanmar', in Gunaratne, S.A. (ed.), *Handbook of the media in Asia*. New Delhi: Sage.
- Clarke, J. (2000). 'Cambodia', in Gunaratne, S.A. (ed.), *Handbook of the media in Asia*. New Delhi: Sage.
- Davies, A. G. (2009). Radio Stations in Myanmar (Burma) [Homepage of Asiawaves]. Retrieved March 7, 2010, from <http://www.asiawaves.net/myanmar-radio.htm>
- Kyaw Kyaw Htun and Win Lwin. (2009). 'Myanmar Country Report'. [Homepage of University of the Thai Chamber of Commerce]. Retrieved December 12, 2009, from <http://utcc2.utcc.ac.th/amsar/PDF/Document50/Myanmar%20country%20report.pdf>
- Kyaw Zwa Moe. (2005). 'Radio Reigns in Cambodia', in Balgos, C. C.A. (ed.), *Across the border: Southeast Asian Chronicles*. Bangkok: Southeast Asian Press Alliance.
- MODINS (2009), 'Government & Policy Ministry of Information' [Homepage of MODINS]. Retrieved October 3, 2009, from <http://www.modins.net/myanmarinfo/ministry/info.htm>
- Morgan, F. and Loo, E. (2000). 'Laos', in Gunaratne, S.A. (ed.), *Handbook of the media in Asia*. New Delhi: Sage.

- Pin, S. (2003). 'Cambodia', in Rao, M. (ed.), *News media and new media : the Asia-Pacific Internet handbook*, episode V. Singapore: Eastern Universities Press.
- Radio Television Malaysia. (n.d.). Radio Streaming. Retrieved November 16, 2015, from <http://myklik.rtm.gov.my>
- Safar, H. M., Sarji, A. and Gunaratne, S. (2000). 'Malaysia, in Gunaratne, S.A.. (ed.), *Handbook of the media in Asia*. New Delhi: Sage.
- Thein Han. (2008). *Outstanding and popular broadcasting presenters*. Yangon: Thin Publishing House. [in Burmese].
- The star online. (n.d.). *Malaysia's first community radio station to broadcast from Kelabit Highlands*. Retrieved April 18, 2015, from http://www.ebario.org/uploads/5/0/5/4/5054025/the_star.pdf
- Vongphet, B. (2013, October). *Encouragement of Groupings, Setting up Ethics, and Self-regulation of Broadcasting Media in Laos*. Oral presentation at the ASEAN Media Ethics and Self-regulation of The National Broadcasting and Telecommunications Commission, Bangkok.
- Wahab, J. A. (2013, October). *ASEAN media ethics and self regulation*. PowerPoint presentation at the ASEAN Media Ethics and Self-regulation of The National Broadcasting and Telecommunications Commission, Bangkok.